

Fohászok és vallomások A világ legszebb imái

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

FOHÁSZOK

VALLOMÁSOK

Impresszum

Fohászok és vallomások A világ legszebb imái

A válogatás alapjául szolgáló kötet címe:
Die schönsten Gebete der Welt,
Südwest Verlag, München, 1964

Christoph Einiger összeállítása

A magyar változatot szerkesztette
Lukács lászló

A szemelvényeket fordította
Bánhegyi Miksa

Lektorálta
Rádics József
Tillmann J. A.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1988-ban jelent meg a Vigilia Kiadó gondozásában az ISBN 963 02 5933 8 azonosítóval. Az elektronikus változat a Vigilia Kiadó engedélyével készült. A könyvet lekipásztóri célokra a Pázmány Péter Elektornikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Vigilia Kiadó tulajdonában marad.

A könyv szövegét Lovász László kalocsai egyházmegyes másodéves kispap vitte számítógépbe.

A nyomtatott könyv tartalomjegyzékéből kimaradt *Nicetas a Remesiana: Te Deum* című himnusza (190. oldal) és a „Brazília” részben szerepel. Itt a „Görögország – Újkor” című részhez soroltuk.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Elöljáróban.....	13
Motto – Vivekananda.....	14
Az egész világon elterjedt keresztény imák.....	15
Mi Atyánk	15
János evangéliuma 1,1-14.....	15
Gloria in excelsis Deo	15
Nicea–Konstantinápoly-i Hitvallás	16
Apostoli Hitvallás	16
Ave Maria	17
Magnificat, Mária dicsőítő éneke (Lk 1,48–55)	17
Imádság Máriához (Oltalmazd alá futunk...)	17
Imádság Máriához (Ó Úrnőm, ó Anyám...)	17
Imádság Máriához (Üdvözlégy Királynő...)	18
Imádság Krisztushoz (Krisztus lelke, szentelj meg engem...)	18
Jézus főpapi imája. Az őskeresztények imádsága (Jn 17,11-13a;15-26).....	18
Paul Gerhard: Ó Krisztus-fő... ..	19
Martin Luther: Erős vár	20
Népek imái.....	22
Németország – Ausztria – Svájc	22
Reggeli ima	22
Esti ima	22
Asztali ima étkezés előtt (Édes Jézus...)	22
Asztali ima étkezés előtt (Istenünk, Te adsz nekünk mindent...).....	22
Asztali ima étkezés után (Köszönjük neked...)	22
Asztali ima étkezés után (Ételért, italért, minden jóért...).....	23
Asztali ima étkezés után (Aki ételt s italt adott...)	23
Ima szülőkért és testvérekért.....	23
Ima hivatásért.....	23
Bánatima (Istenem, Uram...).....	23
Bánatima (Istenem, légy irgalmas hozzám...)	24
Krisztus magasztalása	24
Ónémet karácsonyi ének	25
Angelus Silesius: A kerubi vándor (részlet)	25
Jakob Böhme imája Isten nagy tüzes szeretetéhez	27
Martin Luther: Kérő imádság.....	28
Martin Luther (Szenvedésem mélyéről...)	28
Johannes Tauler (Lábam táncra perdül...).....	28
Eckhart mester (Uram, Jézus Krisztus...).....	29
Eckhart mester (Köszönjük neked...)	29
Heinrich Seuse éneke az isteni szerelemről	29
Stella maris.....	30
Walter von der Vogelweide: Reggeli ima.....	31
Bingeni Szent Hildegard: Himnusz a Szentlélekről.....	31
A keresztes vitézek éneke	32

Kempis Tamás imája az angyalokhoz és minden szentekhez.....	33
A wessobrunni imádság	34
Ősgermán imádság az Edda-ból.....	34
Magasztaló ének az Edda-ból: Wala igaz szava	34
A hegyi gazdaság megáldása Svájcban.....	35
Zwingli kappeli énekes imádsága	35
Flüeli Szent Miklós Miatyánkja.....	35
Jeremias Gotthelf: Svájci imádság.....	36
Franciaország	37
François Fénelon: Reggeli ájtatosság.....	37
Mme Guyon, Jeanne Marie Bouvier de la Mothe: Misztikus imádság.....	37
Szalézi Szent Ferenc: Imádság kegyelemért.....	37
Francis Jammes: Imádság szép halálért	38
Pierre Jean Jouve: Imádság.....	39
Anglia.....	40
Ismeretlen angliai szerző éneke Krisztus szerelméről	40
John Donne: La Corona	41
Anglikán imádság minden élethelyzetben	43
John Henry Newman imája (Szükségem van rád...).....	44
John Henry Newman imája (Istenem, egyedül Te vagy végtelenül bölcs...).....	44
Írország	45
Óír-kelta esti ima (Kr. u. 1000 körül)	45
Dánia	46
Uram, eljöttem házádba	46
Svédország	47
Esaias Tegnér reggeli éneke.....	47
Svédországi Szent Brigitta magasztaló imája	47
Norvégia.....	48
Björnstjerne Björnson zsoltára.....	48
Izland.....	49
Hallgrímur Petúrsson imája	49
Finnország.....	50
Ima a Kalevala-ból.....	50
Imádság a hazáért.....	50
Itália	51
Assisi Szent Ferenc imája (Uram, tégy engem békéd eszközévé...).....	51
Assisi Szent Ferenc Naphimnusza	51
Aquinói Szent Tamás: Úrnapi ének	52
Aquinói Szent Tamás: Himnusz az Oltáriszentségről	54
Szent Bonaventura éneke Krisztus irgalmáról	55
Jacopo da Todi: Stabat Mater	56
Spanyolország	58
Keresztes Szent János: Vers az isteniről.....	58
Loyolai Szent Ignác: A teljes önátadás imája	58
Portugália	59
Fatimai imádság	59
Lengyelország	60
Reggeli dicséret.....	60
Imádság a hazáért.....	60
Fohászok Maximilian Kolbéhoz	60

Jan Kochanowski zsoltárimája.....	61
Magyarország.....	62
Ómagyar Mária-síralom (1300 körül).....	62
Jégeső elleni bájló imádság (Csík megye).....	63
Thewrewk-kódex (Hálát adok neked...).....	63
Lobkovitz-kódex (Édes Uram, Jézus Krisztus...).....	63
Vásárhelyi András: Ének Szűz Máriáról.....	64
Kecskeméti Vég Mihály: Az LV. zsoltár.....	64
Tinódi Lantos Sebestyén (Siess, keresztyén...).....	66
Petrőczy Kata Szidónia.....	66
Esterházy Pál felajánló imája Magyarország Nagyasszonyához.....	68
II. Rákóczi Ferenc könyörgése.....	68
Faludi Ferenc: A feszülethez.....	69
Dugonics András: Imádság magamért.....	70
Jugoszlávia.....	72
Mária-imádság Dubrovnikból.....	72
Oroszország.....	73
Ima a meghalt lelkek emléknapján.....	73
Orosz egyházi ének.....	73
Bizánc.....	74
Új-Teológus Simeon (Jöjj, igaz fény...).....	74
Eusebius püspök imája.....	74
Szent Basziliusz imája.....	75
Nazianzi Szent Gergely: Betegen.....	75
Nazianzi Szent Gergely: Nehéz órán.....	75
Kürenei Szünesziosz püspök reggeli énekéből.....	76
Szent Metód: Himnusz Krisztusról, az Egyház jegyeséről.....	76
Görögország.....	78
Klasszikus kor.....	78
Szoli Aratosz imája.....	78
Homéroszi himnusz a Földhöz, mindenek Anyjához.....	78
Újkor.....	79
Nicetas a Remesiana: Te Deum.....	79
Újgörög ortodox imádság (Ó emberszerető Uralkodónk...).....	79
Újgörög ortodox imádság (Méltó és igazságos...).....	79
Az Athosz-hegyi szerzetesek szív-imája.....	80
Izrael.....	81
Dávid dicsérő éneke (részlet a 18. zsoltárból).....	81
42. zsoltár.....	82
90. zsoltár.....	83
129. zsoltár: De profundis.....	85
Imádság a Tóra fölolvassása előtt.....	85
Velünk a Seregek Istene.....	85
Egyiptom.....	87
A Világanyához, Izishez szóló fölajánló ima (Kr. e. 1300 körül).....	87
Réhez intézett bánatima (Kr. e. 1400 körül).....	87
A fölkelő Naphoz.....	87
Amon-Ré napisten himnusza (Kr. e. 15-14. század).....	88
Ramszesz-himnusz (Kr. e. 1300 körül).....	88
Afrika.....	89

Countel Cullen: A fekete nép litániája (20. század)	89
A kivu-pigmeusok védő imája (Közép-Afrika; 20. század)	89
Libériai imádság (20. század)	90
A galla nép imája (Föld Istene...) (Kelet-Afrika; 19-20. század)	90
A galla nép imája (Istenem, békében engedted eltöltenem a napot...) (19. század)	90
A masszai asszonyok imája gyermek születésekor (Kelet-Afrika; 19–20. század)	91
A masszaik reggeli imája (19. század)	91
A busmanok kérő imája (Dél-Afrika; 19–20. század)	91
Kelet-afrikai imádság (19. század)	91
A khoikhoik imája a menny istenéhez (19. század)	91
Etiópiai Mária-ének részlete	92
Etiópiai anafora	92
Közel-Kelet	93
Részletek a Koránból	93
„A mindenható és mindentudó.” Mohamed imája	93
„Könyörgök hozzád a jóért.” Mohamed imája	94
Mohamed bocsánatkérő imája	94
Mohamed dicsőítő imája	94
„Kegyelmezz!” Mohamed	94
„Vezess bennünket az egyenes úton!” Mohamed	94
Karaván imája a sivatagi homokviharban	94
Mezopotámiai reggeli imádság. Al-Ghazáli	94
Mezopotámiai magasztaló ének. Al-Ghazáli	95
Imádság a mecsetbe való belépéskor. Al-Ghazáli	95
Mezopotámiai imádság. Al-Ghazáli	95
Abdullah Anszári imája	95
Rabi'eh Al'-Adavija misztikusnő imája	96
Libanoni keresztény-arab ráolvasó imádság	96
India	98
Indiai hindu imádság	98
Rabindranath Tagore: Te alkottál végtelennek	98
Zsoltárimádság (20. század)	98
A kandok imája (19-20. század)	99
Tulszi Dasz imája	99
A Visnu-hívők bűnvallomása (Jamuna-muni)	99
Tukaram vallomása (17. század)	100
Árjasúra imádsága	100
Árjasúra dicsérő imája	100
Raman-Chandrasekhara: Légy kegyelmes	100
Indiai dicsérő himnusz. Visnu-Purana (8. század)	100
Kálidásza: Az istenek imája Visnuhoz	101
Részlet az upanisadokból: Az Úr lakozik mindenben	101
Részlet az upanisadokból: A teremtmények Ura	102
Részlet a Bhagavad-Gítából: Ardzsuna imádsága Krisnához	103
Részlet a Rig-védából: Az éjszakához	104
Részlet a Rig-védából: A Teremtés Urához	105
Részlet a Rig-védából: Kérő imádság	106
Perzsia	107
Bahá'ulláh imádsága	107
Dzselal ed-Din Rúmí: A dervisek imája	107

Dzselal ed-Din Rúmí éneke	108
Dzselal ed-Din Rúmí: Nyújtsd a kezed.....	108
Abu Mohamed Nízámí: Könyörülj meg rajtam	109
Abu Hariri kérő imádsága.....	109
Ibn Khuszrau Nasziri hálaimája.....	109
Abu Szaid bűnvallomása.....	110
Firdauszi: Te vagy.....	110
A yezidek imája	110
Törökország	111
Muzulmán imádság (Dicsőség neked, Szent Uralkodó...)	111
Ziyá Gökalp: Iszlám misztikus himnusz.....	111
Hocsói imádság (4-5. század)	111
Babilon.....	113
Sumer	113
Mardu hosszú húros éneke.....	113
Akkád.....	114
Himnusz a Naphoz.....	114
Szin Holdisten magasztalása.....	114
Ima házszenelőkör	115
Samashoz könyörög feloldozásért	116
Kína.....	117
Imádság Kwanyin istennőhöz	117
Imádság (5. század első fele)	117
A megnevezhetetlen – Egy – Lao-ce Nagy Szelleme (Kr. e. 4. század).....	117
Kínai buddhista imádság. Tsin-Tu, a Tiszta Ország iskolája.....	118
Imádság az ezer Buddhához (Tibet)	118
Nepál	119
Imádság	119
Vietnam.....	120
Imádság az eső istenéhez	120
Imádság a gazdagság, a termékenység és az öregkor istenéhez	120
Imádság a sors istenéhez.....	120
Imádság halottért.....	120
Japán	121
Li Hung Csang: Ima a selyem istennőjéhez.....	121
Sintoista ima az ősökhez.....	122
Polinézia.....	123
A batakok áldozati imája (Észak-Szumátra).....	123
A főpap esti imája (Dél-tenger)	123
Dél-szigetiek könyörgő imája békéért	123
Dél-szigeti asszony imája	123
Mikronéziai törzsek imája.....	123
Ausztrália	124
A presbiteriánus egyház imádsága.....	124
Észak-Amerika.....	125
Reggeli és esti ima	125
Ismeretlen katona imája	125
„A hit az otthonunk.” Néger spirituálé	125
Néger spirituálé.....	126
A szíu indiánok imádsága	127

Indián sámán imája	127
Indián imádság	128
Mexikó	129
A zuni-pueblo indiánok imája.....	129
Frissen választott azték fejedelem imája (14-15. század).....	129
Az otomik himnusza	130
Peru	131
Az inkák imája	131
Az inkák himnusza.....	131
Karibi-szigetek	132
A tambu négerek reggeli imája	132
Argentina.....	133
Bánatima	133
Imádság Máriához.....	133
Brazília.....	134
Imádság	134
Nagy személyiségek hite.....	135
Abraham A Santa Clara: Aki Istenre hagyatkozik.....	135
Angelus Silesius: Szűz Máriához, a titkos liliomhoz.....	136
Szent Anzelm: Arcodat keresem, Uram!	137
Ernst Moritz von Arndt: Áll még a láthatatlan Egyház	138
Ludwig Achim von Arnim: Ima	139
Aurelius Augustinus: Arcod keresem	140
Sri Aurobindo: Isteni rózsa	141
Franz von Baader: Belső fénytől megvilágítottan	142
Francis Bacon: Istentelenül – értéktelenül	143
Balassi Bálint: Zarándoknak vagy bujdosónak való ének	144
Ludwig van Beethoven: Imádság.....	145
M. Y. Ben-Gavriel: Istennek misztériumnak kell lennie	146
Ny. A. Bergyajev: A megoldás nem lehetséges, csak.....	147
Georges Bernanos: Az imádságról.....	148
Clairvaux-i Szent Bernát: Ujjongása Jézus nevére	149
Berzsenyi Dániel: Fohászkodás	151
Dietrich Bonhoeffer: (Áldó hatalmak oltalmába rejtve...).....	152
Robert Boyle: A Teremtő bölcs szándékai	153
Clemens Brentano: Szolga kiált tavasszal a mélyből	154
Max Brod: Hitem	155
Anton Bruckner: A tiszteletről.....	156
Martin Buber: Hászid történeteiből	157
Alexis Carrel: Ima.....	158
Paul Claudel: A keresztút (részlet)	159
Alighieri Dante: Szent Bernát imája	160
Charles Darwin: Az a kérdés, hogy létezik-e Teremtő	162
Humphry Davy: A vallás világítótorony.....	163
René Descartes: Szubsztancia, amely nem igényel egyetlen más lényt sem	164
F. M. Dosztojevszkij: Ebben van az egész hit	165
Annette von Droste-Hülshoff: Virágvasárnapra	166
Albrecht Dürer: Imádság.....	168
Eckhart mester: In hoc apparuit caritas Dei in nobis	169
Christian Gottfried Ehrenberg: A nagy isteni építmény tudatosítása	171

Joseph Von Eichendorff: Jelmondat	172
Albert Einstein: A vallás kozmikus élménye	173
Thomas Stearns Eliot: Simeon éneke	174
Pierre Emmanuel: A galamb	175
Rotterdami Erasmus: Amit Isten azoknak készített... ..	176
Eugen, Savoya hercege: Mindennapi imádság	177
Michael Faraday: Vallás és tudomány	178
Michael Faulhaber: (Mennél hangosabban káromolják azt a nevet...)	179
Heinrich Federer: Zsoltárimádság.....	180
Johann Gottlieb Fichte: (Hogy Isten van, s hogy bennünk működik...)	181
Sir Alexander Flemming: (Hiszek benned, végtelen világszellem...).....	182
Charles de Foucauld: (Atyám, reád bízom magamat...)	183
Benjámín Franklin: Kövesd Jézust!	184
Benjámín Franklin maga fogalmazta sírfelirata	185
Galileo Galilei: A Szentírás igazsága	186
Mahatma Gandhi: Mindennapi imádság.....	187
Carl Friedrich Gauss: Ragaszkodjunk a hithez!.....	188
Nagy Szent Gertrúd: (Üdvözlégy, áldott légy, ó legszentebb Oltáriszentség...)	189
Johann Wolfgang Goethe: Vándor éji dala	190
Joseph von Görres: Isten tüze ég az emberi természetben.....	191
Jacob Grimm: Hiszem.....	192
Romano Guardini: Nagy vagy, Uram!	193
Hakuin, Zen-mester: A megvilágosodás himnusza	194
Dag Hammarskjöld: Imáiból.....	195
Hermann Hesse: Az üveggyöngyjáték.....	196
Friedrich Hölderlin: Patmosz.....	197
Christian Huygens: Aki a világmindenséget szemléli... ..	202
Francis Jammes: Ima azért, hogy a szamarakkal mehessen a paradicsomba	203
Keresztes Szent János: Ének a legfontosabb jegyzetekből	204
Carl Gustav Jung: A léleknek vallási funkciója van.....	207
Immanuel Kant: Az erkölcsi törvény	208
Sziénai Szent Katalin: (Ó mennyire édes a léleknek...).....	209
Nikosz Kazantzakis: Istenem kiáltása	210
Gottfried Keller: Az éjszaka csöndje	211
Kempis Tamás: (Add meg nekem, édes és szerelmes Jézusom...)	212
Johannes Kepler: Himnusz	213
Sören Kierkegaard	214
Ima	214
Hogyan beszéljünk a szeretetről?	214
Rudyard Kipling: A festők feltámadása.....	215
Paul Klee	216
Napló (részlet).....	216
Augusztus.....	217
Christoph Kolumbus: Imádság	218
Gottfried Wilhelm Leibniz: (A régi filozófusok nagyon kevéssé ismerték ezeket a fontos igazságokat...)	219
Eino Leino: Aleksis Kivi	220
Leonardo da Vinci: Minden példabeszéd	222
M. J. Lermontov: Ima	223
Justus von Liebig: A természet ismerete elvezet a hitre	224

Carl von Linné: Csodálattal tölt el a Teremtő bölcsessége.....	225
Maurice Maeterlinck: Ima.....	226
Gabriel Marcel: Ima.....	227
François Mauriac: A kegyelem élménye döntő.....	228
James Clerk Maxwell: Kérő imádság.....	229
Rupert Mayer: Ima.....	230
Magdeburgi Szent Mechtild: (Üdvözlégy, édes Uram, Jézus Krisztus...).....	231
Thomas Merton: Imádság.....	232
Mikes Kelemen: Leveleiből (részlet).....	233
Michelangelo Buonarroti: Imádság.....	234
John Milton: A vak szonettje.....	235
Morus Tamás imája a börtönben.....	236
John Henry Newman.....	237
Imádság egyházas lelkületért.....	237
Istenem és mindenem!.....	238
Isaac Newton: Isten – a világ Kormányzója.....	239
Novalis: Mind hűtlenek lehetnek.....	240
Hans Christian Örsted: A teremtmőerő fölemel.....	241
Janus Pannonius: Békéért.....	242
Paracelsus: Az orvos imája.....	243
Blaise Pascal.....	244
Emlékeztető (1654 kegyelmi esztendeje) – Tűz.....	244
Tűz.....	244
Imája, melyben betegségeinek jó használatát kéri Istentől.....	244
Borisz Paszternák: Csoda.....	250
Coventry Patmore: Aurea dicta.....	251
Jean Paul: Van gondviselés a világtörténelemben.....	252
Pázmány Péter.....	253
A végig való állhatatosság kegyelméért.....	253
Imádság keresztény egységért.....	253
Pilinszky János.....	254
Vallomások az imádságról.....	254
Az imádság szerepe a világban.....	255
Max Planck: Önmagában nem létezik anyag.....	256
Edgar Allan Poe: Himnusz.....	257
Prohászka Ottokár: Elhagyatottságban.....	258
A. Sz. Puskin: Imádság.....	259
Jean Racine: Szerdai laudes.....	260
Karl Rahner: Életem Istene.....	261
II. Rákóczi Ferenc: Ima a hazáért nehéz időben.....	264
Ramakrishna: Imádság az isteni anyához.....	265
Hermann von Reichenau: Salve Regina.....	266
Carl Ritter: Az imádság áldása.....	267
Franz Rosenzweig: Levél unokatestvéréhez, Gertrúd Oppenheimhez (1917. május 30-31.).....	268
Antoine de Saint Exupéry: (Uram, időnként jeges a magányom...).....	270
Friedrich Schiller: A hit szavai.....	271
Roger Schütz: Isten arcának ragyogása.....	272
Albert Schweitzer: A kereszténység lényege.....	274
Swami Sivananda: Hogyan szenved vereséget a félelem?.....	275

Benedictus de Spinoza: Miben áll az örökkévalóság?	276
Edith Stein: (Engedd, Uram, hogy vakon járjam az utakat...)	277
Adalbert Stifter: Uram, jó az, ami kezedből származik... ..	278
August Strindberg	279
Imádság	279
Hitem.....	279
Jules Superville: Imádság az ismeretlenhez.....	280
Jan Swammerdam: Az embernek mindent Istentől kell kapnia.....	282
Széchenyi István: Mindennapi ima	283
Sz. V. Szolovjov: A szeretet értelme	284
Rabindranath Tagore: Türed, Uram.....	286
Hippolyte Taine: Krisztus napja	287
Aquinói Szent Tamás: (Imádlak áhítattal, Isten: rejtelem...)	288
Johannes Tauler: Adventi ének	289
Pierre Teilhard de Chardin: Mise a Világ felett – Felajánlás.....	290
Teréz Anya: Kicsoda számomra Jézus?.....	292
L. Ny. Tolsztoj: A hit felfokozott fény	293
Tompa Mihály: Úrvacsorai ének	294
Georg Trakl: Az eltávozott éneke	295
François Villon.....	296
Ballada	296
Ajánlás	297
Voltaire: Imádság.....	298
Vörösmarty Mihály: Himnusz	299
Simone Weil: A Miatyánkról.....	300
Franz Werfel: Veni Creator Spiritus	304
Elie Wiesel: Aki szeret, szereti Istent	305
Zrínyi Miklós: Imádság (részlet a Szigeti veszedelemből).....	306
Korunk imái	308
Edwin Aldrin: (Világok nagy építőmestere...).....	308
Stephen Vincent Benét: Az Egyesült Nemzetek imája.....	309
Dietrich Bonhoeffer: Az Isten utáni szomj	310
Helder Camara: Imádságok.....	311
Charles Duke: (Nyolc hónappal a Hold-utazásom után lettem keresztény...)	313
James Irvin: (A Holdon kristálytisztán rohant meg...).....	314
XXIII. János Pápa: Ima a II. Vatikáni zsinatért	315
Anthony de Mello: A kis hal.....	316
Thomas Merton: Ima.....	317
Czesław Miłosz: Veni Creator	318
Pilinszky János: Imádságért	319
Karl Rahner: Befejező áldás	320
Roger Schütz: Imádság	322
Pierre Teilhard de Chardin: Az Anyag Szíve Ima a mindig nagyobb Krisztushoz	323
Teréz Anya: Imádsága	324
Jean Vanier: (A szegények és gyengék tárták fel előttem...)	325
Simone Weil: Ima	327
Misztikusok élményei	328
Sri Aurobindo: Kegyelem és világosság.....	328
Szent Bernát: A Völegény érkezése.....	329
Jakob Böhme: Az újjászületés a lelkületben kezdődik	330

Jakob Böhme: Az ember háromféle életéről.....	332
Celanói Tamás testvér: Assisi Szent Ferencről.....	333
A megfeszített angyalalak jelenése	333
A lelki vidámság dicséretéről és a rossz hangulat rossz voltáról.....	334
Az angyali hárfáról	334
Hogyan énekelt a Szent a lélek örömében franciául.....	334
Areopagita Szent Dénes Leveleiből.....	336
Eckhart mester	338
Leválni a világról	338
Surrexit autem Saulus de terra apertisque oculis nihil videbat.....	344
George Fox: Újjászületve Isten képmására.....	348
Nagy Szent Gertrúd: A szeretet sebe	349
Al Ghazáli: A szív csodás világa	350
Bingeni Szent Hildegard: Egy látomás	351
Aranyszájú Szent János: Isten felfoghatatlanságáról	353
Keresztes Szent János: A szemlélődésből fakadó elragadtatottság strófái	356
Sziénai Szent Katalin: Elragadtatásban kapott intelmek	358
Jeanne Marie Bouvier de la Mothe-Guyon: Szemlélni és szeretni	360
Plótinosz: (Ami felette áll az életnek, az az élet oka...)	362
Louis-Claude de Saint Martin: A vágyakozó ember.....	364
Heinrich Seuse: Hol van Isten és milyen Ő?	367
Pierre Teilhard de Chardin.....	370
Isten arca a másik emberen	370
„A külső sötétségek”	370
Esteledik	370
Avilai Szent Teréz.....	372
Egy látomás leírása	372
Egy elragadtatás leírása.....	373
Rövid életrajzok.....	374
Névmutató.....	395

Elöljáróban

Sokféleképpen próbálták meghatározni, kicsoda is az ember. A munka tesz emberré, mondták – a gondolkodás, a szabadság, a kételkedés, a szeretet. Mindez igaz, de csak a valóság egyik részére utal. Az embert az imádsága teszi a legteljesebben emberré: felismert és elismert kapcsolata Istennel, létének gyökerével és céljával, vágyainak forrásával és beteljesítőjével.

Attól ember az ember, hogy túl akar lépni önmagán, szívét felnyitja az Abszolút Titokra, arra a rejtett Teljességre, amely elérhetetlenül távolinak tűnik, mégis bensőségebb és jelenvalóbb minden emberi közelségnél. Nem található meg a világ lényei között, mégis mintha róla beszélne, reá utalna minden nagyság és szépség ezen a földön. Talán nevén se tudja nevezni az ember, mégis szüntelenül őt szólongatja: az Ezernevűt. Talán rossz irányban keresi – Az, akit keres, mégis hozzásegíti ahhoz, hogy végül eltaláljon hozzá.

A kereszténység sajátos helyet foglal el a vallások között, hiszen Krisztusban „látható alakban megjelent a láthatatlan Isten”, s általa mindnyájan gyermekei vagyunk a mennyei Atyának. Az ő Lelke szólal meg bennünk, ha imádkozunk, s a szeretet bensőséges együttlétére hívogat. Mégis gazdagíthatják imádságos tapasztalatunkat a nem-keresztények imái, vallomásai is, még ha szokatlanak, másnak érezzük is fohászkodásukat.

Könyvünk elsősorban a kétezzer éves keresztény imádságos hagyományból ad válogatást, de bepillantást nyújt más kultúrák, más népek, más vallások imádságaiba is. Először különböző nemzetek fiaitól olvashatunk imádságokat, majd az európai kultúra nagy személyiségeinek hitvallásaiból találunk szemelvényeket. A sort modern imák követik – bizonyítékául annak, hogy a hit talán megritkult, de semmiképpen sem gyöngült meg századunkban.

Az Istennel való találkozásnak, a vele való egyesülésnek sajátos formája a misztikus élmény – nem volna teljes a kép, ha ezek közül is nem olvashatnánk néhányat az imádságok és vallomások után.

A kötet, felépítésében és szemelvényeiben a *Die schönsten Gebete der Welt* című német gyűjteményt követi – ezt azonban a magyar olvasók igényei szerint dolgoztuk át és bővítettük ki.

Motto – Vivekananda

Az, aki a keresztényeknek a „Mi Atyánk”,
a zsidóknak Jehova,
a moszlimoknak Allah,
a zarathusztriánusoknak Ahura Mazda,
a buddhistáknak Buddha,
a hinduknak Brahma,
ez a mindenható és mindentudó Lény,
akit mindannyian Istenünknek ismerünk,
adja meg az embereknek a békét,
és egyesítse szívünket
lelki testvériségben.

Az egész világon elterjedt keresztény imák

Mi Atyánk

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben,
szenteltessék meg a te neved,
jöjjön el a te országod,
legyen meg a te akaratod,
miképpen a mennyben, azonképpen itt a földön is;
mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma,
és bocsásd meg a mi vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek,
és ne vígy minket a kísértésbe,
de szabadíts meg a gonosztól.
Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség
mindörökkön örökké.
Ámen!

János evangéliuma 1,1-14

Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, Ó volt kezdetben Istennél. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel.

Föllépett egy ember, az Isten küldte s János volt a neve. Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot a világosságról, hogy mindenki higgyen általa. Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világosságról.

(Az Ige) volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít. A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében, akik nem a vérnek vagy a testnek a vágyából s nem is a férfi akaratából, hanem Istentől születtek. S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be.

Gloria in excelsis Deo

Dicsőség a magasságban Istennek
és a földön békesség a jóakarátú embereknek.
Dicsőítünk téged,
áldunk téged,
imádunk téged,
magasztalunk téged,
hálát adunk neked nagy dicsőségedért.
Urunk és Istenünk, mennyei Király, mindenható Atyaisten!
Urunk, Jézus Krisztus, egyszülött Fiú!
Urunk és Istenünk, Isten Báránya, az Atyának Fia!
Te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk!

Te elveszed a világ bűneit: hallgasd meg könyörgésünket!
Te az Atya jobbján ülsz: irgalmazd nekünk!
Mert egyedül Te vagy a Szent, Te vagy az Úr!
Te vagy az egyetlen Fölség: Jézus Krisztus,
a Szentlélekkel együtt – az Atyaisten dicsőségében.
Ámen.

Nicea–Konstantinápoly-i Hitvallás

Hiszek egy Istenben,
a mindenható Atyában,
mennynek és földnek,
minden láthatónak és láthatatlannak teremtményében.
Hiszek az egy Úrban: Jézus Krisztusban,
Isten egyszülött Fiában:
aki az Atyától született
az idő kezdete előtt.
Isten az Istentől, világosság a világosságtól,
valóságos Isten a valóságos Istentől.
Született, de nem teremtmény:
az Atyával egylényegű és minden általa lett.
Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért
leszállt a mennyből.
Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától,
és emberré lett.
Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették,
kínhalált szenvedett és eltemették.
Harmadnapra feltámadott az Írások szerint,
fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján,
de újra eljön dicsőségben, ítélni élőket és holtakat,
és országának nem lesz vége.
Hiszek a Szentlélekben,
aki az Atyától és a Fiútól származik,
akit éppúgy imádunk és dicsőítünk,
mint az Atyát és a Fiút.
Ő szólt a próféták szavával.
Hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban,
vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára,
várom a holtak föltámadását
és az eljövendő örök életet.
Ámen.

Apostoli Hitvallás

Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtményében.
És a Jézus Krisztusban, Ő egy Fiában, a mi Urunkban, aki fogantaték Szentlélektől,
született Szűz Máriától, kínzatott Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghalt és eltemették;
alászállt a poklokra, harmadnapon halottaiból feltámadt; fölment a mennyekbe, ül a
mindenható Atyaistennek jobbjára felől; onnét leszen eljövendő ítélni elveseket és holtakat.

Hiszek a Szentlélekben; egy katolikus, keresztény Anyaszentegyházat, szenteknek egyességét, bűnöknek bocsánatát, testnek föltámadását és az örök életet.

Ámen.

Ave Maria

Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus.

Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján.

Ámen.

Magnificat, Mária dicsőítő éneke (Lk 1,48–55)

Lelkem magasztalja az Urat,
és szívem ujjong megváltó Istenemben,
mert rátekintett alázatos szolgálójára.
Lám, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék,
mert nagyot tett velem a Hatalmas és Szent az ő neve.
Irgalma nemzedékről nemzedékre az istenfélőkkel marad.
Karja bizonyoságot tett hatalmáról:
szétszórta a szívükben gőgösöket,
letaszította trónjukról a hatalmasokat,
az alázatosakat pedig fölemelte.
Az éhezőket jóllakatta, de a gazdagokat üres kézzel küldte el.
Gondjába vette gyermekét, Izraelt, megemlékezve irgalmáról,
amelyet atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak örökre megígért.

Imádság Máriához (Oltalmad alá futunk...)

Oltalmad alá futunk, Istennek szent Anyja,
könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején,
hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől,
mindenkor dicsőséges és áldott Szűz!
Asszonyunk, közbenjárónk és szószólónk,
engeszteld meg nekünk szent Fiadat,
ajánlj minket szent Fiadnak,
mutass be minket szent Fiadnak!
Ámen.

Imádság Máriához (Ó Úrnőm, ó Anyám...)

Ó Úrnőm, ó Anyám! Egészen följajnlom magam neked. S hogy odaadásomat megmutassam, ma neked szentelem szememet, fülemet, számat, szívemet, egész magamat. S mert a tied vagyok, jószágos Anyám, őrizz és oltalmaz mint tulajdonodat. Ámen.

Imádság Máriához (Üdvözlégy Királynő...)

Üdvözlégy Királynő, nagy irgalmasság Anyja,
 élet, édesség, boldog remény, áldunk.
 Hozzád kiáltunk Évának száműzött fiai,
 hozzád fohászkodunk sóhajtvá, zokogva,
 hozzád, e siralomvölgyben.
 Kérünk tehát, kegyes közbenjárónk,
 fordítsd felénk mindenkor éber szemedet üdvösségünkre.
 És Jézust, anyaságod áldott, szent gyümölcsét,
 nekünk e földi út végén mutasd meg.
 Ó áldott, ó édes, ó jóságos szép Szűz Mária.

(Szabó Flóris fordítása)

Imádság Krisztushoz (Krisztus lelke, szentelj meg engem...)

Krisztus lelke, szentelj meg engem.
 Krisztus teste, üdvözíts engem.
 Krisztus vére, ihless meg engem.
 Krisztus oldalából kifolyó víz, tisztíts meg engem.
 Krisztus szenvedése, erősíts meg engem.
 Ó, édes. jézus, hallgass meg engem.
 Szent sebeidbe rejts el engem.
 Ne engeddd, hogy elszakadjak tőled.
 A gonosz ellenségtől oltalmaz engem.
 Halálom óráján hívj él engem.
 És juttass magadhoz engem,
 Hogy szenteiddel dicsérjelek téged Mindörökkön örökké.
 Ámen.

Jézus főpapi imája. Az őskeresztények imádsága (Jn 17,11-13a;15-26)

Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben, akiket nekem adtál, hogy egy legyenek, mint mi. Amíg velük voltam, megőriztem őket a nevedben, akiket nekem adtál. Megőriztem őket; senki más nem vett el közülük, csak a kárhozat fia, így beteljesedett az írás. Most visszatérek hozzád...

Nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. Hiszen nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való.

Szenteld meg őket az igazságban, mert hiszen a tanításod igazság. Amint Te a világba küldtél, úgy küldöm én is őket a világba. Értük szentelem magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban.

De nemcsak értük könyörgök, hanem azokért is, akik a szavukra hinni fognak bennem. Legyenek mindnyájan egy. Amint Te, Atyám, bennem vagy s én benned, úgy legyenek ők is bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy Te küldtél engem. Megosztottam velük a dicsőséget, amelyben részesítettél, hogy egy legyenek, amint mi egyek vagyunk: én bennük, Te bennem, hogy így ők is teljesen egy legyenek, s megtudja a világ, hogy Te küldtél engem, és szereted őket, amint engem szeretted.

Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel már a világ teremtése előtt szeretted.

Én igazságos Atyám! A világ nem ismert meg, de én ismerlek, s ők is felismerték, hogy Te küldtél. Megismertettem velük nevedet és ezután is megismertetem, hogy a szeretet, amellyel szeretsz, bennük legyen, s én is bennük legyek.

Paul Gerhard: Ó Krisztus-fő...

Ó Krisztus-fő, Te zúzott,
Te véres, szenvedő,
Te tövis-koszorúzott
Kigúnyolt drága fő,
Ki szépség tükre voltál,
Ékes, csodás, remek,
De most megcsúfolódtál:
Szent fő, köszöntelek!

Ékességed, Te drága,
Melytől máskor szepeg
Világ hatalmassága,
Köpés mocskolta meg.
Milyen halványra váltál!
Szemed fényét, amely
Szebb volt minden sugárnál,
Ki rútította el?

Mind, ami kín s ütés ért,
Magam hoztam Reád;
Uram, e szenvedésért
Lelkemben ég a vád.
Feddő szót érdemelve
Itt állok én szegény,
S kérlek, lelked kegyelme
Sugározzék felém.

Itt állok – ó ne vess meg –
A gyötrelmek helyén;
Amíg ki nem hűl tested,
El nem mozdulok én,
S ha életed kilobban;
Alácsuklik fejed,
Ölemben és karomban
Lesz nyugtató helyed.

Ó légy érette áldott
Jézus, Egyetlenem,
Hogy szörnyű kínhalálod
Nagy jót akar velem.
Add, hogy hódolva, híven
Tőled ne térjek el,
S ha hűlni kezd a szívem,
Benned pihenjek el.

Mellőlem el ne távozz,
Ha majd én távozzom;
A kínban, mit a halál hoz,
Állj mellém, Jézusom.
Ha lelkem félve reszket,
S rettent a meghalás,
Nagy kínod és kereszted
Legyen vigasztalás.

Légy pajzsom és reményem
Ha kétség látogat,
Véssem szívembe mélyen
Kereszthalálodat.
Rád nézzek, Rád szüntelen,
S ha majd szívem megáll,
Öleljen át a lelkem –
Így halni jó halál.

(Áprily Lajos fordítása)

Martin Luther: Erős vár

Erős vár a mi Istenünk,
kemény vasunk és vértünk.
Ínségben együtt van velünk,
megvált és harcol értünk.
Kél az ősi rossz
bajvető gonosz,
csel vad fegyvere,
erőszak övele.
A földön ő az első.

Önnön erőnk csak délibáb,
és bizony esnénk esten,
de harcba küldte Egy-Fiát
értünk maga az Isten.
Kérded-é, ki az?
Jézus, az igaz.
Sok had, Egy a fő.
Nincs Isten más, csak Ő,
Krisztus, a Győzedelmes.

Ha a földön ördög nyüzsgene
és elnyelni akarna,
meg nem riadnánk – ellene
győz hitünk diadalma.
A világi úr
tombolhat vadul,
semmit sem tehet,
ő megítéltetett.
Megrendül egy szavunkra.

Él, áll az ige igazul,
akárki vesse-hányja.
Táborainkra száll az Úr
Szent Lelke, adománya.
Jóhír, nő, család,
jószág, test, világ
veszhet, vihetik
veszendő kincseik', –
miénk marad az Ország.

(József Attila fordítása)

Népek imái

Németország – Ausztria – Svájc

Reggeli ima

Ó Istenem, Te ezen az éjszakán atyai szeretettel vigyáztál rám; dicsérlek és áldalak ezért, és hálát adok neked minden jóért. Őrizz meg a mai napon a bűntől, s haláltól és minden bajtól. Mindent, amit gondolok, amit mondok, amit teszek, áldj meg mindent, jóságos Atyám!

Isten szent Angyala, kérlek, őrizd te is engem. Mária, Isten trónusánál könyörögj értem
Fiad, Jézus előtt, aki legyen dicsérve most és mindenkor és mindörökkön örökké.

Ámen.

Esti ima

Ha lefekszem, ágyamnál
tizennégy jó angyal áll
kettő jobb oldalra,
kettő bal oldalra,
kettő fejem mellett,
kettő lábam mellett,
kettő, hogy befedjen,
kettő, hogy ébresszen,
kettő, hogy vezesse
lelkemet a paradicsomkertbe.

(Keresztury Dezső fordítása)

Asztali ima étkezés előtt (Édes Jézus...)

Édes Jézus, légy vendégünk,
áldd meg, amit adtál nekünk.
Ámen.

Asztali ima étkezés előtt (Istenünk, Te adsz nekünk mindent...)

Istenünk, Te adsz nekünk mindent: magasztalunk téged ajándékidért. Te adsz ennünk, mert szeretsz bennünket: áldd meg, amit nekünk adsz.

Ámen.

Asztali ima étkezés után (Köszönjük neked...)

Köszönjük neked, Jézus Krisztus, hogy vendégünk voltál: Te vagy az Élet kenyere, szabadíts meg minket minden bajtól.

Ámen.

Asztali ima étkezés után (Ételért, italért, minden jóért...)

Ételért, italért, minden jóért, téged dicsérünk, téged áldunk, Istenünk! Te adtad nekünk, Te adod nekünk mindig: magasztaljon téged egész életünk.

Ámen.

Asztali ima étkezés után (Aki ételt s italt adott...)

Aki ételt s italt adott,
Annak neve legyen áldott.

Ámen.

Ima szülőkért és testvérekért

Mennyei Atyám, köszönöm neked, hogy szüleimen keresztül számtalan jótéteményben részesítettél. Fizess meg nekik a sok jóért, amit velem az első naptól kezdve tettek; és segíts, hogy hálás lehessenek irántuk.

Áldd meg munkájukat és fáradozásukat, tartsd meg őket jó egészségben, vigasztald őket a megpróbáltatások idején. Engedd, hogy gazdagodjanak a jóban és őrizd meg őket minden rossztól.

Áldd meg testvéreimet is és minden rokonomat. Ne engedd, hogy családjunk egy tagja is elveszék örökre, hanem egyesíts mindannyiunkat újra örök atyai házában.

Ámen.

Ima hivatásért

Mennyei Atyám! Te teremtetél engem és jószágodban kijelölted életem útját is, hogy azon járva érjem el örök üdvösségemet. Engedd felismernem, hogy milyen terveid vannak velem, mutasd meg nekem hivatásomat. Mutasd meg, hol tudnám a legjobban használni erőimet, s hol tudnálak téged a legjobban szolgálni. Engedd, hogy jól válasszam meg hivatásomat, alaposan elsajátítsam és megfelelően teljesítsem abban feladatomat. Engedd, hogy egész életem téged dicsőítsen.

Ámen.

Bánatima (Istenem, Uram...)

Istenem, Uram! Sokat vétkeztem, és megérdemeltem igazságos büntetésedet. Légy kegyelmes nekem, bűnösnek! – Isten, Fiad értem halt meg a kereszten, s én hálátlansággal fizettem szeretetédért. Teljes szívemből bánom ezt.

Te, jószágos mennyei Atyám, Te végtelenül jó vagy, én pedig vétkeimmel megszomorítottalak és megharagítottalak. Bánom egész lelkemből és megfogadom, hogy megjavulok és többé nem vétkezem. Segíts kegyelmeddel!

Ámen.

Bánatima (Istenem, légy irgalmas hozzám...)

Istenem, légy irgalmas hozzám, szegény bűnöshöz!
Istenem, bocsásd meg vétkeimet!
Engedd el tartozásomat!
Uram, irgalmazz nekem!
Jézusom, irgalom!
Jézus, Isten Fia, irgalmazz nekem!
Jézusom, légy hozzám kegyelmes,
Jézusom, légy hozzám irgalmas,
Jézusom, bocsásd meg vétkeimet!

Krisztus magasztalása

Üdvözítóm, nagy Királyom,
beértél lelkembe.
Örömmel hordalak szívemben téged,
aki a mindenség vagy.

Legyen a tied minden,
ami a szívemben van;
mindent lábad elé teszek.
Te vagy az én Királyom!

Édes Úr, Te lejöttél az égből
egykor a földünkre,
értünk, emberekért éltél,
s meghaltál a kereszten, feküdtél a sírban.

Dicsőségesen föltámadtál,
fölmentél a mennyekbe,
de szereteted emlékeként
nekünk adtad e szentséget.

Add nekem most kegyelmedet,
segíts engem testeddel és véreddel,
hogy méltó lehessenek hozzád,
szentül, jól és jámborul éljek.

Krisztus, minden földek,
minden népek, minden kor Királya,
boldogan énekelje neked az egész világ:
Dicsértessék mindörökké!

Ónémet karácsonyi ének

Serken egy rózsza, szépen
hajlik gyöngye tövén.
Őseink énekében
Jesse eredetén.
S nyit virágot idén
a tél hideg fagyán,
az éjszaka közepén.

Bimbaját, mit idézünk
s Izajás mond ígét,
maga hordta ki nekünk
Mária, szűz cseléd.
Isten szavára, ím
megszülte kisdédét,
az éjszaka közepén.

(Kalász Márton fordítása)

Angelus Silesius: A kerubi vándor (részlet)

Nem hiszek a halálban: haljak bár minden órán,
Mind valamennyiszer magasabb élet vár rám.

Egyedül a halálban lehetünk szabadok.
Mondom: minden dolog között ő a legjobb dolog.

Nem élek, nem halok: Isten maga hal bennem,
És mindig mindenestül Ő él az életemben:

Mondom: nem hal meg semmi, csak épphogy másik élet,
(Ha még oly nyomorult is), csak a halálban éled.

Nem mozgat semmi téged, magad vagy a kerék Te:
Mely magától szalad és nincsen pihenése.

Ha válogatás nélkül veszed a dolgokat,
Örömben, fájdalomban nyugalmad egy marad.

Ki a pokolban is pokoltalan nem élhet,
Nem adta még magát egészen Istenének.

Csoda dolog az Isten; az Ő, amit akar;
És ami: azt akarja, mérték- és céltalan.

Végtelen nagy az Isten (egyhamar elhiggyétek!)
Soha még Ő sem éri végét istenségének.

Isten áll, alap nélkül, méredzik mérték nélkül.
Ember, megérted ezt, ha szellem vagy szellemérül.

Csak egyet szeretek, s hogy mi az, nem tudom:
S mert nem tudom, azért akarom oly nagyon.

Ha szeretsz valamit – (nem *ez* vagy *az* az Isten!)
Úgy semmit sem szeretsz, hát a valamit vesd el.

Boldog való vagyok, vagy tán valótalan,
Mindennek ismeretlen, más és rokontalan.

Idő: mint az öröklét; – Öröklét: mint idő, –
Hacsak különбözésük benned nem áll elő.

Ki rendületlen-egy, öröm-kín-bánatában,
Attól nincs messze már Isten egyformasága.

Mustármag szellemünk; ha napja rá ragyog:
Boldog gyönyörűséggel, mint Isten, nőni fog.

Ember, míg fáradsággal, munkával törsz erényre,
Addig még nem tiéd, csak hadakozol érte.

Istenhez ne kiálts: a kútfő temagadban:
Amíg el nem tömöd, omlik elállhatatlan.

Ha nincs bizalom benned, és úgy imádkozol,
S nem hagysz Istenre mindent: vigyázz, káromkodol.

Kinek a lába béna, vakok a szemei,
Éber legyen: tán Istent valahol megleli.

Ember, ha nyugtodért keresed az Urat,
Magadat keresed, nem fit: még szolga vagy.

Lehetnék bár szeráf: ha amúgy többet érek
Az Úrnál, legyen inkább leghitványabbka féreg.

Gonosztól lelkedet kereszt és Golgota,
Ha ott nincs benned is, nem váltja meg soha.

Nehéz a szeretet. Szeretni nem elég:
Kell, hogy – mint Isten – a szeretet maga légy.

Oly fényben él az Isten, amelyhez nincsen út;
Ki úttá maga nem lesz, láttáig sohse jut.

Megállj, hová rohansz? Tebenned van a menny:
Soha meg nem találod az Istent más helyen.

Hogyan lehet, ó, ember, még valamire vágyad,
Ha átölelted Istent s a mindent megtaláltad?

Ki úgy van, mint ki nincs és nem is volt soha,
Az már-már csupa Isten (ó, örömünk okai)

Én nekem kell az Isten, én kellek öneki:
Ő engemet segít, Én Őt kifejejni.

Az Isten képét hordom. Ha úgy tetszik neki,
Önnönmagát csak bennem, bennünk, szemlélheti.

Istennek igéjében élnek a teremtmények:
Hogy omlanának hát el, hogyan enyészhetnének?

Olyan csendes az Isten, a semminél is semmibb.
Az látja, aki látja a mindenben a semmit.

Kell hogy a nap legyek és fénnel festeném meg
Színtelen óceánját a teljes istenségnek.

(Sík Sándor fordítása)

Jakob Böhme imája Isten nagy tüzes szeretetéhez

Szentséges Isten, Te olyan világosságban lakozol, amelyre senki el nem juthat, csak Fiad, Jézus Krisztus szeretetén keresztül, s Te ezt a szeretetet jóságos kegyelmedben kiárasztottad emberiségünkre. Már a világ teremtése előtt szerettél bennünket, szegény embereket, s örök szereteted által megmentettél bennünket haragodtól, a halál és a pokol hatalmától. S most ezt a szeretetet Jézus Krisztus, a te Fiad által mutatod meg nekünk tűzláng Lelkedben, hogy kérjük őt, s Te megadod nekünk.

Én szegény, méltatlan ember, tudom, hogy nem vagyok rá érdemes. Mivel azonban szeretetedet kinyilatkoztattad hozzád tért emberségünkben, s magadhoz hívod vele a szegény tékozló bűnöst, testünkbe öltöztél vele, hogy megváltsd a bűntől és üdvözítsd, ahogyan szavad tanítja.

Ezért, ó jóságos Atya, hozzád jövök; amikor hív a szavad, befogadom lelkembe szavadat és igazságodat, magamba foglalom mint ajándékodat. És kérlek téged, Istennek tűzzel lángoló szeretete, amelyet Jézus Krisztus új Szövetsége ajándékozott nekünk, gyújtsd lángra ezzel a szeretettel az én szegény lelkemet is, hogy új életet nyerjen, új akaratra kapjon, és megmeneküljön a halál torkából.

Ó Istennek tüzes szeretete, Te összetörted emberségünkben a halált, leromboltad a poklot, és lelkünknek győzelmet szereztél Krisztusban a halálon. Pünkösöd szent ünnepén tüzes láng alakjában ezt öntötted az apostolok ajkára és szívébe, ez gyújtotta lángra szentjeidet, ezáltal műveltél csodatetteidet. Hozzád jövök és egészen átadom magam neked, aki szereted és megtartod az egész világot és minden teremtményt.

Ó Istennek hatalmas kútforrása, nyílj meg lelkem legmélyén, gyújtsd lángra bennem is szereteted tüzeit, hogy lelkem is a te szeretetedben égjen, s én felismerjelek és magasztaljalak benne.

Végtelen Szentség, Jézus Krisztus, az én üdvözítőm érdeme, szent vére és halála árán jutok elődbe önmagamban, s vetem bele magamat a lángodba: az ő feltámadása és mennybemenetele által vezesd el akaratomat magadhoz, sajátítsd ki egészen, tégy vele, amit akarsz, mentsd meg a hamis gyönyörtől, törd meg hatalmát, hogy csak terád tekintsen.

Ó Istennek szent Ereje, aki a menny és a föld fölött lebegsz, aki közel vagy mindenhez, áraszd ki magad bennem, hogy újrászülessek benned, hogy kizöldüljek és jó gyümölcsöt teremjek benned mint vessző az üdvözítő Jézus Krisztus szőlőtökéjén, örök dicsőítésedre és dicsőségedre.

Ó Isten szentségének kapuja, ragyogj fel templomodban, a lelkemben, hogy a te világosságodban járjak, mindig téged dicsérjelek, és neked szolgáljak szentségben és igazságban, hogy kedves legyek előtted, aki egy Isten vagy, Atya, Fiú és Szentlélek, örökké áldott.

Ámen.

Martin Luther: Kérő imádság

Életünk kellős közepén körülvesz bennünket a halál: Kit keressünk, hogy segítséget nyerjünk, hogy kegyelmet nyerjünk? Urunk, Téged egyedül. Szánjuk, Urunk, gonosz tettünket, mellyel haragra ingereltünk. Szent Urunk, Istenünk, szent, erős Isten szent, irgalmas Üdvözítő, Te örök Isten, ne engedd, hogy elmerüljünk a keserű halálban. Kyrie eleison!

Halálunkban magában a pokol torka támad ránk: Ki szabadít meg bennünket ebből a veszedelemből? Urunk, Te egyedül. Irgalmodat könyörögve kéri a mi nagy bűnünk és szenvedésünk. Szent Urunk, Istenünk, szent, erős Isten, szent, irgalmas Üdvözítő, Te örök Isten, ne engedd, hogy elcsüggedjünk látván a pokol tüzét. Kyrie eleison!

A pokoltól való félelmünkben üznek bennünket bűneink: Hova meneküljünk, hol lesz maradásunk? Egyedül nálad, Krisztus Urunk. Te kiontottad véredet, amely elegendő a bűn eltörlésére. Szent Urunk, Istenünk, szent, erős Isten, szent, irgalmas Üdvözítő, Te örök Isten, ne engedd, hogy elszakadjunk az igaz hit vigasztalásától. Kyrie eleison!

Martin Luther (Szenvedésem mélyéről...)

Szenvedésem mélyéről kiáltok hozzád, Úristen, hallgasd meg hívásomat: kegyes füledet fordítsd felém, s nyisd meg kérésem előtt. Mert ha azt tekinted, ami bűnt és gonoszat tettem, Uram, ki tud megállni előtted?

Nálad nincs más, csak kegyelem és irgalom, hogy megbocsásd a vétket. A mi erőlködésünk semmi, még ha legjobban élnénk is. Előtted nem dicsekedhet senki; ettől rettegjen mindenki és éljen kegyelmedben.

Johannes Tauler (Lábam táncra perdül...)

Lábam táncra perdül,
ha felcsendül neved
fülemben: Mária;
minden ügyem
úgy sikerül,
ahogy akarod, Mária,
varázsvessző, Mária.

Előtted énekeljen,
feléd törekedjen
a világ, Mária.
Akit idekerget,
akit eléd térdepeltet
szívének kínja, kiáltsa:
Segíts, szelíd Szűz, Mária!

Könyörülj rajtunk,
nyomorultakon
Gyermeked vééréért;
Te vagy édes igánk.
S amit teszünk,
azért vezekelünk
lábaid előtt.

Tekints le ránk
szelíd szemekkel
a siralomvölgybe,
törd meg kezeddel
bűnnek bilincset.
Segíts bennünket,
hogy tiszta szívvel köszönthessünk!

Eckhart mester (Uram, Jézus Krisztus...)

Uram, Jézus Krisztus! Hozzád jövök minden nyomorúságommal, Uram, és elsirom neked szívem minden keserűségét. Neked ajánlom egész bensőmet és minden ember minden ügyét, különösen is azokét, akik erre kértek. Szeretettel teljes Uram, arra kérlek, meríts meg bennünket, és moss tisztává nemes véred erejével, öltöztess belé, és tégy kedvessé bennünket mennyei Atyád szemében. Engesztelj ki bennünket vele, nyerd meg számunkra szívének jóindulatát, hogy szeretetének kegyelme és lelke áradjon belénk, s csak ez a szeretet ébressze gondolatainkat, szülje szavunkat és tettünket áldott akaratod dicséretére.

Eckhart mester (Köszönjük neked...)

Köszönjük neked, mennyei Atyánk, hogy nekünk ajándékoztad egyszülött Fiadat, akiben nekünk adod önmagadat és minden dolgot. Kérünk téged, mennyei Atyánk: ahogy nekünk adtad Fiadat, Jézus Krisztust, aki által és akiben nem akarsz és nem is tudsz megtagadni senkinek semmit, úgy hallgass meg bennünket őbenne, szabadíts meg bennünket sok gyarlóságunktól és egyesíts bennünket önmagadban vele.

Ámen.

Heinrich Seuse éneke az isteni szerelemről

Lásd, Uram, ha teljesíteni tudnám vágyamat, akkor az lenne a legnagyobb, a legkíváncsabb és a leggyönyörűbb, amit a szívem s a lelkem el tudna képzelni: hogy Te különösen is szeress engem, s hogy, ó jaj, édes Uram, egyetlen különösen is bensőséges szerelmes pillantást vess rám. Ó milyen boldogság volna az! Szívek, nézzétek, nem a mennyek országa volna az?

Uram, szemed ragyogóbb, mint a fényes nap csillogása, ó, jaj,

Te édes, tiszta szádat,
szerelmesen kinek tárod,
fényárban úszó arcod, a te szép alakod,
minden földi vágyat egészen meghalad.

Mennél inkább lehántunk rólad minden anyagit, annál szerelmetesebben tekintünk rád tiszta, örömteli gyönyörben; mennél tisztábban választjuk ki minden emberből a bájta, szépséget és a finom termetet, annál lényegesebben találjuk meg azt benned, édes szeretet. Nézd, van valamely szerető emberben valami szerelmes, valami tetsző és jóleső, ami ne lenne meg teljesen tisztán, ezerszer szerelmetesebben benned, szerelmes szeretet?

Nos nézzétek, szívek mind, nézzétek, ó, nézzétek szerelmesemnek a szemébe, nézzétek: „Ilyen az én szerelmesem, Ő a barátom, ó Jeruzsálem leányai.” Olyan szerelmetes az én édes szerelmem, Ő az én szívem kedvese, tudjátok meg ezt, Jeruzsálem leányai! Ő édes Istenem, milyen boldog az, akinek Te vagy szerelme, s aki abban örökre megmaradhat!

Stella maris

Tengernek csillaga,
Isten édesanyja,
üdvözlégy, mindig szűz,
menny boldog kapuja.

Te, kinek Gábrriel
ajka mondott *Avé-t*,
tégy közöttünk békét,
fordítsd *Éva* nevét!

Szabadíts rabokat,
adj fényt a vakoknak,
űzd el bajainkat,
igényeld javunkat.

Mutasd, hogy anyánk vagy!
Hallja megimádat,
ki értünk fiaddá
születni nem átalált.

Kiváltságos szent Szűz,
mindenek közt enyhe,
oldd föl bűneinket,
enyhíts, tisztíts minket!

Mosd meg életünket,
készítsd el utunkat,
hogy örök örömben
lássuk Jézusunkat!

Istennek dicséret,
Krisztusnak dicsőség,
Szentlélekkel együtt
hárm-as-egy tisztesség!

(Babits Mihály fordítása)

Walter von der Vogelweide: Reggeli ima

Kelts áldásoddal, ó Uram,
s Te igazgasd minden utam,
sorsom ösvénye akármerre térjen.
Krisztusom, rajtam tanúsítsd
irgalmasságod javait,
s oltalmaz engem szent Anyád nevében.
Ahogy az angyal rá vigyázott,
s jászladnál melletted is állott,
számár s ökör közt, ahogy
ott pihegtél, ős Isten, gyenge kisdéd
(s a derék József is, szívében
ártatlan hűséggel, serényen
őrizni sosem tankadott):
úgy óvj engem is, hogy törvényeidnek
híveként töltssem a napot.

(Rónay György fordítása)

Bingeni Szent Hildegard: Himnusz a Szentlélekről

Ó, Isten lelkének tüze, minden
teremtmény életének élete,
szent vagy, ki a formákat élteted!

Szent, ki írral kened a törések veszélyét
s gyógyítva dörzsölöd a bűzös sebeket!

Szentség szellője, szelelője,
szeretet tüzelője!
Ó, zamat a mellekben, édes íz,
ki szíveinkbe átívódsz az erények jóillatával.

Ó tiszta forrás, akiben példázható, hogy Isten
maga köré gyűjti az idegent
s megkeresi az elvesztettet.

Ó élet páncéla!
Ő egység záloga minden tagok között!
Ő tisztesség öve, áldj meg
és tégy boldoggá!

Erős pálya, lelki út,
ki áthatoltál minden
a magasságban
s földi világban
s minden mélység szurdokában:
mindenkit összekötsz és egybehajtasz.

Általad felleg árad, levegő
röpül, átvődik a kő,
vizek folyókat öntenek
és zöld pompát izzad a barna föld.

S te neveled a doktorok erényét,
akiket életükben a bölcsesség ihlete vidámít.

Dicsőség. hát neked,
ki a dicsőség hangja
s élet öröme vagy;
remény és erős becsület,
s fényességgel fizetsz!

(Babits Mihály fordítása)

A keresztes vitézek éneke

Az Úr nevében indulunk.
az ő kegyére vágyódunk,
segítsen Isten ereje
és az a sír, a szent,
Isten maga feküdt bent!
Kyrieleison!

Kyrieleis, Christeleis!
Szentlélek Isten vezess,
Istennek igaz Szava,
hogy bátran menjünk tova!
Kyrieleison!

Segítsen minket szent sírja
Annak, ki magát nekünk adta,
szentséges sebeivel:
hogy Jeruzsálembe jutván
majd örvendezhessünk,
és a mennyek országában
megadja Isten nagy jutalmát,
énekeljük: Kyrieleison!

Úr Krisztus! Ó jóság!
Szent véred által óvjál,
szentséges sebeiddal:
hogy boldogan találjon
az angyalok édes dala
országodban: Kyrieleison!

(12. század)

Kempis Tamás imája az angyalokhoz és minden szentekhez

Ég polgárai, halljatok
és figyeljete, angyalok!
Én kérlek, ki e bánatok
völgyében száműzött vagyok.

Ti örök örömök között,
én pedig szegény száműzött;
ebből kell megbecsülnötök:
csoda-e hogyha így nyögök?

Sokáig élni idelelni
s Krisztust nem látni sohasem:
fáj a léleknek végtelen,
kit érte lankaszt szerelem.

S mint délben aggódó ara:
kérdi, mátkája hol marad,
kihez misztikus szín alatt
e távolból is hú maradt?

Hit, remény s tiszta szeretet
kérdik Jézust, hová siet?
„Rabbi, hol a ház, mely tied?
Mért téssz úgy, mint ki messze megy?”

„Hogy tőled így távolodok,
ne sírj, óh lélek, ne zokogj!
Ama honba küldd sóhajod,
hová előtted indulok!

Vigaszod támaszom legyen,
cseppenként hulló kegyelem,
társaidtól segedelem
s hogy kínod égi bért terem.

Én az Atyához fölmegek
s Szentlelkem küldöm el neked,
hogy benne, mint bennem, szíved
viduljon, míg jársz föld felett.”

(Babits Mihály fordítása)

A wessobrunni imádság

Ezt tudtam meg, ez a legnagyobb emberi bölcsesség: Hogy nem volt lent a föld, fönt az ég;

nem volt fa, sem hegy,
nem ragyogott arany Nap,
nem fénylett a Hold a csodás tengeren;
amikor még nem kezdődött meg a mozgás és a vég,
amikor egyedül a mindenható Isten létezett,
a Legjóságosabb, és vele sok
nagyszerű lelkek. És Isten, a Szentséges...

Mindenható Isten, aki alkottad a mennyet és a földet,
aki annyi jót adtál az embereknek,
adj nekem kegyelmedben igaz hitet és jóakaratot,
bölcsességet, okosságot és erőt,
hogy ellen tudjak állni az ördögöknek, kerülni tudjam a rosszat,
és tehessem a te akaratodat.

Ősgermán imádság az Edda-ból

Üdv neked, Nap! Üdv nektek, Napfiak! Üdv, éjszaka és éjfia!
Kegyes szemekkel tekintetek ránk és adjatok győzelmet!

Üdv nektek, ászok! Üdv nektek asszonyászok!
Üdv neked gyümölcstermő mező!
Adjatok nekünk jótanácsot igaz szót és gyógyító erejű kezeket!

Magasztaló ének az Edda-ból: Wala igaz szava

Összegyülekeznek az aranymezőn az istenek,
hogy ítélkezzenek a világot megkötő Óriáson,
gondolván a legfelsőbb Beszélő ősi runáira
és sok hatalmas figyelmeztetésére.
Ismét ott fogják találni a fűben
a csodálatos aranyábrákát,
amelyekkel ősi időkben Wodan
és az ászok minden nemzete játszadozott.

Vetetlen is teremnek a szántók,
minden rossz jóvá lesz; Balder is hazatér,
és vele lakik Hader a Hatalmas házában.
Boldogok a wal-istenek! – Tudtok róla?
Látom, hogy a Napnál ragyogóbban áll ott,
ott fent a Gimel-en, arannyal borítva
a terem, ahol laknak a hősök boldogan
és gyönyörben fürödve mindörökké.
Mert egy Gazdag érkezik a tanácskozók körébe,
egy fentről érkező Erős eldönti a vitát,
elsimító döntésekkel eldönt mindent.
Örökké álljon, amit ő parancsolt.

A hegyi gazdaság megáldása Svájcban

Ígérjétek, hogy magasztaljuk. Isten nevében magasztaljuk!
Ígérjétek, hogy magasztaljuk. Miasszonyunk nevében magasztaljuk!
Ígérjétek, hogy magasztaljuk. Isten legszentebb nevében magasztaljuk!
Isten és Szent Vendel, Szent Márton és Szent Balázs
és országunk mindentudó atyja, Miklós,
tartsák oltalmazó kezüket kis havasi házunk fölött...
Itt, ezen a réten áll egy aranyos trón,
abban lakik a boldogságos Istenanya
Fiával, kegyelemmel elárasztva,
szíve alá zárta a Szentháromságot,
az első az Atyaisten, a második a Fiú,
a harmadik a Szentlélek Isten, amen.
Ave Maria, szívem szerette Istenanya!
Édes Úr, Jézus Krisztus!
Őrizd meg állatainkat, lelkünket-testünket,
Tisztességünket, vagyonunkat és mindent, ami ezen a réten jár!
Ó, fogadjátok dicséretünket!
Jártunkat-keltünket,
minden lépésünket végezzük Isten nevében!

Zwingli kappeli énekes imádsága

Uram, most Te magad vezesd a kocsit, mert különben árokba dől. Ez öröme volna az ellenfélnek, aki oly káromlón vet meg téged.

Istenem, emeld magasra neved dicsőségét, távoztasd el és büntesd meg a gonoszok haragját, hangoddal ébreszd föl a juhokat, akik bensőségesen szeretnek téged.

Segíts, hogy minden keserűség eltávozzon tőlem, Uram, és minden hűség térjen vissza és újuljon meg, hogy örökké dicsérhessünk téged.

Flüeli Szent Miklós Miatyánkja

Mi Atyánk, irgalmasság örökkévaló Atyja, Te mindig szerető, hűséges Atyja maradsz hívő és engedelmes gyermekeidnek, s Te magadat itt a földön a szegény ember szolgájává és támaszává tetted: engedd, hogy bűneinkből megtérve engedelmes gyermekeid lehessünk!

Kérünk téged, mennyei Atyánk, minden hívő emberért, engedd, hogy ismereted és életük megszentelése által neked tetsző életet éljenek, hogy soha el ne szakadjunk országodtól, hanem általunk és bennünk megszenteltessék a te neved Fenséged dicséretére és dicsőségére.

Urunk, Jézus Krisztus, nem az evilági országért kérünk téged, amely mulandó és ideiglenes, hanem azért az Országért imádkozunk hozzád, amely örökké tart, amelyben nem lehet hiány és gyöngestég, ahol a szép angyalok színről színre jutnak és dicsérnek téged.

A te isteni akaratod, az örökké szent és üdvösséges, teljesüljön rajtunk tökéletesen, gazdagságban és szegénységben, szomorúságban és jólétben, az életben és a halálban.

Hűséges Úr, Jézus Krisztus, azért is kérünk téged, hogy tarts meg bennünket kegyelmesen és add önmagadat táplálékul nekünk, hogy egységben maradjunk veled.

Bocsásd meg a mi vétkeinket! Miután mi mindenkinek megbocsátunk, aki itt a földön szenvedést okozott nekünk és jogtalanságot követett el ellenünk. Bocsásd meg Te is nekünk, amit vétettünk a te isteni akaratod és felebarátunk ellen.

S mivel gyöngék vagyunk mi, földi emberek, őrizd meg minket, Urunk, minden káros kísértéstől, az ördög cselvetésétől, a test kívánságától és a világ hamisságától és csalárdságától.

És szabadíts meg, Úristen, engem és minden keresztény embert a test és a lélek bajaitól.
Ámen.

Jeremias Gotthelf: Svájci imádság

Atyánk, már most vedd kezébe lelkünket, amikor még itt a földön szolgálunk neked. Oszlasd szét a komor ködöt, amely a földből és saját megfélemlített lelkünkől száll föl.

Világosíts meg bennünket bölcsességeddel, hogy a te igazságodban szemléljünk mindent, s hogy megtaláljuk mindenre a megfelelő szót, magunknak, másoknak, minden időben. Tölts el bennünket erőddel, amely soha nem fárad el, soha nem halványul el, minden próbatétel között megtartja ígéreteid csillogatatlanságába vetett hitünket. Ne engedd, hogy elveszítsük reményünket abban, hogy soha nem haszontalan, amit a te nevedben teszünk, hogy a beléd vetett bizalmunk soha nem csalatkozik meg.

Gyűjtsd lángra bennünk a szeretet szent tüzét, amely türelmes és barátságos, nem irigy, nem akaratos, nem fuvalkodik fel. Azt a szeretetet, amely nem szegül ellen, nem keresi a magáét; nem keseredik el, nem keresi a más kárát. Azt a szeretetet, amely nem örül az igazságtalanságnak, de örövend az igazságnak. Azt a szeretetet, amely mindent elvisel, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr.

Ezt a szeretetet add nekünk, Atyánk, hogy kísérjen bennünket életünk útján, tisztítsa meg szívünket és életünket, s innét ragyogjon át fényessége házunkra és községünkre. Ez szentelje meg minden tettünket, ez szelídítse meg heves voltunkat, ez legyen vigasztalónk a világtól elítéltetvén, és saját lelkiismeretünk ítélőszéke előtt is. Ez legyen napunk, ha bealkonyodik számunkra itt a földön, s ha testünk enyészetnek indul, ez legyen a híd, amelyen át a kötelékeitől megszabadult lélek karjaidba siet, ó Atyánk, aki a Szeretet vagy kezdettől fogva mindörökké.

Franciaország

François Fénelon: Reggeli ájtatosság

Legszentebb Szentháromság, három Személyben egy Isten, szilárd hittel vallom, hogy jelen vagy. Mély alázattal imádlak téged, minden erőmből dicsérlek és magasztallak téged.

Add hálát Istennek a kapott jókért és add át magad neki egészen.

Hálát adok neked, ó bőkezű Isten, szívem mélyéből mindazon kegyelmekért, amelyeket bármikor is kaptam tőled. A te végtelen jóságod óvott meg ez éjjel minden bajtól, és ismét új napot ajándékozott nekem. Hogyan mutathatnám ki jobban hálámat, ó Legfőbb Jó, mint azzal, hogy ezen a napon egyedül neked szolgálok? Tehát egyedül neked ajánlom minden gondolatomat, szavamat, tettemet és szenvedésemet. Áldd meg mindezt, ó Szent Isten, hogy megszentelje őket isteni Szereteted, s hogy a te dicsőségedre és az én üdvösségemre lehessenek.

Határozd el erősen, hogy kerülöd a bűnt és gyakorolod az erényeket.

Szerelmes Jézusom, annak a tökéletességnek isteni mintája, amelyre törekednem kell, kegyelmed segítségével mindig azon leszek, hogy mindenben téged kövesselek, hogy szelíd, alázatos, tiszta, buzgó, türelmes, szeretetteljes és készséges legyek, amilyen Te voltál. Különösen is minden erővel arra törekszem, hogy megőrizsem magamat azoktól a bűnöktől, amelyeket olyan gyakran elkövettem, s amelyeket egész szívemből kerülni kívánok.

Kérd Istentől a szükséges kegyelmet, hogy megjavulj!

Istenem, Te ismered gyöngeségemet. Kegyelmed nélkül nem tudok semmit sem tenni, ne tagadd meg hát tőlem, ó Istenem, és szükség szerint erősíts engem. Adj elegendő erőt, hogy elkerüljek minden rosszat, amit tiltasz, megtegyem mindazt a jót, amit parancsolsz, és minden keresztmet türelemmel viseljem, amint irgalmas Gondviselésed rám küldi.

Mme Guyon, Jeanne Marie Bouvier de la Mothe: Misztikus imádság

Ó, Uram Jézus, Te azt parancsoltad nekem, hogy szüntelenül imádkozzam, add nekem kegyelmedet, hogy meg tudjam tenni, s add meg ezt azoknak a lelkeknek is, akiket rám bízál. Isteni Ige, Te magad vagy bennünk ez az örökké tartó és szüntelen imádság. Isten Báránya, Te vagy a világosság, amely megvilágítja lelkünk egész égboltját. Bár soha ne akarnánk más imádságot, csak a te imádat, más fényességet, csak a te fényességedet, más szeretetet, csak a te szeretetedet! A hozzád intézett imádságban, Istenem, egy a szemlélés és a szeretet. Engedd, hogy olyan tökéletesen és olyan bensőségesen tudjak hozzád imádkozni, hogy elfeledkezzem önmagamról, és ne tudjam, hogy imádkozom, mert csupán Te vagy bennem! Ámen.

Szalézi Szent Ferenc: Imádság kegyelemért

Kegyelmet, Istenem, kegyelmet! Kegyelemért könyörgök hozzád és bűneim teljes elengedéséért, egyszülött Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus nevében, aki üdvösségemért meghalt a kereszten. Belé helyezem minden reményemet. Ma megújítom, Istenem, a hűségesküt, amit a keresztségemben fogadtam neked: tehát most ugyanúgy, mint akkor, ellene mondok az ördögnek, a világnak és a testnek, valamint minden cselekedetüknek, bujaságuknak és gyönyörüknek életem egész hátralévő részére, ó végtelenül jóságos, irgalmas Isteni Igen, ezzel a szándékkal szentelem neked, ó Istenem, a ,lelkemet és minden

erejét, a szívemet és minden dobbanását, a testemet és annak minden érzékét, és fogadom, hogy egész lényemnek egyetlen részét sem akarom használni isteni Fenséged akarata ellenére. Ha azonban az ellenség cselvetése becsapna, vagy emberi gyöngeségem vinne bűnbe, és ezért elmulasztanám a kegyelmeddel való hűséges együttműködést és a szándékomnak megfelelő cselekvést, úgy megfogadom neked, hogy nem késlekedem egy pillanatig sem, hogy a Szentlélek kegyelméből újra fölkeljek elestemből.

Ez megváltoztathatatlan elhatározásom, visszavonhatatlan akaratom, minden fenntartás és kivétel nélkül. Örök, mindenható, végtelenül jószagos Isten, Atya, Fiú és Szentlélek, méltóztass elfogadni ezt az egész lényemből álló áldozatot kedves illatként. És mivel megadtad nekem a kegyelmet, hogy ezt az elhatározásomat áldozatul hozzam neked, végtelen jószagod szerint, adj ahhoz is kegyelmet, hogy mindezt teljesíteni is tudjam. Ő, Isten, Te vagy az én Istenem, szívem Istene, értelmem Istene, lelkem Istenei Imádlak téged, szeretlek téged, imádni és szeretni akarok örökkön örökké. Éljen Jézus!

Ámen.

Francis Jammes: Imádság szép halálért

Uram, add, hogy halálom szép és tiszta legyen,
nagy béke járja át azt a napot, melyen
írói s más kétségek s a lét iróniája
megfáradt homlokom elhagyják tán valahára.
Nem úgy kívánom a halált, mint aki játszik
vele csupán, hanem nagyon-nagyon igazán,
úgy, ahogy egy babát a kisleány.
Te tudod, Istenem, hogy valami hiányzik
abból, amit az ember boldogságnak nevez,
és hogy nincs is ilyen, s nincs dicsőség egészen
teljes, se szerelem, se virág nincs hibátlan,
s egy csipet fekete mindig van a fehérben...

De add, Uram, hogy szép legyen s tiszta a nap,
midőn – így vágyom én, békés költő – az ágyam
körül majd nagyszerű gyermekek raját lássam:
éjszemű fiúkat, éjszemű lányokat...
Könnyek nélkül állják körül a fekhelyem,
s a komolyságra, mely betölti arcvonásom,
hassa át őket egy édes-mély sejtelem,
amelyben kegyelemnek tűnik majd a halálom.

Fiaim ezt gondolják: mit ér a hír? hiszen
megnyugvást úgysem ad annak, ki tudja, hogy
csak egy költő van, Isten, midőn a hársszagot
a menyasszonyok hűsen édes ajkára lopja.
S ezt gondolják: a szerelem csak gúny lehet,
mely szétválasztja az egyesült lényeket:
lám, apánk szíve is mostig fájt amiatt,
hogy édes üdvöskéje szívétől elszakadt...

A lányaim pedig tűnődjenek eképpen:
a síron túl ki vár, nem tudjuk, de apa
úgy haldoklik, ahogy a víz siklik tova
simán egy őszi erdő tündöklő derűjében...

Uram, add, hogy halálom szép és tiszta legyen,
kezem pihenjen a gyermekeim kezében,
mint a derék gazdáé a La Fontaine-mesében,
s így haljak meg, nagy békével a szívemen.

(Rónay György fordítása)

Pierre Jean Jouve: Imádság

Mi vagyunk a Föld és te vagy az Isten
Halld meg zsongó szavunkat s láss meg engem
Szikla vagyunk turbékolás vagyunk
Ragyogó vizek és pálmák
S ó Téged is értsen meg a gondolkodó lény
S dicsérjen a természet hangján hatalmas Szellem!
Mi por vagyunk és Te vagy a Tekintet
Alvó dolgok vagyunk és Te vagy a Lélek
Anyag vagyunk homályos és riadt
Te vagy a Jóság
Lomhák vagyunk és súlyosak
Te vagy a Teremtő;
Mi ernyedtség vagyunk Te vagy a világosság
Tér és idő fölött a tiszta áram
Te vagy a lényegem s kibontod lényegemből lényemet
Te vagy a föltétlen úr a kéz s az eszme
Elhalmozol örömmel
Mert vért öntesz belém s természetet
Szellemet adsz nekem
Vagyis eggyé teszel magaddal
Megteremtesz elhagysz és nem hagytál el
Akarsz engem javalsz engem szeretsz lángoló szeretettel
S én csodáid célja hatalmad partja jóságod szomjú kelyhe
Ösztönösen a szíved felé tárulok
Hiszek és fölemelkedem
S szerelmesen teljességedbe hullok.

(Rónay György fordítása)

Anglia

Ismeretlen angliai szerző éneke Krisztus szerelméről

Ha vágyasz szerződni vélem,
elszánva, hogy szíved
semmi másért ne éljen
mert engemet szeret:
én egemet ígérem
s hogy ott leszek veled
s hogy harcon és veszélyen
győzni tudj, dúsra mérem
lelki erőidet.

Menj vágyad számbavenni:
mit választ, merre nyúl?
Csábít sok tarka semmi
hogy értük lángra gyúlj.
Ne akarj balga lenni;
ítélj és jól okulj,
s ha én legtöbbet érek,
másfelé megvetőleg
ne fordulj konokul!

Mert én vagyok az Isten,
Atyámtól származó,
s hogy a bűnös ne vesszen,
lettem itt földlakó.
Szenvedtem a kereszten,
szegény voltam, zsidó...
Így mutattam neked meg,
szenvedve, hogy szeretlek
s szívem mennyire jó.

S ha hívnak más barátok,
„Mit adtok ti?” – felelj. –
„Óh jaj, húsbeli vágyak,
ragályotok lever.
Óh világi virágok,
hamar hervadtok el.
Óh csábok, rossz tanácsok,
ti engem örök átok
tüzébe visztek el!”

De mind balzsam s szívüdvé
éntőlem ami jön,
melytől sápad feledve
a múlandó öröm:
majd lesz idő, önikre
nevetni odafönn,
ha följutsz az egekbe
hol vélem egybekötve
vár boldog örököm.

Párját annak ha véled,
tévedsz, mert párja nincs;
mert mindig semmivé lesz
a külső földi kincs.
Édesből gyűl a méreg:
édesre ne tekints!
Napod szentebben éljed,
s tiéd az örök élet,
melynek romlása nincs.

(Babits Mihály fordítása)

John Donne: La Corona

1.

*Vedd kezemből ez ima-koronát,
bánatom fonta és mély áhítat,
te minden jónak a tárháza vagy,
mozgatónk, s örök minden koron át;
Múzsámnak, ki maga a tisztaság;
mulandó babérkoszorút ne adj:
tövískoszorúd add, mit átítat
a dicsőség, s mindig nyíló virág;
művünket a vég koronázza meg,
s végünket te: végtelen nyugalom;
türelmetlen-kitartón szomjazom,
lelkem óhajtja első végemet.
Szálljon a szív s a hang magasra fel,
*Lélek, készülj, a Megváltás közel.**

2. Angyali üdvözlés

Lélek, készülj, a Megváltás közel:
Minden, mely Mindenben ott van jelen,
mely hordozza a bűnt, bár bűntelen,
halhatatlan, s mégis halnia kell,
nézd, állhatatos Szűz: önként hever
börtönben – méhedben –, s bár mélyiben
nem vétkezik s nem vétkezel te sem;

hús-vér testét halál ragadja el.
Az idő kezdete előtt terád
gondolt már Ő, ki Bátyád és Fiad,
nemzett és benned fogant: Atyád
anyja, teremőd teremője vagy;
sötétbe zárva fénylik ékesen
Méhed klastromában a végtelen.

3. Jézus születése

Méhed klastromában a végtelen
imádott börtönéből most kilép,
mert szándéka szerint immár elég
gyenge lett, s világunknak megjelen;
nem fogadnak be a szálláshelyen?
e jászolban készítsd el fekhelyét,
s csillag nyomán bölcsek jönnek eléd,
nem ér el Heródes parancsa sem.
Lelkem, látod-e, hogy mint fekszik ott,
ki mindent betölt – s nem fogadja senki?
S a szívnek bár rajta kellett megesni,
az Ő könnyörülete volt nagyobb.
Csókold meg, s kísérd Egyiptomba át
Anyjával, kinek osztod bánatát.

4. Templom

Anyjával, kinek osztod bánatát,
térj vissza, József, nézzed, gyermeked
szikrázva árasztja a szellemet,
s bölcsebb, mint az írástudó atyák;
az Ige néma volt, s egyszerre, ládd,
csodákat mesél, mert hogyan lehet,
hogyminden írt s íratlan ismeret
megtölti egy zsenge gyermek agyát?
Bár istenség: emberi volt a lelke,
és ilyen érettséget nem a kor hoz;
de kinek hosszú feladata lenne,
a Nappal együtt lásson a dologhoz.
Élte hajnalán ezért tehetett
Emberfölötti csodatetteket.

5. Megfeszíttetés

Emberfölötti csodatetteket
ez hittél, az irigykedve fogad;
és sok jött hozzá: gyengét hódolat,
a becsvágyót hajtotta gyűlölet;
és többen varrnák a hitetlenek,
s a szeplőtelennek, ki maga szab

sorsot: sorsot szabnak a gonoszak,
örök létét araszról rövidebb
mértékkal mérik. Nézd, vállán kereszttel
mint lép az elítélt mind magasabbra,
míg felfeszítettén lelkét kiadja.
Ki odafönt vagy, engem is emelj fel,
s mit oly bőven áldoztál, add, hogy egy
Vércsepp nedvezze szikkadt lelkemet.

6. Feltámadás

Vércsepp nedvezze szikkadt lelkemet,
mely (kő ugyan, mégis végtelenen
hús) nem lesz kemény, dideregni sem
fog már: átmelegíti az a csepp,
és halálad íme véget vetett
a halálnak, nem úr az életen,
engem sem gyötör halál-félelem
kis könyvedbe nevem ha fölveszed.
E hosszú álomban nem rothad el
a hús, azzá lesz, miből vétetett,
üdvözülést más módon úgyse nyer.
Feledjem halálom s a vétkeket,
múlják az álmuk, serkenjek legott,
Köszöntve a végső, örök napot.

7. Mennybemenetel

Köszöntve a végső, örök napot,
örvendj, a Fiúval emelkedett;
s ha szenvedtél, hullattál könnyeket:
ezek mosták, égették agyagod;
nézd, a Magasságos eltávozott,
amerre lép, a felhők fénylenek,
s nem egyedüli Ő, ki Mennybe megy,
de elől megy, elsőnek lép be ott.
Kos, aki a Mennyet nekem kitártad,
Bárány, ki vérrel jelölted utad,
ó Fáklya, ki lobogsz, hogy látva lássak,
véreddel fojtsad szent haragodat;
én szent lelked Múzsámat hasssa át:
Vedd kezemből ez ima-koronát.

(Ferencz Győző fordítása)

Anglikán imádság minden élethelyzetben

Ó Istenünk, az egész emberiség Teremtője és Fenntartója, könyörögve és alázatosan kérünk minden emberért: tanítsd meg őket utaidra, hogy minden nép üdvösségére legyenek. Különösen is kérünk téged az egyetemes egyház megtartásáért, hogy Lelked vezetése és

oltalma alatt az igazság útján vezesse mindazokat, akik kereszténynek vallják magukat, hogy megmaradjanak a Lélek egységében, békében és igazságban és a hitben. Végül atyai jószágodba ajánljuk mindazokat, akik bármilyen módon, lélekben, testben vagy bármiképpen szorongatásban vannak vagy szomorúak, hogy méltóztass őket, mindenkori szükségük szerint vigasztalni és szenvedésüket enyhíteni; adj nekik türelmet szenvedésükben és minden szomorúságuknak adj szerencsés véget. Ezért imádkozunk hozzád Jézus Krisztus nevében.

Ámen.

John Henry Newman imája (Szükségem van rád...)

Szükségem van rád, hogy taníts napról napra, minden napnak a követelménye és szükséglete szerint. Add meg nekem, Uram, a lelkiismeretnek azt a tisztaságát, amely csak a te sugallatodat érzi és fogja fel. Fülelem süket, nem hallom hangodat. Szemem homályos, nem látom jeleidet. Csak Te tudod élessé tenni fületem, tisztává tenni szememet, megtisztítani és megújítani szívemet. Taníts meg arra, hogy ott üljek lábadnál és hallgassam a szavadat.

Ámen.

John Henry Newman imája (Istenem, egyedül Te vagy végtelenül bölcs...)

Istenem, egyedül Te vagy végtelenül bölcs és mindentudó. Hiszem, hogy Te tudod, mi válik javamra. Hiszem, hogy jobban szeretsz engem, mint én magamat, hogy végtelenül bölcs vagy gondviselésedben és mindenható védelmedben. Köszönöm neked egész szívemből, hogy kiragadtál önmagam őrizetéből és azt parancsoltad nekem, hogy adjam magam a te kezedre. Nem kívánhatok jobbat, mint hogy a te terhed legyek és nem a saját terhem. Uram, kegyelmed által követni akarlak, bárhová mégy is, és nem akarok elédbbe vágni utadon. Várni akarok rád, a te vezetésedre, és ha megkaptam azt, egyszerűségben és félelem nélkül akarok cselekedni. Ígéretet teszek, hogy nem leszek türelmetlen, ha valamikor sötétben és kuszáltságban hagysz; akkor sem akarok panaszkodni, sem haragra gerjedni, ha szerencsétlenségbe esem, vagy ha félelem fog el.

Ámen.

Írország

Óír-kelta esti ima (Kr. u. 1000 körül)

Ó Krisztus, élő Isten Fia, szent angyalaid vigyázzák álmunkat, pihenésünket, fehérítő ágyunkat.

Mutassanak nekünk szendergésünkben igaz álmoképeket, világmindenség fenséges fejedelme, nagy, titokzatos Király!

Sem démonok; sem baj vagy pusztulás, sem gonosz álmok ne zavarhassák pihenésünket, mély, zavartalan álmunkat.

Szent legyen ébredésünk, munkánk és egész napunk, amint az álmunk és pihenésünk zavartalan és szüntelen.

Dánia

Uram, eljöttem házádba

Uram, eljöttem házádba; hogy meghalljam, mit mondasz nekem Te, Atyaisten, Teremtőm, s Te, Úr Jézus, Megváltóm, Te, jóságos Szentlélek, Vigasztalóm életben és halálban. Nyisd meg szívemet Szentlelked által Jézus Krisztusért, hogy szavaidból megtanulhassam megbánni bűneimet, életben és halálban hinni Jézus Krisztusban, s minden nap jobbat lenni szent életben és életmódban. Halld meg és hallgasd meg, Istenem, Jézus Krisztus által.

Ámen.

Svédország

Esaias Tegnér reggeli éneke

Nap, elbújtál előlem, de a hegyek fölött boldogan látom újra sugaraidat. A hajnali fény árjában fürdő miriádokkal akarok imádkozni.

Végy fel, Istenem, mennyei sátradbba. Nyisd meg előttem a dal világának kapuját. Engedd, hogy tisztán lebegjenek földi szemem előtt az országotat benépesítő képek...

Adj nekem erőt és bátorságot, hogy igazán meg tudjam vetni a balgák büszkeségét. És adj nekem okosságot, amely mosolyog azon, amit a költők festenek, még ha megmerítik is sugaraidba...

Te tudod és ismered, hogyan szeret téged szívem; vond értelmemet az ég felé, magadhoz! Hatalom és tisztesség, az arany csillogása soha nem választhatnak el országotdól.

Igen, te meghallgatod kérésemet, fogadd el dicsérő szavamat is! Oly szép a világ, az égbolt kékje, szellők susognak a fák ágai közt; a légben hárfadalk zengenek!

Csak rövid az idő, a művészet pedig oly hosszú! S az életpálya oly messze visz. Föl hát, dalra, miriádok, halljátok az égi hangzatot! Isten jelenik meg a fényben és a dalban.

Svédországi Szent Brigitta magasztaló imája

Dicséret neked, Úristen, aki vagy és aki voltál vég nélkül. A te tulajdonod vagyunk, magasztalunk és dicsérünk téged. Mert azért alkottál minket, hogy benned örvendezzünk, nekünk adtad kimondhatatlan fényedet, hogy örökké élvezzük azt...

Uram, szereteted kormányozza kezed művét, az embert!

Egyedül téged kell félnünk mérhetetlen mindenhatóságodban, csupán téged kell látnunk szeretetedben, csak téged kell szeretnünk változhatatlan állandóságodban. Ezért légy magasztalva vég nélkül.

Norvégia

Björnstjerne Björnson zsoltára

Érzem magamban, hogy valami feléd sodor, feléd, a kozmoszban kibontakozó Harmóniai Számúzve vagyok? Felismerted, hogy lényem helytelenül irányítja magát? Mert látod, imádkozom erőtlenül, gyáván és lankadtan, máskor kétségbeesetten, hogy vigasz és kegyelem, szó és tanács emeljen föl engem, amikor letiportál. Istenem, hallgasd meg szavamat! Ne taszíts el, hadd reménykedjem a célban és a törekvésben! Csillagom kialszik; hatalmas borzalom veszi körül lépteimet. Száraz értelmemben ijesztő szellemek csapata leng ide-oda. Mondjátok, ti, akiket annyiszor elűztem, mit akartok? Csak ma nem tudok orrá lenni rajtuk. Ó, béke, jöjj! Add, hogy hívó lélekkel hordjam az élet erős kötelékét, ne engedd, hogy hiába és kétségbeesetten keressem, hívjam, kérdezzem itt önmagam!

Izland

Hallgrímur Petúrsson imája

Atyám vagy, Atya Isten!
Jézusom, Üdvözítőm nevében
kezed vezessen minden utamon,
hogyan elkerüljek minden vétkeket.

Finnország

Ima a Kalevala-ból

Oh, Ukkó, te felső Isten,
Öregapó fenn a mennyben,
Fellegek közül felelő,
Égen által szót emelő!
Tüzes kardot küldjél nekem,
Hüvelye is tűzláng legyen;
Kivel aggságot elosszak,
Kivel rontást fölbogozzak,
Földi gyűlölöm legyőzzem,
Víz boszorkányit elűzzem
Elöttem való egemből,
Megettem való helyemből
Fejem fölől, magam mellől,
Oldalamról mindkét felől,
Győzzek bűvösön nyilával,
Boszorkányon késvasával,
Táltosfélén törhegyével,
Rossz férfión fegyverével!

(Vikár Béla fordítása)

Imádság a hazáért

Mindenható, jóságos Isten, hálát adunk neked, hogy erős kezeddal vezetted népünket és megadtad neki a szabadságot. Tőled kaptuk ezt az országot. Te tetted, hogy eleink itt szorgoskodtak, itt készítettél nekünk lakóhelyet, itt nőttek föl gyermekeink. Te adtad földjeinknek a növekedést. Népünk minden tagja örvendhetett jóságodnak. Balsors vagy jólét, minden a te kezedből származik. Te voltál menedékünk nemzedékről nemzedékre. Dicséressék a te neved. Könyörgünk hozzád: légy velünk, ahogy velük voltál atyáinkkal. Engedd, hogy kegyelmed állandóan ott ragyogjon Finnország földje fölött hogy lakóhelyre találjon itt az igazság és a becsület! Add meg nekünk, hogy megelégedjünk sorsunkkal! Adjál egységet és egyetértést! Add áldásodat azokra, akik hazánk javát akarják, szégyenítsd meg azonban a gonoszok terveit, kik ellene törnek:

Add, hogy ezért a földért éljünk-haljunk!

Hallgass meg bennünket a mi Urunk, Jézus Krisztus által!

Itália

Assisi Szent Ferenc imája (Uram, tégy engem békéd eszközévé...)

Uram, tégy engem békéd eszközévé,
hogyan szeressek ott, ahol gyűlölnék,
hogyan megbocsássak ott, ahol megbántanak,
hogyan összekössök, ahol széthúzás van,
hogyan reménységet keltsek, ahol kétségbeesés kínoz,
hogyan fényt gyűjtsak, ahol sötétség uralkodik,
hogyan örömet hozzak oda, ahol gond tanyázik.
Uram, segíts meg, hogy törekedjem
nem arra, hogy megvigasztaljanak,
hanem hogy én vigasztaljak,
nem arra, hogy megértsenek,
hanem arra, hogy én megértsek,
nem arra, hogy szeressenek,
hanem hogy én szeressek.
Mert aki így ad, az kapni fog,
aki elveszíti magát, az talál,
aki megbocsát, annak megbocsátanak,
aki meghal, az fölébred az örök életre.

Assisi Szent Ferenc Naphimnusa

Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
Tied a dicséret, dicsőség és imádás,
És minden áldás,
Minden egyedül téged illet, Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.

Áldott légy, Uram, s minden alkotásod,
Legfőképpen urunk-bátyánk a Nap,
Aki a nappalt adja és aki ránk deríti a te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.

Áldjon, Uram, téged Hold nénénk és minden csillaga az égnek.
Őket az égen alkotta kezéd, fényesnek, drága szépnek!
Áldjon, Uram, téged Szél öcsénk,
Levegő, felhő, jó és rút idő,
Kik által élteted minden te alkotásod.

Áldjon, Uram, téged Víz hógunk,
Oly nagyon hasznos ő,
Oly drága, tiszta és alázatost

Áldjon, Uram, Tűz bátyánk,
Vele gyújtasz világot éjszakán.
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.

Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad,
És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket és színes virágokat.

Áldjon, Uram, tégedet minden ember, ki szerelmedért másnak megbocsát.
És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát.
Boldogok, akik tűrnek békességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.

Áldjon, Uram, testvérünk, a testi halál;
Akitől élő ember el nem futhat.
Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, kik magukat megadják te szent akaratoknak.
A második halál nem fog fájni azoknak.

Dicsérjétek az Urat és áldjátok,
És mondjátok hálát neki,
És nagy alázatosan szolgáljátok.

(Sík Sándor fordítása)

Aquinói Szent Tamás: Úrnapi ének

Dicsérd, Sion, a Megváltót,
dicsérd a vezért, a pásztort,
zengj himnuszt, zengj éneket!
Ahogy bírod, akként merjed:
nagyobb Ő, mint a dicséret,
méltón nem dicsérheted.

S a dicséret külön tárgya
ma hogy a kenyeret áldja,
mely éltet és eleven,
s hogy végvacsoráján kapta
a Tizenkettők csapatja,
nem kétséges semmiben.

Legyen teljes, legyen zengő,
legyen vidám és illendő
szívünk ujjongása ma:
mert azt a napot jelzi ünnepünk,
melyen először adatott nekünk
ez a lelki lakoma

Új királynak asztalára
új törvénynek szállt páskája:
elavult a régi már.
Fut az újtól, ami agg,
igazságtól, ami vak;
fut a fénytől a homály.

Amit Krisztus tett az estén,
hagyta hogy rá emlékezvén
cselekdjünk mi is azt.
Okultunk szent törvényéből:
így lesz borból és kenyérből
üdvösséges áldozat.

Más és más – de nem lényegben,
csak jel szerint más – színekben
égi jók lappanganak.
A vér ital, a hús étel:
mégis Krisztus, lényegével,
teljes mindkét szín alatt.

Oly kenyér, melyet meg nem tör,
aki vesz miként étékből,
s el se vág, és meg se szel.
Veszi egy és veszik ezren;
fogyasztják és nem fogy el.

Veszik jók és veszik rosszak:
csak hogy különböző sorsnak
részesei ők vele.
Rossznak halál, jónak élet:
ilyen az egyforma éték
különböző ereje.

Ím az angyalok kenyere,
útonjárók eledele,
édesfiaknak étele,
nem ebek számára szánt,
melynek előképe már a
húsvéti bárány halála,
valamint Izsák oltára
s hogy az égből manna szállt.

Óh igaz Kenyér, jó Pásztor,
Jézus, óvj az elbukástól,
te táplálj és te palástolj
s add hogy a feltámadáskor
üdvnek látói legyünk.

Te, ki mindent bírsz és értesz,
s e földön táplálsz és éltetsz,
tedd, hogy szent népeddel, ékes
asztalodnál majd az édes
örökségben résztvegyünk!

(Babits Mihály fordítása)

Aquinói Szent Tamás: Himnusz az Oltáriszentségről

Zengjed, nyelv, a dicsőséges
test titkát s a drága vért
melyet hullatván értékes
váltságul az emberért
a föld ura, a felséges
méh gyümölcse nem kímélt.

Egünk küldte, s nekünk szülte
tisztá szűz, szeplőtelen.
Köztünk élt és hinté földre
az Igét, mely jót terem;
a csodás szertartással ülte
búcsúestjét ideleln.

Mert a végső estebédet
tartván ő és társai,
együtt a törvényes étket
jámborul fogyasztani:
étkül a tucatnyi népnek
önmagát osztotta ki.

És a kenyeret testévé
igézte az Ige-test
s a bor lett Krisztus vérévé:
magyarázni ne keresd!
Hit dolga és igaz szívé,
hogy erősen tartsa ezt.

Azért kell e nagy szentséget
leborulva áldani
és a régi Szövetséget
új rítussal váltani:
pótolják a rest érzéket
a merész hit szárnyai!

Az Atyának és Fiának
légyen áldás, dicsőség,
üdv, hozsanna és imádat,
ujjongások hirdessék!
S aki kettejükből árad,
a Lélek is áldassék!

(Babits Mihály fordítása)

Szent Bonaventura éneke Krisztus irgalmáról

Jézus, bocsánat kútfeje,
Jézus, búbánat sugara,
Jézus, bűnbánat öröme,
Jézus, bűnbánók óhaja,

mikor ott függtél csüggeteg,
ártatlanul megfeszített,
a gonosz latrok közepett,
megosztva büntetésöket,

és egyik akkor Téged ott
megvádolt és rádtámadott,
ostobán gúnyolt és szidott
és káromolva szólított:

„Ha tényleg Isten fia vagy,
ments meg bennünket és magad:
magadhoz zordon ne maradj
ki megváltottál másokat.”

S mikor a másik rá-csarélt
s feddte a balga szavakért
s megvalló, hogy ő rosszul élt,
de Téged mint szentet dicsért
s Általad igaz útra tért
és könyörögve így beszélt:

„El ne feledj engem, Uram,
ha országodba érkezel,
mely édességgel tele van,
s király-ruhádba öltözől.”

Te, kit a bánat visszanyer
s malasztod szíveket emel,
nemcsak hogy nem feledted el:
égbe méltattad venni fel!

Óh isteni kész irgalom!
Kész irgalom, jószívűség!
Adakozó kész szájalom!
Szánakozó bőkezűség!

Tehozzád fut az áhítat,
hozzád tér az emlékezet,
a vágy Feléd nyög lankatag,
a bűnbánat Feléd eped;
a gyónás székedhez tapad:
a szív Neked tárul, Neked!

Azért bizalommal teli
imádkozunk hozzád, Uram,
mert Te vagy az egyedüli
bűntelen és mocsoktalan;
gondolj reánk végnélküli
türelmedhez képest, Uram!

(Babits Mihály fordítása)

Jacopo da Todi: Stabat Mater

Állt az anya keservében
sírva a kereszttövén,
melyen függött szent Fia,
kinek megtört s jajjal-tellett
lelkét kemény kardnak kellett
kínzón általjárnia.

Óh mily búsan, sújtva állt ott
amaz asszonyok-közt-áldott,
ki Téged szült, Egyszülött!
Mily nagy gyásza volt sírása
mikor látta szent Fiát a
szívtépő kínok között!

Van-e oly szem, mely nem sírna
Krisztus anyjával s e kínra
hidegen pillantana?
Aki könnyek nélkül nézze,
hogyméren a szenvedésbe
fia mellett az anya?

Látta Jézust, hogy fajtája
vétkéért mit vett magára
és korbáccsal verették.
S látta édes fiát végül
haldokolni vigasz nélkül,
míg kiadta életét.

Kútja égi szeretetnek,
engedd érzem sebednek
mérget: hadd sírjak veled!
Engedd, hogy a szívem égjen
Krisztus isten szerelmében,
s ő szeressen engemet!

Óh szentséges anya, tedd meg,
a Keresztrefeszítettnek
nyomd szívembe sebeit!
Oszd meg, kérem, kínját vélem,
kinek érdem nélkül értem
tetszett annyit túrni itt!

Jámborul hadd sírjak veled
és szenvedjek míg csak élek
Avval; ki keresztre szállt!
Álljak a kereszttövében!
Szívem szíved keservében
társad lenni úgy sóvárg!

Szűzek szűze! légy szívedben
hozzám jó és nem kegyetlen!
Oszd meg vélem könnyedet!
Add hogy sírván Krisztus sírján
sebeit szívembe írnam
s bánatodban részt vegyek!

Fiad sebe sebesítsen!
Szent keresztje részegítsen
és vérének itala,
hogy pokol tüzén ne égjek!
S az ítélet napján, kérlek,
te légy védőm, Szűzanya!

Ha majd el kell mennem innen,
engedj győzelemre mennem
anyád által, Krisztusom!
És ha testem meghal, adjad
ogy lelkem dicsón fogadja
a pálmás paradicsom!

(Babits Mihály fordítása)

Spanyolország

Keresztes Szent János: Vers az isteniről

*Támaszkodva, támasz nélkül
vaksín, fogytán a világnak,
gyöngülök, erőm alábbhagy.*

Elbocsátották a dolgok,
útjára küldték a lelkem,
önmaga fölébe röppent,
új életre, íme, boldog,
megfogózott Istenemben,
és a legfőbb jó, mi várt,
nem vágyhattam többre végül,
lelkem látta önmagát,
támaszkodva, támasz nélkül.
Bár halálos életemnek
félhomálya meggyötör,
nem veszít el, meg nem öl,
fénytől sötétsége foszt meg,
lelkem mégis égbe tör,
mert az ilyen szeretetnek
ereje lelkembe árad,
s az magát föladva enged,
vaksín, fogytán a világnak.
Csodát tesz a szeretet
azzal, aki ismeri,
jó vagy rossz – egy íz neki,
kint nem érez, örömet,
minden övele lesz egy.
Így tesz önmagammá engem,
s lángja én e lángolásnak,
hagyom hogy megsemmisítsen,
gyöngülök, erőre alábbhagy.

(Takács Zsuzsa fordítása)

Loyolai Szent Ignác: A teljes önátadás imája

Vedd el, Uram, egész szabadságomat. Vedd el emlékezetemet, vedd el értelmemet, vedd el egész akaratomat. Amim van és amit birtokolok, Te ajándékoztad nekem. Most teljesen és egészen visszaadom neked és átadom, hogy Te irányítsd akaratod szerint. Csak szeretetteddel ajándékozz meg kegyelmedben, és gazdag leszek, s már nem keresek semmi mást.

Ámen.

Portugália

Fatimai imádság

Ó Jézusom, bocsásd meg bűneinket,
ments meg minket a pokol tüzétől,
s vidd a mennybe a lelkeket,
különösen azokat,
akik legjobban rászorulnak
irgalmadra.

Lengyelország

Reggeli dicséret

A Föld, amelyet Te tartasz egyensúlyban,
tengereid, csillagaid
s a Napod egyetlen dalban zengik:
Dicsértessél, ó nagy Isten!

S az ember, akit ajándékaid
bőségével halmoztál el mérték nélkül,
akit megalkottál és értelemmel láttál el,
ő miért ne dicsérne téged?

Íme, amikor szemeimet törlöm,
szívemből kiáltok hozzád, hozzád,
Uram, világ Teremtője,
téged kereslek mindig s mindenütt!

S bár sötét álmok gyötörtek,
mert tegnap nehéz nap után pihentem el,
új erővel ébredtem újra,
s ezért, jó Istenem, magasztallak téged!

Dicsértessél most és mindörökké!

Imádság a hazáért

Istenünk, ki a lengyeleknek nehéz idők során világosságot és erőt adtál, oltalmadba vetted őket, s megőrizted a pusztulástól, oltárod elé hozom kérésemet: Áldd meg, Uram, a szabad hazát!

Te őrizted meg a pusztulástól a szent ügy csatázó harcosait; Te adtad, hogy a balsorsban megnőtt az erő, s az egész világ volt tanúja! Oltárod elé hozom kérésemet: Áldd meg, Uram, a szabad hazát!

Sírából támadt föl szent szavadra! Lengyelek, a népek kórusa ujjong: békésen kering ismét a fehér sas és biztonságot ad nektek! Oltárod elé hozom kérésemet: Áldd meg, Uram, a szabad hazát!

Fohászok Maximilian Kolbéhoz

Boldog Maximilian Kolbe, te halálod által tanúságot tettél
Krisztusnak olyan szeretetéről, amely meghalad minden értelmet!
Vértanú, aki életedet más helyett adtad oda,
könyörödj értünk, hogy mi is
a Kereszt titkából éljünk!

Az Istenanya buzgó tisztelője,
könyörögj értünk, hogy Mária
elvezessen bennünket Krisztushoz!

Assisi Szent Ferenc buzgó tanítványa,
könyörögj értünk, hogy Krisztus követése által
életünk új alakot nyerjen!

Hazaszeretettel eltelt lengyel hazafi,
könyörögj értünk, hogy a különböző népek
az egyházban egyesülve dicsérjék és magasztalják Istent!

Szeretet tanúja, mely erősebb a halálnál,
könyörögj értünk, hogy a világ semmilyen hatalma
ne válasszon el bennünket Krisztustól!

Mindenható örök Isten,
Te boldog Maximilian Kolbénak erőt adtál,
hogy halálával vallja meg Krisztus-hitét,
jőjj gyengeségünk segítségére,
hogy igazságodról életünkkel tegyünk tanúságot,
Krisztus, s mi Urunk által!
Ámen.

Jan Kochanowski zsoltárimája

Uram, trónusod lépcsőjéhez hadd; szálljon el szavam! Istenem, Királyom, könyörgésemet
ne engedd el füled mellett!

Alig merül föl a tenger hullámaiból a hajnalpír szelíd fénye, borús tekintetemet máris
fölemeltem imámban.

Az is, kinek szíve telve bűnnel, menedéket remél találni nálad, de hiába, reménye
csalódik, a gonosz nem ér el színed elé.

Mert bár ajka hűséget hazudik, s nyájas hangon hízeleg neked, keblének Búbarlangjába
rejtve ott van fekete lelke.

Uram, Te leleplezed az árulókat, előtted nem áll meg a gonosztevő, akik megtagadnak
téged, azokat Te is megtagadod és megveted.

Adj bátor szívet azoknak, akik neked szentelték magukat, a nagy örömet, hogy
magasztalhatnak téged, ó, ezt add meg nekik mindörökre.

Magyarország

Ómagyar Mária-siralom (1300 körül)

Valék siralom-tudatlan.
Siralomtól süppedek,
Bútól aszok, epedek.
Választ világomtól –
Zsidó fiacskámtól,
Édes örömemtől.
Ő én édes uracskám,
Egyetlen egy fiacskám!
Síró anyát tekintsed,
Bújából kinyújsad!
Szemem könnytől árad,
Én keblem bútól fárad,
Te véred hullása
Én keblem alélása.
Világ világa,
Virágnak virága!
Keservesen kízzatol,
Vas szegekkel veretei:
Ó nekem, én fiam,
Édes, mint méz!
Szegényül szépséged,
Véred ürül vízként.
Siralmam, fohászkozásom –
Terjed kívül
Én keblemnek belső búja,
Mi soha nem hűl.
Végy halál engemet,
Egyetlenem éljen,
Maradjon uracskám,
Kit világ féljen!
Ó igaz Simeonnak
Biztos szava ére,
Én érzem e bú-tört,
Mit valamikor ígére.
Elválnám tőled,
De ne volna,
Hogy így kízzatol,
Fiam, halálra.
Zsidó, mit téssz,
Törvénytelen,
Mert fiam
Büntelen hal.
Fogva, húzogatva,
Öklelve, kötve

Ölöd.
 Kegyelmezzetek fiamnak,
 Ne legyen kegyelem magamnak,
 Avagy halál kínjával
 Anyját édes fiával
 Egyetemben öljétek!

(Pais Dezső értelmezése szerint)

Jégeső elleni bájoló imádság (Csík megye)

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélekistennek,
 Miképpen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké. Ámen.
 Ím elődbe állok a teljes Szentháromság erejével.
 Teremtetlen az Atya,
 Teremtetlen a Fiú,
 Teremtetlen a Szentháromság egyisten.
 Eloszolhatatlan az Atya,
 Eloszolhatatlan a Fiú,
 Eloszolhatatlan a Szentháromság egyisten.
 Kényszerítelek téged, te gonosz Sátán,
 Addig az én falum határára bé ne következzeél,
 Míg a Názáretbeli Jézus szájából szent igéit nem követed,
 Addig az én falum határára bé ne következzeél.
 Erdő ága-bogára, hol kakasszó nem hallatik,
 Vakaru kalács nem illatik.
 Vigyen el téged az Atya,
 Vigyen el téged a Fiú,
 Vigyen el téged a teljes Szentháromság egyisten.

(Erdélyi Zsuzsanna gyűjtése)

Thewrewk-kódex (Hálát adok neked...)

Hálát adok neked mennybéli szent Atyám és örökkévaló Istenem, hogy az elmúlt éjszakán megőriztél, megoltalmaztál minden veszedelemtől, szerencsétlenségtől, az ördög incselkedésétől és a hirtelen haláltól. Íme, újból kérlek Istenem: tarts meg a mai napon is szent neved dicséretére és lelkem üdvösségére.

Ámen.

Lobkovitz-kódex (Édes Uram, Jézus Krisztus...)

Édes Uram, Jézus Krisztus, szeretett Atyám! Kérlek, énvelem lakozzál, ez éjjel velem nyugodjál, hogy testem álomba merüljön, de a szívem soha el ne aludjék, hanem koronként hozzád forduljon. Édes Üdvözítőm, mindazokat öleld magadhoz, akiket szeretek, és soha el ne hagyd őket, hanem áldd meg és oltalmazd meg mindörökkön örökké.

Ámen.

Vásárhelyi András: Ének Szűz Máriáról

Angyeloznak nagyságus asszonya,
Úr Jézusnak bódugságus anyja;
Mennyországnak szépséges ajtója:
Paradicsomnak vagy széles kapuja!

Reád néznek szenteknek szemei,
És véneknek keserves szűvei,
És árváknak nyomorólt íhai,
Bűnössöknek óhajtó lelkei.

Árvaságnak kegyes táplálója,
Özvegyeknek megoltalmazója,
Szegényeknek meggazdagejtője,
Számkivetéseknek megbódogejtője.

Asszonyok szépséges tüköre,
Férfiaknak tisztos győzedelme,
Halottaknak nagy hiedelme,
Ördögöknek ő nagy töredelme:

Rólad szólnak szenteknek mondási,
Szentháromságnak nagy titkus tanácsi,
Apostoloknak szent prédikálási,
Mártíromoknak diadalmassági.

Halottaknak megszabadejtője;
Törököknek megnyomorojtője,
Kerályoknak jó tanácsadója,
Magyaroknak megoltalmazója!

Legyen hála az Szentháromságnak,
Azonképpen az áldott Jézusnak;
Legyen hála az Szíz Máriának:
Velem öszve mend az Bódogoknak.

Kecskeméti Vég Mihály: Az LV. zsoltár

Mikoron Dávid nagy búsultában
Baráti miatt volna bánatban,
Panaszolkodván nagy haragjában,
Ilyen könyörgést kezde ő magában:

Istenem-uram! kérlek tégedet,
Fordítsad reám szent szemeidet,
Nagy szükségemben ne hagyj engemet,
Mert megemészti nagy bánat szívemet.

Csak rívak-sívok nagy nyavalyámban,
Elfogyatkoztam gondolatimba,
Megkeseredtem nagy búsultomban,
Ellenségemre való haragomban.

Hogyha énnékem szárnyam lett volna,
Mint az galamb elrepültem volna,
Hogyha az Isten engedte volna,
Innét én régen elfutottam volna.

Akarok inkább pusztában laknom,
Vadon erdőben széllel bujdosnom:
Hogynemmint azok között lakoznom,
Kik igazságot nem hagynak szólanom.

Ezeknek szájok zsírosb az vajnál,
Síkossb ajakok az faolajnál,
Élesb az nyelvek az éles kardnál,
Szájokban nincsen egyéb álnokságnál.

Te azért lelkem, gondolatodat –
Istenben vessed bizodalmodat,
Rólad elvész minden terhedet,
És meghallgatja te könnyörgésedet.

Igaz vagy, Uram, ítéletedben,
Az vérszopókat ő idejekben
Te meg nem áldod szerencséjekben,
Hosszú életek nem léssen ez földön.

Az igazakat te mind megtartod,
Az kegyeseket megoltalmazod,
Az szegényeket felmagasztalod,
Az kevélyeket aláhajigálod.

Ha egy kevésbé megkeserítőd
Az égő tűzben el-bétaszítod,
Nagy hamarsággal onnét kivonszolod
Nagy tisztességre ismég felemeled.

Szent Dávid írta az zsoltárkönyvben,
Ötvenötödik dicséretiben,
Melyből az hívek keserűségben
Vigasztalásért szörzék így versekben.

Tinódi Lantos Sebestyén (Siess, keresztyén...)

Siess, keresztyén, lelki jót hallani,
Régi törvényből harcolni tanulni,
Az igaz hit mellett mint kell bajt vívni,
Krisztusban bízni.

Mert nem hiába ezt az ó törvénybe,
Próféták írták Biblia könyvébe;
Szép tanulság ez most az új törvénybe',
Mi eleinkbe'.

Jól tudja földön ezt minden keresztyén:
Nemcsak fegyverrel oltalmaz az Isten.
Ezt minden népnek tudására adóm:
Istenünk vagyont

Fejedelemség vagyon csak Istenben,
Minden hatalom vagyon ő kezében;
Kiket Ő akar, föld kerekiségében:
Emeli égben.

Ne ess kétségbe ő nagy jóvoltában,
Az igaz hitben erős légy magadban,
Mint Dávid, úgy jársz párviadalodban,
Hitvallásodban.

Dávidot Isten hagyó királyságban,
Ő ellenségit veté gyalázatban.
Dicsérjük Istent nagy hálaadásban,
Énekmondásban.

Petrőczy Kata Szidónia

Elbágyadt lelkeknek,
Szomorú szíveknek
Ki vagy vigasztalója,
Gyámoltalanoknak
Ügyefogyottaknak
Erős oltalmazója,
Mennybéli Istenség,
Uralkodó Felség,
Üdvösség megadója!

Sok felől ostromol
S ugyan reám omol
A kereszték zápora,
Nincs, kihez fordulnom,
Segedelmet várnok,
Mert felséged ostora
Reám eresztetett,
Szívemre vettetett
Hitemnek próbálója.

Tehozzád kiáltok,
Ki férgecskéd vagyok,
Figyelmezz kérésemre;
Látod gyötrelmimet,
Fájdalmas szívemet,
Tekints szívem sebére.
Irgalmas szemeddel,
Hatalmas kezeddél
Jöjj el segítségemre.

Én gyarlóságomat,
Erőtlen voltomat,
Óh Úristen, jól látod.
Hogy bánatim terhét,
Ostromló erejét
Nem bírhatom, te tudod.
Segedelmed nélkül
Reménységem meghűl,
Uram, ha nem táplálsz.

Ha pedig tovább is
Ez öldöklő tövis
Sebhet akaratodból:
Vigasztald szívemet,
Én nádszál-hitemet
Erősítsd jóvoltodból.
Ha holtig is érzem
Ostorodat, vészem
Jó szívvel mint Atyámtól.

Csak Jóbnak tűrését,
Ábrahámnak hitét
Oltsad az én szívembe;
Én reménységemet
S erőtlenségemet
Fogadd szent kegyelmedbe.
Ellened ne vétsek,
Csak teneked éljek,
Bízzam ígéretedbe.

Esterházy Pál felajánló imája Magyarország Nagyasszonyához

Emlékezzél meg, Istennek dicsőséges Anyja, magyarok Nagyasszonya, szentséges Szűz Máriai Emlékezzél meg örökségedről, melyet hű szolgád, első királyunk és apostolunk, Szent István neked följánlott és végrendeletében neked hagyott. Tekints kegyes arccal országodra és dicső érdemeid által légy szószólónk és közbenjárónk szent Fiadnál, Jézus Krisztusnál.

Hozzád kiállottak őseink és minden ínségükből kiszabadultak; mert folyton-folyvást vigyázott éber szemed örökségedre, ó mindörökké áldott Nagyasszonyunk! Ezt mi biztosra vévén gyakran folyamodtunk hozzád és tapasztalásból tudjuk, és bizvást el is mondhatjuk, hogy egyedül szószólásod miatt áldott meg minket az Úr. Ez a remény éltet most is, ez a bizodalom lelkesít, hogy oltalmad szárnyai alatt keressünk menedéket, mi, a te néped, örökséged és hű nyájad, kik szentséges Fiadról vagyunk elnevezve, különös pártfogásodért pedig hazánkat Mária országának hívjuk és valljuk.

Azért emeljük föl tehát hozzád szívünket, imádkozásra kulcsolt kezünkkel együtt, hogy nagy alázattal kitárjuk színed előtt könyörgésünket.

Oltalmazd is, esennen esdünk, és védjed hatalmas pártfogásoddal minden testi-lelki gonosz ellen édes hazánkat, hogy mindenha virágzó legyen Isten dicsőségére és néped vigasztalására. Legyen eszköz benne a te esedezésed, hogy az Anyaszentegyházat, vagyis a katolikus hitvallást idehaza és mindenütt széles e világon fölmagasztalás érje; hazánk püspöki karának, a főpásztoroknak és az egész papságnak nyerj isteni segítő kegyelmet, nekünk pedig, híveidnek, tanulékony, engedelmes és az élő hit cselekedeteivel s gyümölcseivel bővelkedő szívet, hogy meg ne nehezteljen szent Fiad reánk és országát tőlünk joggal el ne vonja...

Légy minden bajos ügyeinkben szószólónk szent Fiadnál, hogy az ő akaratja szerint rendezzük életünket és téged mindenha Nagyasszonyunknak, különös pártfogónknak valljunk és tiszteljünk is életünknek minden napjaiban.

Kelj fel tehát, édes jó Anyánk! Te uralkodjál felettünk és szent Fiad, Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk.

Fogadd kegyesen hódoló szívünk esdeklését; melyet ezúttal színed elé terjesztettünk, hogy közbenjárásod ereje által megsegítve, a jelen élet viszontagságai után a síron túl az örökkévaló boldogságra juthassunk. Ti pedig, édes magyar hazánk védőszentjei: Adalbert püspök, István, első király, Imre herceg, Mór és Gellért püspökök, László király, Erzsébet asszony, nemkülönben boldog Margit, Kinga és Jolán, IV. Béla király leányai, valamint boldog Márk, István és Menyhért kassai vértanúk, Isten minden dicsőült szentjeivel együtt esedezzetek érettünk a mi Urunk Jézus Krisztusnál.

Ámen.

II. Rákóczi Ferenc könyörgése

Győzhetetlen én köszálom,
Védelmeszöm és kőváram
A keresztfán drága áron –
Oltalmamat tőled várom!

Sebeidnek nagy voltáért,
Engedj kedves áldozatért,
Drága szép piros véredért,
Kit kiöntél ez világért

...

Életemet ostromolják:
Feszítsd, feszítsd! – azt kiáltják,
Mint gyilkosok, azt kívánják
És véretem szomjúhozzák.

Reád bízom ez ügyemet
Én Jézusom, én lelkemet,
Megepedett bús szívemet,
Én szegény árva fejemet.

...

Ím elmégyek országomból,
Drága, kedves, jó hazámból;
Eddig való hajlékomból,
Költöznöm kell jószágomból.

Mutass, Jézus, kies földet,
Lakásomra adj jó helyet,
Ez életben csendességet,
Jövendőben idvességet.

Faludi Ferenc: A feszülethez

Szűzek, ifjak sírjatok,
Méllyen szomorkodjatok,
Keseregen minden szív,
Aki Jézusához hív.

Nincsen abban irgalom,
Hozzád buzgó fájdalom,
Aki téged meg nem szán,
Ó Jézus, a keresztfán.

Gyenge testén sebeit,
Vérrel buzgó kékeit,
Aki látja és nem sír,
Élő hittel az nem bír.

A kősziklák repednek,
Nap és hold setétednek,
Minden állat megindul,
Csak a bűnös nem búsul.

Szállj szívedbe, sirasd meg
Bűneidet; gondold meg:
Hogy az Isten Fia volt,
Aki érted is megholt.

Dugonics András: Imádság magamért

Én édes Istenem, el fogom előtted beszélni szükségemet, nem azért, mintha Te azokat nem tudnád, kinek szemei előtt mindenek ki vannak nyitva, hanem csak éppen azért, hogy midőn azokat zokogásaim és szívszorongatásom között elődbe adom, a te nagy irgalmasságod kívánságát inkább felgyullasszam magamban, és a te kegyelmedből megérdemelhessen azoknak orvosságát.

Engedd, Uram, megzabolázását tévelygő ítéletemnek, akaratomnak, belső indulataimnak és érzékenységemnek, nehogy ezek valaha megcsaljanak és elvonjanak azoktól, amik neked tetszenek. Add; Uram, hogy igazán megvessem a földi jókat, mértéktelenül ne keressem a becsületet: hanem tebenned legyen minden becsületed, igaz kincsem és szeplőtelen gyönyörködésem. Szabadíts meg ellenségeimnek minden kísértéseitől és ravaszságától, azoktól főképpen, melyek a jónak színe alatt lappanganak: nehogy talán az igazságot keresvén az igaz jótól messze essem.

Engedd, én Istenem, hogy az a hitem, melyet a te kegyelmedből érdemem fölött vettem, szüntelen megtartassék és öregbedjék bennem. Világosítsd meg elmémet égi világoddal, hogy az isteni titkokat megfoghassam, és amiket felőled és egyetlenegy Fiadról hiszek, tökéletesebben értem. Adj állandó reménységet, hogy magam erejéről éppen elfeledkezvén, minden gondjaimat a te szent gondviselésednek kebelébe helyezzem, s onnan várjak örök életet s annak elnyerésére szükséges eszközöket:

Önts szívémbé a te szent szeretetedet, hogy téged tökéletesen önmagadért, felebarátimat, pedig téérted szeressem. Engedd meg, hogy az én akaratom egybe legyen kapcsolva szent akaratoddal. Gerjeszd föl szívémben a te dicsőségednek és felebarátimnak ösztönét. Helyezd szívémbé a könnyörületességet; hogy felebarátim nyomorúságain és fájdalmain könnyörüljek, s azokat tehetségem szerint segíthessem. Adj engedelmes szívet, hogy a magam gondolatainak imádója ne legyek. Adj, Uram, buzgóságot is, hogy néked ne ímmel-ámmal, hanem serényen szolgáljak. Add, hogy magamra jó gondot viseljek, mindenfelé szemes legyek, hogy lelkemnek vesztét elkerülhessem és gondatlanságom miatt ne cselekedjem olyat, ami szent színed előtt kellemes nem volna.

Engedd meg, hogy akaratom szeresse az igazságot, hogy kinek-kinek megadjam az övét. Áldj meg az imádság ajándékával, hogy mindenekben a te dicsőségedet keresvén, néked, Uramnak, Istenemnek imádat, az angyaloknak és szenteknek illő tiszteletet adjak. Adj oly szívet, mely szüleimhez, kegyes előjáróimhoz engedelmes, a velem jöttevökhöz hálaadó, kedveseimhez édes, a cselekedetekben egyenes, a beszédben igaz. Adj erős és nagy szívet, mely téged keressen mindenben, a világi jókat éretted megvetni bátor legyen, ami fájdalmakat és nyomorúságokat rám adandasz, azokat örömet elszenvedje, s amit egyszer fölfog, azt véghez is vigye, mert a te szent Fiadnak szava ez: Aki mindvégig állhatatos lészen, üdvözülni fog.

Mérsékelj, Uram, kívánságaimat, hogy az undok és förtelmes dolgoknak még az árnyékától is fussak, a jókat kívánjam, testem ékesítésében fölül ne haladjam a módot. Engedd a józanságot, hogy mind ételemben, mind italomban mértéket tartsak. Áldj meg a tisztaság és szemérem erkölcsével, hogy testemet, a Szentlélek házáat, tisztán és minden mocsok nélkül megtarthassam. Áldj meg kegyességgel is és szelídséggel, hogy a haragot és bosszút megzabolázhassam. Tégy aláztatossá, hogy magam felől legcsekélyebb vélekedésben legyek, cselekedeteimben tisztességes, beszédeimben okos; hogy semmi se legyen bennem, ami szent fölségednek nem tetszenék.

Nyugodjanak rajtam, Uram, a Szentléleknek ajándékai: az okosság, az értelem, a tanács, a bátorság, a tudomány, az áhíthatosság és a félelem lelke, hogy ezen ajándékokkal tökéletes legyek minden erkölcsben. Más ajándékaidból pedig, melyek nélkül ellehetnék, azokat engedd énnekem, melyek a lelkem üdvösségével s a te szent akaratod beteljesítésével éppen

nem ellenkeznek. Engedd, hogy azon ajándékaiddal ne magamat, hanem tégedet keresselek. Áldj meg az állhatatosság ajándékával is, hogy mind holtomig, mind holtom után tebenned megmaradjak. Engedd meg, Uram, hogy úgy éljek, hogy bátran mondhassam a te apostoloddal: Kívánok feloszlani és a Krisztussal lenni.

Adj, Uram, halálom óráján benső világosságot, hogy a készítő világnak lépesvesszeit elkerülhessem. Öntsd szívembe az örökkévalóknak szeretetét, hogy e mulandókat örömet megvessem. Add akaratomnak valóságos megegyezését a te szent akaratoddal. Vedd el végre énrolam, szegény szolgádról mindazt, ami a keresztényi tökéletességről akármi módon más útra vihetne. Adj, Uram, én Istenem, hathatós segítségeket a szent életre és a szerencsés halálra.

Ezek, én édes Istenem, kéréseim, ezek az én mindennapi kívánságaim; alázatos szívvel kérem, hogy irgalmasan teljesítsed nemcsak énbennem, hanem minden felebarátomban; hogy ezen a világon mindenkor tessünk szent Fölségednek, a másvilágon pedig a te szent színed látásában örökké gyönyörködhessünk.

Ámen.

Jugoszlávia

Mária-imádság Dubrovnikból

Üdvözlégy, édes Úrnő!
Csodálatos virágot szültél,
aki beragyogja az eget és a földet.
Világosítsd meg értelmemet,
hogy fölismerjem jóságodat.
Most aludni térek.
Csak Isten tudja, fölkelek-e holnap.
Lelkemet neked ajánlom
és szeretett Fiadnak,
Jézusnak, Istenemnek!
Jézusom, előtted van egész életem!
Őrangyalom vigyázzon rám ez éjjel
és őrizzen egész nap,
reggeltől estig.
Igen, édes Fiadnak ajánlom lelkemet,
hogy ne essen áldozatul a kísértésnek,
hanem kegyelmed mennyországában legyen!
Ámen.

Oroszország

Ima a meghalt lelkek emléknapján

Tartsa az Úr hűséges emlékezetében mindkét szülőtöket, rokonságtokat és nemzetségeket, atyákat, anyákat, fivéreiteket s nővérekéteket, nagybátyáitokat és nagynénéiteket. Mindegyiküket név szerint ismeri az Úr hűségben. Írd be őket, Uram, az egyház könyvébe! Emeld föl őket, Uram, a szent trónusokhoz! Adj nekik, Uram, kegyesen örök emlékezetet!

Orosz egyházi ének

Enyészendő ember, tekintsd elmúlásod,
időd letelik, közelegvén közeleg halálad.
Őrző angyalom, irgalmaz, segíts!
Szentkönyvét Isten ímé eléveszi,
mind az bűneink Isten számba veszi.
Megyünk messzi pusztába megigazulni,
magunkat sanyarni, böjttel áldozni.
Imáinkkal a halált el nem űzhetjük,
szeretteinket attól meg nem menthetjük,
arany marhával a halált meg nem kérlelhetjük.
Leszünk setét földben férgek prédája.
Kél keleten a piros nap, nyugszik nyugaton,
hogyan lenyugoszik,
testünktől a lelkünk el is búcsúzik,
száll a lelkünk igazulni, földben lészen testünk múlása,
fejér tölgyfa rönk – léssz immár az ember lakása.
Lelkünk meg amott fizeti meg nehéz vétkeit,
lelkünk meg amott igazítja jóra bűneit.
Földben lakozó férgek lesznek eztán barátink,
földben nyugovó kövek lesznek immár komáink!
Bűneimtől tisztulni, jó hívek; segítsetek!
Bűneimért Krisztus Úrhoz esedezzetek!
Dicsőség az Atyának, ő Szent Fiának,
az Szent Léleknek
ezen órában és örökkön örökké.
Ámen.

(Rab Zsuzsa fordítása)

Bizánc

Új-Teológus Simeon (Jöjj, igaz fény...)

Jöjj, igaz fény! Jöjj, örök élet! Jöjj, rejtett titok! Jöjj, nevezetlen gyönyörűség! Jöjj, kimondhatatlan! Jöjj, emberi szellem elől menekülő lény! Jöjj, örök ujjongás! Jöjj, alkony nélkül való világosság! Jöjj, mindenki téged vár e nyomorúságban! Jöjj, holtak föltámadása! Jöjj, hatalmas, aki pusztá intéseddel teremtesz, átformálsz és megújítasz szüntelenül mindent. Jöjj, Te, aki láthatatlan vagy, akit soha senki nem érinthet, meg nem simogathat. Jöjj, aki az órák árjában zuhogsz, mégis mozdulatlan állasz fölötte; aki magasabban lakozol az egek egénél, de meglátogatsz bennünket, földresújtottakat. Jöjj, legkívánatosabb és legmagasztaltabb név: kimondani, hogy ki vagy, felismerni, hogy milyen vagy és hogyan létezel, soha meg nem adatik nekünk. Jöjj; örökké tartó öröm! Jöjj, el nem hervadó koszorú! Jöjj; Urunk és Istenünk bíbora! Jöjj, kristálytisztá drágakövekkel tarka öv! Jöjj, hozzáférhetetlen menedék! Jöjj, téged kívánt és kíván szegény lelkem! Jöjj, magányos a magányoshoz – mert magányos vagyok, láthatod! Jöjj, aki egyedül valóvá és magányossá tettél a földön! Jöjj, aki vágyam lettél – a te műved, hogy vágyakoznom kell utánad, akit azonban emberi lehelet el nem ér. Jöjj, lélegzetem és életem! Jöjj, örömöm, dicsőségem, tartós pihenésem! Hálát. adok neked, mert egy lélek vagy velem, anélkül hogy lényembe vegyülnél és elveszítenéd magad, s hogy mindenem lettél a mindenben úgy, hogy Isten maradsz, magasán mindenek felett. Megnevezhetetlen táplálék, elvehetetlen, aki állandóan lelkem ajkaira áradsz, s túláradoz buzogsz fel szívem forrásában. Hálát adok neked, hogy örök nappalomná lettél, amelynek nincs alkonya, napommá, amelynek nincs lenyugvása; hogy nincs hova rejtőznöd, mert hatalmaddal betöltöd a világmindenséget. Sohasem rejtőztél el senki elől, mi azonban folyton bújunk előled, ha nem akarunk a szemed elé kerülni. Te akarnál elrejtőzni, kinek nincs sehol nyugvóhelye? Avagy miért rejtőznél el Te, aki senkivel nem szállsz szembe az egész világon, aki nem félsz senkitől? Jöjj hát, Szentséges Úr, verj sátrat bennem, végy szállást bennem, ne hagyj el halálomig, ne távozz szolgálótól, hogy halálomban és halálom után is benned találjam meg magamat és veled uralkodjam, Isten, aki mindent uralsz! Maradj velem, Uram, ne hagyj magamra! Erősítsd meg szívemet, tedd minden időkre szilárdná, s védelmezz engem bennem lakozásoddal, hogy naponta téged szemlélve halottként éljek, téged birtokolva szegényként gazdag legyek! Így hatalmasabb leszek, mint az összes királyok: s amikor téged eszlek és téged iszlak, s amikor kiváltságos órákon beléd burkolózom, kimondhatatlan gyönyörben van részem. Mert Te vagy az egész jószág, Te vagy a szépség teljessége, a boldogság egésze. Téged illet az Atyával és a Fiúval az egész világ imádása mindörökké.

Ámen.

Eusebius püspök imája

Ó Istenem, add, hogy ne legyek egy embernek se ellensége,
de legyek barátja annak, ami örök és maradandó!
Hogy soha ne tervezzek rosszat mások ellen,
és ha velem esik meg ez, úgy meneküljek meg,
hogy ne sértsem meg azt, aki ilyet akart velem tenni!
Hogy csak a jót szeressem, keressem és el is érjem!
Hogy mindenki boldogságát kívánjam és senkiét ne irigyeljem!
Hogy soha ne várjak arra, hogy mások feddjenek meg,

ha valami rosszat mondtam vagy tettem,
hanem magam feddjem meg magamat, míg meg nem javulok!
Hogy soha ne arassak olyan győzelmet,
amely fájdalmat okoz nekem vagy ellenfelemnek!
Hogy újra megbékítem a barátokat, ha haragusznak,
hogy erőim szerint segítek mindenkinek, aki rászorul!
Hogy soha ne tegyem ki egyetlen barátomat sem a veszélynek!
Hogy becsüljem önmagamat!
Hogy mindig megszelídítsem azt, ami bennem dühre képes.
Hogy soha ne szóljak arról, hogy valaki rossz vagy rosszat tett,
hanem keressem a jó embereket és az ő nyomukba járjak.

Szent Basziliusz imája

Kérünk, Urunk, Istenünk, taníts meg bennünket arra; hogy helyesen kérjük tőled azt, ami javunkra szolgál! Te kormányozd életünk hajóját magad felé, minden viharvert lélek csendes kikötője! Mutasd meg az irányt, amerre mennünk kell! Újítsd meg bennünk az engedelmesség lelkületét! Lelked zabolázza meg féktelen érzéseinket! Vezess el és adj erőt ahhoz, ami igaz javunk: hogy megtartsuk törvényeidet, és minden tevékenységünkben folyton örvendjünk a te csodálatos és felüdítő jelenlétednek! Tiéd minden szent dicsérete és magasztalása mindörökké.

Amen.

Nazianzi Szent Gergely: Betegen

Krisztus, segíts! Kiáltok és magamra hagysz?
Lankadt a nyelv, mely téged áldott. Tűröd ezt?
Adj gyógyulást! Kérlek, ne dobd szolgádat el!
Hadd álljak újra talpra, üdvösségedet
hirdetni, megtisztítva népemnek szívét!
Erőm tebenned, mindenem vagy, el ne hagyj!
Elhagytalak akár csak egyszer téged én?

(Madarassy Orsolya fordítása)

Nazianzi Szent Gergely: Nehéz órán

Fergeteges démon ragadott el a krisztusi útról,
két szemedet, szavadat; hallásodat összezavarta,
árva szívem? Hova kószálsz, távol az isteni fénytől,
balgaton, vágynakba, sötét gondokba merülve?
Rezzen az árny, s remegőn menekülsz, sápadva felindulsz,
hogyha gonosz szó sért, fortyogsz keserű haragodban?

Ó, ne bolyongj, szívem, összezavart elméd viharában,
ó, ne feledd, örök életedet, testedbe tapadva,
tested tompa homálya borít, csak a bűn fele tárul.

Bátran vesd meg a bajt, a gonoszt szórd szét a szelekbe,
perdüljön csak a kocka, nyomán az idő adománya:
földi dicsőség, gazdagság, s a csalóka szerencse.

Krisztus, téged ölel szívem át, míg láthatom én is
színről színre a Három fényözőn Egy ragyogását,
míg csak a test kötelékeiből már megszabadultan
képmásod hazatér hozzád, az egek magasába.

(Madarassy Orsolya fordítása)

Kürenei Szünesziosz püspök reggeli énekéből

Döntésetől függ a mindenség; Te vagy a gyökere jelennek, jövőnek s annak, ami elmúlt.
Te Atya vagy és Anya, férfi vagy és nő, Te vagy a beszéd és a hallgatás, a természet
létrehozója. Király, az idők ideje, ahogy joggal nevezünk téged. Légy köszöntve világ
gyökere, légy köszöntve létezők központja, boldog számok egysége, lényegelőtti Uralkodót
Köszöntelek, légy üdvözölve! Istenben köszöntés van és öröm. Ő, hajolj le jóságos füllel
himnuszaim kórusához! Nyisd meg a bölcsesség fényét, ajándékozd áldásod gyönyörét,
ajándékozd kegyelmed ragyogását, a nyugodt és vidám életet, amely megőriz engem
nyomorúságtól, betegségtől és pusztulástól! Hárítsd el tagjaimtól a betegségeket, a vágyak
támadását, tartsd távol életemtől a lélek nehéz gondját, hogy a por átka ne nehezdedjen lelkem
röptére, hogy szabadon szárnyalva ujjonghassak Fiad mély titkaiban!

Szent Metód: Himnusz Krisztusról, az Egyház jegyeséről

Az égből, szüzek, zeng a szó, a sírokat szakítva zeng:
Keletre menjete! a Völegény jön győztesen!
Öltözzetek fehérbe, lángot gyújtsatok,
A nagy Király kapuja meglegyen!

„Neked leszek örökre tiszta, lámpát lengetek feléd
S futok hozzád, Szerelmesem!”

Ne süssön rám öröm, ne sírjon sóhajom,
Ne gyújtson engemet az élet forró kedve sem,
De élet-osztó kebleden, Boldogság Hercege,
Te védj meg engem kegyesen!

„Neked leszek örökre tiszta, lámpát lengetek feléd
S futok hozzád, Szerelmesem!”

A földi ágyat elkerültem, nem kerestem földi nászt,
Te nagy Király, arany szobádat keresem,
Mocsoktalan ruhában itt vagyok, vezess a jobboldon,
Jegyezz el engemet, malasztal teljesen.

„Neked leszek örökre tiszta, lámpát lengetek feléd
S futok hozzád, Szerelmesem!”

Kiálltam boldogan a Sárkányok dühét,
Nem kaphatott belém a láng öldöklő tüze sem,
Vadállatok dühét viseltem, Téged várlak; Krisztusom,
A mennyeket lesem.

„Neked leszek örökre tiszta, lámpát lengetek feléd
S futok hozzád, Szerelmesem!”

Itt nincs hazám, te vagy Hazám, te alkotó Ige!
És nincs hugom, nővéreim dalán nyugalmam nem lelem!
Nincsen családom, nincs anyám, Te vagy nekem csak Krisztusom,
A szívem csak Veled legyen!

„Neked leszek örökre tiszta, lámpát lengetek feléd
S futok hozzád, Szerelmesem!”

Legyen neked dicséret, Krisztusi Élet Hercege! Alkonytalan Nap!
Hallgass meg engem, lányaid közös dalát fogadd el szívesen,
Te hervadatlan Rózsa, Végtelen tudás, Kegyesség, Szent Öröm,
Te legbölcsebb Ige! Gyönyörű Jegyesem!

„Neked leszek örökre tiszta, lámpát lengetek feléd
S futok hozzád, Szerelmesem!”

(Horváth Béla fordítása)

Görögország

Klasszikus kor

Szoli Aratosz imája

Hadd kezdjem Istennel, barátaim,
nevéről megfeledkeznünk soha nem szabad.
Istennel telítettek az utak,
vele vannak tele az emberek piacai,
a kikötők és a tengerek.
Istent nem nélkülözhetjük
soha, semmikor.
Hisz az ő nemzetsége vagyunk.
Barátian utasít ő bennünket,
munkára szólítja a népet,
tevékenységre buzdít, amely táplál bennünket,
hogymikor kell szántani vagy felásni a földet,
mikor kell betakarni a szőlőt, és vetni a magot.
Ezért helyezett csillagokat az égboltra,
ezért különítette el a csillagképeket,
és az év folyamán elkövetkezik mind és figyelmeztet,
hogyma a órák adományai a maguk idejében viruljanak.
Így neki hódol mindig a kezdet és a vég.
Atya, légy üdvözölve, csodák legcsodásabbja,
az emberek legmagasztosabb üdvé!
Köszöntelek téged,
téged és az isteneket, idősebb testvéreinket!

Homéroszi himnusz a Földhöz, mindenek Anyjához

Mindenek anyját énekelem, Gaiát, a szilárdat,
ő a legősibb, ő táplál mindent a világon,
mit csak az isteni föld tart hátán vagy mit a tenger,
bő vagyonából táplálkoznak a szárnyasok is mind.
Általad áldottak termésben, gyermekeikben,
úrnő, mind a halandók, s élelmük, ha kívánod,
adhatod, elveheted, s az a boldog, kit te szívedben
méltatsz jóakaratra: van annak mindene bőven.
Szántóföldje kövér termést ont és legelője
barmokban gazdag, házát megtölti a sok jó.
Kormányoznak szép nőkkel. teli városaikban
bölcse, boldogság és jólét jár a nyomában
mindnyájuknak: gyermekeik viruló vigadalomban
élnek, lányaik ékes körtáncokban örömmel,
réteiken puhaszirmú virág közt játszva szökellnek.
Így jár, kit te becsülsz, kegyes úrnő, sok javat osztó.

Csillagos Ég felesége, köszöntelek, istenek anyja,
érdememért kegyesen nyújts szívvidító eleséget.
Énekelek mást is, de fogok még zengeni rólad.

(Devecseri Gábor fordítása)

Újkor

Nicetas a Remesiana: Te Deum

Téged Isten áldunk. Téged vallunk miurunknak,
Téged az egész föld úgy imád mint örök Atyját.
Néked minden angyalok, Néked egek és minden hatalmasságok,
Néked kerubok és szeráfok kiáltoznak szűnhetetlen hangon:
„Szent vagy, szent vagy, szent vagy, seregek ura, Istene!
Egek és föld telistele fenségednek sugaraival.”
Téged a dicső apostolok kórusa,
Téged próféták dicséretes hadai
és mártírok fehérruhás sokasága magasztal.
Néked az egész földön hitvallást tesz a szent eklézsia.
Szabadítsd meg a Te népedet, Uram és áldjad meg a Te örökségedet!
Igazgasd őket és emeld föl őket most és mindörökké!
S naponta nem szűnünk magasztalni Téged.
És dicsérjük szent nevedet századokig és századok századain.
Méltóztassál, Uram, ama napon vétek nélkül megőrizni minket!
Könyörülj mirajtunk! Úristen, könyörülj mirajtunk!
Teljesedjen, Uram, mirajtunk a Te irgalmasságod, amiképpen reméltünk Tebenned!

(Babits Mihály fordítása)

Újgörög ortodox imádság (Ó emberszerető Uralkodónk...)

Ó emberszerető Uralkodónk, gyűjtsd föl szívünkben isteni ismeretnek ragyogó világosságát, nyisd fel szemünket, hogy helyesen fogjuk föl hirdetett igédet; ültess el bennünk áldott parancsaidnak félelmét, hogy minden testi kívánságot leküzdve, tetszésedet keresve és a szerint cselekedve mindenben átlelkedült életet éljünk. Mert Te vagy lelkünk és testünk világossága, Krisztus, Istenünk, és örök Atyáddal és legszentebb, jóságos és életet adó Lelkeddal együtt magasztalunk téged most és mindenkor és mindörökkön örökké.
Ámen.

Újgörög ortodox imádság (Méltó és igazságos...)

Méltó és igazságos énekelni néked, magasztalni téged, hálát adni néked, imádni téged mindenütt, ahol uralmat látjuk: mert Te vagy a kimondhatatlan, a kikutathatatlan, a láthatatlan, a felfoghatatlan Isten, aki örökké és mindenkor ugyanaz vagy, egyszülött Fiaddal és Szentlelkeddel. Te a semmiből teremtetted minket, s amikor elbuktunk, fölemeltél bennünket, és mindent megtettél, hogy elvezess bennünket az égbe, hogy ott nekünk ajándékozd eljövendő országodat. Mindezt hálát adunk neked és egyszülött Fiadnak és Szentlelkednek: minden nekünk nyújtott jóért, amiről tudunk, s amiről nem tudunk, a

nyilvánvalókért és az elrejtettekért. Hálát adunk azért is, hogy szívesen fogadtad kezünkből ezt az istentiszteletet, bár arkangyalok ezrei szolgálnak neked, az angyalok tízezrei, kerubok és szeráfok, akiknek hat szárnyuk van és sok szemük, akik mind ott fenn a magasban szállnak, énekelnek, és hangosan kiáltják a diadalmas éneket.

Az Athosz-hegyi szerzetesek szív-imája

Uram, Jézus Krisztus, Isten fia, irgalmazz nekem!

Izrael

Dávid dicsérő éneke (részlet a 18. zsoltárból)

Szeretlek, Uram, erősségem,
(te megmentesz az erőszaktól).
Az Úr menedékem, váram, szabadítóm.
Istenem, sziklám, hozzád menekülök.
Védőpajzsom, üdvösségem záloga,
mentsváram, akit magasztalok.
Az Úrhoz kiáltok és biztonságban
vagyok elleneimtől.
Körülvettek a halál örvényei,
Béliál hullámai rémítettek,
az alvilág kötelékei körülfontak,
a halálos hurkok rám csapódtak.
Kínomban az Úrhoz kiáltottam,
Istenhez emeltem szavam.
Ő meghallotta hangomat szent templomából,
panaszom elért a füléhez.
Akkor megingott a föld és megremegett,
a hegyek alapjai megrendültek,
(remegés fogta el őket lángoló haragjától).
Lehelete füstölgő felhő volt,
szájából pusztító tűz lövellt,
(izzóvá tette a parazsat).
Lehajtotta az egeket és leszállt,
Iába sötét felhőn nyugodott.
Kerubtól hordozva szállt tova,
a szelek szárnyán suhant.
Köntöse: sötétség, amely körülfogta,
öltözeke: sötét víz, sűrű felhő.
Az előtte járó fényességből
jégeső és izzó parázs tört elő.
Mennydörgésben szólt az Úr az égből,
a Magasságbeli hallatta szavát.
Kilötte nyilait és szétszórta ellenségeit,
villámot lövellt és eltiporta őket.
Akkor megnyíltak a tenger mélységei,
a föld alapjai felszínre kerültek:
a fenyegetésedtől, Uram,
leheletednek haragos zúgásától.
Kinyújtotta kezét a magasból és felém nyúlt,
kimentett a vizek mélyéről.
Elragadott ádáz ellenségeimtől,
gyűlölőimtől, akik erősebbek nálam...
Jósággal közeledsz a jóhoz,
az igazhoz igaz vagy.

A tisztával tisztán bánsz,
a hamissal azonban hamis módra.
A leigázott népeknek szabadulást hozol,
a gőgös tekintetet megalázod.
Igen, Te vagy világosságom, Uram,
Istenem, Te megvilágítod sötétségemet.
Veled bástyákat ostromlok,
Istenemmel falakat ugrok át.
Isten útja egyenes,
az Úr szavát a tűz kipróbálta,
pajzsa Ő mindenkinek, aki nála keres menedéket.
Ki az Isten, ha nem az Úr?
Ki a szikla, ha nem a mi Istenünk?
Éljen az Úr, áldott legyen az én sziklám,
dicsőség üdvöm Istenének!

(Gál Ferenc fordítása)

42. zsoltár

Mint a szép híves patakra
A szarvas kívánczik,
Lelkem úgy óhajt Uramra
És hozzá fohászkodik.
Tehozzád én Istenem,
Szomjúhozik én lelkem!
Vajjon színed eleiben
Mikor jutok, élő Isten?

Könnyhullatásim énnékem
Kenyerem éjjel-nappal,
Midőn azt kérdik éntőlem:
Hol Istened, kit vártál?
Ezen lelkem kiontom
És házadat óhajtom,
Hol a hívek seregében
Örvendek szép éneklésben.

Én lelkem mire csüggedsz el,
Mit keseregsz ennyire?
Bízzál Istenben s nem hágy el,
Kiben örvendjek végre,
Midőn hozzám orcáját,
Nyújtja szabadítását.
Ó én kegyelmes Istenem,
Mely igen kesereg lelkem!

Mert terólad emlékezem
Ez Jordánnak földjéről,
Szent helyedre igyekezem
Ez Hermon kis hegy mellől.
Mélység kiált mélységet,
Midőn én fejem felett
A sok sebes víz megindul,
Mintegy erős hab megzúdul.

Sebessége árvizednek
És a nagy zúgó habok
Énrajtam összeütkeznek,
Mégis hozzád óhajtok.
Mert úgy megtartasz nappal,
Hogy éjjel vígsággal
Dicséreteket éneklek
Néked, erős őrizőmnnek.

Mondván: Isten, én köszálam,
Mire felejtesz így el?
Ellenségim vagynak rajtam,
Gyászban járok veszéllyel.
Mert az ő hamis nyelvek
Csontjaimba megsértnek,
Mert így bosszantnak ellened:
Lássuk, hol vagyon Istened?

Én lelkem mire csüggedsz el,
Mit keseregsz ennyire?
Bízzál Istenben s nem hágy el,
Kiben örvendek végre.
Ki nékem szemlátomást,
Nyújt kedves szabadulást,
Nyilván megmutatja nékem,
Hogy csak Ő az én Istenem.

(Szenczi Molnár Albert fordítása)

90. zsoltár

Tebenned bízunk eleitől fogva,
Uram, téged tartottunk hajlékunknak,
Mikor még semmi hegyek nem voltak,
Hogy még sem ég, sem föld nem volt formálva:
Te voltál és Te vagy erős Isten.
És Te megmaradsz minden időben.

Az embereket Te meg hagyod halni,
És ezt mondod az emberi nemzetnek:
Légyetek porrá, kik porból lettetek!
Mert ezer esztendő előtted annyi,
Mint a tegnapnak az ő elmúlása,
És egy éjnek rövid vigyázása.

Kimúlni hagyod őket oly hirtelen,
Mint az álom, mely elmúlik azontúl,
Mihelyt az ember felserken álmából –
És mint a zöld füvecske a mezőben,
Amely nagy hamarsággal elhervad,
Reggel virágzik, s estve megszárad.

Midőn, Uram, haragodban versz minket,
Ottan meghalunk és földre leesünk;
A te kemény haragodtól rettegünk,
Hogyha megtekinted nagy bűneinket,
Titkos vétünköt, ha előhozod,
És színed eleibe állatod.

Haragod miatt napja életünknek
Menten elmúlik oly hirtelenséggel,
Mint a mondott szót elragadja a szél.
A mi napink, kiket nekünk engedtek,
Mintegy hetven esztendei idő,
Hogyha több, tehát nyolcvan esztendő.

És ha kedves volt is valamennyire,
De többire volt munka és fájdalom.
Elkél életünknek minden ékessége,
Elmúlik, mint árnyék és az álom.
De ki érti a te haragodat?
Csak az, aki féli hatalmadat.

Taníts meg azért minket kegyelmesen,
Hogy rövid voltát életünknek értsük,
És eszességgel magunkat viseljük.
Óh, Úristen, fordulj hozzánk ismétlen!
Míg hagyod, hogy élünk nyomorogjon?
Könyörülj már a te szolgálidon!

Tölts bé minket reggel nagy irgalmaddal,
Hogy jó kedvvel vigyük véghez éltünket,
Ne terheltessünk szorgalmatossággal;
Vigasztalj minket és adj könnyebbiséget,
És haragodat fordítsd el rólunk,
Mellyel régulta ostromoztatunk.

Szolgáidon láttassad dolgaidat,
 Dicsőségedet ezeknek fiain;
 Add értenünk felséges hatalmadat.
 Mi kegyes Urunk, óh irgalmas Isten!
 Minden dolgunkat bírd, forgassad,
 kezeink munkáját igazgassad.

(Szenczi Molnár Albert fordítása)

129. zsoltár: De profundis

A mélyből kiáltok, Uram, hozzád,
 hallgasd meg, Uram, szavamat!
 Fordítsd felém füledet,
 figyelj hangos kiáltásomra!
 Uram, ha figyelembe vennéd bűneinket,
 Uram, ki állhatna meg előtted?
 De nálad a bocsárat;
 hogy tisztelettel szolgáljunk téged.
 Én az Úrban reménykedem, benne remél lelkem,
 bizakodva várom a szavát.
 Lelkem az Úrra vár,
 jobban, mint az örök a reggelre.
 Jobban, mint az örök a reggelre,
 jobban várjon Izrael az Úrra.
 Mert az Úrnál az irgalom,
 bőséges a megváltás nála.
 Igen, Ő váltja meg Izraelt
 minden gonosztettétől.

(Gál Ferenc fordítása)

Imádság a Tóra fölolvása előtt

Halljad, Izraeli Az Örökkévaló a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlenegy!
 Szeresd az Örökkévalót, Istenedet, egész szíveddel, egész lelkeddel és minden
 tehetségeddel! Legyenek ezek a szavak szívedben, és vésd azokat jól gyermekeidbe. Beszélj
 róluk, ha otthon tartózkodsz, vagy ha úton jársz, amikor lefekszel és amikor fölkel.

(Halljad, Izrael! A zsidó vallás alapjai, Budapest, 1988)

Velünk a Seregek Istene

Lelkem jobban vágyódik az Örökkévaló után, mint az éjjeli őr a reggel után.
 Egy szeretettel és hittel teljes, bensőséges dal leng át lelkünkön szent dallamon, és
 hűségéről énekel.
 Hűségedet hirdetjük, amikor sötét éjszaka ölel át bennünket, amikor aranyló reggel
 ragyog be minket.
 Hűségedet dicsérjük, ha friss sírgödrök nyílnak, ha vidáman köszönt ránk a fiatal élet.

Hűségedre építünk az idők és az évek változásában, és dicsőítünk téged, erős várunk és pásztorunk, az ősi, lélekkel teli dallal: Velünk a Seregek Istene, Jákob Istene erős várunk, mindörökké!

Egyiptom

A Világanyához, Iziszhez szóló följánló ima (Kr. e. 1300 körül)

Te Szent, az emberi nem örökkévaló fenntartója, aki mindig bőkezűen üdíted fel a halandókat, aki a szerencsétleneknek a sors csapásai közepette az édesanya szeretetét mutatod meg!

Egy nap, a pihenés egy órája, sőt egyetlen csöppnyi pillanat sem telik üresen jótéteményeid mellett: te véded meg az embert szárazon és vízen, te üződ el az élet viharait, te nyújtod segítő kezedet, hogy te magad oldd meg a sors kibogozhatatlanul összekeveredett szálaikat, te mérsékled a balsors tombolását, te fékezed a csillagok pusztító járását!

Téged tisztelnek az égiek, neked szolgálnak az alvilág istenei, te forgatod körben a földet, te gyújtod föl a nap fényét, te uralkodsz a világon, tiporsz rá az alvilágra!

Neked felelnek a csillagok, változnak az évszakok, ujjonganak az istenek, szolgálnak az elemek!

A te intésedre lélegzenek a szellők, adnak táplálékot a felhők, csíráznak a magok, hajtanak a rügyek!

Fenséged előtt megremegnek a madarak, amelyek az égen repülnek, a vadállatok, amelyek a hegyekben kóborolnak, a kígyók, amelyek a földön rejtőznek, a szörnyek, amelyek a tengeren ringatóznak!

Ámde gyöngye az én lelkem ahhoz, hogy a te dicséretedet zengje, szegény vagyok a földiekben, hogy méltó áldozatot hozzak neked, hiányzik a szavak bősége ahhoz, hogy elmondjam, mit érzek nagyságod láttán; de ehhez nem lenne elegendő ezer száj, ezer nyelv, nem lenne elegendő a fáradhatatlan beszéd örök folyama!

Így csak azt teszem, amit egy jámbor, bár szegény ember tehet: szívem mélyén örökre megőrzöm isteni arcodat és legszentebb lényedet, s örökké szemem előtt tartom!

Réhez intézett bánatima (Kr. e. 1400 körül)

Te egyedül való, egyetlen, Haracti! Akihez itt nincsen hasonló! Aki milliókat védelmez és százezreket ment meg! Védelmezője annak, aki hozzád kiált, Héliopolisz ura!

Ne büntesd meg bennem sok bűnömet! Olyan vagyok, aki nem ismeri önmagát. Balga ember vagyok. Egész nap a szám után megyek, ahogy az ökör megy a fű után, s este olyan vagyok, akihez eljön a hűsítő (a te kegyelmed)...

A fölkelő Naphoz

Ré dicsőséges, amikor fölkel a keleti látóhatáron, örömteli; amikor lenyugszik a nyugati látóhatáron. Üdv neked, amikor fölhágsz a magas égre, ha reggelente fölragyogsz az égi horizonton! Mert akkor békében jössz, béke uralkodója, és látásod új életre kelt minden embert; az egész föld egyesül megjelenésedre, s karjai imádva emelkednek a magasba...

Az ég magasában imádom és tisztelem mindkét ország urát, Akhnatont, a sorsot, amely életet ad, a parancsok urát; az egész föld fényét, amelynek idején élet van, minden országok Nílusát, amelynek erejében jóllakik az ember; Istent, aki a nagyokat alkotja és a kicsiket létrehozza; az orr páráját, amelyen át lélegzik az ember.

Amon-Ré napisten himnusza (Kr. e. 15-14. század)

A létezők létrehozója, a lények alkotója,
Nagykirály és az istenek feje,
magasztaljuk akaratodat,
ahogy megalkottál bennünket,
mi belőled készítettünk, aki szültél minket,
magasztalunk téged bennünk levő dicsőségédért.

Ramszesz-himnusz (Kr. e. 1300 körül)

Téged hívlak, Atyám!
Ismeretlen népek tömegének közepette vagyok,
egyedül állok előtted.
Senki sincs velem.
Elhagytak íjászaim és lovasaim,
amikor kiáltottam nekik;
senki sem hallgatott rám,
amikor segítségüket kívántam.
De számomra Ammon több az íjászok millióinál,
a lovasok százezreinél, az ifjú hősök billióinál,
még ha mind egyesülnének is.
Az emberi cselvetés nem tud semmit végbevinni,
Ammon úrrá lesz rajtuk.

Afrika

Countel Cullen: A fekete nép litániája (20. század)

Mi: tegnap még nem emberek.
Mi: ma a hajnali fény sugara.
A régi istenek lehanyatlottak,
Názáret a lelkünk és a szívünk.
Elásva a múlt. Urunk,
tárd szélesre ruhád redőit,
s borítsd fölénk ebben az órában!
Mesterünk, csillagfényes a ruhád,
bennünk Krisztus van és keresztény hit.

S ha tövis vérzi is homlokunk,
ha lándzsa érinti is oldalunk,
s ha a fehér ember törzse számunkra
vértanú-kereszt, haldokló sóhaj lesz is –
nem győztök ti, régi istenek,
még ha a szem megtörik is egy utolsó jajban!
Ó vérrel, kötelességgel teljes sötét út!
A végén a világítélet vár bennünket.
A sötétségben benne lakik a fény.
S ha ma nincs is kenyerünk és italunk –
amikor majd szükségünkben meglátjuk,
hogymeghasad a csillagos ég,
s ott állunk a bírák Bírája előtt –
engedd, Urunk, hogy mi legyünk azok,
akik kenyeret és italt adnak a fehéreknek,
s szemünkben legyen ott a megbocsátás fölvillanása,
és Betlehem és mártír-kín
belemerül a Paradicsom világosságába!

A kivu-pigmeusok védő imája (Közép-Afrika; 20. század)

Ha kimegyünk az erdőbe,
s ha elmegyünk az alvó oroszlán mellett,
s a kígyó mellett, amelyik mindjárt a föld fölött
harap:
ha velünk van Imana, megőriz bennünket
ezektől a szörnyetegektől.

Ha azonban ellenünk van Imana,
akkor megölhetik az embert,
még egy kis aranymajom is megölheti.
De ha az ember Imanával van,
egy állast sem állhat ki vele,
sem a szellemek, sem másféle lények.

Libériai imádság (20. század)

Te küldtél bennünket ebbe a világba;
senki sincs e világon, aki hasonló volna hozzád!
Egyedül Te vagy a nagy Isten, a mi Atyánk vagy!
Bármilyen ügyünk van, hozzád fordulunk,
mert Te vagy az, aki intézed dolgainkat!

A galla nép imája (Föld Istene...) (Kelet-Afrika; 19-20. század)

Föld Istene, Uram, Te fölöttem vagy és én alattad vagyok; ha valamilyen baj fenyeget, tartsd távol tőlem a bajt, mint ahogy a fa távol tartja tőlem a napot: légy Te az árnyékom! Hozzád kiáltok nappal, hozzád kiáltok éjszaka; ha feljön a hold, ne tévessz szem elől, ahogy én sem tévesztelek szemem elől, amikor fölkelek: tartsd távol tőlem a veszélyt, Istenem, Uram!

Te harmincsugarú Nap, amikor jön az ellenség, ne engedd, hogy földi férged elpusztuljon, tartsd fölé kezedet, ahogy mi is, ha akarjuk, megöljük a földön a férget, ha akarjuk, megkíméljük! Ahogy megölhetünk egy lépéssel egy férget a földön, úgy Te is, ha úgy akarsz, egyetlen lépéssel eltaposhatsz bennünket a földön. Istenem, Uram, Te kezeden tartod a jót és a gonoszat! Az olyan ember, aki nem ismeri a jót és a rosszat, nem gerjeszt haragra; ha azonban már megismerte, s utána sem tudja, akkor már rossz: tégy vele, amint akarsz! Ha nem tanulta meg ifjúságában, tanítsd meg, Uram, tanítsd meg Te, ha nem érti az emberek nyelvét, a te nyelvedet ismeri.

Istenem, Te teremtetted az állatokat és az embereket, mind, ami a földön van; a gabonát is Te alkottad a földön, hogy abból éljünk, nem mi tettük azt. Te erőt adtál nekünk, Te megajándékoztál bennünket vaddal és maggal, s erőt kölcsönöztél földünknek, mi azzal dolgoztunk, s felnőtt vetésünk. Te növesztetted gabonánkat, s az emberek jóllaktak.

Házainkban elégett a tartalékunk, csak Te tudod, ki gyújtotta föl. Ha én ismerem is egy-két embert, csak akkor ismerém, ha saját szememmel láttam őket. Te azonban, amikor szemeddel megláttad, szívedben már ismered őket. Egyetlen rossz ember kergetett ki mindenkit, az anyát és gyermekeit szétszórta, mint egy csapat pulykát, a gyilkos ellenség kiragadta a széphajú gyermeket anyja karjából és megfojtotta. Mindezt engedted megtörténni; miért tetted? Te tudod.

Te növesztetted meg vetésünket, megmutattad szemeinknek; az éhes ember megnézi szemével és megvigasztalódik. Ha virágzik a gabona, sáskát és galambot küldesz rá; minden a te kezedből jön, Te engeded, hogy így történjék; hogy miért teszel így, Te tudod!

Uram, kíméld azokat az embereket, akik hozzád imádkoznak! Ha kedves vagyok előtted, szabadíts meg engem, egész szívemből kérlek! Ha nem szívemből imádkozom hozzád, nem hallgatsz meg; én azonban teljes szívemből kérlek téged, Te tudod ezt, és kegyelmes vagy hozzám!

A galla nép imája (Istenem, békében engedted eltöltenem a napot...) (19. század)

Istenem, békében engedted eltöltenem a napot,
engedd, hogy békében tölthessem az éjszakát is!
Bárhon járjak is az úton, amelyet
Te rendeltél nekem békességben,
Istenem, tedd igazzá lépéseimet!
Ha beszélek, vedd el tőlem a rágalmazást,

ha éhezem, vedd el tőlem a zúgolódást,
ha jóllaktam, vedd el tőlem az elbizakodottságot!
Téged hívlak, s úgy töltöm napomat, Uram,
aki fölött nincsen más Úr!

A masszai asszonyok imája gyermek születésekor (Kelet-Afrika; 19–20. század)

Isteni Isten! akihez kiáltok; Istenem! Adj nekem utódokat! Te mennydörögsz, s esik az eső. Egyedül hozzád kiáltok napról napra. Hajnali csillag, amelyik itt kel fel, egyedül téged hívlak nap mint nap! Jóillat Ura, egyedül téged hívlak nap nap után. Akit hívnak, s aki meghallgat: egyedül téged hívlak mindig!

A masszaik reggeli imája (19. század)

Add, hogy ezen a napon is leljek valamit, amivel jóllakhatom. Nyomorúságom Istene, adj nekem edelt, adj tejet, adj húst, Atyám!

A busmanok kérő imája (Dél-Afrika; 19–20. század)

Ó, Kage, Kage, nem vagyunk gyermekeid? Nem látod éhségünket? Adj ennünk!

Kelet-afrikai imádság (19. század)

Te mentettél meg, Istenem, ments meg mindig!

A khoikhoik imája a menny istenéhez (19. század)

Te, ó nagy Csuigoa,
te vagy az atyák atyja,
te vagy a mi atyánk!

Áraszd meg a dörgő fellegeket,
engedd élni nyájainkat,
engedj bennünket élni!

Bizony teljesen elgyengültem
a szomjúságtól és az éhségtől.
Mégis hogy szeretnék enni a föld
gyümölcseiből!

Nem vagy atyánk, az atyák atyja,
Csuigoa, te?

Ó, csakhogy dicsérhetnénk téged!
Ó, bár visszaadhatnánk néked!

Te, az atyák atyja, te, Urunk,
Csuigoa, te!

Uram, itt hozom neked gyermekemet, áldd meg! Te tudod, hogy útjai egyenesek lesznek-e, hogy szerencse lesz-e osztályrésze! Ha te akarsz, boldog lesz a gyermekem! Fömláldozok egy báránykát is; vére a földön át elédbbe járul és szól érédekemben és gyermekem érédekében.

Etiópiái Mária-ének részlete

Üdvözlégý, Mária, csillagkorona, a messi Nap trónusa; a föld virágba és gyümölcsbe öltözik, Mária, május hava!

Üdvözlégý, illatok, illatszerek, kenetek: gránátforma aranycsengők, igen: Mária, tunika!

Üdvözlégý, a kert illata dalolja édesen dicséretedet a földben a föld rögével: Mária, mezei virág!

Üdvözlégý, ha elragadtatásba esnék ragyogó arcodtól, szép virághoz hasonlítanálak téged, Mária, gyöngyszem.

Ahogy a szomjazó törekszik a friss vízhez, úgy siet ajkam dicsérni jószágodat; Mária, szőlő virága!

Etiópiái anafora

Ó Mária, mennyország magasa,
föld fundamentuma,
tenger mélye, napnak fénye,
hold szépsége,
csillagok ragyogása...

Méhed az Istent hordta,
akinek fenségétől megreszket az ember.
Tested az izzó parazsat zárta magába.

Térded azt az oroszlánt tartotta,
akinek fölsége ijesztő.

Az érinthetlent érinthette kezéd
és az istenség benne rejlő tüzét.

Ujjaid, mint a fehérén izzó fogó,
melyből a próféta fogadta
az égi szent parazsat.

Te vagy a kosara
e tüzes izzásból jövő kenyérnek
és ennek a bornak a kelyhe.

Ó Mária, a te öledben érik
az odaadás gyümölcse...

Állhatatosan kérünk,
ments meg minket az ellenségtől, aki cselt vet,
és mint a borba kevert víz
többé el nem választható tőle.

Add, hogy mi tőled és Fiadtól,
az üdvösség Bárányától,
el ne szakadjunk.

(Bajcsy Erzsébet fordítása)

Közel-Kelet

Részletek a Koránból

1. szúra

Dicsőség Allahnak, a teremtmények Urának,
a könyörületesnek és az irgalmasnak,
aki az ítélet Napját uralja!
Néked szolgálunk és hozzád fordulunk segítségért.
Vezess minket az egyenes úton,
azoknak az útján, akik iránt kegyesnek mutatkoztál,
s ne azokén, akiket haragvásod sújt,
sem a tévelygőkén!

113. szúra

Menedéket keresek a hajnalhasadás Uránál
annak arossza elől, amit teremtett
és a szétterjedő sötétség rossza elől
és a csomókba fűjő (boszorkányok) rossza elől
és az irigy rossza elől, amikor irigykedik.

114. szúra

Menedéket keresek az emberek Uránál,
az emberek királyánál,
az emberek Istenénél: minden lopva sugalmazó elől,
aki (gonosz gondolatokat) sugalmaz az emberek keblébe –
legyen ő dzsinn, avagy ember.

(Simon Róbert fordítása)

„A mindenható és mindentudó.” Mohamed imája

Az irgalmas Isten nevében! Minden; ami az égen és a földön van, dicséri Istent. Ő a mindenható és mindentudó. Övé az uralom égen és földön. Ő ad életet, Ő adja a halált, Ő mindenható. Ő az első és az utolsó, a látható és a rejtett, Ő ismer minden dolgot. Hat nap alatt teremtette az eget és a földet, s aztán helyet foglalt trónusán. Ő tudja, hogy mi hatol be a földbe, és mi lép ki abból; Ő tudja, mi hull le az égből és mi emelkedik föl oda; Ő veletek van, bárhol legyetek is! Isten figyeli minden cselekedeteket! Övé az uralom égen és földön. Egykor majd Istenhez tér vissza minden. Ő hozza a nappalra az éjszakát, Ő hozza az éjszaka után a nappalt, Ő ismeri a szív legbensejét!

„Könyörgök hozzád a jóért.” Mohamed imája

Ó Isten, könyörgök hozzád, hogy szilárd legyek elhatározásomban, megingathatatlan szándékomban! Könyörgök hozzád odaadó szívért, őszinte beszédért. Könyörgök hozzád a jóért.

Mohamed bocsánatkérő imája

Bocsáss meg nekünk, Urunk, Istenünk! Hozzád menekülünk! Isten senkit sem terhel meg jobban annál, amennyit elbír. Mindenki a cselekedete szerint kapja jutalmát. Urunk, Istenünk ne büntess bennünket, amiért nem figyeltünk rád és gonoszt tettünk! Ne rakd ránk azt az igát, amit az előttünk járókra raktál. Ne rakj ránk olyan terhet, amely túl nehéz nekünk! Bocsáss meg nekünk, irgalmazz, légy hozzánk kegyelmes! Mert Te vagy a mi támaszunk! Segíts bennünket a hitetlenekkel szemben!

Mohamed dicsőítő imája

Az irgalmas Isten nevében. Dicsőség Istennek, akié minden, ami az égen és a földön van, dicsős ég neki a másvilágon! Mert Ő ismer és lát mindent. Tudja, hogy mi hatol be a földbe, és mi lép ki abból; mi hull le az égből, és mi emelkedik oda föl. Ő irgalmas és megbocsátó.

„Kegyelmezz!” Mohamed

Hatalmadra kérlek, kegyelmezz; mert Te erős vagy, én erőtlenség; Te tudó vagy, én tudatlan... Te vagy az Úr, és én a szolgád vagyok! Bocsásd meg minden bűnömet; mert a bűnöket senki meg nem bocsátja rajtad kívül! Vezess el engem a jó erkölcsökre, mert rajtad kívül senki nem vezet el oda; távolítsd el tőlem a rossz erkölcsöket, mert senki sem távolítja el azokat rajtad kívül! Minden jó a te kezében van...

„Vezess bennünket az egyenes úton!” Mohamed

Dicséret legyen Istennek, a világok Urának, a könyörülőnek, az irgalmasnak, az Ítélet Napja királyának! Téged imádunk és tőled kérünk segítséget! Vezess bennünket az egyenes úton; azoknak az útján, akiknek megadtad kegyelmedet; ne a haragvók és ne a tévelygők útján!

Karaván imája a sivatagi homokviharban

Kegyelmezz, Istenünk, a halál áll a hátunk mögött! Kegyelmezz, Istenünk, nincs itt anyánk, nincs itt nővérünk, és váratlanul közeleg a halál! Elhagyottak vagyunk, senki sem sirat meg bennünket! Bocsáss meg, Istenünk! – Állt egyszer egy magasra épített ház, s a világ szétrombolta, szétmorzsolta a köpilléreket. Kegyelmezz; élő Isten, oltalmaz e nyomorult sírtól, a bosszú angyalától és a kövek súlyától!

Mezopotámiai reggeli imádság. Al-Ghazáli

Dicséret legyen Istennek, aki életet adott nekünk, miután hagyott bennünket meghalni, és akihez újra föltámadtunk! Fölébredtünk, és Allahé az uralom és a nagyság; a hatalom, a fenség és az erő Allahé, a világok uráé! A napot az odaadás érzületénél kezdjük, a tisztaság megvallásával, Mohamed, a mi prófétánk vallásában, ősatyáknak, Ábrahámnak a

követőiként, aki igazhívő volt és moszlim, nem a bálványok szolgája. Istenünk, kérünk téged, csak a jóra kelts föl bennünket ma; hozzád menekülök, hogy ne kövessék el ma semmi rosszat, ne tegyek semmi rosszat egy moszlimmal szemben sem! Ó Istenünk, veled kezdjük a napot és veled fejezzük be, veled élünk és veled halunk és hozzád támadunk föl! Tőled kérjük a mai napban rejlő jót, és hozzád menekülünk a rossz elől, amit ez a nap rejteget!

Mezopotámiai magasztaló ének. Al-Ghazáli

Dicsértessél, Istenünk, ahogy megillet a dicséret! Megvallom, hogy nincs isten rajtad kívül. Gonoszat tettem és lelkem bűnt követett el! Bocsánatodat kérem és visszatérek hozzád; bocsáss meg hát nekem és fordulj újra hozzám, hisz Te megbocsátó vagy és irgalmas! Ó Istenem, tégy engem a megtértek, a bűntől mentesek egyikévé, igaz szolgálid egyikévé; tégy engem türelmessé és hálássá; tedd, hogy sokszor megemlékezzem rólad, s hogy korán és későn is magasztaljalak téged!

Imádság a mecsetbe való belépéskor. Al-Ghazáli

Ó Istenem, áldd meg Mohamedet és Mohamed családját, és add meg neki az üdvösséget! Ó Isten, Te vagy az üdvösségi S tőled jön az üdvösség és hozzád tér vissza! Engedd, Urunk, hogy üdvösségben éljünk, és vezess el bennünket a te szent helyedre, üdvösséged áldott helyére! Ó Fenséges, tiszteletreméltó! Dicsőség az én Uramnak, a Nagynak, a Legnagyobb! Nincs más isten Allahon kívül, neki nincs társa, övé az uralom és övé a dicsőség! Ó adja az életet és a halált, de Ő halhatatlan; az Ő kezében van a jó s Ő mindenható! Nincs isten Allahon kívül, s mi nem imádunk senkit, csak Őt, neki hódolunk őszinteséggel, ha a hitetlenek ellene szegülnek is! Ó Istenem, nézd, nem tudom elkerülni, amit utálok, s nem tudom elérni, ha valami hasznosat remélek, mert a te kezében s nem más kézben van a dolog, én kötve vagyok a cselekedetemhez; és nincs nálam szegényebb szegény előtted, s nincs nálad gazdagabb gazdag előttem. Ó Istenem, ne adj örömet ellenségemnek, ne adj szomorúságot barátomnak énmiattam. Ne engedd, hogy boldogtalan legyek a vallásomban, ne engedd, hogy a világ legyen a legnagyobb gondom, tudásom tartalma, s ne engedd, hogy vétkem miatt az uralkodjék fölöttem, aki velem szemben nem ismer irgalmat!

Mezopotámiai imádság. Al-Ghazáli

Ó Istenem, hozzád könyörgök minden jóért, a hamarosan és a későn eljövőért, amit Te már ismersz, én azonban nem ismerek! Könyörgök a paradicsomért és azért, ami elvezet hozzá: tettért, szóért, szándékért, meggyőződésért! Könyörgök a jóért, amiért szolgál és prófétád, Mohamed könyörgött hozzád: Istenem, add, hogy jól végződjön, amit számomra elrendeltél!

Abdullah Anszári imája

Ó Uram, add szívemnek kegyelmesen az élet lelkét, hisz türelmesen nyújtod orvosságod minden fájdalomra! Hogyan tudnám én, szegény szolga, hogy mit keressek? Csak Te vagy a tudója mindennek – add hát nekem, amit tudsz!

Nyugtalanul ingadozom nélkülöd, Uram, mert a te jótéteményednek nincs száma, se határa: s ha minden hajamszála nyelvvé válna is, akkor sem tudnék elég hálát adni neked! A szeretet úgy lüktet testemben, mint a vér, baráttal tölt be engem, s kiüresít önmagamból; testemnek részeit megragadta a kegyes jóbarát; belőlem csak a test maradt meg, a többi ő!

Rabi'eh Al'-Adavija misztikusnő imája

Ó Istenem, amit a világból nekem akarsz adni,
add az ellenségeidnek,
s amit az égben akarsz nekem juttatni
add a barátaidnak,
mert Te egyedül elég vagy nekem!

Ó Istenem, ha a pokoltól való félelem miatt imádlak,
akkor égess el engem poklodban,
s ha paradicsomod miatt imádlak,
akkor zárd be előttem ajtaját.
De ha csak miattad imádlak,
akkor ne fossz meg engem arcod látásától!

Libanoni keresztény-arab ráolvasó imádság

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.

Ó Istenem, aki minden dolgok királya vagy, aki a fény királya vagy, magasztaltassál és dicséртessél szentjeid között!

Amit szolgálád ellensége... írt egy ciszternába, egy üllőre vagy bármely más tárgyra, ha az el van téve a szabadban vagy a házban, veszítse el erejét.

Atyám, nyisd meg előttem az irgalom kapuit a nap és a fény által, a reggel és csillogása által, a mi Urunk erejében, aki megjelent e hegyen és megmutatta magát tanítványainak, miközben felhő fedte el őket; s aki megnyitotta a vakok szemét és megnyugtatta szájának szavával a tengert.

Éppen úgy, ha valaki varázslatot űz vagy zsinórt kötöz, hogy rémületet okozzon vagy levegye az erőt, vagy akár egy irigy szem az, semmisítsd meg mindezt, ó nagy hatalmú Isten, s szálljon el mindez szolgálád elől. Minden gonosz hatalmat űzzön el Isten ereje, s ne álljon meg előtte semmi, ami Isten szolgáljának a tulajdonát fenyegeti. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek, az egy Isten nevében. Ámen.

Megparancsolom nektek, gonosz szellemek és ártó hatalmak, az élő Isten nevében, aki a sziklára írt, de a szikla nem tudta elviselni írását és megolvadt tőle, tehát olvadjatok meg..., mint a viasz megolvad a tűztől. A tűz, amely előtte ég, semmisítsen meg minden rosszat, ahogy a tűz elégette Illés szavára az ötvenötöt. Istenre, a királyok mindenható Királyára, az urak Urára parancsolom nektek Isten nevében: ti gonosz szellemek, s minden, ami rossz gondolatot táplál, a kereszt nevében ne menjetek közel hozzá vagy házához, amikor ébren van, s amikor alszik, amikor megy, s amikor jön, amikor fölkel, s amikor leül. Bárhol van is ez az imádság, meneküljön onnan a sátán, mert nincs benne keresnivalója, és pusztuljon el és omoljon le, mint ahogy leomlottak Jerikó falai. És ha ti, gonosz szellemek és rossz szemek nem engedelmeskedtek, hanem közel mentek hozzá, akkor jöjjön rátok azon a napon rettegés és félelem. Táguljatok innen a trombita hangjára, amelyet megfújnak az Úr Jézus előtt, Mózes, a próféta miatt, aki átvette a kőtáblákat, amelyekre Isten ujjá ráírta a parancsolatokat, a törvény miatt, Gábiel és Mihály miatt, a három ifjú imádsága miatt a tüzes kemencében. Minden gonosz hatalom meneküljön az elől, aki ezt az írást viseli, bárhol legyen is.

István koszorúja miatt, a mi Urunk nevében, a kereszt miatt, a szögek miatt, amelyekkel kezei oda voltak szögezve, a spongya miatt, amelyet odanyújtottak neki, amikor szomjazott, a lándzsa miatt, amely átfúrta oldalát, a sír miatt, amelybe temették, miközben elsötétedett a nap és nem adott világosságot, a templom kárpitja miatt, amely kettéhasadt, a sírok miatt, amelyek megnyíltak, és minden megnevezett és meg nem nevezett csoda miatt semmisüljön

meg az előtt, aki ezt az imát hordja, minden varázsló megkötés és minden gonosz szem. A Golgota és a Szentsír miatt, János jobbja miatt, amely oldalát érintette, menjenek ki az ördögök és a gonosz szellemek, és temetessenek el a halotthordó ágyban. Senki ne vegye magának a merészséget; hogy közel menjen hozzá vagy megérintse, vagy útját álja, mert Isten védelme alatt áll, aki alkotott minden. teremtményt, aki kiszárította a Vörös-tengert; és Jézus védelme alatt áll, aki leszállott az égből, és Pál védelme alatt áll: hogy semmi ártalmas dolog ne férközhessék pózzá vagy földjéhez; hanem mellette maradjon minden jó, mindörökkön örökké, ámen, ámen, ámen.

India

Indiai hindu imádság

Te vagy az anyám,
Te vagy az apám is;
Te vagy a rokonom,
Te vagy a barátom is!
Te vagy a neveltetésem,
Te vagy a gazdagságom is!
Ó, istenek Istene –
számomra Te vagy minden!

Rabindranath Tagore: Te alkottál végtelennek

Te alkottál végtelennek,
Mert úgy tetszett a szívednek –
Lelkem törékeny edénye,
Mert akartad, testet öltött,
Újra, újra kiüríted,
S friss élettel újratöltöd.

Ezt a kicsiny nádtilinkót
Mindenütt hordod magaddal
És betöltöd a világot
Örökké új dallamokkal.

Kezed halk érintésére
Szívem bilincse lepattan,
S ujjongó szavak születnek
Arra, ami mondhatatlan.

Amit adsz, oly véghetetlen,
Hogy nem fér el két kezemben –
Évek tűnnek, korok múlnak,
Folyton töltesz dús kezekkel,
De az edény nem telik meg,
S ahova töltés, mindig lesz hely.

(Zoltán Vilmos fordítása)

Zsoltárimádság (20. század)

Ments meg, szabadíts meg, Mindenható! Ments meg és tégy szabaddá! Engedd, hogy a keblemet eltöltő, szeretet szeretetben beléd kapaszkodják!

Engedd éreznem, mily édes vagy; add meg ezt nekem, könyörgök hozzád! És soha ne távolodjam el, soha ne forduljon el szeretetem tőled.

Nevedet akarom magasztalni, téged akarlak mindig dicsőíteni; ezért a csodálatos örömet és szeretetért Istenem előtt akarok táncolni és sírni!

Engedd nekem, Vitthal, hogy szent lábaidnál pihenhessek; add meg nekem, legdrágább, legjobb, és én teljesen megelégszem.

A kandok imája (19-20. század)

Mi nem tudjuk, hogy mi a jó, és miért kell imádkoznunk. Te tudod, hogy mi a jó, add meg azt nekünk!

Tulszi Dasz imája

Uram, tekints le rám: magamtól semmire sem vagyok képes! Hova forduljak? Kire bízhatnám gondomat? Néha elfordultam tőled, és a világ dolgai után nyúltam, de Te vagy az irgalom forrása, ne fordítsd el tőlem arcodat) Amikor a világra tekintettem, nem volt meg bennem a hit szeme, hogy láthattalak volna téged; de Te vagy, Mindentlátó. Én csak áldozati adomány vagyok, odadobva a lábad elé: milyen kélés emelheti föl a tükörképet az élőhöz, hozzád, aki a tükör előtt állsz? Tekintsd először magadat, emlékezzél meg irgalmadról és hatalmadról; azután fordítsd szemedet énrám és rendelkez szolgádról, jobbágyodról! Mert az Úr neve biztos menedék, aki megragadja, megmenekül. Uram, irányításod megörvendeztetí szívemet! Tulszi Dasz egyedül a tied! Ó, irgalmasság Istene, tégy velem belátásod szerint!

A Visnu-hívők bűnvallomása (Jamuna-muni)

Megsértettem a jogot, nem volt bennem önismeret.
Nem gyakoroltam a hűséget lótuszlábad előtt,
semmi vagyok, nélküled oltalom nélkül való, ó oltalmazóm!
Lábadnál könyörgök hozzád, nyújts nekem menedéket!

Az egész világon nem található olyan rossz,
amit én ezerszer el ne követtem volna.
A bűnben érett voltam. Mert nincs gyámolom,
hozzád kiáltok! Segíts rajtam, föloldást adó!

Elmerülve a létezés hullámaiba, végül mégis
elértem a partot tebenned.
Te is nem keveset nyertél velem:
üres hordót, amit teljesen meg kell töltened kegyelemmel.

Ami soha meg nem történt velem, most essen meg?
Vagy tovább gyötör minden velem született fájdalmam?
Távol legyen tőled, ez nem illik hozzád!
Aki hozzád menekül, az meg nem szégyenülhet!

De ha mégis elűznél magadtól, fenséges Úr;
én megragadnám lábadat, mint a gyermek,
aki még erősebben kapaszkodik anyjába,
hogya az haragjában elkergeti magától!

Tukaram vallomása (17. század)

Nem ismertem föl, hogy mi szolgált volna üdvömre; nem arra gondoltam, hogy mit kellett volna tennem.

Magamnak is rombolás vagyok, mindenki ellensége; megvételre méltó vagyok.

Te adj menedéket, irgalomnak tengerei Így szól Tuka.

Életem elmúlt a boldogság utáni csillapíthatatlan vágyban; igazában egy pillanatig sem küzdöttem megváltásomért.

Kimerültem az ide-oda vándorlásban. Lelkemet a csalódás fátyla vont be.

Árjasúra imádsága

Hozzád vágyódunk, rád szomjazunk,

lelkünk felolvad benned, Urunk...

Amint a gyermek jóllakik, ha tejet iszik,

amint a szegény megvigasztalódik, ha jólétre jut,

amint a szomjazó felüdül, ha vizet iszik,

úgy lesz a lelkem boldog Hari-ban; Uram...

Amint a lámpa a sötétben világít,

amint boldog lesz, ha találkozik társával az,

aki vágyakozva nézte, nem jön-e már,

úgy ugrál a szívem a Hari iránti szeretettől, Uram.

Árjasúra dicsérő imája

Te vagy az atyám, Te vagy az anyám, Te vagy a rokonom, Te vagy védelmezőm mindenütt! Hogyan közelíthet hozzám félelem és gond, Uram? Irgalmasságod által éreztelek meg! Te vagy a támaszom, Te vagy a menedékem! Kívüled nem találni senkit, minden a te akaratod, a te műved! Minden eleven lényt Te teremtetted, tetszésed szerint állítod őket ide vagy oda, minden teremtmény a tied, semmi sem a mienk, Uram!

Raman-Chandrasekhara: Légy kegyelmes

A te tanítványod vagyok, a te ajkad oktat! Csak a te fiad vagyok, akkor vagyok boldog, ha megemlékezel rólam, hozzád sietek oltalomért! Buddha, Úr, Mester és: Atya, őrizd meg engem... Csak te tudsz kimenteni engem, aki itt tévelygek az atman nélküli ingatag, jó híján való, rossz-rossz körforgásban, ó kegyelem tengere! Ezért, ó Uram, légy kegyelmes, kegyelmes, kegyelmes! Légy kegyelmes, Úr; istenek Ura, világ Ura, Győzelmes, légy kegyelmes hozzám és a világhoz és minden jóhoz: Imádandó, Buddha, a bűn, a szenvedés, a vágy, a sötétség legyőzője!

Indiai dicsérő himnusz. Visnu-Purana (8. század)

Egyedül te vagy minden fényre jutó lény menedéket! Aki megszüntetsz minden bajt, légy hozzám is kegyelmes, és tisztíts meg minden tisztátalan dologtól! Tenger vagy és hegység, erdőség és folyó, ég és föld, levegő és víz és tűz: lélek vagy és tudás, az, ami minden tudást meghalad, te vagy a lélegzet, az élet ura, az örökkévaló és minden, ami az örökkévalóság fölött van! Te vagy mindenek fönntartója, fölötte állsz mindenszületésnek és elmúlásnak, érzésnek és érzékelésnek: el nem múló vagy, határtalan, változatlan, nem növekszel, nem fogysz. Lényed egy Brahmával, kezdet és vég nélkül való. Tőled származnak az istenek, a

szent atyák, a lelkek, a szellemek és égi látnokok, tőled a nimfák, a vízi és más tündérek; belőled származik ember és állat, madár és hal és vad, kígyó és féreg, belőled virágozik ki minden növény. Belőled indult ki minden, ami volt, van és lesz, ami mozog és ami nyugszik, ami alakot nyert s ami alakatlan, ami durva, finom vagy láthatatlan; ez vagy te, világ fönntartója, s rajtad kívül nincs semmi! Ó Uram, állandóan háromszoros fájdalmat éreztem gondolatban, szóban és cselekedetben, a világi lét körpályáján bolyongtam mindig, és sehol sem találtam nyugalmat. A fájdalmat gyönyörnek tartottam, mint ahogy a sivatagban a levegő tükrözését tónak nézik, s az élvezet csak kint szerzett nekem. Volt a földön hatalmam, kincsem, voltak barátaim és társaim, asszonyaim és gyermekeim, megvolt minden vagyonom; ami csak örömet okoz az embernek, s azt gondoltam, ebben találok boldogságomat – és mulandóságukban, Uram, csak hiábavaló nyomorúságra találtam. Még a nagy égi istenek is rászorultak támogatásomra! Hol van itt maradandó béke? Ki találhat örök nyugalomra a te kegyelmed nélkül, Leghatalmasabb Szellem, aki mindennek ősoke vagy? Alakjaid sokaságát nem képes áttekinteni az ember, nem látja igazi lényedet, újra meg újra járja a szenvedés végtelen ösvényeit: születés; öregség, halál; újra meg újra pokoli világokba jut, hogy ott pokoli kínokat szenvedjen: saját tettei következményeit. Odadobtam magam a lét csábításának, mivel nem ismertelek téged, sötétség és esztelenség forgatagában kavartam; ma azonban itt vagyok nálad, megtaláltam végső célomat minden uralom Uránál, aki egyedül nyújt menekülést. Elfordulva a világtól és annak szenvedésétől az üdvösség beteljesedésére vágyom, az esztelenségtől való menekülésre, minden létezésnek a végére!

Kálidásza: Az istenek imája Visnuhoz

Te a szívben lakozol és csupa fény vagy...

Te meg tudod védeni a létezőket, s mégis érzéketlen tudsz maradni irántuk...

Reád irányulnak gondolataik, reád irányulnak tetteik.

Te vagy az üdvössége azoknak, akik ellentmondanak a szenvedélyeknek, akik nem térnek vissza a világba!

A te minden földet és minden elemet átfogó nagyságod a szemünk előtt van, de senki sem képes fölmérni azt!

Részlet az upanisadokból: Az Úr lakozik mindenben

Az Úr lakozik mindenben, mi a világon él s mozog.

Fogadd el, amit Ő rád hagy, és ne kívánd a más javát.

Tedd, ami kötelességed, s éld száz évig az életet:

ha így teszel és nem másként, a tetteiből rád szenny nem tapad.

A démonok világa az örök sötétség vak hona:

oda zuhan, ki testében igaz Énjét gyilkolja meg.

Egy, mozdulatlan, s sebesebb a szélnél.

Istenek sem bírnak nyomába érni.

Általában megelőzi a futókat.

A levegő a vizet ebben őrzi.

Halad is, mozdulatlan is; közel is van, és messze is.

Az élők belsejében van, s mégis kívül van mindenben.

Aki az összes lényeket önmagában találja meg,
s minden lényben magát látja, az többé semmitől se fél.

Ha felismerte, hogy minden létező nem más: ő maga,
nem gyötri bánat és kétség, ha az Egységet ismeri.

Mindent bejár Az, ragyogóan, tisztán,
testetlenül, sérthetetlen, ronthatatlan.
Önmagától születő, teljhatalmú.
A dolgok rendjét örökre kiszabta.

Vak sötétségbe buknak le a tudatlanság hívei,
de még nagyobb sötétségbe, kit dölyfössé tesz a tudás.

Máshová juttat a tudás, és máshová a nem-tudás.
Így hallottuk a bölcsektől, akik feltárták a valót:

Aki egyaránt ismeri a tudást és a nem-tudást,
nem-tudása halált győz le, tudása öröklétbe visz.

Vak sötétségbe buknak le, kik a nemlétet hirdetik,
de még mélyebb sötétségbe, ki a létben gyönyörködik.

Máshová juttat el a lét, és a nemlét is máshová.
Így hallottuk a bölcsektől, akik feltárták a valót.

Aki egyaránt ismeri a létet és a pusztulást,
pusztulása halált győz le, ám .léte öröklétbe visz.

(Vekerdi József fordítása)

Részlet az upanisadokból: A teremtmények Ura

Vizek ködén túl, a világ-közepén,
az ég ormán ragyogó csillagokban
a Teremtmények Ura fénye lángol,
s élettel tölt meg valamennyi csírát.

A Mindenség benne születte hull szét.
Az istenek benne lakóznak ott fenn.
A múlt benne van; benne van a jövőendő.
A változatlan; örök ég az ő hona.

Magába zárja az, eget s a földet.
A Napnak ő ad meleget, sugárzást.
Költők őt éneklik az óceánban,
falandók dicsérik az Óm igében.

Ő teremtette a világteremtést.
A vízből létrehozta a világot.
Növénnyel táplál állatot és embert,
és áthat minden mozgót s mozdulatlant.

Nincs semmi sem, ami nála parányibb,
s nincs rajta túl semmi: Nagyobb a nagynál.
Egy, végtelen, alakja láthatatlan.
Örök és ősi. A homályban is fény.

A népek ajkán a neve: Igazság.
Költők dalában: a magasztos brahman:
Ő testesül meg valamennyi testben.
Ő a Világkerékben a kerékagy.

Ő a tűz, ő a szél és víz, az égbolton a Nap s a Hold,
a halhatatlanság; brahman – a Teremtmények Ura mind.

A Lélek villámfényéből született meg a pillanat,
a szempillantás; perc, óra, a nappal és az éjszaka,
a hónap, a holdváltozás, az évek és az évszakok.
A légből s égből ő fejte a lenti s fenti vizeket.

Magasságában s széltében semmi mérték sem éri át.
Fölötte nincs parancsoló. Nagy Dicsőség az ő neve.

Nem látható szemmel az ő alakja,
nincs pillantás, amely odáig elhat.
Szív, gondolat, vágy tudja utolérni.
Aki ezt tudja, örök életet nyer.

(Vekerdi József fordítása)

Részlet a Bhagavad-Gítából: Ardzsuna imádsága Krisnához

Már látva látom az egek lakóit,
látom, nagy isten, ami él tebenned;
lótuszszírom-trón magasán Brahmá ül,
szentek hadában, körül égi kígyók.

Szem, száj, kar, emlő sokasága vagy te,
szent alakod vész a határtalanba,
nincs kezdeted, nincs közeped, se véged,
formád, Világok Ura, fogyhatatlan.

Látom korongod, jogarad, fej-éked,
fény-tömegeddel beragyogsz ma mindent,
óh Mérhetetlen, szemem elvakítja
Napnál vadabban lobogó varázsod!

Minden tudásunk tefeléd, törekszik,
Isteni Törvény örök őre, végső
pillére vagy te az egész világnak,
szent, ősi szellem – riadozva nézlek.

Hozzád halál, sors, születés nem ér fel,
roppant erő vagy, szemed a Nap és Hold,
karod tervérdek, tüzes ajkad oltár:
világok üszkét legelészi lángja!

Föld s Ég között a teret és a földnek
minden zugát te egyedül betöltöd;
ámulva tested iszonyú csodáin
Hármas Világunk riadozva hőköl.

Beléd sietnek az egek lakói,
reszketve hívnak, kezük összetéve.
„Üdv!” zeng e bölcsék s igazak fohásza,
ékes dalukban lobog a dicséret.

(Lakatos István fordítása)

Részlet a Rig-védából: Az éjszakához

Az éj-istennő érkezett,
felnyitva számtalan szeme,
felöltve ékességei.

Az örök úrnő tölti be
a magasságot és a mélyt,
a sötétséget széttöri.

Az érkező nő űzi el
testvérét, az alkony-sugárt
s vele együtt a félhomályt.

Te vagy, akinek jöttkor
nyugodni térünk, mint a fán
fészeklakó madársereg.

Mind elpihentek a faluk,
négy lábúak és szárnyasok
és a fürge ragadozók.

Tartsd távol a farkasokat,
tartsd távol a tolvajokat,
baj nélkül múlték el az éj.

A sötétség ékeskedik,
fekete fénybe öltözött,
és versenytársa alkonyat.

Mint győztesnek tehén-gulyát,
himnusz hoztam tenéked, éj,
fogadd, ég lánya, égi nő!

(Weöres Sándor fordítása)

Részlet a Rig-védából: A Teremtés Urához

Őskezdetben mint aranycsíra kelt ki,
majd lett a világ egyetlen urává,
helyére tette a földet s a mennyet:
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

Lélegzet s erő adományozója,
parancsait az istenek fogadják,
árnya öröklét, övé a halálunk;
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

Mind e világnak egyetlen királya,
ha lélegzik, ha szemeit lehunyja,
kétlábúak, négylábúak vezére;
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

Övé hófödte hegyek sokasága,
övé az óceán, mindenki mondja,
karjai égtájak, akárki tudja;
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

A magas mennyet s tartóját, a földet,
aki a fényt s égboltot elhelyezte,
a levegőben a teret kimérte;
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

A segítségre váró csatarendek
szorongó szívvel tekintenek őrá,
kitől a: felkelő nap fénye árad;
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

Mikor a nagy hullámok útrakeltek,
minden csíráat hordva, tüzet vajúdva,
akkor fakadt ő, az isteni lélek;
ki az, akit tiszteljünk áldozattal?

Ki végiglát az áldozat szülőjén,
az ajándékot osztó óceánon,
az istenek fölött egyetlen Isten;
ki az, akit tiszteljük áldozattal?

Ne tegyen kárt bennünk a föld-teremtő,
az ég-szülő, az igaz törvénytartó,
a tündöklő nagy víz létrehozója;
ki az, akit tiszteljük áldozattal?

Teremtés Ura, senki más, csakis Te,
nem uralkodhat más a sokaságon.
Amire vágyón áldozunk tenéked,
az legyen a miénk, mindannyi jószág.

(Weöres Sándor fordítása)

Részlet a Rig-védából: Kérő imádság

Tartsd távol tőlem a félelmet, Varuna, légy hozzám jóindulattal, te, valóban mindenek királya! Oldd le rólam a félelmet, mint a borjúról a kötelet, mert tőled távol még arra sem vagyok képes, hogy lehunyjam szememet!

Perzsia

Bahá'ulláh imádsága

Ó Istenem, tedd szépségedet ételemmé, jelenlétedet italommá! Engedd, hogy bizodalmam megnyugvást találjon akaratodban, hogy tetteim összhangban legyenek parancsaiddal. Engedd, hogy szolgálatom elnyerje tetszésed, s hogy minden tettem a Te dicsőítésed legyen! Engedd, hogy csak tőled kapjak segítséget, hogy otthonom legyen lakóhelyed, Szent és Határtalan. Te vagy a legnemesebb, a mindenütt jelenlévő, a mindent szerető!

Hozzád menekülök; ó Uram! Nevedre kérlek, amelynek fénye beragyogja az eget és a földet, tégy engem arra képessé, hogy alávessem akaratomat annak, amit Te rendeltél parancsaid útján, hogy ne érezzek más vágyat, csak azt, amit Te kívánsz legfőbb hatalmad erejében, ne akarjak mást, csak azt, amit Te rendeltél szent akaratoddal!

Ó Istenem, segíts, hogy igaz ember lehessen. Ments meg engem a babonák és a képzelet világának tengeréből, adj nekem lelki szemet, hogy életem körforgásában meglássam és megértsem a te egységedet. a te igazságodat!

Kérlek téged, Istenem, erőddel és hatalmaddal, amely átfog mindent, ami az égen és a földön van, mutasd meg szolgálóidnak az egyenes utat, hogy olyan bizonyossággal ismerjék fel egységedet és egyetlen voltodat hogy se a kételkedők képzelgésai ne rendíthessék meg őket, se a tévelygő vándorok hiú feltevései ne téveszthessék meg őket!

Dzselal ed-Din Rúmi: A dervisek imája

Te, aki egyedül vagy élő és bölcs,
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
Életünk utazásán segíts bennünket,
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
Örökkévaló, kegyesen fölnyitod kezedet,
csodálatos vagy, vég nélkül szent,
csak az irgalom az adományod;
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
A gyönyörök vernek bennünket bilincsbe,
a vágyak hozzák ránk a szolgásgot,
s mi a rejtett dolgokat kutatjuk –
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
Gyengék és szegények vagyunk, tele szégyennel.
Értelmetlenül tévelygünk távol országokon,
a testkötelékeinek bilincsiben vagyunk –
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
Akik fejüket küszöbödre hajtják,
hallani: nyelvük dicsőítésedre rebben,
hangosan és csendben, mindig téged magasztalva:
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
Igen, előtted eltűnik minden rossz,
kegyesen eltávolítasz minden bűnt,
és engeded, hogy kegyelemre leljünk;
Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
Egyszer a világ gyönyörűsége nyugoz le,

máskor a világ jutalma boldogít,
 s a Mester nincs szemünk előtt,
 Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
 A fülemüle reggeli dalához hasonlóan
 zengjenek mindig panaszaid,
 fájdalomban és megalázottságodban dadogod:
 Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
 Fejedelem, aki bölcsen old és köt mindent,
 nézz szolgálid seregére, amely vakon
 egyedül kegyelmedben talál vigaszt;
 Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
 Te eltakarod szolgálád hibáit,
 gazdagon és gyönyörűen ékesíted lelkedet,
 korlátlanok, parancsolataid
 Úr és Isten súlyosan vétkeztünk!
 Ne engedd hogy elveszünk a bűnben,
 akik bánatosan bocsánatért esdeklünk;
 de, ó, bent vagyunk a fekete könyvben,
 Úr és Isten, súlyosan vétkeztünk!
 Halld, miként kiált, hozzád Dzsela
 a forró szeretet ösztönzésére; Uram!
 félénken csatlakozik a kerub szent énekéhez:
 Úr és Isten; súlyosan vétkeztünk!

Dzsela ed-Din Rúmi éneke

Dob peregjen! Síp is zengjen! Allah hu!
 Hajnalpír is táncra lengjen! Allah hu!
 Téged, Nap, az Úr emelt, hogy így legyél
 fényközép a csillagrendben! Allah hu!
 Szívek és világok tánca, szerelem
 hajtja őket, mind kerengjen! Allah hu!
 Szerelemnek létra-tánca hajnalpír
 s nap fölött-ér célt a mennyben. Allah hu!
 Énekelj a rózsafának, csalogány!
 Tenger vad viharja rengjen! Allah hu!
 Ha a lélek úgy forog, mint csillagok,
 földi gondon mért merengjen? Allah hu!
 Az, aki a tánc hatalmát ismeri,
 meg tud halni szerelemben. Allah hu!

(Vas István fordítása)

Dzsela ed-Din Rúmi: Nyújtsd a kezéd

Jöjj, hogy hadd fogjalak, nyújtsd a kezéd!
 Hogy soha el ne engedjelek, nyújtsd a kezéd!
 Nézd a sötétséget, amely a földet borítja,
 a sötét utcán nyújtsd a kezéd!
 Megtudtam, hogy a sors végzése gonoszt forral ellenem;

az út veszélyes pontján nyújtsd a kezed!
 Zarándokod útját ellenség fenyegeti,
 véd ki gyűlöletét, nyújtsd a kezed!
 Gyere, hadd szorítsam égő szívemre,
 könnyes szememre, nyújtsd a kezed!
 Tehozzád, kastélyodba török, szelíd Hold,
 hogy neked haljak, nyújtsd a kezed!

Abu Mohamed Nizámi: Könyörülj meg rajtam

Adj nekem, Erőteljes, erőt, aki nálad nélkül oly gyöngye vagyok, ó tanácstalan tanácsa, ügyeim intézője! Hazulról kezdettől fogva nem hoztam semmit. Te adtad nekem, amim van, s a tied, ami vagyok. Mert Te gyújtottad meg fényemet a te csillagodnál, tartsd hát távol tőlem a szelet, amely kioltja a fényeket. Magas a hegy nyerge, meredek a vad patak medre: keményen fogd a kantárt, ne engedj elszunnyadni a nyeregben! Engedd, hogy szerencsésen jussak át a szakadék fölötti keskeny ösvényen, hogy alattam ne vigye el az ár a hidat! Szemem telített hited fényével, nyílt előttem a hozzád vezető út. Amit én, a teremtmény, tekintetemmel elérek, az mind teremtményéről, rólad ad jelet nekem! Minden helyen és minden időben rajtad keresztül látom, hogy minden általad van, s csak Te vagy önmagad által! Azonban köztem és közted rengeteg állomás van, s engem csak fényed vezet. Bár a magam akaratából indultam el, hajtott a vágy feléd, de félúton otthagadtam. Útközben mindig elbotlottam a fele úton, a félúton gyere elélem kegyelmeddel! Az enyém a keresés, a tied a vezetés, s amikor elhagy az erőm, rád hárul a tikkadó felüdítése. Olyan vagyok, amilyennek alkottál; úgy nőtem, ahogy növeltél, s kezedből veszem sorsomat, amelyet szánsz nekem. Mit kívánsz tőlem, erőtlen gyöngétől? Neked adom akaratomat, adj viszonzásul erőt! Tégy velem jót utazásom alatt! Ne úgy bánj velem méltatlannal méltatlanul! Fejemet, amelyre a kiválasztás jelét helyezted, ne engedd a porban heverni! Szívemet, amelynek bejárást és enyhületet engedtélt palotádban, ne hagyd idegen kapuknál koldulni és vendégeskedni!

Abu Hariri kérő imádsága

Istentől kérem minden bűnöm bocsánatát, amit valaha is elkövettem. Ó, a tévedések mily tengerét hajóztam végig, amikor elbódított a hatalom! Milyen vakon engedelmeskedtem vágyaimnak nappal és éjszakai Dacoltam a tilalom zablájával és kantárszárával, nevettem a parancson, megmásztam minden bűn csúcsát, átkutattam minden rossz mélységét! Ó, bár ne születtem volna, s ne gondolna rám senki! Mert a bűnösnek jobb volna a halál, mintsem tudatosan megbántani Istent. Ó Istenem! Bocsáss meg, hiszen Te meg tudsz bocsátani annak is, aki gonoszat cselekszik!

Ibn Khuszrau Nasziri hálaimája

Istenem, kiárasztottad rám kegyelmedet, felnyitottad előttem a gondolat kapuját – áldással teljes felhőből öntötted szívem gyökerére a bölcsesség esőjét!...

Bocsáss meg, ha valami rosszul sikerült, s tömd be tetteim burkán a repedést! Bocsáss meg nekem jóságodban, szenteld bensőmet istenes gondolatoknak! Minden időben a te kegyelmedben reménykedem, Te adod meg nekem ehhez a remény örömét. S ha kiragadnál engem az érzékek korlátai közül, százszorosán mondanék köszönetet neked, Te ősképp! Igazság Istene, óvd meg szavaimat attól, hogy a csalárdságnak az igazság látszatát kölcsönözzék! Engedd, hogy lelkem mindig az igazat és a helyeset nézze, hogy hamis szó ne hagyja el számat! Én tudom, mi az igazi belátás, tudom, hogy a tudásban nagyon szegény

vagyok. S hogy oly tudatlan és gyöngé vagyok, bocsáss meg nekem, utamon vezetőm, ajándékozz meg kegyelmeddel!

Abu Szaid bűnvallomása

Uram, bűneim gyalázata romba döntötte életutamat; szégyent ébreszt bennem mindaz a rossz, amit mondtam vagy tettem! Engedd, hogy kegyelmed árja ömöljön világodból szívembe, hogy kiöljön szívemből minden semmit érő örültséget!

Firdauszi: Te vagy...

A világ mélysége és magassága vagy.
Ki tudja, mi vagy? Az vagy, ami van.

A yezidek imája

Ó Uram; Te kegyelmes vagy! Ó Uram, Te örökkévaló vagy! Isten vagy, az országok és birodalmak Istene, a kegyelem országának Istene, a magas trón Birtokosa! Kezdetől fogva örökkévaló vagy, tiéd a mennybolt, tiéd a trón, Te vagy a dzsinnek és a látható lények Istene, Te méltó vagy az ég legvégső határait! Nincs alakod, nincs hangod; nincs Színed; senki nem tudja, milyen vagy. Te vagy az imádságok elbírálója, a királyok és rabszolgák bírója! Te alkottad a bűnbánó Ádámot, Te alkottad Jézust és Máriát, Te teremtetted nekünk a gondot és az örömet! S Te mégis megemlékezel rólam, Te vagy a Cyk'ub gyógyszere. Ó Uram, bocsásd meg bűneimet! Ó Istenem, ó Istenem! Ámen.

Törökország

Muzulmán imádság (Dicsőség neked, Szent Uralkodó...)

Dicsőség neked, Szent Uralkodó; dicsőség neked, Szent Uralkodó; dicsőség neked, Szent Uralkodó!

Úristen, irgalmadat remélem, hogy megmenekülök a nekem szánt büntetéstől! Remélem, Úristen, hogy nem keltem föl nemtetszésedet, s bízom kegyes jóindulatodban, amellyel magaddal szemben viseltetsz! Nem tudlak eléggé magasztalni mindazon nevekkel, amelyek megilletnek! Vezess bennünket, Úristen, miként mindazokat, akiket Te vezettél! Tárd föl előttünk akaratomat, mint mindazoknak, akiknek kinyilatkoztattad akaratomat!

Add áldásodat mindazokra, akiket velünk egyesítettél! Óvj meg bennünket attól a szerencsétlenségtől, amely eleve el van rendelve számunkra!

Egyedül Te határozod meg, hogy mindazok, akik téged Istenként imádnak, sohase aláztassanak meg, s hogy ellenségeink ne gyarapodjanak!

Neved legyen dicsőséges és szent, dicsértessék, hogy akaratom teljesedjék mindenkor! Irgalmadat kérjük, Úristen, s kérünk, fogadd el bűnbánatunkat.

Könyörgök hozzád, Úristen, szabadíts meg engem minden értéktelen tudástól, minden olyan munkától, amely nem tesz nemessé, s az erőtlen imádságtól!

Gazdagítsd, Úristen, értelmemet, ékesítsd szívélyességgel lényemet, add, hogy a jóság uralkodjék bennem, s a teljes egészség legyen ékességem! Könyörgök hozzád, Úristen, hogy szerencsésen alakuljon életünk – itt s odaát!

Védelmezz bennünket, Úristen, a szegénységtől, a sors csapásaitól; hiúsítsd meg a szerencsétlen szándékot, hogy másokat el akarjak nyomni, vagy hogy engem nyomjanak el!

Szabadíts meg, Uram, szívemet a kétszínűségtől, tevékenységemet a csalárdságtól és hazugságtól, szememet a vágyakozástól!

Könyörgök hozzád, Úristen, védelmezz minden kín, gond, gyöngeség, lustaság, könnyelműség és fukarság ellen!

Ziyá Gökalp: Iszlám misztikus himnusz

Szíved olyan a szorongattatásban, mint a téli napon éhen haló fülemüle! A lelkem beteg, Te vagy az orvossága, ments meg szenvedésemtől, Istenem!

Sem közel, sem távol nem vagyok tőled, csak megrettent vagyok a zavarban! Nem tudok tőled elszakadni, olyannyira hozzád szoktam! Engedd, hogy újra szeressük egymást, Istenem!

Én nem láttalak téged, Te rám tekintesz, világosságom leszel és szívembe áradsz! Ha égek, Te vagy az, aki lánggra lobbantasz! De a tűz, amely lánggra lobbant, maga is ég, Istenem! Ne engedj át a semminek! Dobj engem, ha akarsz, a pokolra! Mert a pokolban is ott van fényednek egy sugara: arra vágyakozom, hogy lássalak téged, Istenem!

Hocsói imádság (4-5. század)

Kegyelmes Atyánk! Ó jót cselekvő Fejedelmünk! Számptalan milliárd év múlt el azóta, hogy elválasztattunk tőled!... A te kedves, ragyogó, eleven arcod látásáért epedünk és vágyakozunk! Amíg a te erőd jegyében jártunk, addig veszélytelenül jártunk-keltünk. Azonban nem teljesítettük parancsolataidat! Kegyelmes királyi Istenem, légy irgalmas! Látni szeretnénk örökké tökéletes, ártatlan lényedet! El akarjuk feledni a hosszú időn át

elszenvedett kínjainkat! Örökkévaló, szeretettel teljes, örömmel teljes... ilyenek akarunk lenni.

Babilon

Sumer

Mardu hosszú húros éneke

Vitéz, fenséges ifjú: tied a messzi hegyvidék, tiéd legszélső széle is;
Mardu, fenséges ifjú: tied a messzi hegyvidék, tiéd legszélső széle is!
Vad oroszlán erejű isten: a hegység szűzi földjén, fénylő emelvényen ülsz;
Mardu, vad oroszlán erejű isten: a hegység szűzi földjén, fénylő emelvényen ülsz!

Rémület árad belőled: a fénylő An nemzett, a végtelen „erő” téged ékesít,
Ninhurszag a szülőanyád,
alakodat remek tagokkal látta el, nem mer rád támadni senki,
az Anunnák, a nagy istenek,
hatalmassá tették vitézlő karod, igaz szóval szóltak rólad,
tekintélyt adtak, mely a csatában pajzsként jár előtted,
kezedbe adtak buzogányt, dárdát, öles íjat, nyilat, tegezt,
tökéletessé tették istenséged, nincsen hozzád hasonló!

Mellét düllesztve jár a mezőkben,
ő a hatalmas; ereje oroszláné,
ő a rettenetes; ereje fene oroszláné,
ereje öklelő bölényé.
Marka a hét szelet szorítja, tűz-esőt szór,
harcban, csatában elsodor, villámot villant,
fensége a gonoszt lenyűgözi – betemeti, mint a déli szél,
a város, melyet átkába foglal, erejét nem nyeri vissza;
a királynak engedetlen országokat feldúlja,
s az igaz pásztornak, fénylő szíve választottjának,
Mardu, An fia, a kezét nyújtja.

Neve fenséges név; szándékába ember nem láthat,
istenti keze tiszta, kezet mosott; „erő”-i ragyogó „erő”-k;
a háborút, erőszakot elpusztítja, helyükre jogot állít,
haragos isten ő: egyenes ítéletet hoz, tud döntenit,
ő a tanácsadó: atyjától a szó adományát kapta.

Nemzőatyja, az istenek ura, a sorsot megszabó fejedelem
(a messzi eget, a téres földet őneki adta),
a tiszta hegységet, a lazúrkő hegyet neki ajándékozta: ez a Mardu-hegy.

Oroszlánfejű vitéz, csatában a király segítő karja;
az egyenes szándékú férfi, akinek ő jogos ítéletet hozott, mindig hozzá fog könyörögni;
pálcája vezeti a népet, lakóhelyét messzire terjeszti ki,
jót tesz vele:
téres karámjába borjúkat terel,

aklában, karámjában a jószágot megszorítja,
 halat, madarat ad neki, friss gyümölcsöt érlel,
 a király kincses házából az ezüstöt nem engedi kifogyni;
 nagy sorsot rendel neki,
 a folyam vizét bőséggé teszi, édes vizet iszik belőle,
 a szántók hozamát bőséggé teszi, gabonát eszik belőle,
 a bőségben kinyújtózik a nép...

Akit kegyes szívében a királyságra választott ki,
 azt az igazság Oltalmazója védi,
 oldalán áll nap mint nap, nem pihenve.
 Fénylő ének zengi őt, a drága istent, a hegység emberét,
 magasztalásra méltó neve felragyog.
 Ó Mardu, An fia, édes a dicséreted!

(Komoróczy Géza fordítása)

Akkád

Himnusz a Naphoz

Mi Urunk, aki eloszlatod a sötétséget
 és megvilágosítod az ember arcát,
 kegyelmes isten vagy te:
 fölegyenesíted a meghajoltat, véded a gyöngét –
 a föld fiai mindenütt a te fénylő orcára tekintenek!
 Jöttödkor
 egyugyanazon hang mozdul minden élő torkában,
 s a fejek is egyféleképpen emelkednek,
 amikor első sugárkévéid fölizzanak –
 kelteket mindenek örvendezve és ujjongva köszöntik.
 Te vagy a távoli egek határán kibomló fény,
 te vagy a föld peremén lobogó égi máglya –
 ha csak reád pillantunk,
 halandó szívünk belereszket!

(Rákos Sándor fordítása)

Szin Holdisten magasztalása

Világító Szín, erős égen, földön!
 Király a királyok között,
 isten az istenek között!
 Ó, te, a nagy Minden királya,
 szent istenek apja-őse,
 Anunnakik ura-jegyese!
 Nálad különb, előkelő hőst
 sem az ég, sem a föld nem szült még!
 Ó, te, egek világossága,

istenek nyája rád figyel,
lesi-várja bölcs szavaid folyását!
Nélküled ott fõnn gyûlés nem esik –
és itt alant az embernek fia
bölcs fényed nélkül rettegi az éjt!
Úgy fakad élet csak,
ha rendeled;
pártját fogod a gyöngének;
kiegyenesíted a meghajoltak derekát:
igaz szép igazság, egyenes szép egyenesség
ítéletét ítéled!
Fiat adsz annak, aki magtalan;
a meddő méhet termõvé teszed;
a hozzád kiáltót meghallgatod;
a benned bízót erős karod védelmezi.
Az elsõ gyermek kínját-gyönyörét,
néked köszönik asszonyaink;
a vezér azt, hogy elõl megy a sorban –
mert lett legyen bármily gyöngé az ember,
emelt fõvel jár, ha te akarod.
Könyörgünk:
az elszéledt családokat tereld össze!
Akinek bûne van,
oldozd föl!
Akivel istene haragos,
békítsd meg istenével!

(Rákos Sándor fordítása)

Ima házszentelőkor

Ég s föld ura, Samas!
Városaink és házaink építõje!
Intézed sorsukat,
igazítod elrendelésüket.
Szavad megáll,
számadásod nem változik.
E mai napon arra kérlek,
áldd meg a házat, melyet építettem!
Szabj neki jó sorsot,
parancsolj neki boldog elrendelést!
Bárcsak békét égettek volna tégláiba,
bárcsak béke költöznék falai közé!
Bárcsak Teljesség Háza lehetne a házam!
Ó, Samas, adj hát jó sorsot nekem is,
aki házat építettem!
Gyarapodjék a ház,
építõje gazdagodjék!
Örökké tartsa meg Samas ezt a házat –
mi épnek épült, ép maradjon!

Lelje a gazda örömét benne,
ünnep legyen itt hétköznapija is!
Bár verne szíve fészket e falak közt,
s ne kívánoznék el-innen soha!

(Rákos Sándor fordítása)

Samashoz könyörög feloldozásért

Hozzád kiáltok, Samas,
téged magasztallak!
Éltessél engem! Bízd rá sorsomat
istenem, istennőm kegyes kezére
életem korsaját épségben
ők majd megőrzik!

(Rákos Sándor fordítása)

Kína

Imádság Kwanyin istennőhöz

Szívem valóban telve van hálával azért, hogy osztályrészemül jutott megismerni a megváltás útját, amelyet Buddha mutatott nekünk. Bár én már elindultam ezen az úton, és istenhozzádot mondtam a világnak, mégis fájdalmas tudatában vagyok annak, hogy szívemet még nem járta át egészen az igazság. Még nagyon gyakran nincs meg bennem a helyes belátás, még egész tömege van bennem a hiú gondolatoknak és hamis elképzeléseknek. Hiányzik belőlem az erénynek az az ereje, amely szükséges volna ahhoz, hogy előbbre jussak lelkiileg. Bár szorgalmasan kutatom az írásokat, még nem vagyok képes arra, hogy teljesen megértem és elsajátítsam szent bölcsességüket... Lásd, szívem tisztaságára vágyakozom, s közben a félelem könnyei hullanak szememből. Tisztelettel és alázattal borulok térdre előtted: éjjel s nappal arcodon csüggnek gondolataim. Moss le édes harmatoddal, hogy letörölje rólam a gyűlölet és a rosszakarat minden szennyét; tisztíts meg minden bűntől és gonoszságtól, s tedd tisztává gondolkodásomat és cselekvésemet!... Ó, bár világosan fölismerném gyöngességemet! Bár hálámat mutathatnám minden irgalomért, amelyben részem volt. Bizalmamat Buddhába helyezem, a törvénybe és a megvilágosultak közösségébe. Bár találkozna össze minden élőlény a tökéletes bölcsességben, amely elvezet a Buddháság békességére!

Imádság (5. század első fele)

Legyen vége az egész világon minden lény szenvedésének, a sérültek sorsa forduljon ismét jóra, gyógyuljanak be mind a sebek, gyógyuljanak meg hamar a betegek!

A megnevezhetetlen – Egy – Lao-ce Nagy Szeleme (Kr. e. 4. század)

Feléje nézünk és nem látjuk,
ő a megismerhetetlen.
Feléje figyelünk és nem halljuk,
ő a felfoghatatlan.
Utána nyúlunk és nem érjük el,
ő a megfoghatatlan.
Lényének háromsága szétválaszthatatlan,
csak egymásba fonódó egységként ismerhetjük meg.
Felülete nem áttetsző,
mélysége nem áthatolhatatlan.
Örökké munkálkodik, mégis megnevezhetetlen.
A lénynélküliségig nyúl vissza.
Úgy hívják: az alakatlan alakja,
a kép nélküli képe.
Úgy hívják: a felfoghatatlan-titokzatos.
Eléje megyünk és nem találjuk a kezdetét.
Követjük és nem találjuk a végét.
Aki megérti a régi mesterek Tao-ját,
az uralkodik általa a saját korán

és minden korok őskézdetiségén.
Ez a Tao végtelen lánc.

Kínai buddhista imádság. Tsin-Tu, a Tiszta Ország iskolája

Amitabha, odaadom magam neked. Bár minden teremtmény eljutna az élet nagy törvényének a megértésére, és felfogná azokat a dolgokat, amelyek felülről jönnek.

n átadom magam az élet nagy törvényének. Bár a teremtmények mind elmélyednének az írásokban és eljutnának arra a bölcsességre, amely hatalmas, mint a tenger.

tadom magam a szent közösségnek: Bár a teremtmények mind egyetlen zárt menetben vonulnának a minden szentek nagy gyülekezetéhez!

Imádság az ezer Buddhához (Tibet)

Tartsatok őrséget fenn a magasban, tartsatok őrséget lent a földön. Gyűjtsatok fényt a sötét éjszakában, győzzétek le az ellenség és az ördögök seregét. Teljesüljön be vágy és reménység, legyen részünk életerőben, a gazdagság teljességében, nagy boldogságban.

Nepál

Imádság

Hol vagy, ó Mindenható,
aki az élet való elve vagy?
Az egész világ csalóka látszat,
eltakar téged, Mindenható!

Ahogy titokzatos módon megadtad nekem
a testi életet, úgy el is veszed majd.
Add, hogy fölismerjem: az igazi, a magas értelem
nem a testemhez van kötve, Mindenható!

Az igazságban benned vagyok s te bennem,
engedj legyőzőm mindent, ami elszakít tőled;
fényed csak akkor ragyogja be bennem
a föld sötétjét, ha akarod, Mindenható!

Nélküled olyan vagyok, mint aki fönnakadt a hurkon:
kérlek hát, ne takard el fenséges arcodat.
Hiszen te vagy a Nap, amely egyedül képes most és mindenkor
virágot fakasztani sorsom földjén, Isten!

Vietnam

Imádság az eső istenéhez

Adj nekünk esőt a rizsföldekre, hogy növekedjék a rizs!

Imádság a gazdagság, a termékenység és az öregkor istenéhez

Védelmet bennünket, hogy mi és gyermekeink egész öregségünkig meg legyünk áldva a föld ajándékaival!

Imádság a sors istenéhez

Engedd, hogy halottaink bemehessenek a paradicsomba, s ott Buddhának szolgáljanak!

Imádság halottért

Az eltávozott lelke éljen örökké, míg a teste porrá lesz!

Japán

Li Hung Csang: Ima a selyem istennőjéhez

Eléd, a selyemvilág teremő istennője elé
lép egy férfi, a földig borulva,
akit megáldottál, akit boldogítasz!
Lelkének teljes alázatával kér téged:
hallgasd meg imáját, dicséretét, kérését.
Te, aki a legnemesebb mű ősrője vagy,
túlságosan magasztos vagy méltatlan szavaimhoz képest.
Mert a hét tavasz mennyei köreiben
milliók és milliók vannak,
akik tőled kapták lelkük leheletét
és testük táplálékát.
Ők most alázatos szolgálók és alattvalók,
magasztalásuk hangja zeng föl hangosan,
s fülednek oly édesen;
az éri szavaim kemények és durvák,
rossz hangzásuk biztosan zavar.
Ó csodás művészet gyönyörteljes királynője,
te nem tudhatod, hogy egyvalaki, aki oly csekély,
oly kicsi, mint én, ott él pompás országodban,
s még kevésbé azt, hogy semmi-koldusod ezekben a napokban
a nevedet magasztalta és tisztelte, dicséretedet énekelte;
azokért imádkozott, akik hozzád kiáltanak;
végtelen jószágodról gondolkodott nappal, álmodott éjszaka,
amelyet a virágok országának ajándékoztál.
De ó, ősi Sin magasztos asszonya,
én, csekély koldusod, mint gyermek
ott dolgoztam az eperfák alatt,
gonddal etettem a kis állatokat,
amelyeket te tanítottál meg a művészi fonásra,
törékeny házacskaikról én tekertem le
a mennyei ragyogást, amelynek létrehozását te tanítottad,
saját kezemmel szőttem a selymes fonatokat, találmányodat,
és szőttem szélesen és hosszan a csillogó anyagot,
amit magasztal minden világ...
Imámat, ó páratlan istennő,
fájdalommal kell megrövidítenem.
Pedig olyan szívesen szólnék hozzád
az éj minden órájában. De tudom,
hogy hangom elhal égi magasodban,
anélkül, hogy tetszésedre találna.
De most újra merem kérni,
hogy a legsötétebb éjszakának ebben az órájában
árassz új áldást mindazokra,
akik most dolgoznak műveden.

Áldd meg azokat, akik a földeken levelet szednek,
áldd meg a selyemhernyó gömbölyded gubóját,
áldd meg azokat, akik a munka csarnokaiban dolgoznak,
áldd meg azokat, akik a sós tengeren vitorláznak,
akik viszik az árut idegen országokba,
áldd meg azokat, akik szép termetükön
a kincses Indiában, Európa és a Nyugat
távoli országaiban hordják az anyagot;
a szigeteken, az égtájakon,
hidegben és melegben, napsütésben és esőben,
magas hegyek között és kies völgyekben,
gazdag palotákban és egyszerű kunyhókban,
mindenütt, ó hatalmas Nap, szerető Királynő,
ismert és magasztalt a te neved.
Küldd rájuk áldásodat, mint a harmatot a földre.

Sintoista ima az ősohöz

Hozzátok szólok, minden nemzedékben őseimnek magasztos lelkei Évenként ismétlődő gyakorlatainkat követve, mi, a rokonaitok, összegyűltünk itt, hogy az ősök tavaszi (őszi) ünnepét megüljük. Hallgassátok nyugodtan, amint ígéretet teszünk, hogy különböző áldozatok bemutatásával nagy tisztelettel szolgálunk nektek. Könyörgök hozzátok, ne engedjétek, hogy ezt a házat valamilyen szerencsétlenség érje, és engedjétek, hogy mi, a ti gyermekeitek és unokáitok, a végső nemzedékig szolgálhassunk nektek ezzel az ünneppel, mint ma is, szünet és mulasztás nélkül.

Polinézia

A batakok áldozati imája (Észak-Szumátra)

Egy lelkülettel nagyapánkkal, a nagy istennel, aki a testet alkotja, aki a mellet szélessé teszi, aki a lábikrát kövérré teszi, aki a kéz ujjait karcsúvá teszi, aki a fejet kerekké teszi, tisztává a szemet, hallóvá a fület.

Legyen halló a füled, tiszta a szemed, hogy őrizz, bennünket, hogy egészségesek és jól legyünk. Adj nekünk fiakat, akik harcos kedvűek, a tanács emberei és előharcosok; adj nekünk lányokat, akik tudnak főzni egy nagy fazékkal, akik ügyesek a szövésben, adakozókedvűek. Számtalan a csillag, tornyosulnak a felhők, így legyenek számosak a fiak, így szaporodjanak a lányok.

A főpap esti imája (Dél-tenger)

Engedjétek aludni a földet, simítsátok el a tengert a föld közelében, ne engedjétek, hogy nagyon magasra csapjanak a hullámok, Loua és Hakahiliaroho! Óvjátok a halászt, ha este halászni indul, őrizzétek. Engedjétek látni a csillagokat az éjszakában. Vigyázzatok ránk. Hallgassatok meg bennünket!

Dél-szigetiek könyörgő imája békéért

A király hangja egyedül:

Kiválasztottuk a véres áldozatot oltárunkra. Elűztük földünkről a gonoszt, amelyik fölemelkedett az alvilágból.

Minden dob és minden hang:

Kezdődjék béke. Felhőtlen legyen az ég. Kezdődjék béke. Felhőtlen legyen az ég. Űzd el minden gonoszt! Űzd el, üzd el, üzd el örökre. Ó add, hogy az a fenyegető felhő eltűnjön egészen!

Dél-szigeti asszony imája

Ments meg, ments meg. Este van, az istenek estéje. Örködj mellettem, istenem; mellettem, Uram! Őrizz meg engem minden balgaságtól és rossz tanácstól. Őrizz meg engem a hirtelen haláltól, a rossz gondolatoktól, a rossz kívánságoktól. Őrizz meg engem a titkos támadásoktól, a veszekedéstől és a föld megosztásától. Uralkodjék tartósan béke közöttünk. Ó Istenem, őrizz meg engem az őrjöngő harcostól, attól, aki őrjöngve jár körbe, aki élvezi, ha megriaszt, akinek haja mindig égnek áll. Hogy éljek én és a lelkem. Ó Istenem!

(följegyezte Paul Gauguin)

Mikronéziai törzsek imája

Itt van az adomány számodra, ó Yonaláv, nos tedd meg tehát, hogy elmúljon a járvány a közép-karolinai primatháukról menjen el a tájfun lakóhelyüktől, hozzanak a fák gyümölcsöt lakhelyükön, hogy az emberek szívesen legyenek terhesek a primatháuk otthonában, és egyenlően oszd el az esőt és a napsugarat.

Ausztrália

A presbiteriánus egyház imádsága

Atyánk, erőért könyörgünk hozzád, hogy magunkat szolgálatodra szenteljük: olyan ajándék ez, amely meghaladja a mi erőfeszítéseinket. Nyilatkoztasd ki magadat a jóságban, amely kifejezi mester voltodat teremtett világunkban. Ments meg bennünket a felszínes kívánságok szolgaságából, hogy személyiségünk igazi és szabad legyen, s ilyen valóságban nyilatkoztasd ki nekünk folytonosan, hogy benned élünk. Add, hogy a világosság, amely megvilágítja sötétségünket, legyen úrrá a sötétségen, s hogy az igazság, amely bennünk van, legyen a tökéletes igazság fölöttünk!

Urunk, az áramlatokban, amelyek jóvá vagy rosszra teszik életünket, veled kell küzdenünk. Add meg nekünk a te erődet, hogy ne hagyjuk abba, hogy ne fáradjunk bele, míg el, nem nyerjük áldásodat. Segíts bennünket törekvéseinkben, amíg fényed el nem oszlat minden bizonytalanságot.

Észak-Amerika

Reggeli és esti ima

Mindenható, kegyelmes és könyörületes Atyánk! Eltévedtünk, s mint elveszett juhok letértünk útjaidról. Túlságosan saját szívünk tervei, szándékai és kívánságai után futottunk. Megsértettük szent törvényeidet. Azt tettük, amit nem lett volna szabad tennünk. Nincs bennünk semmi jó. De Urunk, Te légy irgalmas hozzánk, szegény nyomorult bűnösökhöz! Kíméld meg azokat, Urunk, akik megvallják hibáikat. Emeld fel mindazokat, akik készek a bűnbánatra, azon ígélet miatt, amit az embereknek adott Krisztus Jézus, a mi Urunk által. És őérette add meg, ó jóságos és irgalmas Isten, hogy ezután istenfélő, neked tetsző, becsületes és tisztességes, komoly életet éljünk szent neved dicsőségére.

Ámen.

Ismeretlen katona imája

Íme, Uram, én soha nem szólítottalak meg téged, most mégis szeretnék neked jó napot kívánni. Az emberek azt mondták nekem, hogy Te nem is létezel, s a buta fejemmel mindezt el is hittem neked.

Tegnap este egy gránátölcsérből néztem fel a csillagos égboltra. S abból következtettem arra, hogy hazudtak nekem. Ha szakítottam volna időt arra, hogy megnézzem műveidet, magamtól rájöttem volna arra, hogy áprilist járattak velem.

Szeretném tudni, Istenem, hogy idenyújtánád-e nekem a kezedet. Az érzésem azt súgja, hogy Te megérintesz. Különös, ide kellett jönnöm, ebbe a földi pokolba, hogy legyen időm belenézni az arcodba.

Úgy gondolom, most nem kell sokat beszélnem; de örülök, hogy ma rád találtam. Azt hiszem, hamarosan üt a támadás órája, de amióta tudom, hogy közel vagy hozzám, nem félek.

Hallom a jelet. Istenem, mennem kell. Szeretlek téged, ezt meg akarom mondani neked. Kemény harc lesz, ki tudja, hátha ezen az éjszakán odaérkezem a te lakásodhoz.

Azelőtt nem voltam hozzád nagyon barátságos, éppen ezért gondolkodom azon, vajon ott vársz-e az ajtóban. Íme, sírok, hullnak a könnyeim!

Igen. Most mennem kell, Istenem, a viszontlátásra. Különös. Amióta rád találtam, nem félek attól, hogy hozzád kell mennem.

(Az imádságot 1945-ben egy Olaszországban elesett amerikai katonánál találták.)

„A hit az otthonunk.” Néger spirituálé

Otthonom van a sziklák közt,
Nem látod tán?
Otthonom van a sziklák közt,
Nem látod tán?
A föld és az ég között
Hallom Üdvözítőmnek szavát.
Otthonom van a sziklák közt,
Nem látod tán?

Szegény Lázár, szegény, mint én is,
Nem látod tán?
Szegény Lázár, szegény, mint én is,
Nem látod tán?
Szegény Lázár, szegény, mint én is.
Mikor meghalt, otthonra talált.
Otthona van a sziklák közt,
Nem látod tán?

Gazdag ember, oly jól él,
Nem látod tán?
Gazdag ember, oly jól él,
Nem látod tán?
Gazdag ember, oly jól él,
Mikor meghalt, pokol lett otthona.
Otthona nincs a sziklák közt,
Nem látod tán?

Isten Noénak jelként szivárványt adott,
Nem látod tán?
Isten Noénak jelként szivárványt adott,
Nem látod tán?
Isten Noénak jelként szivárványt adott,
Nincs vízözön, de aztán majdan tűz.
Az otthon jobb a sziklák közt,
Nem látod tán?

(Az észak-amerikai négerrek vallásos éneke; 19-20. század)

Néger spirituálé

Ha szívemet a Lélek indítja,
letérdelek, imádkozom.
Ha szívemet a Lélek indítja,
letérdelek, imádkozom.

A Hegyről szólt hozzám Istenem,
szájából ház és füst gomolygott,
lent a völgyben térdeimen kértem,
Istenem, bocsáss meg énnekem.

Ha szívemet a Lélek indítja,
letérdelek, imádkozom.
Ha szívemet a Lélek indítja,
letérdelek, imádkozom.

A Jordán folyója tele jéggel,
hideg a testem, de lelkem izzik.
Köröttem minden oly szép és gazdag:
Istentől kérdem, az enyém mindez?

Ha szívemet a Lélek indítja,
letérdelek, imádkozom.
Ha szívemet a Lélek indítja,
letérdelek, imádkozom.

A sziu indiánok imádsága

Ó nagy Szellem, akinek hangját hallom a szélben, s akinek lehelete életet ad az egész világnak, hallgass meg engem!

Odalépek eléd, én, sok gyermeked közül egy. Kicsi vagyok és gyöngé. Szükségem van a te erődre és bölcsességedre.

Engedd, hogy szépségben járjak, s hogy szemem mindig meglássa a bíborvörös naplementét. Engedd, hogy kezem tisztelettel érintse a dolgokat, amiket te alkottál, hogy fülem meghallja hangodat.

Ajándékozz meg bölcsességgel, hogy amit népemnek tanítottál, s azt a tanítást, amit beleírtál minden falevélbe, elrejtettél minden sziklába, megismerjem.

Nem azért keresem az erőt, hogy föléje kerüljek testvéreimnek, hanem hogy le tudjam küzdeni legnagyobb ellenségemet, önmagamat:

Tégy készségessé engem, hogy tiszta kézzel és nyílt pillantással léphessek eléd, hogy lelkem, ha életem elveszti színét, mint a lement nap, szégyenkezés nélkül mehessen eléd.

Indián sámán imája

Te vagy az üdvösség nagy Istene,
szereted azokat, akik szívükben hisznek benned,
s nem hagynak el téged semmilyen bajban és veszélyben.

Te adod, hogy a sas felemelkedjék a Naphoz,
te adsz neki bátorságot a repüléshez.

Te adsz nekem is bátorságot, mert tüzes a vérem
nagy világlelked fényszikráitól!

Érzem, szárnyaid fölöttem vannak,
kitárt meleg szárnyaddal védelmezel engem.

Te mutatod meg a hangyáknak az utat,
te adsz termékenységet lónak s bikának,
minden élőlénynek odaadod leheletedet,
mert minden lényt szeretsz és velük vagy.

Te megszentelted a földet, mint ahogy testemet is,
ezért szentként tisztetem a földet a te nevedben,
tisztetek minden fűszálat, becsülök fát s virágot.

Az élőlények tisztelete által növekszik a lelkem,
és testem megerősödik Napod és Holdad ritmusában!

Szeretlek, nagy Szellem, add meg nekem azt a kegyet,
hogy az emberekben testvéreimet lássam.

Öröktől örökig te vagy az,
aki felragyogtatod a Napot, aki esőt küldesz,
aki felüdítet a földet, az embert és az állatot.

Engedelmesen követem titkos parancsaidat,
a tied vagyok most és mindenkor!

Indián imádság

Isten, aki szellem vagy,
a szél gyöngé susogásában hangod hallható,
lélegzeted a világnak életet ad,
fohászkodunk erődért s bölcsességedért.
Teljék el szépségben életünk.
A bíbor alkonyat mindig lángoljon szemünk előtt.
Tégy bölcsé bennünket, hogy tanításodat megértsük.
Segíts, hogy annak értelmét fölfejtsük,
amit minden levélbe, valahány sziklakőbe elrejtettél.
Készíts föl bennünket, hogy tiszta kézzel,
nyílt tekintettel hozzád érkezzünk,
hogyan aztán, ha életünk kioltva,
akár a hunyó nap,
szellemünk szégyenkezés
nélkül járulhasson elébed.

(Kalász Márton fordítása)

Mexikó

A zuni-pueblo indiánok imája

Imámat fölküldtem az égbe:
minden gyermekünk,
azok is, akik a vadon szélén élnek,
biztosan járhasanak útjukon;
az erdő és a bozót pihentesse el
vízzel dagadt karjaikat,
üdítse föl szívüket;
biztosan járhasanak útjukon!
Legyenek boldogok, minden nehézség nélkül!
Legyen minden fiúgyermeknek,
legyen minden leánygyermeknek,
akik előtt van még az élet napja,
legyen nekik erőteljes szívük,
legyen bátor lelkünk;
a szürkület tavához vivő útjukon
érjenek meg szép kort!
Érjen minden utatok boldog végét,
legyetek erővel áldottak,
hogy melegedjete Atyátok napsugaránál,
mert ő ad áldást utatokra,
vele érnek szerencsés végét útjaitok!

(Új-Mexikó)

Frissen választott azték fejedelem imája (14-15. század)

Jóságos Isten, kegyes voltál hozzám. Oktalanság volna azt hinni, hogy az én érdemem indított arra, hogy vállamra helyezd az uralkodás nehéz terhét...

Istenem, te ismered minden gondolatomat, te osztasz ki minden adományt, ne rejtsd el előlem szavaidat és bölcsességedet. Nem ismerem az utat, amelyen járnom kell. Ne rejtsd el előlem fényedet s a tükröt, amelyet követnem kell...

Istenem, kérlek téged, ne hagyj el engem: szállj le hozzám sokszor szegény házamba, itt várok rád mindig. Szomjú vágyakozással várok állhatatosan, s könyörögve esdeklek szavadért, amelyet rálehelte régi barátaidra és választottaidra, hogy igazságosan és odaadóan kormányozzák államodat.

Az otomik himnusza

Ohuaya! Ohuaya!
Neked éneklek; körül minden virágba borult,
minden teret betölt az áldott öröm!
Neked éneklek; mert csillog a harmat,
mert ujjonganak mind a tarka madarak,
a coyolok éneke hangzik mindenünnen.
Mind a te dicsőségedet zengi, a mindenség alapját,
a tiédet, aki isten vagy. Ohuaya! Ohuaya!

Egyedül te vagy a dal forrása:
mert a költészet az égben születik.
Igen, csak az égben ragyogtatja fel hangját
a bájos coyolmadár, s a szent zaquan madarak páros éneke
ujjongva magasztalja a világok alapját,
Ohuaya! Ohuaya!

Szívem hallja a hangokat,
s én a feledés minden sötét fátylát
odadobom a szeleknek, hogy sóhajtasom
fölszállhasson a végtelen ragyogó égi,
s ott magasan, ott lehessen,
ahol a sárga kolibrik éneklék
a mennyek dicséretét.
Ohuaya! Ohuaya!

Nem akarok sírni itt a földön!
Nem dől romba a földi álmok háza?
Igen, tudom, mindannak, ami a földön van,
véget kell érnie, ahogy az életünk is befejeződik itt.
Engedd, hogy énekeljek neked, mindenség alapja,
hadd énekeljen a lelkem az égben,
hogy szemedet rávesd te,
aki által élünk! Ohuaya! Ohuaya!

(Ó-Mexikó)

Peru

Az inkák imája

Ó Viracocha! Mindenség Ura,
akár férfi vagy, akár nő vagy,
a forráság ura, a nemzés ura!
Elégséges a jóslás ahhoz,
hogyan meg tudjuk: Hol vagy?
Messze van, ahol vagy?
Ha odafönt vagy, ha ott vagy
uralkodói trónusodon, kezében jogarod: hallgass meg!
Az ég magasából, a tenger mélyéről, bárhol vagy is!
Világ teremője, emberek alkotója, uraknak ura!
Gyenge szememmel csak feléd törekszem, arra vágyom, hogy megismerjelek!
Azért jövök hozzád, hogy megismerjelek, hogy megértselek!
Te látsz engem, te ismeresz engem.
Nap és Hold, nappal és éjszaka,
tavasz és tél, mind hozzád siet
engedelmeskedve parancsodnak,
meghatározott helyről határozott célba:
időben ott leszek, ahova parancsoltad,
te tartod kezében őket.
Hallgass meg! Tégy kiválasztottaddá!
Ne engedd, hogy elfáradjak, hogy meghaljak!

Az inkák himnusza

Jöjj el, ki oly nagy vagy, mint az ég:
ki uralkodsz a földön
minden dolgok alkotója,
embereknek teremője!
Mindig imádlak...
Téged kereslek, hogy megláthassalak,
úgy kereslek, mint szomjúságtól üzött
a forrást, a folyót!

Karibi-szigetek

A tambu négerek reggeli imája

Segíts bennünket, Istenünk! Nem tudjuk, holnap élünk-e még; a te kezekben vagyunk!

Argentina

Bánatima

Fájlalom, Istenem, és teljes szívemből bánom, hogy megbántottalak: Fájlalom a pokol miatt, amit: megérdemlek, s a mennyország miatt, amit elveszítettem. De még sokkal jobban bánom, hogy téged bántottalak meg, nagy és jóságos Istenem! Bár haltam volna meg inkább, mintsem hogy megbántottalak. Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem, és elkerülöm a bűn közelségét.

Imádság Máriához

Szentséges Szűz Mária, légy a lesújtottak támasza, segíts az elkeseredetteknek, erősítsd a gyöngéket, imádkozz a népért, könyörögj a papságért, légy a nővérek közbenjárója, érezzék segítségedet mindazok; akik hozzád imádkoznak.

Brazília

Imádság

Jöjj, édes Úr Jézus,
szabadíts meg engem
szenvedélyeim börtönéből,
bűneim sötétjéből.
Világítson nekem
isteni kegyelmed,
hogy engedelmesen kövesselek
és örökké dicsérjelek.
Ámen.

Nagy személyiségek hite

Abraham A Santa Clara: Aki Istenre hagyatkozik

Szégyelljétek magatokat, kishitűek! Inkább azt a virágot szagoljátok, amit én nyújtok nektek, a Bizakodó szurokfűvet! Erősítsétek meg szíveteket, hagyatkozzatok Istenre! Ő az az Isten, aki Sámsonnak erőt adott!

Ő az, aki nekünk is segít majd! Ha csak a fegyvereinkben bizakodunk: roskatag ház, ha csak a magunk erejében bizakodunk: szúrágta gerenda; haderőnkben bizakodni: gyenge dolog. Igen, minden tehetségünk tehetetlenséggé válik, ha nem Isten védelme a védősáncunk, ha nem Isten védősánca a védelmünk. Aki Istenre hagyatkozik, soha nem lesz elhagyott!

Angelus Silesius: Szűz Máriához, a titkos liliomhoz

Te, ékes liliom, foghatót ki találna?
Az édeni füvellő mezejét míg bejárja.
Csillogsz, akár a hó, ha eljön ideje
S az ég rá Phaeton aranyát hinti le:
Előled nap és hold s csillag suvad homályra.
Pompád, viseleted, mint Salamon ruhája,
Fénylőbb, díszesebb, mint királyi ékszere,
Fényedet a szeráf szép villáma nem állja:
Páratlan illatod világnak balzsama
S ami égi Urunk elé még hullana.
Csak tebenned van meg a szüzek ékessége,
Vértanúk ereje, szentek tűz-alkata.
Így, ékes liliom, jöjj, üdíts meg, hogy a
Látásom örökké lényed s magvad fölérje.

(Kalász Márton fordítása)

Szent Anzelm: Arcodat keresem, Uram!

Hát most, emberke, hagyd el egy kicsit foglalatosságaidat, rejtőzködj el egy kicsikét gondolataid özöne elől. Feledd a terhes gondokat és tedd félre fárasztó szórakozottságodat. Időzz egy kicsit Istennél, és nyugodj meg egy pillanatra benne!

Lépj be lelked hajlékába; zárj ki onnan mindent Isten és mindaz kivételével, ami segít az Ő keresésében; bezárva ajtód csak Őt keresd. . Mondd most, teljes szívem, mondd most Istennek: Arcodat keresem; *vultum tuum, Domine, requiro*.

Most tehát Te, Uram és Istenem, tanítsd meg szívemet, hol és hogyan keressen téged, hol és hogyan találjon meg téged.

Uram, ha nem vagy itt, hol keresselek téged, távollevőt? Ha pedig mindenütt vagy, miért nem látlak téged, jelenlevőt? Az biztos, hogy megközelíthetetlen fényben lakozol. És hol van a megközelíthetetlen fény, vagy hogyan jutok el e megközelíthetetlen fényhez? Vagy ki vezet engem, ki vezet el arra, hogy meglássalak benne tégedet? Tehát milyen jelek révén, milyen arc mögött keresselek? Sohasem láttalak téged, Uram, Istenem; nem ismerem Arcodat.

Mit tegyen, Magasságbeli Isten, mit tegyen ez a te távoli számkivetetted? Mit tegyen szolgád, akit szerelmed szorongat, és messze vettetett Arcod elől? Emészti a vágy; hogy lásson téged, és távol van tőle Arcod, Szeretne hozzád járulni, és lakásod hozzáférhetetlen számára. Arra vágyakozik, hogy megtaláljon, és nem tudja, hol vagy. Keresve keresne, de nem ismeri Arcodat.

Uram, Istenem és Uram vagy, és sohasem láttalak téged. Te teremtetél és újraalkottál, és sohasem ismertelek téged: Végül azért lettem, hogy lássalak, és sohasem tettem azt, amiért teremtetél.

De, Uram, meddig tart még ez? Uram, meddig feledkezel el rólunk? Meddig fordítod el Arcod tőlünk? Mikor tekintesz felénk, hogy meghallgass bennünket? Mikor világosítod meg szemünk, és mutatod meg nekünk Arcodat? Mikor adod vissza önmagad nekünk?

Tekints ránk, Uram, hallgass meg és világosíts meg bennünket! Mutasd meg magadat nekünk! Add vissza nekünk önmagadat; hogy boldoguljunk, mert nélküled ínség a sorsunk. Könyörülj meg rajtunk, aki küszködve igyekszünk feléd, akik semmit sem tehetünk nélküled.

Tanítsd meg engem, hogy keresselek, és mutasd meg magadat a keresőnek; mivel nem kereshetlek, ha Te nem tanítasz, és megtalálni se tudlak, ha nem mutatod meg magadat. Keresselek vágyakozva, vágyakozzam rád keresve, találjalak meg szeretve, és szeresselek, ha megtalálalak!

(Szabó Ferenc fordítása)

Ernst Moritz von Arndt: Áll még a láthatatlan Egyház

Áll még a láthatatlan Egyház, méghozzá olyan oszlopokon, amelyeket sem a pokol kapui, sem a legélesebb ész, sem az esztelenség okoskodása nem tud megingatni; s még élnek Istennek azon papjai, akiket Isten maga hívott, világosított meg és kent föl; méghozzá nem az iskolák bölcsessége, nem a nyelvek értelmezgetése, nem a nyelveken szólás lelkülete által, hanem az egyszerűség és a hit lelke által, amely az égi Szóból süvít...

A tüzet és a világosságot tették Krisztus és az apostolok tanításuk szimbólumává, ezért a keresztény vallás a fény vallása. Tizenkét évszázadon keresztül, sok nemzedék életén át a világot olyannyira átjárta és átítatta *a tűz és a Lélek*, hogy egészen más nemzedék áll előttünk, mint amelyhez Szent Pál, Szent Bonifác, Szent Bernát és Luther és Kálvin prédikációit intézte. Krisztus e kiskorú emberi nemzet vezetéséhez lelki fényvallását századokra külső testtel vette körül és földi alakot öltött, hogy az emberek el tudják viselni ragyogását. Mára az Egyháznak ez a teste nagyrészt elavult és elkorhadt, s a vallás csaknem átszellemülve lebeg a levegőben, úgy, hogy sokan alig veszik észre röptét. Nem állítom, hogy ez a jelen állapot a szerencsés; tudom, hogy a vallás nem állhat meg az Egyház külső alakja nélkül, valamilyen test vagy testhez hasonló valami nélkül. Azonban ennek a testnek annál finomabbnak és áttetszőbbnek kell lennie, minél finomabb és éteribb lett az a tűz és fény, amelynek vezére *Jézus Krisztus* volt.

Ludwig Achim von Arnim: Ima

Szerelmet adj s vidítsd föl ajkamat,
hogy téged, Úr, e Földön valljalak,
egészséget s gondtalan javakat,
jámbor szívet és bátorságot adj;
s gyermekeket, kikért jó küzdenem,
óvd ellenségtől meghitt tűzhelyem;
még szárnyat s kupac földet kérek én,
kupac földet édes hazám ölén,
szárnyért búcsúzni rest lelkem kiált,
hogy könnyen hagyjon itt, te szép világ.

(Garai Gábor fordítása)

Aurelius Augustinus: Arcod keresem

Uram, Istenem, egyetlen reményem!
hallgass meg engem, nehogy megfáradva ne akarjalak keresni
téged;
add, hogy mindig égő nyugtalansággal keressem Arcodat!
Te adj erőt keresésedhez,
aki megadtad, hogy megtaláljalak téged,
és reményt adtál, hogy egyre jobban megtaláljalak.
Előtted van erőm és erőtlenségem:
őrizd meg erőm és gyógyítsd meg gyengeségemet!
Előtted tudásom és tudatlanságom:
ahol ajtót nyitottál, engedj belépnem;
ahol bezártad az ajtót, nyisd meg zörgetésemmre!
Emlékezzem rád, ismerjelek meg és szeresselek téged!
Növeld bennem ezt a hármat, mígnem teljesen újjáalakítasz engem...
Szabadítsd meg, Istenem, a bőbeszédűségtől,
amely miatt lelkem mélyén szenvedek;
lelkem nyomorúság tekinteted előtt,
de irgalmasságodba menekül.
Mert gondolkodásom akkor sem csitul el, amikor szám hallgat...
Számos gondolatom támad:
tudod, emberi gondolatok, mivel hiábavalók...
Add, hogy ne egyezzek bele e gondolatokba...
és ne merüljek beléjük, mint valami álomba...
Amikor eljutunk hozzád, megszűnnek ezek a szavak,
amelyeket szaporítunk, anélkül,
hogy elérnénk téged:
akkor majd egyedül Te maradsz minden mindenben:
akkor majd vég nélkül egyetlen szót ismételünk,
együtt dicsőítve téged,
és benned egyek leszünk...

(Szabó Ferenc fordítása)

Sri Aurobindo: Isteni rózsza

Isteni rózsza, vöröslő pír az ég zafírcsain,
gyönyör rózsája, tűzédcs, a hét eksztázistól hétárnyalatú!
Pattanj ki az emberiség szívében, ó csoda, ó láng,
a névtelen szenvedés virága, a misztikus név bimbója!

Isteni rózsza, bölcsességvirág a lét csúcsain,
fényrózsza, mag, érinthetetlen, magasztos látású!
Élj földünk lelkében, aranytitok, sarj,
nap az időtlen fejénél, a nagyszerű óra vendége!

Isteni rózsza, a mindenhatóság acélpengéje, az erő képe,
az erősség rózsája, gyémántfényeddel áthatolsz az éjszakán.
Gyúlj lángra a haladók akaratában! Rajzold meg csodás tervedet!
Halhatatlanság képe, istenség kitörése az emberben.

Isteni rózsza, az isteni vágy bíbor sebhelye,
élet rózsája, betöltve és megkoronázva az Ő színének dalával.
Alakítsd át a halandó testet, mint édes varázsige,
légy híd az égből a földre, tedd az idő gyermekeit haláltalanná!

Isteni rózsza, elragadtatott pír az örökkévalóság arcán,
szeretet rózsája, a lét rubinmélye, a kegy tűzvágya,
kelj föl a látó szívből, amely a szakadékok mélyén zokog,
tedd a földet a mese honává és az életet boldogságos csókká!

Franz von Baader: Belső fénytől megvilágítottan

Kit nem ragadott még el boldog pillanataiban a szeretet érzése minden lelkek egyetlen, láthatatlan Atyja iránt, és kit nem izzított át lobogó tűzzel? Kit nem járt keresztül szelíd, szívet melengető és éltető izzása? Ki nem tapasztalta volna, hogy egy ilyen felülről jövő lehelet, amely az embert a hűvös, csendes esti szellőben vagy a hajnali pír szelíd aranyugarában éri, néha órákon, sőt napokon keresztül remegésben tartja bensőjét, s ezen időn túl is erőt és kenetet ad neki minden nemesebb, csendesebb erénygyakorlathoz? Nem imádkozhatunk őszintén és szívből Istenhez úgy, hogy ne a belső erő növekedésének és a lélek megelevenedésének a tagadhatatlan érzésével záránk imánkat.

Nyisd ki a szemedet – ne tégy semmi mást – és látsz! Akarsz vagy nem, kételkedsz vagy sem – látod: ez van! És bensőnkben nem így lenne Isten kinyilatkoztatásával?

Kinyitom szememet és látom mindazt, ami jelen van. Belső szemem is megnyílik, s amikor a megismerés elérte legfénylőbb világosságát, akkor az szintúgy annak szemlélése, ami van. Ekkor eloszlik a kétely. Azt látom, *ami van*.

... A fényben van Isten országa, a tűzben Isten ereje, tűz és fény az isteni lény, az anyag pedig, amiben a tűz ég, a sötétség...

... A szabadságra törekvő és eddig, azaz a kozmikus közösségig és univerzalitásig felérő ember áttörésekor, a legnagyobb feszültség pillanatában Isten fénye villámként járja át és *átvilágítja*... A legnagyobb feszültséggel az Én képességektől való megfosztása, az egoizmus eltűnése jár együtt, s ebben az átalakulási folyamatban a lény az isteni villám lepleként, avagy testként szolgál, amelyben romboló hatalma már nem nyilvánul meg, hanem benne lakozó, képző, tápláló *fényként* ismerszik meg.

Francis Bacon: Istentelenül – értéktelenül

A kevés filozófia eltávolít a vallástól, a sok visszavisz hozzá. Az első, amit Isten a hat nap munkájában alkotott, az érzéki megismeréshez szükséges fény volt, az utolsó pedig az értelem fénye. Senki sem hiszi, hogy nincs Isten, csak az, aki szeretné, ha nem volna Isten. Az istentagadók az emberi nem nemes voltát és méltóságát tapossák porba. Mert az ember teste kétségtelenül rokon az állattal; ha tehát lelkében nem hasonul Istenhez, akkor minden magasabb érték nélküli, közönséges teremtmény.

Balassi Bálint: Zarándoknak vagy bujdosónak való ének

Pusztában zsidókat vezérlő jó Isten,
Ki előttök menél tüzes oszlopképben,
ígéret földében vezérelvén szépen,
kalauzok voltál minden szerencséken;

Te adtál csillagot három szent királynak,
Vezérül is angyalt ifjú Tóbiásnak,
Heródes elől futó Szűz Máriának,
Te voltál vezére minden zarándoknak.

Könyörgök, nekem is hogy légy már vezérem,
Mert ím bújdosni űz vágy bú és szemérem;
Én Istenem, ebben ne vesszen el vérem,
Őrizz meg gonosztól, félségedet kérem.

Építs fel elmémet az jó bölcsességgel,
Szívemet pediglen hittel, merészséggel,
Bujdosó fejemet törödelmességgel,
S te-adtad lelkemet buzgó könyörgéssel.

Jártamban, leöltömben hogy csak reád nézzek,
Búmban, leöltömben reád figyelmezzek
S jó, gonosz szerencsét csendesen viseljek,
Soha semmi helyen el ne felejtselek.

Hogy bújdosásom ideje tölte után
Én édes hazámban térjek esméig vígan,
Mindazokat jó egészségben találván,
Azkik szomorkodnak éntőlem búcsúzván.

Én édes hazámból való kimentemben,
Szent Mihály előtt való harmad hétben,
Az másfélezerben és nyolcvankilencben
Az ó szerént, szerzém ezt ilyen énekben.

Ludwig van Beethoven: Imádság

Tágítsd ki lelkemet; ó emeld fel a nyomasztó mélységből, ragadd el művészeteddel, hogy félelem nélkül törjön fölfelé tüzes lendülettel! Mert csak Te, egyedül Te tudsz, egyedül Te vagy képes lelkesíteni!

M. Y. Ben-Gavriel: Istennek misztériumnak kell lennie

A vallásosságra való kényszerítés önellentmondás, mert a vallásosság feltételezi a vallásos készséget. A vallásosság végzet. Az önkéntesség csak a döntést követő pillanatban kezdődik. Ebben a pillanatban kezdődik a hit szabadságára vagy „a bérért történő szolgálat” görcsös magatartásához vezető út. Csak ha felismerjük a bérért való szolgálat méltatlanságát, juthatunk el a fizetség nélkül való szolgálaterkölcsei, abszolút értékéig, a hit szabadságára; ezzel egyúttal eljuthatunk a parancs és a bér vallástalan oksági összefüggésének a legyőzéséhez, hiszen ez a morál a kereskedelmi jogból vett premisszákon nyugszik. Istennek misztériumnak, elképzelhetetlennek és megérthetetlennek kell lennie, különben olyan automata volna, amelybe egy jó cselekedetet bedob az ember, és kihúzhatja érte a fizetséget.

Ny. A. Bergyajev: A megoldás nem lehetséges, csak...

Az emberi személyiségnek azokhoz a közösségekhez való kapcsolata, amelyekben az ember itt a földön élni kénytelen, mindig paradox és ellentmondásos. Teljes harmónia és maradéktalan összhang nem lehetséges. Sohasem válik lehetségessé a személyiség és a társadalom között fennálló tragikus konfliktus maradéktalan megoldása. Megoldás nem lehetséges, csak Isten országában.

Georges Bernanos: Az imádságról

Általában nagyon is ellentmondásos elképzeléseink vannak az imádságról. Hogy beszélhetnek róla könnyelműen olyan emberek, akik alig vagy egyáltalán nem ismerik?

Egy trappista vagy karthauzi szerzetes éveken át azért kínlódik, hogy az imádság emberévé legyen, s az első jöttment, meggondolatlan ember ítéletet akar mondani egy egész élet törekvéséről! Ha az imádság valóban az volna, aminek az ilyen emberek gondolják – valamiféle fecsegés, egy örült beszélgetése a saját árnyékával vagy még ennél is kevesebb: hiú és babonás kérdés, amely el akarja nyerni a világ javait –, lehetséges volna akkor, hogy ezrek és tízezrek találjanak benne életük utolsó napjáig talán nem annyira édességet, mert nem bíznak az érzelmi vigasztalásban, hanem kemény, erős és tökéletes örömet? A tudósok persze szuggesziót emlegetnek. Bizonyára még soha nem találkoztak szemtől szembe olyan bölcs öreg szerzetessel, akinek hajlíthatatlan az ítélete, s mégis telve van megértéssel, együttérzéssel és emberiséssel. Milyen csoda révén tudnának ezek a félbolondok, ezek az álom-rabok, ezek az alvajárók napról napra mindjobban behatolni embertársaik nyomorúságának a megértésébe?

Clairvaux-i Szent Bernát: Ujjongása Jézus nevére

Jézus édes emlékezet
e adsz szívünknek örömet.
Se méz, se semmi nem lehet
jelenlétednél édesebb.

Hallani boldogabb soha
nincs, se dalolni muzsika,
sem elgondolni idea,
mint Jézus, az Isten fia.

Nyelv sohase mondhatja ki,
betű föl nem jegyezheti,
csak aki tudja, hiheti,
mit tesz Jézusért érzeni.

Jézus, szívbéli szent öröm,
igazság kútja, fényözön,
gyönyör, túl minden gyönyörön,
kihez a vágy közel se jön.

Ki Téged ízlel; éhezik
s szomjasabb lesz, aki iszik,
de másra már nem szomjazik,
csak Jézusért óhajtozik.

Estére zárva reteszem
ágyamban Jézust keresem:
titkon vagy fényes tereken
csak őt szeretem, őt lesem.

Máriával bús reggelen
sírjához megyek s nem lelem;
nyögve és sírva keresem:
szívem keresi, nem szemem.

A sírt könnyemmel áztatom,
a tért betölti sóhajom,
Jézus lábaihoz buknom,
testét csüggve szorongatom.

Jézusnak vívom nyomdokát,
sírva csókolom ajakát,
hogyan nyerhessem bocsánatát
s teljes malasztja hasson át.

Maradj velünk, Uram, maradj,
fényedből fényességet adj,
elménkben ködöket ne hagyj
ki e világnak méze vagy!

Ha szívünket látogatod
az igazság fölragyog ott;
a hiúság elpárolog
s a mélyben szeretet lobog.

Jézus szerelme mennyei
édességgel telisteli,
ezerszer inkább isteni,
mint ki tudhatnám mondani.

Ez amit kínod is – amit
véred ömlése bizonyít,
mely utat váltságunkra nyit
s Istent szemlélni megtanít.

Kegyesem, Jézus, add nekem
szerelmed bővét érzem,
színed előtt lenni jelen
s glóriádba tekintenem.

Ezer vágyam feléd eped.
Mikor jössz Jézus? kérdelek.
Mikor vidítsz föl engemet?
s elégíted ki lelkemet?

Ég országának népe, szállj,
ajtót, kaput elébe tárj,
köszönts a győztest, harsonálj:
„Üdvözlégy, Jézus, nagy király!”

(Babits Mihály fordítása)

Berzsenyi Dániel: Foházkodás

Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
 Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

A legmagasb menny s aether Uránjai,
Mellyek körülted rendre keringenek,
A láthatatlan férgek, a te
 Bölcs kezeid remekelt csudái.

Te hoztad e nagy minden ezer nemét
A semmiségből, a te szemöldököd,
Ronthat s teremthet száz világot,
 S a nagy idők folyamit kiméri.

Téged dicsőít a zenith és nadir.
A szélvészek bús harca, az égi láng
Villáma, harmatcsepp, virágszál
 Hirdeti nagy kezed alkotását.

Buzgón leomlom színed előtt, Dicső,
Majdan ha lelkem záraiból kikél,
S hozzád közelb járulhat, akkor
 Ami után eped, ott eléri.

Addig letörölöm könnyeimet, s megyek
Rendeltetésem pályafutásain,
A jobb s nemesb lelkeknek útján,
 Merre erőm s inaim vihetnek.

Bizton tekintem mély sírom éjjelét!
Zordon, de óh, nem, nem lehet az gonosz,
Mert a te munkád: ott is elszórt
 Csontjaimat kezeid takarják.

Dietrich Bonhoeffer: (Áldó hatalmak oltalmába rejtve...)

Áldó hatalmak oltalmába rejtve
Csak várjuk békén mindazt, ami jó.
Mert Isten őriz híven reggel, este,
Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.

Ha gyötri, bántja szívünket a régi,
És múlt napoknak terhe ránk szakad,
Megrettent lelkünk vigaszodat kéri,
Mit nekünk szerzett, Atyánk, szent Fiad.

S ha szenvedések kelyhét adod inni,
Mely színig töltött, keserű s nehéz,
Te segíts békén, hálával elvenni,
Hisz áldva nyújtja hű atyai kéz!

És ha az úton örömet adsz nekünk,
Ha szép napod ragyogva ránk nevet,
Biztasson, intsen sok nehéz emlékünkhöz,
Hogy életünket szenteljük neked!

A csend köröttünk mélyen szerteárad.
Hadd halljuk azt a tiszta éneket,
Amely betölti rejtett, szép világod,
Hol téged dicsér minden gyermeked!

(Evangélikus Énekeskönyv, 1982)

Robert Boyle: A Teremtő bölcs szándékai

Már a teremtetett szervetlen természet is – bár viszonylag a legkevésbé – világosan és csattanósan mutatja a Teremtő bölcs szándékait. A harmonikus rend az égitestek pályáján bizonyára nem véletlen dolog, az emberi nemet és nyilván Isten más teremtményeit is szolgálja. A természet szerves részében, mindenekelőtt a lelkes lényekben, az állatokban azonban a cél szinte kézzel fogható. Már a legkisebb szervek is az életet segítő célokhoz alkalmazkodnak: egy kutya karmában több tudás van, mint a strassbourgi dóm híres órájában.

A Biblia mellett nagyon is elmaradnak az emberi könyvek; még a legjobbak is csak olyanok, mint a bolygók, amelyek fényüket és ragyogásukat a Naptól kapják.

Clemens Brentano: Szolga kiált tavasszal a mélyből

Mester, ó, légy irgalommal,
itt ne hagyj lenn senyvedésre,
emelj fel erős karoddal,
ó, emelj megint a fényre.

...

Egyszer születünk a fényre,
születünk ezer halálra;
hiányod: létem veszése,
tűntöd: létem pusztulása.

...

És felborzong a szívemből
egy keserű kút, komorló,
ha tavasz les odakintről,
áradat tör rám szorongó.

...

Jaj, a tér mindegyre szűkebb,
és a habok mind vadabbak;
ó, Uram, ne add e véget!
szivárvánnyal válts magadnak!

...

Uram, intlek, ne tiporj szét,
Uram! gyerekként ha hittem,
hogyan ott ég s csodás a mentség,
beszélték, vércseppjeidben.

...

A fény szent forrása ismét
– add! – tisztán forrjon szívemben!
Vérednek parányi cseppjét,
Jézus, vedd rám kegyelemben!

(Tandori Dezső fordítása)

Max Brod: Hitem

Egyértelműen monoteista vagyok, tehát hiszek egy végtelenül jó és minden tekintetben tökéletes Istenben, aki a mindenséget alkotta; hiszem, hogy egy számunkra fokozatosan megfajuló cél felé törekszünk, amelyet azonban ma még csak homályos körvonalaiban és a gonosz által gyakran árnyékba borítva, részlegesen ismerhetünk fel. Ezt a hitet a legvilágosabban Mózesnél találom és a prófétáknál: Izajásnál és a többiekénél, Platónnál és Goethénél. A zsidó állam újraalapítása azzal a reménnyel tölt el, hogy az igazságosság és a minden teremtmény iránti szeretet válik a céljává. Azonban egyről nem szabad elfeledkeznünk: a még nagyon is tökéletlen emberi természet előtt két út áll. Amint a „Vitatható élet” című önéletrajzom utolsó fejezetében kifejtettem, van nemes és nemesség híján való szerencsétlenség. A nemes szerencsétlenség – ilyen a halál, legjobb és legforróbb érzelmeink múlandósága, gondolkodásunk alacsonyysága – elháríthatatlan. A nemesség híján való szerencsétlenség – mint amilyen a háború, a társadalmi igazságtalanság, az anyagi szükség – elhárítható, tehát erőnek erejével leküzdhető (és leküzdendő). A nemes szerencsétlenséggel szemben az alázatosság a megfelelő magatartás, a másikkal szemben erőnk és akaratszabadságunk teljességét kell bevetnünk. Az emberi lélek ebből eredő konfliktusai adják azokat a feladatokat, amelyeket a közeli és távoli jövőben meg kell oldanunk.

Anton Bruckner: A tiszteletről

Tegnap ismét végiggondoltam édesanyám sírjánál: tulajdonképpen mindazt, amit a barátaim „nagyinak” mondanak, csak azért vihettem végbe, mert gyermekkoromtól kezdve tiszteltem minden igazat és szentet. Valahányszor tisztelettel néztem föl apámra, anyámra, valamelyik mesteremre vagy éppen Istenre, akkor kitágult és megnőtt a szívem. Ilyen lelkiállapotban alkottam legjobb dolgaimat.

Martin Buber: Hászid történeteiből

Szuszja így imádkozott egyszer Istenhez: „Uram, olyannyira szeretlek, de nem félek eléggé! Uram, olyannyira szeretlek, de nem félek eléggé! Add, hogy úgy féljelek téged, mint angyalaid, akiket átjár rettenetes neved!” Isten azonnal meghallgatta az imádságát, s Neve átjárta Szuszja rejtett szívét, ahogy az angyalokkal történik. Akkor Szuszja bebújt az ágy alá, mint a kiskutya; megreszkettette az állati félelem, mígnem fölüvöltött: „Uram, add, hogy úgy szeresselek újra, mint Szuszja!” És Isten ismét meghallgatta imáját.

* * *

Noah rabbi azt hallotta egyszer a kamrájában, hogy a mellette fekvő tanteremben hűséges tanítványainak egyike éppen elkezdte fölmondani a hitigazságokat. Azonban amikor azokhoz a szavakhoz ért: „Tökéletes hittel hiszek”, hirtelen abbahagyta és azt suttogta: „Ezt nem értem”, s aztán újra: „Ezt nem értem”. A caddik átment kamrájából a tanterembe, s megkérdezte: „Mi az, amit nem értesz?” „Nem értem, hogy miféle dolog ez”, válaszolta a férfi. „Azt mondom: hiszek. De ha valóban hiszek, akkor hogy történik meg mégis, hogy bűnt követek el? Ha azonban igazából nem hiszek, akkor miért mondok fel egy hazugságot?” „Meg van írva.”, mondta neki Noah rabbi; „a »hiszek« imádság. Annyit jelent, mint »szeretnék hinni«”. Felragyogott erre a hászid: „Így jól van”, kiáltotta, „Így jól van! Világ Ura! Szeretnék hinni! Szeretnék hinni!”

Alexis Carrel: Ima

Hálát adok neked, Uram, amiért hosszabbra nyújtottad életemet, mint a legtöbb kortársamét. Mielőtt becsuknád a könyvet, engedd meg, hogy előbb elolvassam még mindazt, amit ez ideig nem tudtam elolvasni.

Pusztaságnak látom eddigi életemet, mert nem ismertelek téged eléggé. Add, hogy ez a pusztaság kizöldüljön és kivirágozzék, ha életemre rá is borult az ősz. Semmi mást nem kérek már a magam számára, mint te kegyelmedet, hogy kezedbe ajánlhassam azt a keveset, ami vagyok. Teljesen, minden fenntartás nélkül. Tégy velem tetszésed szerint. Úgy, ahogyan a szél cselekszik a füstgomolyaggal.

Mit akarsz, hogy cselekedjem? Hová szólítasz? A sötétségben tapogatódzva szünet nélkül csak téged kereslek. Ha vakon is, igyekszem hívásodat követni – ó Uram, csak mutasd a helyes utat! Mindent megteszek, amit akaratod sugall. Adj olyan világosságot értelmemnek, hogy megfelelhessenek hívásodnak! Ha fel akarsz használni, örökké áldalak érte. Ha elutasítasz, azért is áldalak. Legyen meg a te akaratod.

Engedd, Uram, hogy új fejezetet fűzhessek ahhoz a silány műhöz, ami az életem volt.

Felajánlom neked mindazt, amim még megmaradt. Szívesen és készséggel adom áldozatul életemet, mint valami imádságot. Arra kérlek, vezess engem a helyes úton, az egyszerű emberek útján. Az olyan emberek útján, akik szeretnek, dolgoznak és imádkoznak. Bocsásd meg, hogy eddig úgy kóboroltam az élet útjain, mint egy vak koldus.

Engedd, Uram, hogy még hátralevő napjaimat a te szolgálatodra szentelhessem s azokéra, akiket szeretek.

Adj nekem világosságot és erőt!

Paul Claudel: A keresztút (részlet)

Taníts, Veronika, nem törődni véle, amit ez vagy az lát.
Mert akinek Jézus Krisztus nem pusztá kép, hanem élő valóság,
A többiek szemében tüstént kényelmetlenné s gyanússá válik.
Életformája idegen, szándékai merőben mások.
Mindig lesz benne valami megközelíthetetlen és magányos.
A férfi, aki olvasóját végzi, vagy restelkedés nélkül gyónik éppen,
Ki böjtöl pénteken, és asszonyok közt látni a miséken,
Nevetség tárgya, megütközést kelt, különös és bosszantó is egyben,
Jól vigyázzon, bármit cselekszik, kíséri sok-sok figyelmes szem.
Jól vigyázzon minden léptére, mivelhogy jel már,
Lévén minden keresztény Krisztus valódi képe, méltatlanul bár.
S melyet mutat, az arc, parlagi tükrözése az istenarcnak,
Mely őbenne riasztó s egyben diadalmas!

(Szedő Dénes fordítása)

Alighieri Dante: Szent Bernát imája

Óh szűz Anyánk, leánya ten Fiadnak,
teremtményeknél nagyobb és szerényebb,
ősz célja az örök határozatnak:

természetünket a te tiszta lényed
megnemesíté, úgy, hogy a Teremtő
teremtőmennyé lett benned, s szent erényed

méhedben felgyújtó a tisztelendő
szerelmet, melynek örök melegéből
a Béke e Virága volt kelendő.

Te déli láng a Szeretet egéből
vagy itt nekünk; és lenn az embereknek
élő forrás, melytől reményük épül.

Úrnő, minden kegyek tőled erednek!
Aki nélküled vágyik szent malasztra,
szárny nélkül vágyik szállni az eretnek.

S nemcsak könyörgő lel nálad vigaszra:
jószágod gyakran azt a szenvedőnek
kérés előtt megadja, nem halasztva.

jóság és nagyság benn egybenőnek,
és irgalmasság, s ami csak erénye
lehet teremtett lénynek, földi nőnek.

Ím ez, ki – bárha gyarló, gyenge lénye –
a mindenségnek mélyétől idáig
látta a szelleméltet, s szemefénye

most még magasabb, új látványra vágyik,
kér új erőért, fölhatolni, téged
kegyelemből az utolsó csodáig.

S én, mert soha még vágyam így nem égett
magamért sem, küldöm imámat érte,
kérven, ne vesd meg e szegény igéket,

s mely halandó voltából őt kísérte,
oszlasd a felhőt szent imáddal szerte,
hogy lássa a legfőbb Jót, mint remélte!

S még arra kérlek, nagy Királynő, mert te
mindent tehetsz: hogy ily látás után is
maradjon *épen* magas vágyú lelke.

Győzzön hatalmad emberi voltán is!

(Babits Mihály fordítása)

Charles Darwin: Az a kérdés, hogy létezik-e Teremtő

A természet küzdelméből, az éhségből és a halálból közvetlenül következik a számunkra felfogható legnagyobb probléma megoldása: a mindig magasabb rendű és tökéletesebb állatok létrejötte. Valóban csodálatos, hogy a Teremtő minden élet csíráját, az életét, amely körülvesz bennünket, csak néhány vagy csak egyetlen formába lehelte beléje, s hogy – amíg bolygónk a nehézségi erő szigorú törvényének engedelmeskedve körben forog –, ebből az olyannyira egyszerű kezdetből a legszebb és legcsodálatosabb formák végtelen sora fejlődött ki és fejlődik még ma is.

Arra a kérdésre, hogy létezik-e Teremtője és Kormányzója a világmindenségnek, a legnagyobb szellemek, akik valaha is éltek, igennel feleltek.

Humphry Davy: A vallás világítótorony

A szélieknek a lelkiismeret az az alakzata, mely képes azt a halandóságban próbára tenni. S ez a legteljesebb összhangban van vallásunk alapfogalmaival, amelyek isteni eredetét nem kevésbé mutatja történetük, mint természetünkkel való összhangjuk. A vallás az a világítótorony, amely hazavezeti a hajóst a hullámok tombolásában, amikor, mint a norvég kormányos, kiszökik a viharos Északi-tengerről, s eléri a csendes, nyugodt szépségű fjordokat, amelyeket derűs ligetek és idilli rétek öveznek. A vallás zöld, lombos, friss forrástól áztatott oázis, amely a sivatag közepén fogadja a szomjas, kimerült vándort.

René Descartes: Szubsztancia, amely nem igényel egyetlen más lényt sem

Isten létét csupán azzal lehet empirikusan (a posteriori) bebizonyítani, hogy az ideába bennünk van. Szubsztancián csak olyan lényt érthetünk, amelyik úgy létezik, hogy létezéséhez nem igényel egyetlen más lényt sem. Azon a szubsztancián pedig, amely semmi módon sem igényel egyetlen más lényt sem, csak egyetlenegy érthetünk, tudniillik Istent. Ellenben a testi szubsztancia és a teremtett szellem vagy gondolkodó szubsztancia közös fogalom alá vonható: olyan lények, amelyeknek a létezéséhez Isten közreműködése szükséges. Azokban a dolgokban; amelyekről a vallás nem tanít semmit, a filozófusnak csak azt szabad igaznak elfogadnia, amiről belátta, hogy igaz, és hogyha az érzékeknek több hitelt ad, akkor ez annyit jelent, hogy a gyermeki kor meggondolatlan . ítéleteiben jobban bízunk, mint az érett észben.

F. M. Dosztojevszkij: Ebben van az egész hit

Isten és Krisztus tagadói nem gondoltak még arra, hogy Krisztus nélkül a világban minden azonnal szennyes és bűnös lesz... Amikor félreállítják Krisztust – a szépségnek és a jósnak elérhetetlen eszményképét távolítják el az emberiség köréből... Hisz Krisztus csak azért jött el, hogy az emberiség megtapasztalja, hogy a földi természet, az emberi értelem is mennyei fényben jelenhet meg ténylegesen és testi alakban, s nem csupán szellemileg, eszményként. Krisztus követői, ennek a megdicsőült hús-vér testnek az imádói, a legkegyetlenebb kínzások közepette bizonyították be, hogy milyen boldogság ezt a valóságot magunkban hordani, ennek az alaknak a tökéletességét követni, és valóságos testi voltában hinni. A többiek pedig, akik látták azt, hogy milyen boldogságot ad ez a valóság amint az ember részesülni kezd benne és valóban közeledik szépségéhez – csodálkoztak, ámultak, s végül maguk is élvezni akarták ezt a boldogságot: kereszténnyé lettek, s már előre örültek a kínzásoknak. Az egésznek a titka abban rejlik, hogy az „Ige” valóban „testté” lett. Ebben áll az egész hit, az emberiség minden vigasza, az a vigasz, amelyről senki nem mondhat le.

... Szeressétek Isten egész teremtett világát, az egész világot, minden homokszemet a földön! Szeressétek minden levélkét, Isten minden fénysugarát! Szeressétek az állatokat, szeressétek a növényeket, szeressétek minden dolgot! Ha majd szeretsz már minden dolgot, meg fogod érteni a dolgokban Isten titkát is.

Annette von Droste-Hülshoff: Virágvasárnapra

Száll a korai harmat!
A pálmák zöldek-e?
Föl, lengessük a gallyat,
Menjünk eleibe.
Hozzánk jönni kíván,
Kis kamránkba betérne;
Énekkel jámbor népe
Lépdél egymás után.

Nem futhatok közétek,
Nehéz lélegzetem:
Zászlótóti emeljétek,
Én már nem követem.
Mily áttetsző öröm!
Jézus világossága
Édesen tűz szobámba,
Járja doh-börtönöm.

Mit hordjak föl elébed,
Vendég, csodálatos?
Szeretném, vendégséged
Hadd lenne huzamos.
Jaj, ékesítselek,
Övezlek sok virággal;
Föd hajolni nem áttall,
Bizonyos lehetek.

Anyád gyöngé jobbában
A tiszta lilium,
Elvonom tőle bátran,
Lábadra ráfonom.
Hadd nyűgözzelek úgy
Csupa szírom-füzérbe,
Aztán fejedre téve
A rózsá-koszorút.

Padlatom telehintve
Pálmával teljesen,
Nézz szenvedéseimre,
Csöndben, már nehezen
Viseltem napjaim:
Leteszem mind elődbe,
Ajánlom nagy erődbe,
Nem csüggeszt el a kín!

Szerelmed uralmába
Hogy foglalom magam,
Bűnöm utálatára
Rá se néztél ugyan!
Nem is engedlek el
E hamar búcsúzással.
Érzem boldog fohással,
Még vendégem leszel.

(Kalász Márton fordítása)

Albrecht Dürer: Imádság

Mindenható Úr és Isten, bensőségesen szemléljük azt a nagy szenvedést, amelyet Jézus, egyszülött Fiad viselt el, hogy elégtételt adjon értünk. Ó Uram, adj nekem igaz bűnbánatot, hogy őszintén sajnáljam bűneimet és megjavuljak! Ezt kérem tőled teljes szívemből! Uram, Te győztél, engedd, hogy részesedjem a győzelmi koszorúban!

Ó Istenszüdő, a legmagasabb trón mennyei Királynője, minden bűnösök legnagyobb reménysége, kérlek téged szent Fiadért, Jézusért, aki teremtett téged, hadd lássam meg megváltó művét! Üdvözlégy Krisztus keresztje! Aki nem hisz benned, nem talál nyugalmat. Kérlek téged, légy mellettem mindig, oltalmaz a világtól, a test és az ördög cseleitől, és segíts végső küzdelmemben, amikor a keserű halál érkezik!

Eckhart mester: In hoc apparuit caritas Dei in nobis

„Isten szeretete abban nyilvánul meg, s azáltal válik láthatóvá bennünk, hogy az Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy a Fiúval, a Fiúban és a Fiú által éljünk.” Hiszen aki nem a Fiú által él, bizony helytelenül él.

Ha egy gazdag királynak szép leánya volna, és egy szegény ember fiához adná feleségül, ezzel a fiú egész nemzetségét nemesi rangra emelné. Azt mondja egy mester: Isten emberré lett, s ezzel az egész emberi nemet fölemelte, nemessé avatta. Örvendjünk tehát, hogy Krisztus, a mi testvérünk saját erejéből az angyalok karai fölé, emelkedett és Isten jobbán ül. Ez a mester jól beszélt, ám nem sokat érek vele. Mert mit segítene rajtam, ha volna ugyan egy gazdag fivérem, de én magam szegény volnék? Vagy mit segítene rajtam, ha volna ugyan egy bölcs fivérem, de én magam bolond volnék?

Mást mondok inkább, valamit, ami mélyebbre hatol: Isten nemcsak hogy emberré lett, hanem magára is vette az emberi természetet.

A mesterek általában azt tanítják, hogy az emberek természetükben egyformán nemesek. Bizony mondom: mindaz a jó, ami valaha is a szentek sajátja volt, és Máriáé, Isten anyjáé, és Krisztusé, emberi mivolta szerint, az mind az én sajátom is ebben a természetben. Azt kérdezhetnétek erre: ha ebben a természetben már eleve az enyém mindaz, amit Krisztus az ő embervoltában nyújthat, akkor miért emeljük mégis magunk fölé, és miért tiszteljük Urunkként és Istenünként? Azért, mert Isten hozzánk küldött követe volt, aki elhozta nekünk üdvösségünket. De az üdvösség, amit elhozott, a miénk volt. És ez a természet benne lüktet abban a legmélyebb alapon, ahol az Atya a Fiát szüli. Ez a természet Egyetlen Egy és egyszerű. Lehet, hogy itt még valami kilátszik belőle vagy hozzátapad, de az nem ez az Egy.

Most olyat mondok, amit már nehezebb megérteni. Ha közvetlenül e természet fedetlenségében akarsz állni, túl kell lépned azon, ami személyhez kötött. Aki a tengeren túl él, s akit sose láttál, annak is ugyanúgy jót kell akarnod, mint aki veled él és meghitt barátod. Ha több jót kívánsz saját magadnak, mint annak, akit sose láttál, még helytelen úton jársz, és soha egy pillanatra sem pillantottál bele ebbe az egyszerű alapba. Legföljebb az igazság hasonmását, elvont képét láthattad, nem többet.

Másodszor: légy tisztaszívű, mert csak az a szív tiszta, amelyik minden teremtettséget megsemmisített magában.

Harmadszor: vess le magadról minden „nemet”. Sokszor kérdezik: mi ég a pokolban? A mesterek általában azt felelik: az önakarat. Én azonban azt mondom: a „nem” ég a pokolban. Tegyük fel például, hogy valaki fog egy darab izzó parazsat és a kezembe nyomja. Ha most azt mondanám, hogy a parázs égeti a kezemet, igazságtalan volnék a parázshoz. Helyesen azt kellene mondanom: a „nem” égeti a kezemet. A parázsban van ugyanis valami, amivel az én kezem *nem* rendelkezik. Lám, ez a „nem” éget engem. De ha az én kezemben is megvolna a parázs összes tulajdonsága és képessége, akkor teljesen tűztermészetű volna, s hiába ontaná rá a világ minden tűzét, nem okozhatnának fájdalmat vele. Hasonlóképpen azt mondom: mivel Istenben és azokban, akik Istent szemlélik, az igaz üdvösséghez tartozóan van valami, ami az Istentől elszakadtakban nincs meg, ez a „nem” jobban gyötri a pokolbeli lelkeket, mint az önakarat vagy bármilyen tűz. Bizony mondom: amennyi „nem” tapad hozzád, annyi a tökéletlenség benned. Ezért ha tökéletesek akartok lenni, vessetek le magatokról minden „nemet”.

Az ige, amit felolvastam, ezt mondja: Isten a világba küldte egyszülött Fiát. Ne a külvilágra értsétek ezt, ahol, velünk evett és ivott, hanem a belső világra. Amilyen valóságosan szüli meg természetes Fiát az Atya egyszerű természetében, éppolyan valóságosan szüli meg Öt a szellem legbensejében – és ez a belső világ. Itt Isten alapja az én alapom, és az én alapom Isten alapja. Itt a sajátomból élek, ahogy Isten a sajátjából él. Aki

ebbe az alapba csak egyetlen pillantást is vetett, annak ezer font színarany sem jelent többet, mint egy hamis garas. Amit cselekszel, mindig ebből a legmélyebb alpból cselekedd, minden miért nélkül. Bizony mondom: amíg a mennyek országáért, Istenért, vagy a magad örök üdvösségéért, tehát külső okból cselekszel, addig helytelenül élsz. Az talán elfogadható, de nem a legtöbb. Mert aki úgy véli; hogy többet kap Istentől bensőséges áhítatban, édes elragadtatásban és kivételes egyesülésben, mint a tűzhely mellett vagy az istállóban, az úgy tesz, mintha megragadná Istent, fátylat borítana fejére és a pad alá hajítaná Aki Istent egy bizonyos módon keresi, az csak a módot ragadja meg s nem a módban rejtőző Istent. Aki nem valamilyen módon keresi Istent; az úgy ragadja meg, amilyen Isten önmagában. Az ilyen ember a Fiúval él, és ő maga az élet. S ha ezer évig faggatnánk is az életet: „miért élsz?” – ha felelni tudna, csak egyet felelhetne: „azért élek, hogy éljek”. Mert az élet saját alapjából él. Ezért minden miért nélkül abban él, hogy önmagáért él. Ha megkérdeznének egy saját alapjából munkálkodó igaz embertől, vajon miért munkálkodik, az helyesen csak egyet felelhetne: azért munkálkodom, hogy munkálkodjam.

Isten ott kezd létezni, ahol a teremtmény véget ér. Isten csak annyit kíván tőled, hogy lépj ki önmagadból a teremtmények módján, és engeddd, hogy Isten Isten lehessen benned. A legkisebb teremtetett kép, amely beléd ivódik, ugyanolyan nagy, mint Isten. Miért? Mert egy egész Isten útját zárja el előled! Amint ez a kép beléd hatol, Istennek és egész istenségének hátrálnia kell. De amint ez a kép távozik, belép Isten. És Isten olyan erősen kérlek téged, hogy lépj ki önmagadból a teremtmények módján, mintha egész üdvössége ezen múlna. Nos jó ember, mit árt neked, ha megengeded Istennek, hogy Isten legyen benned? Lépj ki magadból teljesen Isten kedvéért, s akkor Isten is teljesen kilép magából a te kedvedért. Ahol e kettő kilép, ott az, ami marad: az Egyszerű Egy. Ebben az Egyben szüli az Atya a Fiát a legbelső forrásban. Itt virágozik ki a Szentlélek; itt ébred Istenben egy olyan akarat, amely teljesen a léleké. Amíg ez az akarat a teremtményektől és a teremtettségtől érintetlenül áll, addig szabad. Krisztus azt mondja: Senki nem jut a mennybe, csak aki a mennyből való (János 3,13.). Isten mindent a semmiből teremtetett, tehát a teremtetett dolgok igazi eredete a semmi. S amennyire ez a nemes akarat a teremtmények felé hajlik, maga is belevész a teremtményekkel együtt az ő semmijükbe.

Felvetődik a kérdés: vajon ez esetben annyira elenyészik-e, hogy soha többé nem térhet vissza? A mesterek általában azt tanítják, hogy soha többé nem térhet vissza, ha egyszer elfolyt az idővel. Én azonban azt állítom: ha ez az akarat önmagától és a teremtményektől akárcsak egy pillanatra is visszatér őseredetéhez, akkor megint saját szabad módján létezik és szabad, s ebben a pillanatban minden elveszett idő jóvátétetik.

Az emberek gyakran mondják nekem: Imádkozzál értem! Ilyenkor arra gondolok: miért fordultok kifelé? Miért nem maradtok magatokban és ragadjátok meg azt, ami a tiétek? Hiszen lényege szerint minden igazság bennetek van!

Hogy ily módon valóban önmagunkban maradhassunk, és minden igazság közvetlenül és megkülönböztetés nélkül a sajátunk legyen az igaz üdvösségben, ahhoz segítsen minket az Isten.

Ámen.

(Surányi László fordítása)

Christian Gottfried Ehrenberg: A nagy isteni építmény tudatosítása

Azok az írók, akik, mivel nem tudnak továbblépni befejezik és azt mondják: „Nincs lélek, tehát nincsen halhatatlanság sem; itt állok; nincs tovább” – lehet, hogy személy szerint jogosan mondják ezt, de nem szabad a természetkutatók képviselőinek tekinteni őket. Egy természetkutató helyes gondolkodásmódja – ha szabad ezt a kifejezést használnom – abban áll, hogy nem tartja magát sugalmazottnak vagy mindentudónak, hanem alázatosan elismeri azokat a korlátokat, amelyeket személyes élete állít eléje; ugyanakkor feszülten és határtalan reménységgel, szorgalmasan tevékenykedve tekint a jövőbe, ahol nemzedékek a legkisebb cserépdarabkát is áldják, amivel a helyesen gondolkodó előd a nagy isteni építmény tudatosításához hozzájárult. A természet kutatója fejezze ki ama meggyőződését, hogy minden ember tekintse magát a világok tervébe teljesen beillő fiúnak az apai házban és valamely módon a Világrendező munkatársának.

Joseph Von Eichendorff: Jelmondat

Amit akartam, romokban hever. Uram, nem panaszkodom, szívem csendes. De adj erőt, hogy el tudjam viselni, amit *nem* akarok!

Albert Einstein: A vallás kozmikus élménye

A vallás kozmikus élménye a természettudományos kutatás legerősebb és legnemesebb motívuma.

A misztikum élménye a legmélyebb és legmagasztosabb érzés, amire képesek vagyunk. Egyedül csak ebből eredhet igazi tudomány. Ha ez az érzés idegen, ha valaki már nem tud csodálkozni, nem képes elveszíteni magát a tiszteletben, az lelkileg máris halott. Annak tudása, hogy a kikutathatatlan valóban létezik; s hogy a legmagasabb igazságként és a legragyogóbb szépségként nyilatkozik meg, amiről nekünk csak halvány sejtelmünk lehet – ez a tudás és ez a sejtelen minden igaz vallásosság magja.

... Az én vallásosságom egy magasabb természetű végtelen szellemi lény alázatos imádásában áll, amely lény apró részletekben ad hírt magáról, s e részleteket mi a magunk gyöngé és elégtelen érzékeivel föl tudjuk fogni. Ez a mély, érzésszerű meggyőződés egy magasabb gondolkodó erő létezéséről, amely erő a kikutathatatlan világmindenségben lesz kézzelfoghatóvá, ez adja istenképzetem tartalmát.

Thomas Stearns Eliot: Simeon éneke

Uram, a római jácintok virulnak a cserepekben,
Téli nap kúszik havas hegyeken:
A konok évad visszaretten.
Súlytalan életem halálos szélre vár,
Mint kezem fején pihe rebben.
Por a sugárban és emlék a zugban:
A holt vidékre húz a szél felettem.

Te békédet add meg nekünk, Uram.
Jártam e városban sok éven át,
Betartottam a böjtöt, senki sem éhezett miattam,
Senki se zörgetett kapumon hasztalan.
Becsületet és vigaszt kaptam, adtam.
Ki emlékszik majd házamra, hol laknak gyermekeim gyermekei,

Ha majd a bánat kora eljövend?
A zerge ösvényére bújnak s a róka otthonába lent
S idegen arcoktól, idegen kardoktól menekülnek.

Jön kora a kötélnek, az ostornak, a könnynek –
A Te békédet most add meg, Uram.
A csüggedés hegyének stációi jönnek
S az anyai kin biztos percei,
Most még az elmúlás korai évszaka van –
Engedd, hogy a Gyermeke, a még néma s ki nem mondott Ige
Most adja meg Izráel vigaszát
Annak, ki nyolcvanéves és holnapnélküli.

Ígéreted szerint.
Majd dicsőítenek gúnyoltatással s glóriával
S szenvednek minden nemzedéken át.
Fel a szentek lépcsajén fény fény után lobog.
Ne énnkem a rajongó imát s gondolatot,
Ne énnkem a végső látomást s a kínhalált:
A Te békédet add meg most nekem.
(S kard döfi át a szívedet,
A tiédet is.)
A saját életemtől s az utánamjövők életétől fáradt vagyok.
A saját halálomba s az utánamjövők halálába belehalok.
Bocsásd el szolgálodat,
Mert látta üdvösségedet.

(Vas István fordítása)

Pierre Emmanuel: A galamb

Röptödben fogjon el kezük árnyéka téged
Galamb! s szegezzenek a poklok kapujára!
Így kell lennie. Mert vér s hadak dühe habzik
sárrá mállik a hús és a viszály savát
a lelket elnyeli a roncs ember nyomára
hömpölygő néma víz. Az ég leroskad, éhes
keselyűk ülnek a szirtekre és a vér
visszfényétől a rőt csillagok elpirulnak:
a szellem síkjait vér lepi, csupa vér lesz
a világ; keserű zsigere vérben ázik
ó mocskos révület lágy bűzöd szétsugárzik
kloáka mámorod fortyog! s nincs többet isten.
Eljött ideje ím az egyetlen Galambnak
támaszt neked csupán az ő gyors szárnya adhat
ó véres Éj! De ő Atyja ölében alszik
édes közönyben: ah! szentségtörő kezek
haldoklók árnyakat rebbentő kezei
vessék ki rá vadul vak hálóként a semmit
s ejtsék a ragyogót rabul, horzsolva s már-már
szétzúzva szárnyait zsákmányuk örömében...
S kötözzék vakmerőn a vérre, teste ívét
feszítse megfeszült ereje pattanásig
amint láncával viaskodik, s ragadja
a dúlt vért tébolyult tusájában magasba.
Hallja hát a világ halálát! vagy hatalmas
sikollyal tépje szét pányváit és suhanjon
a vad kaosz fölé melyben a gondolat
rohasztja makacsul szebb értelmét a létnek
s szemünket s az Igét megzabálják a férgek.
A szolga láрма és a tőle született Hang
s az egyszerre bakó s vértanú hús s a habzó
gyűlölet füstölő mészárszéke fölött
párhozó testek fölött amelyeken a zsarnok
dözsöl s a zsarnokok fölött kik új meg új
képekre fröcskölik rút vérük szennyvizét:
repülj Galamb repülj ünneplő körben úszva
ámultan és merev szárnnyal a meztelen
szabadság remegő leheletén lebegve –
villan friss röptöd a vak mélységek fölött már
írgalmas csonka ív merészen égbe tör bár
árnyéka leng s a vért szétosztja amaz új
egyezségre midőn az új hajnal kigyúl
s a legvadabb vizek tükre is elsimúl.

(Rónay György fordítása)

Rotterdami Erasmus: Amit Isten azoknak készített...

Mármost amennyivel tökéletesebb a szeretet, annál erősebb az elragadtatás, de annál boldogabb is. Milyen hát az a boldogságos élet, amelyre oly forrón vágyakoznak a jámbor lelkek?

A szellem úrrá lesz a test fölött, mert erősebb, s annál is könnyebben teszi ezt, mert szinte a saját birodalmában van itt, és mert a testet már az életben előkészítette és kifinomította ehhez az átváltozáshoz: S aztán a szellemet is magához veszi a végtelen Szellem; végül az egész ember teljesen magán kívülre kerül, és boldogsága abban fog állni, hogy része lesz valami kimondhatatlanban, amit a legfőbb jó ad neki, amely mindent magához és magába vonz..., amint előre megmondattott: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szívekbe be nem hatol, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik.”

Eugen, Savoya hercege: Mindennapi imádság

Tebenned hiszek, Istenem! Te erősítsd hitemet! Szeretlek téged. Te gyújtsd lángra mindjobban szeretetemet! Bánom bűneimet, de te erősítsd bűnbánatomat!

Neked ajánlom gondolataimat, szavaimat, cselekedeteimet, keresztemet, munkámat, szenvedésemet. Azt kívánom, hogy mindig a szívemben légy, hogy munkámat a Te nevedben végezhessem, és minden balsorsot türelemmel viseljek. Nem akarok semmit, csak amit Te akarsz, Istenem, s azért akarom, mert az a Te szent akaratod! Hadd részesüljek kegyelmedben, hogy figyelmes legyek imádságomban, mértékletes az életemben, éber és óvatos mindabban, amit teszek s amit nem teszek, s rendíthetetlenül megmaradjak a helyes magatartásban!

Add meg nekem, Istenem, hogy igaz legyek mindazokhoz, akik titkukat rám bízzák, hogy szerény és jótékony legyek minden emberrel szemben, hogy szóban és tettben példát adjak nekik!

Kormányozd szívemet, hogy megcsodálja és magasztalja kegyelmedet, gyűlölje a tévedést és a bűnös életet, szeresse a felebarátot, s vesse meg a világot. Állj mellettem, kegyelmes Istenem, hogy vágyaimat testem sanyargatásával, fukarságomat bőkezűséggel, haragomat szeretettel, hidegségemet forró buzgósággal győzzem le! Tégy engem ügyessé, hogy minden ügyben okosan, a veszélyben bátran és rettenthetetlenül, a szerencsétlenségben türelmesen, a szerencsében alázatosan viselkedjek! Kegyelmed világosítsa meg értelmemet, irányítsa akaratomat, szentelje meg testemet, áldja meg lelkemet!

Tégy engem serénnyé szenvedélyeim megfékezésében, buzgóvá kegyelmed segítségül hívásában, állhatatossá a szentségre való törekvésben! S végül, Istenem, engedd felismernem, hogy milyen csekély a világ, milyen nagy a menny, milyen rövid az idő, és milyen hosszú az örökkévalóság. Add, hogy szüntelenül féljem ítéletedet! Engedd, hogy megmeneküljek az ideiglenes és az örök kínoktól, s elnyerjem tőled, Istenem, az örök életet, Jézus Krisztus, a mi Urunk érdemei által!

Michael Faraday: Vallás és tudomány

A lehetetlen szónak csak *helytelen* logikai következtetésekkel szemben van jogossága.

Egyébként én nem tartom szükségesnek, hogy a tudományok művelését a vallásossághoz kösssem; az embertársaimmal való érintkezésben a vallásos és a tudományos kapcsolatokat mindig egymástól teljesen különbözőnek tekintem. Nem lenne helyes, erről többet is mondani, csak még azt az egyet, hogy a dallásos hitet és a közönséges vélekedést és tudást teljesen el kell választani.

Én egy kis megvetett szektához tartozom, amely Sandeman nevről ismert. A mi reményünk azon a hitem alapszik, amely Krisztusban van.

Michael Faulhaber: (Mennél hangosabbam káromolják azt a nevet...)

Mennél hangosabbam káromolják azt a nevet, amelyben egyedül van üdvösségünk, annál hangosabban és annál nagyobb örömmel valljuk: Benned lakozik az Istenség teljessége! Neked szólnak a karácsonyi harangok! Neked ujjonganak a gyermekszívek! Előtted hajoljon meg minden térd, téged valljon meg minden nyelv! Te vagy minden kor sarokköve, minden világosságot kereső fényessége, minden éhező eleven kenyere, az örök béke hirdetője. Te vezesd mindazt, ami békétlen Isten békességére! A szeretet kötelékével fűzd össze mindazokat, akik idegenek lettek egymás számára! Engeszteld ki egymással mindazokat, akik ellenségek lettek! Add meg nekünk a békét!

Heinrich Federer: Zsoltárimádság

Uram, nélküled semmi sem vagyok! Amikor gyengeségemben elbízott magam – összeszorítottam az öklömet és azt mondtam: íme, itt az én erőm; amikor nagyot léptem és azt mondtam: íme, ez az én léptésem; amikor azokat a gondolatokat, amelyeket Te sugalltál nekem, saját paripáimként lovagoltam meg, és büszkén ugrattam az utcánép közé. Én ostoba, elfelejtettem, hogy mi az árnyék alak nélkül, a fény olaj nélkül, mi vagyok én tenélküled! Amikor dicsekedtem: ez vagyok én, én magam, én egyedül, akkor a Te kezed egy csapással a semmibe vetett, miként a kőműves elveti a romlott anyagot, s undorral dobja le a földre. Itt fekszem, bálványaim romjai között, magam is rom; s aki erre megy az úton, megborzaszt Isten ítéletének ez emléken, figyelmezteti kezénél fogva vezetett kisfiát és meggyorsítja lépteit. Én azonban itt fekszem segítség nélkül. Aki egykor csókolt, most utánam köp, akinek kenyeret adtam, most követ dob fejemhez: Senki sem emel föl, ha Te magad nem jössz, sújtó és üdvözítő Isteni Uram, nélküled nem vagyok semmi!

Johann Gottlieb Fichte: (Hogy Isten van, s hogy bennünk működik...)

Hogy Isten van, s hogy bennünk működik, ez nem elvont, színtelen, hipotetikus filozoféma, hanem tény, amely minden lelkes, az önkeresés korlátait legyőző megismerésben és akarati cselekvésben megmutatkozik, amely a végesség és az emberi gyengeség világában olyat állít szemünk elé, ami több, mint emberi. És ez a filozófiai bizonyítás csúcsa is, mert e bennünk lévő szellemi megszentelő hatalmat kell filozófiailag Istennek neveznünk. Amilyen bizonyos, hogy mi vagyunk, olyannyira bizonyos, hogy Isten van és mi őbenne vagyunk. Amilyen bizonyos a mi szellemi voltunk, olyannyira Isten a legfőbb szellem; mert mi benne fejtjük ki szellemi tevékenységünket, benne gondolkodunk. Isten a szent akarat, mert amennyiben szent-re törekszünk, az az ő akaratának ereje bennünk Isten a legfőbb szeretet, mert benne szeretjük kölcsönösen egymást és őt. Ezáltal nem csupán tudományosan értelmeztük az embert, mivel éppen itt szűnt meg a tudomány merőben absztrakt, önmagán kívül érthetetlen tanítása, és így az ember önmagával is tisztába jött, értelmezhetővé vált nyugtalan vágyakozása, megoldatlan kettőssége, amely értetlenül hajtja –, és ezáltal teljesen felépült. Szeretete, lényének alapvető ösztöne ezzel megkapta igazi, megmaradó tárgyát, akarata az igazi megnyugvást, s nem azért, hogy tétlenül nyugodjék bennük, hanem hogy saját önzetlenségében, de az isteni lelkesedéstől vitetve, mind a szemlélődésben, mind a cselekvésben csak az örökkévalóra törekedjék, csak azt teljesítse be.

Sir Alexander Flemming: (Hiszek benned, végtelen világszellem...)

Hiszek benned, végtelen világszellem,
egyedül a Te kegyelmed által lettem az,
amit kezdettől fogva lelkembe helyeztél, segítő!
Te adtad nekem azt a tüzet és azt a fáradhatatlan buzgalmat,
ami nélkül tevékenységem töredékes maradt volna.
Csak neked köszönhetem, hogy a tiszta akaratot,
amely lelkesített, úgy vethettem be,
hogy az emberek segítségére tudtam lenni.
Amint Te mindig vigaszt, örömet és áldást adtál nekem,
Úgy tudtam én is hitet, reményt és szeretetet adni a világnak.
A Te neved dicsértessék mindörökké!

Charles de Foucauld: (Atyám, reád bízom magamat...)

Atyám, reád bízom magamat,
tégy velem, amit akarsz!
Bármit teszel is velem, köszönöm neked.
Kész vagyok mindenre, elfogadok mindent.
Csak teljesedjék akaratom rajtam
és minden teremtményeden,
semmi másra nem vágyom, Istenem!

Benjámín Franklin: Kövesd Jézust!

Kövesd Jézust! – Egy prédikációt hallgattam, amely egy árvaházi gyűjtés célját szolgálta; az elején elhatároztam, hogy odaadom a rézpénzemet, aztán az ezüstömet, a végén odaadtam mindent, az aranyamat is!

Benjámín Franklin maga fogalmazta sírfelirata

Itt nyugszik Benjamin Franklin teste, egy könyvnyomtatóé; olyan, mint egy régi könyv fedőlapja, amelyből kivették a belsejét, amelyről leszedték a fölíratot és az aranyozást – férgek eledele. Azonban maga a mű nem vész el, hanem hite szerint egykor újra meg fog jelenni egy új, szebb kiadásban, újra átnézve és javítva a Szerző által!

Galileo Galilei: A Szentírás igazsága

A Szentírás soha nem hazudhat vagy tévedhet. Kijelentései feltétlenül és sérthetetlenül igazak. Soha nem tévedhet, csak a magyarázó képesek különféleképpen tévedni, mert sok helyen nem csupán alkalmas a közvetlen, szó szerinti értelemtől eltérő magyarázatra, hanem igényli is azt. A Szentírás és a természet, mind a kettő az isteni igéből ered; az előbbi a Szentlélek sugallatára, az utóbbi az isteni parancsok teljesítője. Azonban el kell ismerni a következőket: egyrészt a Biblia, hogy alkalmazkodjék a nagy tömegek felfogóképességéhez, sok olyat mond, ami látszólag, ha megállunk a tulajdonképpeni szó szerinti értelemnél, eltér az abszolút igazságtól; másrészt viszont a természet kérlelhetetlen és változatlan és semmit nem törődik azzal, hogy rejtett működési módja hozzáférhető-e az emberi felfogóképesség számára vagy sem.

Mahatma Gandhi: Mindennapi imádság

Az igazságban akarok maradni.
Semmiféle igazságtalanság előtt nem akarok meghajolni.
A félelemtől ment akarok maradni.
Nem akarok erőszakot alkalmazni.
Mindenkivel szemben jóakarátú akarok maradni.

Carl Friedrich Gauss: Ragaszkodjunk a hithez!

A halál által történő fájdalmas elszakadáskor nincsen más vigaszunk, csak az az erős meggyőződésünk, hogy az utolsó osztályt járjuk, s mindig magasabb iskolába léphetünk. Ragaszkodjunk ahhoz a hitünkhöz, hogy a földi élet rejtélyének lesz egy szebbe magasztosabb megoldása, s mi részese leszünk ennek. Sok minden bizonyítja, hogy az anyagi világ mellett létezik még egy másik, tisztán szellemi világrend, ugyanolyan sokféleséggel, mint ez, amelyben élünk – s egykor abban fogunk részesedni. Vannak olyan kérdések, amelyeknek a megválaszolására sokkal nagyobb súlyt fektetnék, mint a matematikai problémákra; ilyenek például az etika, az Istenhez fűződő kapcsolatunk vagy rendeltetésünk és jövőnk kérdései. A lélek számára létezik egy magasabb rendű kielégülés, amihez az anyagi világra egyáltalán nincs szükség.

Nagy Szent Gertrúd: (Üdvözlégy, áldott légy, ó legszentebb Oltáriszentség...)

Üdvözlégy, áldott légy, ó legszentebb Oltáriszentség! Annyiszor, ahány csillag van az égen, szikra a tűzben, por a levegőben, vízcsepp a tengerben és homokszem a földön! Légy áldott annyiszor, ahány virág van tavasszal, gyümölcs nyáron, hulló falevél ősszel, hópehely télen s ahány teremtmény van az égen és a földön! Méltó vagy erre én Istenem, aki a kenyér és bor színe alá rejtőzöl.

Üdvözlégy, áldott légy, ó legszentebb Oltáriszentség, annyi dicsérettel, amennyit csak minden angyal és minden ember műveivel és cselekedeteivel, szívének vágyával, agyának gondolatával, kimondott szavaival zengeni tud. Méltó vagy erre én Istenem, aki szent testeddel és véreddel táplálsz bennünket.

Üdvözlégy, áldott légy, ó legszentebb Oltáriszentség! Annyi dicsérettel, amennyit a Szentháromság mindenhatóságával létre tud hozni, bölcsességével magába tud fogadni, tudásával el tud ismerni s szeretetével kíván és akar, mindenütt, mindig, örökkön örökké! Méltó vagy erre én Istenem, aki ebben a szentségben nemcsak emberségeddel, hanem Istenségeddel is egyesülni akarsz velünk!

(Szemerjay Kovács Dénesné fordítása)

Johann Wolfgang Goethe: Vándor éji dala

Égi vendég, ki a bűt
és a kínt elcsöndesítet
s aki kétszer nyomorult,
kétszeresen felüdítet:
nincs a harcnak most se vége!
Ennyi kínn és kéj minek?
Drága béke,
jöjj és töltsd be szívemet!

(Szabó Lőrinc fordítása)

Joseph von Görres: Isten tüze ég az emberi természetben

Még frissen és elevenen csobognak a források; még kimerítetlen áll minden élet négy eleme a természetben, három tenger árad egy hatalmas hegység körül; itt kell az embernek merítenie és innia, mert a természet arra vágyakozik, hogy az ember megváltsa az átoktól. Egyáltalán nem aludt ki a szent tűz, amely Istentől indul ki és ott ég az emberi természetben; egyetlen szikra sem hunyt ki, amely egyszer fellobbant! Sokan balgaton nekivágtak, hogy elhagyják Istent, de Isten nem hagyta el őket emiatt, csak jobbik énjüket veszítették el: ami korábban tudatosan működött bensőjükben, az most öntudatlanul zajlik, s azok, akik belső elhívásuknak megfelelően a Legmagasabb tanácsában ülhetnének, most alávetett eszközként kénytelenek szolgálni őt.

Legyen mindenki mindig őszinte önmaga és a saját lelkiismerete előtt; hallgasson mindazokra a hangokra, amelyek lelkében megszólalnak, s ne hallgattassa el erőszakkal azokat, amelyek számára kellemetlenek; ne tegyen másokat becstelenségének vagy gyávaságának társainál. A megbántott természet előbb vagy utóbb viharos lázadásban bosszulja meg magát, és az embert ügyeskedése éppen akkor hagyja cserben, amikor a legnagyobb szüksége volna a segítségre. Szabadon, megkötések nélkül járjon az ember; amilyennek Isten megalkotta, olyannak vegye önmagát!

Jacob Grimm: Hiszem...

Hiszem, érzem és bízom abban, hogy van bennünk valami isteni, ami Istenből indult ki, és ismét Istenhez vezet bennünket. Ez megmarad és ott él az emberben, s mint a tűz; önmagától lesz naggyá; de történelmileg, vagyis a mi időfogalmainkkal kifejezve, nagyon különböző módon nyilatkozik meg, a földihez, az emberihez fűződő viszonya szerint.

Romano Guardini: Nagy vagy, Uram!

Nagy vagy, Uram, és fenségednek nincsen mértékei Minden Te vagy! Mindent megtehetsz! Végtelen életed teljességében nem szorulsz rá semmire, hanem örök szabadságban nyugoszol! A Te hatalmad azonban nemcsak erő, hanem igazság és jóság isi És a Te Fiad nemcsak valóság, hanem szent értelem is!

Te olyanaranyira vagy igaz, amennyire létező vagy; olyannyira vagy jóságos, amennyire erős vagy; és a Te valóságod, Uram, amely előtt nem állhat meg a miénk, teljesen egy szentségeddel, ó örök Fényi így vagy „az Úr, az Isten, az Egyeduralkodó, aki van, és aki volt”, és „aki” méltó, hogy fogadja a magasztalást, a tiszteletet és a hatalmat”.

Taníts meg, hogy megismerjem magasztos voltod titkát! Engedd megértenem, hogy az előtted való meghajlásban teljesedik ki a lényem! Csak amennyiben ez világossá válik számomra, annyiban leszek az igazság birtokosa. Csak akkor üdvözülök, ha így teszek. Örök Isten, ha téged imádlak, akkor vagyok biztos nyugalomban, s ha ezt nem teszem, életem árnításban és zavarodottságban vész el.

Ajándékozd nekünk, Uram, fenséged örömét! Ha az megvan bennünk, gazdagok vagyunk! „Dicsérünk téged, magasztalunk téged, imádunk téged, hálát adunk neked nagy dicsőségedért” – imádkoztatja velünk az egyház; add kegyelmedet, hogy ezt a szív örömeiben tegyük!

Ámen.

Hakuin, Zen-mester: A megvilágosodás himnusza

Minden élőlény eredetileg buddha.
Úgy van, mint a víz és a jég.
Víz nélkül nincsen jég.
Az élőlényeken kívül nem létezik buddha...

Föltárul az ok és az okozat egységének a kapuja,
egyenesen vezet a nem-kettősség és nem-háromság útja,
a nem-forma formáját formává teszi,
haladás és visszatérés nélkül, mentesen minden mozgástól,
a nem-gondolás gondolatát gondolattá teszi:
az ének és a tánc szintén a dharma hangja.

Akadály nélkül nyílik a Szamadhi ege,
kerekén ragyog a négyszeres bölcsesség Holdja,
Mire lehetne még vágyódni,
kinek mutatja meg magát a kioltódás?
Itt van a Lótusz földje,
ez a test buddha.

Dag Hammarskjöld: Imáiból

Szenteltessék meg a te neved,
ne az enyém;
jöjjön el a te országod,
ne az enyém;
legyen meg a te akaratod,
ne az enyém.
Adj nekünk békét veled,
békét az emberekkel,
békét önmagunkkal,
és szabadíts meg a félelemtől.

Te, aki fölöttünk vagy;
Te, aki egyikünk vagy;
Te, aki vagy –
mibennünk is,
hadd láthassanak mindnyájan téged
– énbennem is;
hadd készíthessem elő a te utadat,
hadd köszönjem meg neked mindazt,
ami történik velem;
hadd figyelhessek mindig mások szükségére.
Tarts meg szeretettedben,
ahogy kívánságod szerint én is megtartok
mindenkit az enyémben.
Hadd irányuljon bennem minden
a te dicsőségedre.
Ne essem sohasem kétségbe.
Mivel kezéd oltalmában vagyok,
s tiéd minden hatalom és jószág.
Mindenható...
bocsásd meg
kételyeim,
haragom,
büszkeségem.
Irgalmad
alázzon meg,
szigorod emeljen fel.

(Lukács László fordítása)

Hermann Hesse: Az üveggyöngyjáték

A Mind zenéje s Mesterek zenéje
Hallgatására készülünk ma itt fel,
Megidézni a tiszta ünnepélyre
Áldott korokat nagy szellemeikkel.

Emeljen minket mágikus jelképek
Titka, formuláik igézetén
A parttalan, a viharzó, az élet
Hasonlat lett, gyémántkemény.

Csillagzatként kristályos hangot adnak,
Szolgálatukban teljesül a lét,
És köreikből senki sem zuhanhat
Máshova, mint a szent Közép.

(Vajda Endre fordítása)

Friedrich Hölderlin: Patmosz

Közeli
s megfoghatatlan az Isten.
De ahol veszély fenyeget,
fölmagaslik a menedék is.
Sötétségben fészkelnek a sasok,
s félelmet nem ismerve járnak
a szakadék fölött az Alpok fiai
az ingatag fahídon.

Tehát, mivel körös-körül
az idő ormai tornyosulnak,
s közel élnek szeretteink,
tikkadva a legkülönállóbb csúcsokon,
adj ártatlan vizet nekünk,
adj szárnyat, hogy hűségesen
átjuthassunk és visszatérjünk.

Így szóltam, mire egy génusz,
gyorsabban a vártnál
s messzebbre a valaha is
remélnél, elragadott
hajlékomból. Esti homályba
borultak, amerre jártam,
a hazai árnyas erdők
és elvágódó patakok;
sosem láttam ezt a vidéket;
de nemsokára üde fényben,
titokzatosan,
arany párába burkolódzva,
gyorsan föltornyosulva,
egy iramban a nappal,
ezer hegyorommal illatozva, felragyogott

előttem Ázsia, s szemképrázva kerestem
valami ismerőset, mert szokatlanok
voltak a tágas utcák, ahol
a Tmóloszról aláfut
az aranyékú Paktólosz,
s a Tauros áll s a Messzógisz,
s virággal teli a kert,
mint hangtalan tűz; de a fényben
odafenn az ezüst hó tündököl,
s halhatatlan élet tanújaképpen,
megmászhatatlan szirtfalakon
ősidőktől nő a borostyán, és élő oszlopok,
cédrusok tartják és babérfák
az ünnepélyes,

isteni alkotású palotákat.

Zajlik Ázsia kapuja táján,
erre meg arra futva
a bizonytalan tengerszinten,
árnyéktalan út elég,
de ismerős a szigetek közt a hajós.
S amint fülembe jutott,
hogy a közel fekvőknek egyike
Patmosz maga,
heves vágy tört reám,
hogy oda látogassak, és ott
a sötét barlanghoz közeledjem.
Mert a forrásokban bővelkedő
Ciprusnál, sőt nem egy
másik szigetnél Patmosz
kevesebb pompa között lakozik.

Vendégszerető
szűkösebb hajlékában
mindazonáltal,
s hogyha hajótörötként,
avagy szülőföldjét siratva,
avagy elveszített barátját,
közeledik egy idegen,
szívesen meghallgatja, és gyermekei,
a forró liget hangjai,
s ahol besüpped a fővény, és megreped
a föld felszíne, ama hangzatok
hallják őt, s szerető visszhangja kél
a férfi panaszának. Ezt cselekedte
egykor az Istentől kegyelt
látnokkal is, ki boldog fiatalkorában

kísérte
a Magasságbeli fiát elválhatatlanul, mivel
kedvelte a Zivatarhozó az ifjú
jamborságát, s látta a figyelmes férfiú
színről színre az Isten arcát,
mert a szőlő misztériumakor
együtt ültek, estebéd idején,
s nagy lelkében nyugodt sejtelemmel a halálról
beszélt az Úr, és a legmélyebb szeretetről, mivel
a jószág felől sosem elégelte meg
a szót, sem azt, hogy földerítse,
mit látott, a világ haragját.
Hisz mindenki jó. Meghalt azután. Sokat lehetne
erről mondani. S látták végül társai, mint tekint
diadalmasan a legörvendezőbbre.

Mégis búslakodtak, mivel
beesteledett, s álmélkodónak,
mert nagyra szánták magukat szívükben
e férfiak, noha szerették a nap alatt
az életet, s nem vágytak elszakadni
az Úrnak és honuknak
arculatától. Úgy beléjük égett,
mint tűz a vasba, az, és árnyalakja.
a Szeretettnek melléjük szegődött.
Leküldte ezért
hozzájuk a. Lelket, s íme megremegett
a ház, s Isten viharai robogtak
messzedörögve
a balsejtelmű fők felett akkor, komoran.
Épp összegyűltek a halálmegvetők,

mikor búcsúzólul
még egyszer megjelent előttük.
Mert kialudt a napvilág,
a fejedelmi, s darabokra törte
az egyenes sugarú jogart,
istenkínokat állva ki, önnön akaratából,
mert bizonyára visszatér
annak idején. Hisz nem lett volna jó
később, hirtelen összeomolva, nem méltó,
az emberi munka, de attól fogva
boldogság volt
lakozni szerelmetes éjben, s megőrzeni
jámbor szívükben állhatatosan
a bölcsesség mélységeit. És messze benn
a hegyekben is zöldell sok eleven kép.

Mégis rettenetes, hogyan szórja szét
vég nélkül, erre-arra, az élőket az Isten.
Mert már a kedves; jó barátok
arcától is válni kellett,
és messze menni, túl a hegyeken,
egyedül, noha kettős alakban
ismert, egyetlen hangon szóló
volt a mennyei Lélek; és nem jóslatban élt, hanem
fürtjeikbe kapott, jelen lévén,
amikor rájuk, hirtelenül
messzesietve, visszanézett
az Isten, s ők esküt kiáltva,
hogyan megálljon, s mintegy aranykötélre
kötve azontúl,
a gonoszsgot nevének nevezve, egymás felé nyújtották kezüket.

De mikor meg kellett halnia
annak, aki leginkább

volt szépséggel tetézve, úgyszólván alkata
csoda számba ment, és az égiek reá
mutattak, és mikor, egymás számára örök rejtelem,
nem tudták megérteni
egymást, kik együtt éltek immár
az emlékezésben, és nemcsak a fővény avagy
a legelők vétettek el, s nemcsak a templomot
rabolták el, hanem a félistennek
s övéinek tisztelete is
eltöröltetett, s még a Magasságbéli
arca is afőlött
látszott töprengeni, hogy sehol sem
található többé halhatatlan az égben, avagy
a zöldellő földön, mi oka lehet ennek?

A magvető szórása ez, mikor
fölapátolja a búzát,
a fényességbe hajítja, s megrostálja a szérűn.
Pelyva hull a lába elé, azonban
hullik végül a szem is.
Sebaj, ha némelyik
veszendőbe megy, s eleven
hangok halnak ki a beszédből,
mert az isteni munka hasonlít a miénkéhez.
A Magasságos nem kíván egyszerre mindent.
Bárcsak volnék annyira gazdag,
amennyi vasat terem a tárna,
s tüzes lávát az Etna,
hogy képet festhetnék, s olyannak
látnák, amilyen volt, a Krisztust.

De ha valaki magát ösztönözné,
s szomorú szavakkal, útközben, fegyvertelen létemre,
rajtam ütne, hogy meglepődjem, s az Isten
képét egy szolga gyarlón festené meg –
Egyszer haragudni láttam
az ég Urát, nem azért, hogy cselekedjem, hanem,
hogy okuljak. Jóságosak az istenek, de nincsen gyűlöletesebb,
mígcsak uralkodnak, a hamisságnál nekik, s kihalt
az emberség immár az emberekből.
Mert nem az égiek intézkednek, hanem
a halhatatlan Sors parancsol, s műve önként
halad útján, és siet a vég felé.
Ugyanis, hogyha magasabbra száll a mennyei
diadalmenet, az erősek jelszó gyanánt kiáltják
nevét a Magasságbeli győzedelmes Fiának,

akárcsak a napét, s ím itt az ének
kormánypálcája, amely lefelé int,
mert semmisem alantas. Ébresztgeti

a holtakat, kiket hatalmába még nem kerített
az eldurvulás. Várja már nemegy
bátortalan tekintet,
hogymegláthassa a fényt. Nem kívánnak
éles sugárzásban virulni,
bár csak az arany kantár tartja féken merszüket.
De amikor már
elfeledkeztek a világ
bozontos szemöldökéről,
s rájuk a Szentírás lágyan derengő fénye hull,
a kegyelemtől boldogan
járhatnak-kelhetnek a szelíd tekintet sugarában.

És ha az égiek most
úgy szeretnek, mint hiszem,
mennyyivel inkább téged,
mert *egy*et jól tudok,
nevezetesen, hogy az örök Atya akarata
számodra szent. Elcsendesült az ő jele
a mennydörgő boltozaton. S van, aki az alatt áll
életelioszát. Mert Krisztus él még.
A hősök pedig az s fiaí,
tőle jöttek mind, és a szent könyvek
nemkülönben, s a villám fényét növelik
az eddigi földi tettek,
a szakadatlan versenyyfutás. S jelen van ő, hisz alkotásai
öröktől ismeretesek előtte.

Rég, túl rég láthatatlan
dicsősége az égieknek.
Mert szinte már vezetniük kell
ujjainkat, és szégyenletesen
tépi ki szívünket hatalmuk.
Hisz áldozatra vár az égiek mindegyike.
Ha csak egyet is elhanyagoltunk,
jó abból sosem származott.
Szolgáltunk a földanyának
s a napvilágnak, nem is oly rég,
tudatlanságból, de az Atya,
ki mindenek fölött uralkodik,
azt óhajtja leginkább, egy szokásban maradjon
a szilárd betű, s magyaráztassék híven
a fennálló világ. Ezen légy, német költemény!

(Kálnoky László fordítása)

Christian Huygens: Aki a világmindenséget szemléli...

A világmindenség szemlélete elvezet az alázatossághoz. Ha megfelelő módon jelenítjük meg a miénkhez hasonló földek és az azokat benépesítő lények nagyságrendjét, nem fogjuk többé a földi nagyságot bámulni. És nem nézhetünk föl Istenre, mindezen nagy világok őskorára másképp, mint mély tisztelettel lelkünkben!

Francis Jammes: Ima azért, hogy a szamarakkal mehessen a paradicsomba

Add meg, Uram, hogy oly napon szólítson el az ég,
amikor porzik az ünnepi vidék.
Szeretnék, ahogy itt lent szoktam, valami
kedvemrevaló utat választani
a Paradicsomba, nagy csillagokkal rakottat.
Fogom majd botomat, megyek az országútra,
s így szólok a szamarakhoz, barátaimhoz:
Francis Jammes vagyok és az égbe indulok,
mert a jó Isten a poklot nem ismeri.
S folytatom: Jöjjetek; kék ég barátai,
kik csak fületekkel hessentitek, szegények,
szelíd állatok, a bögölyt, botot s a méhet....

Óh, hadd lássam velük együtt Szent Színedet,
hiszen úgy szeretem, amikor fejüket
lehajtják szelíden, és megállnak, keresztbe
téve kis lábukat, hogy reszket az ember szíve.

Előttem állok majd, s mögöttem a fülek ezre
s mind, kik kosarakat cipeltek görnyedezve,
vagy tollseprős kocsit húztak s bádogkocsit,
púpos kannák előtt roskadozó csacsik,
tömlőhasú, terhes nőstények, rogyadozók,
s akiknek lábszárán kis nadrágocska lóg
kék és szivárgó sebeik miatt, melyeket
kimarnak és körülülnek makacs legyek.
Hadd járuljak, Uram, eléd e bús seregben.
S add meg, hogy angyalod bennünket elvezessen
a lombos patakokhoz, ahol cseresznye leng dús
fürtökben, sima, mint a kacagó leányhús,
és add meg, hogy a lelkek édenében égi
vized fölé hajolva, olyan legyek én is,
mint ők, akik szelíd s nagy szegénységüket
az örök szeretet tükrében nézegetik.

(Szabó Lőrinc fordítása)

Keresztes Szent János: Ének a legfontosabb jegyzetekből

Élet vizét ha itta,
lelkemnek kínzó szomjúsága támadt,
kijáratát kutatta
a testből, arra várt csak,
oltó vizét igya e szomjúságnak.

Nyűgét levesse végleg,
e köteléket porba hagyja veszni,
mert kín neki az élet,
édes hazája messzi,
idegen az, mi tőle elrekeszti.

Még kínzóbb így az emlék,
a rossz jelen tűnt javakat idéz föl,
minden övé volt nemrég,
s most gyötrelmem sebétől
sajog a szív, megfosztva Istenétől.

Isten kinek jelen van,
szerencsésebb e léleknél, ki volna?
Ki élne boldogabban!
Szomját forrás ha oltja,
vizét az tőle többé el se vonja!

Hazám, te egy s valódi,
Te benned élők menekítő háza!
Vigaszt te tudsz csak adni.
Igazak zokogása
csitul s a szív ott Istenét imádja!

Ó, életem, múlandó,
az örök élettél ha egybeverlek,
nem vagy hozzá hasonló!
Hogy hívnám életemnek?
Csakis halálomnál kegyetlenebbnek.

Kemény és kurta élet,
lefejtem majd magamról szorításod,
elhagylak végre téged,
koporsómból kiszállok,
hisz vőlegényem vár, akit imádok.

Ó, jaj, égess magaddá!
Ó; Istenem szentséges szerelemmé!
Földed bár hátrahagyná
teremtmenyed, bár eggyé
válhatna Véled s glóriád övezné!

Szerelmesem, mikor lesz,
magam hogy látom ily dicsfényre jutni,
E testből hogy jutok ki?
Mikor fogok ily győzelmet aratni?

Szerelmed átkarol majd,
jó Jézusom, s lesz halálnál erősebb?
A világ szája hallgat,
nem választ el tetőled,
az ördög és hús hatalma se tör meg?

Szerelmed lángja, Isten,
mikor gyújt engem édes lángolásra,
hogy égessen, hevítsen
kemence lángolása,
mikor emészt, mikor fogad magába?

Mikor ragad el innen
a szerelem mindennél szilajabban?
Mikor engedsz be engem?
Dicsőn, háborítatlan
mikor is lakhatom már országodban?

Végy föl, Isten, a sárból,
Te vígaszom, javam és menedékem,
e nagy nyomorúságból!
Dicsőségem, ó, nékem,
Tevéled hadd lakozzam fönt az égben.

Magadba, ó, emelj föl,
s mi eggyéválnom Tevéled nem enged,
a hideget szívemből
vedd ki, e szeretetnek
vakságáért szereteted ne vond meg!

Tüzedtől lángra kapva
egész bensőm elégne Benned, Isten!
Ó bár Beléd omolna,
megsemmisülne minden,
eloldozódna testem és a lelkem!

Kapudat nyisd Uram meg!
E nyomorult szeretetedbe lépjen!
Jelét szeretetednek
add meg neki egészen!
E csúszó féreg Benned hadd reméljen!

Ne késlekedj szeretni,
tedd hogy erősen szeresselek Téged!
Szemedet rámemelni
méltóztass, kérve kérlek!
Előtted állok, Uram, amíg élek.

Akartad szólításom,
szólítlak hát szüntelen sóhajommal.
Akartad vágyódásom,
Uram, hogy végre meghallj,
még meddig esdekeljek sóhajommal?

Méltatsz-e szerelemre?
Mikor kapom meg válaszodat immár?
Uram, kérlek, tekints le,
halálomon vagyok már,
Mindenhatóm, Te mintha távolodnál!

lelkemnek éke, édessége, jöjj el!
Szerelmed közelítsen,
napod vígan ha fölkel,
a Te kegyelmed fényessége tölt el!

Hozzád sóhajtok egyre,
s ha börtönömnék ideje tovább tart,
akkor is esedezve
várom, hogy rám figyelsz majd,
hogymennyei dicsőségbe foglalsz.

Ha elfeledlek egykor,
szerelmesem, egyetlenem, egy Isten,
legyek feledve akkor,
kinek senkije sincsen,
teremtett lélek engem ne segítsen!

(Takács Zsuzsa fordítása)

Carl Gustav Jung: A léleknek vallási funkciója van

Ha a lélekben nem lennének tapasztalatunknak megfelelően a legmagasabb értékek, akkor a legkevésbé sem érdekelne a lélektan, hisz a lélek nem volna más, csak nyomorúságos pára. Én azonban százszoros tapasztalat alapján tudom, hogy nem az, ellenkezőleg, mindazon dolgoknak tartalmazza a megfelelőjét, amiket a dogma megfogalmazott, sőt még azon felül is néhány dolgot, s éppen ez teszi a lelket képessé arra, hogy olyan szem legyen, amelynek az a rendeltetése, hogy szemlélje a fényt. Ehhez végtelen nagyságra és elérhetetlen mélységre van szüksége. Szememre vetették, hogy „istenivé teszem a lelket”. *Nem én – Isten maga tette istenivé!* Nem én találtam ki a lélek vallási funkcióit; én csak felsorakoztattam a tényeket, amelyek bizonyítják, hogy a lélek „naturaliter religiosa”, azaz vallási funkciója van: olyan funkciója, amit nem én helyeztem beléje vagy értelmeztem, hanem saját maga hozza létre magából úgy, hogy semmiféle vélemény vagy szuggesztió nem ösztönzi rá.

Immanuel Kant: Az erkölcsi törvény

A lélek halhatatlansága és Isten léte a tiszta gyakorlati ész posztulátuma. A Végtelen, akinek az időhöz kötöttség semmi, ebben a számunkra vég nélküli sorban látja az erkölcsi törvénynek való megfelelés egészét... Ami a teremtménynek csupán ezen rész reményét tekintve juthat, az a megpróbált gondolkodásmódjának a tudata. A kereszténység tanítása, ha még nem mint hittant tekintjük, ebben a dologban fogalmat ad a legfőbb Jóról (Isten országáról), amely *egyedül* tesz eleget a gyakorlati ész legszigorúbb követelményének. Ily módon az erkölcsi törvény elvezet a legfőbb Jó fogalmán mint a gyakorlati ész tárgyán és végcélján keresztül a valláshoz, vagyis kötelességeinknek isteni parancsként való fölismeréséhez, nem szankciókként, vagyis egy idegen akarat önkényes, önmagában véletlen rendelkezéseiként, hanem mint minden egyes szabad akaratnak a törvényeiként, amelyeket azonban mégis a legfőbb Lény parancsainak kell tekinteni, mert csak egy erkölcsileg tökéletes (szent és jóságos), ugyanakkor mindenható akarattól remélhetjük a legfőbb jót, amelyet törekvéseink tárgyává tenni parancsolja és az erkölcsi törvényt kötelességünkkel teszi, s csak az ezzel az akarattal összhangban juthatunk el oda. Kötelesség, mily magasztos, nagy szól Mindent a kötelesség szentsége mögé helyezni, és tudatában lenni annak, hogy ezt meg is tudjuk tenni, mert a saját eszünk saját parancsának ismeri el, és azt mondja, hogy ezt *kell* tennünk, vagyis mintegy magát *teljességgel az* érzéki világ *fölé* kell emelnie. S a törvénynek ettől a tudatától elválaszthatatlan az érzékiséget uraló képesség ösztönző rugója is. A természeti szükségszerűség törvénye szerinti *kauzalitást* csupán *a jelenségnek*, míg *a szabadságot* (spontaneitást) ugyanazon lénynek, önmagában való dolognak (Ding an sich) kell tulajdonítanunk.

Két dolog van, ami lelkiületünket mindig új és növekvő csodálattal és tisztelettel tölti el, mennél gyakrabban és tartósabban foglalkozik vele a gondolkodásunk: *a csillagos ég fölöttem és az erkölcsi törvény bennem.*

Sziénai Szent Katalin: (Ó mennyire édes a léleknek...)

Ó mennyire édes a léleknek és mennyire kedves előttem a szent imádság, amelyet önmaga és az Én megismerésem házában végez, amikor felnyitja az értelem szemét a szent hit világosságával és kitárja érzületét szeretetem bősége felé!

Ez a szeretet láthatóvá lett számotokra az én látható egyszülött Fiam által, aki a Vérével mutatta meg e szeretetet. A Vér megrészegeti a lelket, az isteni szeretet tüzebe öltözteti és eledeléül adja a Szentséget, melyet Én bocsátottam rendelkezésekre a szent Egyház misztikus testében. Azaz odaadtam Fiam, az egészen Isten és egészen ember Testét és Vérét, hogy szolgálj; kinek kezében vannak a Vér kulcsai, szolgálja fel nektek.

Ez az a misztikus fogadó, miként már mondtam, amely ott áll a hídon, és a vándoroknak és zarándokoknak, akik Igazságom tanításának útján járnak, eledelt és nyugvóhelyet ad, hogy gyengeségükben el ne lankadjanak. Olyan eledelt, amely a belőle táplálkozó lélek vágyának megfelelően többé vagy kevésbé erősít meg, akár lelkileg, akár szentségileg veszi magához. Szentségileg akkor veszi, amikor a Szentáldozáshoz járul; lelkileg pedig akkor, amikor a szent vágygal áldozik: akár úgy, hogy a Szentáldozás után vágyakozik, akár úgy, hogy a megfeszített Krisztus Vérét szemléli, azaz a szeretetnek azzal az érzületével áldozik, amelyet a megfeszített Krisztus Vérében talált és ízlelt meg, mert meglátta, hogy ez a Vér szeretetből ontatott ki. Ettől megrészegül és szent vágyra gyúl; és vágya kielégül, mert egyedül az én szeretetem és a felebarát szeretete tölti be.

Hol nyerte ezt a kegyelmet? Önismerete házában és a szent imádság gyakorlatában, mely által elérkezett oda; hogy elvesztette a tökéletlenségét. Ugyanúgy, mint a tanítványok és Péter, akik bezárkóztak, virrasztottak és imádkoztak, és elvesztítvén a tökéletlenségüket, megnyerték a tökéletességet: Mivel? A kitartással, melyet a szentséges hit fűszerezett.

Ne gondold azonban, hogy a lélek sok: buzgóságot és táplálékot talál az imádságban, ha az csak az ajkak imája, miként sok lélek; is teszi, kiknek imádsága inkább szó, mint érzület, s úgy tűnik; nem figyelnek másra, csak hogy sok zsoltárt és Miatyánkot mondjanak el, és a kitűzött számú imádságokat elvégezzék. Valóban úgy tűnik, hogy figyelmüket is, érzületüket is csak az imádság szóbeli elmondásába vetették. Nem szabad így tenni, hiszen ha minden egyebet mellőznek, kevés gyümölcsöt hoznak és imádságuk, kevésbé tetszik nekem. És ha most megkérdezet: „Talán el kell hagyni a szóbeli imádságot, lévén, hogy a benső imádság nem mindenkit vonz?” – mondom neked, nem; hanem a léleknek használnia kell az értelmét; mert én jól tudom, hogy a Lélek először tökéletlen és csak utána lesz tökéletes, és ugyanígy imádsága is először tökéletlen. Amíg pedig a lélek tökéletlen, addig szóbeli imát kell mondania, nehogy lustaságba essen, de a szóbeli imádság sohasem végezhető a benső ima nélkül.

Miközben ajkaival mondja az imát; törekednie kell rá, hogy elméjét az irántam való szeretethez emelje és vezesse, úgy, hogy végiggondolja általában a bűneit és szemléli az én egyszülött Fiam Vérét; amelyben megtalálja szeretetem bőségét és bűneinek bocsánatát. Akkor önismerete és hibáinak tudata megismerteti vele az én benne levő jóságomat, és ettől az imádság gyakorlatát igaz alázatosságban fogja folytatni.

Nikosz Kazantzakis: Istenem kiáltása

Isten teljesen és egészen benne lakik a csöppnyi rovarban, a legkisebb gondolatban. Itt áll ki Isten a döntő küzdelemre.

Az ég és a föld legjelentéktelenebb részecskéjében hallom Istenem kiáltását: Segítség!

Minden dolog olyan, mint a tojás, amelyben nyugtalanul őrködik és működik Isten csirája. Megszámlálhatatlan erő kínálkozik benne és kívüle, és biztosítja védelmét.

Világos értelmem és égő szívem erejéből ostromlom Isten miniden börtönét, tapogatva, vizsgálgatva és kopogtatva; hátha sikerül az anyag erődjén kireteszteni egy kaput; hátha sikerül megállapítanom Istennek az anyag erődjéből való hősi kitörését.

Gottfried Keller: Az éjszaka csöndje

Üdv, harmatittas réteken
tündöklő éj! Köszöntelek,
ki játszadozva ringsz a menny
ívén, arany csillagsereg!

Körül az őshegység, akár
éji fohászm, hangtalan,
és messze túl a tengerár
rémlik, ahogy partnak rohan.

Szellők szárnyán nyugat felől
fuvola édes hangja száll
és keleten az égre tör
a nap halvány sejtelve már.

Tűnődöm: távol, meglehet,
most hal meg egy emberfia –
s most tart győzelmi menetet
a várva várt hős dalia.

De mint a ködlő földi völgy
nagy hallgatása, én olyan
könnyű vagyok, s akár a föld,
olyan jó, olyan szóttalan.

Szívem mélyén a maradék
maró sajtás is elcsitul.
Mintha előttem őt nevét
végre kimondaná az Úr.

(Lator László fordítása)

Kempis Tamás: (Add meg nekem, édes és szerelmes Jézusom...)

Add meg nekem, édes és szerelmes Jézusom,
hogy minden teremtményen túl benned
nyugodjam meg,
minden egészség és ékesség,
minden dicsőség és tisztesség,
minden hatalom és méltóság,
minden tudomány és elmeél,
minden gazdagság és művészet,
minden öröm és ujjongás,
minden hírnév és magasztaltatás,
minden édesség és vigasztalás,
minden reménység és ígéret,
minden érdem és kívánság,
minden adomány és ajándék fölött,
amit adhatsz, belém áraszthatsz,
minden vigasság és örvendezés fölött,
amit szívem fölfoghat, átélhet,
végül az angyalok és arkangyalok fölött,
az ég seregei fölött,
túl minden láthatón és láthatatlanon,
mindenem, ami nem Te vagy, én Istenem.
Mert Te, Uram, Istenem, mindennél jobb vagy,
Te vagy egyedül fölséges,
egyedül hatalommal teljes,
Te egyedül minden mértéket betöltő,
telisded-teljes,
Te egyedül árnyéktalanul kedves és vigasztaló,
Te egyedül hibátlanul ékes és szeretnivaló,
Te egyedül mindennél nemesebb
és dicsőséggel teljes,
akiben minden jó egyszerre és tökéletesen megvan,
mindig is megvolt és meg is lesz,
s azért kevesebb és elégtelen rajtad kívül
minden más, amit nekem adsz,
vagy amit magadról kinyilatkoztatsz, megígérsz,
amikor még nem látlak,
egészen meg nem ragadlak.
Mert az én szívem igazán meg nem nyughatik,
sem teljes megelégedésre nem juthat,
hacsak benned meg nem nyugszik,
és túl nem lép
minden ajándékon, minden teremtményen.

(Jelenits István fordítása)

Johannes Kepler: Himnusz

Nagy a mi Urunk, erős és hatalmas; bölcsességének nincsen határai Dicsérjétek őt, Nap, Hold és bolygók, amilyen nyelven csak zenghetitek Teremtőtök dicséretét! Dicsérjétek őt, égi harmóniák; és ti is; felfedett igazságainak tanúi és igazolóit És lelkem, te is zengd az Úr dicséretét egész életeden át! Tőle és általa és érte vannak minden dolgok, a láthatóak és a láthatatlanok. Egyedülőt illesse tisztelet és dicsőség öröktől örökké! Amen.

Sören Kierkegaard

Ima

Te, aki egyszer személyesen jártál-keltél a földön,
nyomot hagyva, amelyet követnünk kell;
Te, aki még most is letekintesz a mennyből minden zarándokra;
Te, aki megerősítet a fáradt utast,
megvigasztalod a leverte lelket,
jó útra vezeted az eltévedtet,
enyhítet a harcos szomját;
Te, aki majd visszatérsz az Idők végén,
hogya külön-külön megítélj mindnyájunkat,
és meglássad, hogy ki követett Téged:
Ó, Istenünk és üdvözítőnk!
Példád tisztán ragyogjon a lélek előtt,
hogya szétozlasd a ködöt.
Adj erőt, hogya egyedül és változatlanul
példádat kövessük,
hogya hozzád hasonulva és téged követve
megtaláljuk az utat,
amely biztosan elvezet az ítélethez,
ahol minden embernek meg kell jelennie
és amely – Általad – elvezet az égi boldogságba, Hozzád.
Ámen.

(Szabó Ferenc fordítása)

Hogyan beszéljünk a szeretetről?...

Hogyan beszélhetnénk helyesen a szeretetről, ha elfelejtenénk Téged, ó Szeretet-Isten, akitől minden szeretet származik a mennyben és a földön! Te; aki nem fukarkodtál, hanem mindent odaadtál szeretetedben. Te, aki maga a Szeretet vagy, így aki szeret, csak azért az, arai, mivel benned van! Hogyan beszélhetnénk helyesen a szeretetről, ha elfelejtenénk téged, aki kinyilatkoztattad, mi a szeretet, Te, Üdvözítőnk és Megváltónk, aki önmagadat adtad oda, hogya mindannyiunkat megváltsa Hogyan beszélhetnénk helyesen a szeretetről, ha elfelejtenénk téged; a Szeretet Lelkét, aki semmit sem vesz el abból, ami kijár neki, de aki emlékeztet arra a nagy szeretetáldozatra, aki emlékezteti a hívőt arra, hogya szeressen úgy, ahogya akarja, hogya őt szeressék, hogya szeresse felebarátját, mint önmagát! Örök szeretet, Te, aki mindenütt jelenvaló vagy, vidd el tanúságtételeidet mindenhová, ahol hívnak. Mert igaz, hogya csak néhány művet különböztet meg az emberi nyelv, és nyomorultul a szeretet műveinek nevezi őket. De az égben csak a tett kedves, ami szeretet-aktus, őszinte az önmegtagadásban, amit a szeretet indítékából hajtának végre, tékát nem követelve semmi érdemet!

(Szabó Ferenc fordítása)

Rudyard Kipling: A festők feltámadása

Amikor már az utolsó festmény is meg van festve és a tubusokba beszáradt a festék,
amikor már a legrégebb tónusok elhalványodtak, és kihaltak a legifjabb kritikusok,
akkor fogunk nyugodni – megérdemeltük –, míg a jó segédek Mestere,
ha elmúlik egy-két aion, újra munkába állít bennünket!

A kitűnők akkor boldogok lesznek; aranyszéken ülnek.
Üstökös hajából kötött ecsettel óriás vászonra festenek.
Valódi szentek állnak modellt, akiket nagy fáradsággal festettünk itt a földön,
egy életen át ülnek egyvégtében és nem fáradnak belé.

És senki sem feddhet vagy dicsérhet bennünket, csak a Mester, és senki sem gyötri magát
akkor a pénzért vagy hírnévéért.

Mindenki a mű miatt érzett örömeiben dolgozik, mindenki a saját csillagán,
úgy festi a dolgot, ahogy látja – Istennek, minden dolgok Urának!

Paul Klee

Napló (részlet)

Csak Istennél keresek helyet magamnak, s ha rokonságban vagyok Istennel, akkor nem képelem, hogy testvéreim nincsenek rokonságban velem...

Izzásom inkább a holtak és a meg nem születettek fájából való. Nem csoda, hogy több szeretetre talál. A nemes érzékiség sokakat vonz magához melengetőn...

A művészet olyan, mint a teremtés; az első és utolsó napon érvényes.

Művészetemből bizonyosan hiányzik egyfajta szenvedélyes emberiesség. Az állatokat és valahány lényt nem földies-szívbélien szeretem. Nem hajlok le hozzájuk és nem emelem őket magámhoz. Inkább előbb magam oldódom föl az egészben, így aztán testvériségbe kerülök a legközelebbivel, minden földi szomszédsággal. Birok. A földgondolat meghátrál a világgondolat előtt. Szeretetem távoli és vallásos.

Mindennemű fausti vonás távol áll tőlem. Egy messzi, eredendő teremtéspontra helyezkedem, ahol formákat adok az emberek, állatok, növények, kőzetek és a föld, a tűz, a víz, a levegő, valamint az összes áramló erő számára. Ezer kérdés némul el, mintegy megoldódva. Itt nincsenek se tanok, se tévtanok. A lehetőségek tálon túl végtelenek, csak a belénk vetett hit él alkotóan bennem.

Meleg árad belőlem? Hideg? Erről ott, túl a fehérizzáson, szó sincsen. És mivel oda nem jutnak el túlon túl sokan, keveseket érint meg: Sokakhoz a mégoly nemes érzékiség sem ver hidat. Művem embere sem species, hanem kozmikus pont. Földi szemem túlon túl messzire látó és többnyire túlnéz a legszebb dolgokon. Ezért aztán gyakran mondják rólam: „Hisz nem is látja a legszebb dolgokat.”

A művészet teremtéshasonlat. Istent sem különösebben foglalkoztatják a jelen esetleges stádiumai.

(Tillmann J. A. fordítása)

Augusztus

Mivel eljöttem, felfakadtak a rügyek,
körben teljesség van, mivel vagyok.
A fülön át a szívhez szól
varázsos pacsirtaszó.
Mindenek Atyja vagyok,
minden csillagzaton
és minden messzeségben.
És ahogy elmentem, leszállt az est
és felhőfüggönyök
fedték el a fényt
ahogy elmentem.
A semmi árnya
vetült mindenre.
Ó,
te tövis
a hamvasan duzzadó gyümölcsökben!

(Tillmann J. A. fordítása)

Christoph Kolumbus: Imádság

A mi Urunk az, aki az igaz gondolatot adta nekem, aki mellettem volt, hogy a művet jól véghezvigyem. De nagyon jól tudom, szilárdan meg vagyok győződve – s ebbe a meggyőződésbe a kételkedés leghalványabb lehelete sem vegyül –, hogy a Fölséges visz végbe mindent, ami jó; a bűnt kivéve – semmit sem tehetünk, valamely dologról gondolatot vagy ítéletet sem alkothatunk a legfelsőbb hozzájárulás nélkül. Amikor Péter a tengerbe vetette magát, addig ment a víz tetején, amíg hite szilárd maradt; a hegyek engedelmeskednek annak, akinek hite van, ha csak akkora is, mint egy kölesmag; aki hisz, kérjen és minden megadatik neki; kopogjatok és ajtót nyitnak nektek! Ma sem kell félnie senkinek attól, hogy tiszta kézzel és a Megváltó nevével belekezdjen valamely vállalkozásba, amely igaz, s amit nemes szándékkal az ő szolgálatában visz végbe. Tetszése szerint szabott a mi Urunk minden dolognak célt, az emberi természet minden képességének Ő a patrónusa. Ő, mindennél jobb az Úr, aki azt akarja, hogy az emberek tevékenykedjenek, s aki föltárja kezét, hogy kezükbe adja az ahhoz szükséges eszközöket! Éjjel és nappal, minden pillanatban alázatosan adjunk hálát neki!

Gottfried Wilhelm Leibniz: (A régi filozófusok nagyon kevésbé ismerték ezeket a fontos igazságokat...)

A régi filozófusok nagyon kevésbé ismerték ezeket a fontos igazságokat. Egyedül Jézus Krisztus fejezte ki őket isteni tökéletességgel, oly világosan és egyszerűen, hogy a legfaragatlanabb szellemek is megértették. Evangéliuma megváltoztatta az emberi dolgok egész arculatát is. Jézus Krisztus megajándékozott minket a mennyek országának vagy a szellemek ama tökéletes államának ismeretével, amely méltó arra, hogy Isten országának nevezzék, és felfedte számunkra ennek csodálatos törvényeit; egyedül ő mutatta meg nekünk, hogy mennyire szeret minket Isten, és hogy milyen aprólékosan gondoskodott mindenről, ami ránk vonatkozik; hogy Isten, aki gondot visel a verebekre, nem fog megfélemlíteni az értelmes teremtményekről, akik összehasonlíthatatlanul kedvesebbek neki; hogy Isten többet törődik a legkisebb értelmes lélekkel, mint a világ egész gépezetével; hogy egyáltalán nem kell félnünk azoktól, akik megölhetik a testet, de a lelkeknek nem árthatnak, mivel egyedül Isten teheti a lelkeket boldogokká vagy boldogtalanokká; hogy az igazak lelkei Isten kezében biztonságban vannak a világ minden változásával szemben, mivel semmi sem gyakorolhat rájuk hatást, csak egyedül Isten; hogy egyetlen cselekedetünk sincs elfelejtve; hogy minden számba van véve, a felesleges szavakig és egy kanál vízig, amelyet jól használtunk fel; végül, hogy mindennek sikerülnie kell, ami a jóknak leginkább javára válik; hogy az igazak olyanok lesznek, mint a Nap, és hogy sem szellemünk, sem érzékeink nem éreztek soha olyasmit, ami akár csak megközelíthetné azt a boldogságot, amelyet Isten készít azoknak, akik őt szeretik.

(Endreffy Zoltán fordítása)

Eino Leino: Aleksis Kivi

Egy gyermek született az ősszel –
evesen dúltak a viharok –
egész élete viharként száguldott tova,
nem látott nyarat, nem látott tavaszt,
csupán ősztől karácsonyig élt.

Az őszi gyerekeknek sietős az útjuk –
kialszik a falon a fenyőfáklya –
repülnek a gondolatok, kalapál az agy,
hevesen tör a vér a fejbe,
az ajtónál ott vár Szilveszter.

„Maradj még, ősztendő!” –
hevesen dúlnak a viharok.
„Még nincs itt az ideje, hogy kövessék!”
Az öreg bólínt az ajtónál:
„Ősztől karácsonyig fogsz élni.”

„Várj, várj még, ősztendő!” –
kialszik a falon a fenyőfáklya.
„Tele, csordultig tele a szívem,
szeretném odaadni a népemnek,
még nincs időm meghalni!”

Az idő elrepül, üt az óra –
hevesen dúlnak a viharok.
„Valóban éjfél van már?”
„Végezd el munkád, gyermekem,
a csillagok már a reggelt jelentik.”

„Még egy pillanatot, ősztendő!” –
kialszik a falon a fenyőfáklya.
Lassan elhal az ének.
Az ajtóban megfordul az öreg;
az énekes élete kialudt.

„Hova viszel ősztendő?” –
a szelek szelíd illatot hoznak.
„Úgy félek, borzongok.”
Légy nyugodt, kedves gyermekem,
máris elértünk az ég kapujához.”

Az ősztendő rálép a küszöbre –
égnek a mennyei gyertyák –
elkíséri az énekest a világ Teremtőjéhez:
„Hoztam magammal egy fiút,
csak ősztől karácsonyig élt.”

Szól a világ Ura –
a szelek szelíd illatot hoznak.
„Számodra soha nem virult nyár.”
Csak az őszt láttam és a sötét telet” –
válaszolja reszketve az énekes.

A Teremtő szemét ellepi a könny –
égnek a mennyei gyertyák.
„Legyen sorsod az örök nyár!
Mondd csak el, szegény fiam,
ki vagy és honnét jöttél?”

„Kegyelmedből énekes vagyok” –
a szelek szelíd illatot hoznak.
„Egy kis csillagról jövök,
földnek hívják.” – „Hogyan haltál meg?”
„Éhezve és nyomorúságban.”

A világ Ura haragra gerjed –
kialusznak a mennyei gyertyák.
„Mondd meg népednek, bosszút állok halálodért!”
„Ne, ne! Népem jó és erős,
nem állhatsz rajta bosszút.

De mérsékelj viharaidat,
túlságosan hevesen tombolnak
szeretett hazám síkságain.
Ragyogtasd fel napodat Finnország lápjaim”
Kiáltott fájdalmában az énekes.

Mosolyog a jóságos Isten –
égnek a mennyei gyertyák.
„Lehet, hogy így van. Talán túl erősen
próbára tettem szegény népedet faggyal és széllel.
Serkenjenek újra virágok dombjain!”

Leonardo da Vinci: Minden példabeszéd

Amikor a követ megütötte a tűzsugár, az nagyon csodálkozott és szigorú hangon így szólt hozzá: „Milyen örület ösztönöz arra, hogy kínozz? Ne okozz több fájdalmat nekem, mert tévedsz: én senkinek nem okoztam soha fájdalmat.”

Így felelt erre a tűzsugár: „Légy türelemmel, s akkor meglátod, milyen csodálatos dolog támad majd belőled.”

Ezekre a szavakra megnyugodott a kő, türelmesen tűrte a csapásokat, és meglátta, hogyan pattant ki belőle a csodálatos tűz.

Isten is így pattantja ki belőlünk sokszor, a sors csapásai által, a Szeret Lángot!

Minden lélek a napból való.

Az Úr, minden dolgok világossága, lesz oly kegyelmes hozzám, hogy engem, aki a fényt kutatom, szintén megvilágosít.

M. J. Lermontov: Ima

Ne sújtson átkod, könyörülj meg
rajtam; ne büntess, Istenem,
hogy e sötét siralomvölgyet s szenvedélyeit szeretem.
Hogy élő igéid patakja
lelkem ritkán öntözte meg,
hogy hajlékodat odahagyva
elmém béklyótlan tévelyeg.

Hogy keblemből sisteregve
a láva-szenvedély kicsap,
hogy homályt lobbant a szememre
az iszonyatos indulat.
Hogy tehozzád hajolni félek,
s e földi tér szűk énnékem,
s nem hozzád szárnyaló dicséret,
Teremtőm, bűnös énekem.

Vagy ezt a lángot oltsd ki bennem,
e vad tűzvészt fékezd Te meg,
tedd, hogy e szív kővé meredjen,
vakítsd meg e sóvár szemet!
Írtsd ki bennem iszonyú szomját,
maró szomját a dalnak – add,
hogy megtaláljam újra hozzád
vezérlő Keskeny Utadat!

(Lator László fordítása)

Justus von Liebig: A természet ismerete elvezet a hitre

A természet ismerete az út, mely a Teremtő nagyságának a csodálatához vezet; az szolgáltatja nekünk Isten fenségének igazi szemléltető eszközeit. A természet törvényeinek és a természeti jelenségeknek az ismerete nélkül csődöt mond az emberi szellemnek az a kísérlete, hogy kialakítsa elképzelését a Teremtő nagyságáról és kikutathatatlan bölcsességéről.

Az egyszerű, empirikus természetmegismerés ellenállhatatlan erővel kényszeríti ránk azt a meggyőződést, hogy ez nem olyan határ, amelyen túl már nincsen hozzá hasonló és nála tökéletesebb; a mi észlelésünk számára csak az alsó és legalsó fokozatai hozzáférhetőek, s miként az induktív természetkutatásban minden más igazság, ez is egy legmagasabb lény létezését okolja meg, amely Lénynek a szemléletére és megismerésére már nem elégségesek az érzékeink, s amit csak értelmünk eszközeinek a tökéletesítése által tudunk teljes nagyságában és magasztosságában fölfogni.

Carl von Linné: Csodálattal tölt el a Teremtő bölcsessége

Csodálattal tölt el a Teremtő bölcsessége – másoknak is megmutatom –, amely mindig új módon ismerteti meg magát. Ember, ismerd meg magad teológiai szempontból: hogy halhatatlan lélekkel Isten képére teremtetted; erkölcsi szempontból: hogy csak Isten dicséretére teremtetted értelmes lélekkel. Én mindent Istenre hagytam, s minden jól ment!

Maurice Maeterlinck: Ima

Mint asszony, teltem riadtsággal.
Ó lásd, mit műveltem, Uram!
Kézzel, lelkem liliomával,
szemmel, hol szívem mennyé van!

Szánd meg tenger nyomorúságom!
Pálmám és gyűrűm elhasadt;
hallgasd meg esdő imádságom,
pohárba lankadt szirmokat.

Szánd meg az ajkak gonoszságát,
szánd meg kérő tekintetem;
liliommal hintsd a láz táját,
rózsával lápot szelíden.

Isten! volt galamb-repülések
szemem mennyén sárgulnak el,
szánd meg az ágyék-rejtő leplet
mely kék lengéssel átölel.

(Weöres Sándor fordítása)

Gabriel Marcel: Ima

Uram, Isten, ha hozzád tartozom, ez nem azt jelenti: a te birtokod vagyok; nerci ezen a síkon helyezkedik el titokzatos kapcsolatunk... Nemcsak hogy Te szabadság vagy, hanem engem is szabadnak akarsz. Engemet is mint szabadságot támasztasz életre, arra szólítasz fel, hogy önmagammat teremtsen; Te azonos vagy ezzel a hívással...

Ha ez így van, akkor elismerni, hogy hozzád tartozom, hozzád, annyi, mint elismerni, hogy én csak ezzel a feltétellel tartozom önmagamhoz, sőt mi több: ez a hozzádtartozás összeolvad azzal az egyetlen igazi és teljes szabadsággal, amelyre törekedhetem: ez a szabadság ajándék; de el kell azt fogadnom.

(Szabó Ferenc fordítása)

François Mauriac: A kegyelem élménye döntő

Énelőttem nem volt, mint mások előtt, szabad út a bűnhöz. Kezdetben félenkséggel, undorral, vallási és családi gátlásokkal vértezett föl Isten a bűn ellen. A veszélyes pillanatban egy benső hang támadt föl bennem, s elém tárta az összes dogmát, Isten minden parancsát. Családom minden élő és holt tagja rögtön családi tanácsot tartott, hogy ítélkezzék felettem. És ha ez sem segített, akkor egy olyan ember, aki nagyon közel állt hozzám, s akit a legbensőségesebben szerettem, elhatározta, hogy meghal, és sírját az élvezet és a vágyam között ásta meg.

Még az a vigaszom sem maradt, hogy föllázadjak. Ezt a szelíd erőszakkal rám nehezedő törvényt kénytelen voltam értelmesnek érezni. Szigorú volt, de nem embertelen. Nagyon messze volt attól, hogy megtiltsa az élvezetet, csupán fegyelmezett határokat állított neki. Ez a törvény nem fosztott meg sem a szerelemtől, sem a nő ölelésétől; ellenkezőleg, ennek a szerelemnek örök tartamot, az öleléseknek pedig termékenységet kölcsönzött. Nagyon messze volt attól, hogy elátkozza az emberi szerelmet, sőt a szentség méltóságára emelte.

James Clerk Maxwell: Kérő imádság

Mindenható Isten, aki az embert képedre és hasonlatosságodra teremtetted és élő lelket adtál neki, hogy keressen téged és uralkodjék a teremtményeken, taníts meg bennünket, hogy úgy kutassuk kezed alkotását, hogy szolgálatunkba hajtsuk a földet, a Te szolgálatodra erősítsük értelmünket, s úgy fogadjuk a Te szent igédet, hogy higgyünk abban, akit Te küldtél, hogy megadja nekünk az üdvösség tudományát és bűneink bocsánatát! Ezért kérünk mindent Jézus Krisztus, a mi Urunk nevében.

Rupert Mayer: Ima

Uram, úgy legyen, ahogyan Te akarod;
úgy akarok járni, ahogyan Te akarod,
de segíts megértenem akaratodat!
Uram, akkor van itt az ideje, amikor Te akarod,
és én készen vagyok, amikor Te akarod,
ma és mindörökké!
Uram, elfogadom, amit Te kívánsz,
és az a nyereség nekem, amit Te kívánsz,
elég annyi, hogy én a tied vagyok!
Uram, azért jó így, mert Te akarod,
s azért nem félek, mert Te akarod!
Szívem a te kezedben nyugszik!

Magdeburgi Szent Mechtild: (Üdvözlég, édes Uram, Jézus Krisztus...)

Üdvözlég, édes Uram, Jézus Krisztus, az élő Istennek fia, Istenem, akit a hit szemével nézek most! Tudom és vallom, hogy mint valóságos Isten és ember vagy itt jelen, imádlak téged, Uramat és Istenemet, Teremtőmet és Megváltómat és szeretlek mindenekfölött. Minden dicséret téged illet most és mindörökké!

Szívemből szánom és bánom, Istenem, szent Fölséged előtt; hogy félelem és szegyen nélkül vétkeztem. Segíts rajtam; irgalmas Istenem, nagykönyörületteddel: Tisztíts meg a szívemet minden rendetlen szeretettől s önts a szívembe égi kegyelmet, hogy a szegyent, amit rád hoztam s bűneim nyomorúságát megsirassam!

Hálát adok neked, édes Uram, minden kegyelmedért, amelyet eddig ajándékoztál s amit még ezentúl ajándékozni akarsz nekünk. Jézus nevére kérlek, Atyám, tisztíts meg engem kegyelmesen minden gonosztól, őrizz meg a bűntől s szentelj, erősíts meg az örök életre!

Kérlek téged, Uram, a dicsőségedre kérlek, őrizz meg minket, híveidet a jóban, Szent Péter székében, élő fejünket magasztald fel minden erénnyel s Egyházad növekedjék a te szeretettedben, szabaduljon meg minden gonosztól szentelődjék meg minden erényben!

Könyörgöm, édes Jézus Krisztusom, adj békét a kereszténységnek, adj elegendő termést minden keresztény országnak. Tartsd meg, Uram, barátaidat szent szolgálatodban, térítsd meg ellenségeidet s fékezd meg gonoszságaikat.

Könyörgöm, Uram, Királyok Királya, az egész világ uralkodóiért, egyesítsd őket a te szellemedben, hogy sohase vezessenek gonosz háborút akaratom ellenére és a lelkük kárára.

Könyörgöm, édes Uram; minden szükségét szenvedő keresztényért: hánykolódjanak azok a tengeren, sínylődjének betegségben, börtönben, nyomorban vagy gondban. Szolgáljon vigasztalásukra a te kegyes jószágod s ne veszítsék el kegyelmedet soha!

Könyörgöm hozzád, égi Atyám, minden keresztény lélekért, akik ma válnak meg a testüktől: mentsd meg őket irgalmas Istenem, s légy kegyes hozzájuk az ítéletkor!

Könyörülj, édes Uram Istenem, apám, anyám lelkén és minden tisztítóüzben lévő lelken: mutasd meg nekik megváltó hatalmat s engedd; hogy békében nyugodjanak.

Ámen.

(Szemerjay Kovács Dénesné fordítása)

Thomas Merton: Imádság

Tedd lelkemet megigazulttá, ó Istenem, de akaratomat is töltsd meg tűzzel a te forrásaidból. Ragyogj föl értelmemben, még ha ez talán „sötétség is tapasztalatomnak”. Töltsd be szívemet a te roppant életeddel. Szemem ne lásson semmi mást a világon; mint a te dicsőségedet, kezem ne érintsen semmi olyat, ami nem a te szolgálatodra van. Nyelvem ne ízleljen olyan kenyeret, amely nem dicsőséged magasztalását erősíti bennem. Hallani akarom hangodat, és hallani akarom azt az általad teremtetett harmóniát; amely himnuszokat énekel neked. A juhok gyapja és a gyapot a mezőről adjon elég meleget ahhoz, hogy téged szolgálva élhessek, a többi szegényeidnek akarom adni: Add, hogy minden dolgot egyetlen céllal használjak: egyedül annak örüljek, hogy dicsőíthetlek téged.

Őrizz meg ezért mindenekelőtt a bűntől. Őrizz meg a halálos bűn pusztításától, amely pokollá teszi lelkemet. Őrizz meg azoktól a bűnöktől, amelyek ellenállhatatlan tűzzel rágják az ember testét, míg teljesen föl nem emésztik.

De add meg az erőt, hogy csendben és békében várakozzam rád. Adj alázatot, amely egyedül adhat nyugalmat, és szabadíts meg a gőgtől; a legsúlyosabb tehertől. Vedel birtokba egész szívemet és lelkemet a szeretet egyszerűségével. Foglald el egész létemet a szeretet gondolatával és vágyával: hadd szerethessek, nem azért, mert ez érdemszerző, tökéletes, érényes, szent, hanem egyedül Istenért.

Mert egyetlenegy tudja kielégíteni és megjutalmazni a szeretetet: egyedül Isten. Ámen.

(Lukács László fordítása)

Mikes Kelemen: Leveleiből (részlet)

Az első levelemet amidőn nénémnek írtam, huszonhét esztendő voltam. Ebből kiveszek 17 esztendőt, a többi haszontalan bujdosásban töltöttem. A haszontalant nem kellett volna mondanom, mert Isten rendeléseiben nincsen haszontalanság, mert Ő mindent a maga dicsőségére rendel. Arra kell tehát vigyáznunk, hogy mi is arra fordítsuk, és úgy minden irántunk való rendelése üdvességünkre válik. Ne kívánjunk tehát egyebet az Isten akaratánál. Kérjük az üdvösséges életet, a jó halált és az üdvességet. És azután megszűnünk a kéréstől, mind a büntől, mind a bujdosástól, mind a tehetetlen kívánságtól. Ámen.

Michelangelo Buonarroti: Imádság

Ó, beteg lelkem, milyen reszelő érdessége fogyasztja fáradt hüvelyedet! Mikor old el az idő a testtől; hogy hazatérj az égbe, tisztán és örömmel, mint egykor, megszabadulva a halandóság fátylától? Talán az utolsó rövid évek elváltoztatják a haját, én már megváltoztatni nem tudom a régi szokásomat, ami most, öregségemben, kényszerítőbb. Bevallom: irigylem a halottakat, megdöbbenve és zavartan reszket bennem a lélek üdvösségük miatt. Uram, utolsó órámban nyújtsd ki felém irgalmasan a kezedet, vegyél el magamtól, s add, hogy tetszésedre legyek!

Semmi sem olyan alacsony, semmi sem olyan koldusszegény itt a földön, mint amilyennek én érzem magam nélküled. Milyen magasra szállnak vágyaim, milyen gyöngye azonban az erő, hisz irgalmat kell esdenie. Nyújtsd nekem, Uram, azt a láncot, amely magához köt minden égi ajándékot: a hitre gondolok, amely felé ösztönzést és indítást érzek, azonban teljesen és egészen elélnem nem hagy bűnös voltom! A hit az ajándékok ajándéka, amely számomra olyan nagy, mint amilyen ritka, sőt még nagyobb, mert nélküle a földön nincs békesség, nincs boldogság. Aki nem fukarkodtál véreddel, mit használ nekünk adakozó jószágod, ha hiányzik a mennyország másik kulcsa, a hit!

John Milton: A vak szonettje

Tűnődöm olykor, mért szállt rám homály
Éltem felén? E tág föld vak legén
Talentumom tétlen mért rejtem én,
Mely így elásva bennem kész halál?
Ha majd a számonkérő óra száll,
Uram feddése nem lesz-é kemény?
„Mit kezdjek így, ha nincs munkámra fény?”
Lázongok halkán. Ám vigaszt talál
Türelmem és szó: „Senki sem viszen
Méltó munkát Elé. Csak tűrd szelíd
Igáját, úgy a jó. Hisz Ő a szent
Király. A szárazföldön és vízen
Sűrögteti szolgálói ezreit,
S az is cselédje, ki csak vár s mereng.”

(Tóth Árpád fordítása)

Morus Tamás imája a börtönben

Add meg kegyelmedet, én jóságos Uram, hogy megvessem a világot, szilárdan rád szegezve tartsam lelkemet és ne igazodjam ama szél után, amely emberi szájból jő. Add kegyelmedet, hogy békességben legyek egyedül Istennel. Ne vágyódjam társaság után. Ne akarjam hallani a világi dolgokat, szeressem a magányosság csöndjét. Szívesen gondoljak Istenre. Bensőségesen kérjem segítségét, benne keressem támaszomat és erőmet. Szeretetében növekedjem. Alacsonyságomat és megvetésre méltó voltomat szemem elé állítsam: Megalázzam és megkicsinyítsem magam az ő erős keze alatt. Sirassam bűneimet. Vezeklésül türelemmel hordjam a viszontagságokat. Örömmel viseljem el a tisztítótűz idelent, vidám legyek a keserűségben. „Szoros az út, mely az életre vezet.” Viseljem a keresztet Krisztussal, hogy megdicsőüljek vele. Gondoljak az utolsó dolgokra. Állítsam szemem elé a halált, amely mindig közel, és szívemben hordozzam a szenvedést, amelyet Krisztus szenvedett. Szüntelenül hálát adjak jótéteményeiért. Semmibe se vegyem javaim, barátaim, szabadságom, életem elvesztését, hogy megnyerjem Krisztust. A legnagyobb ellenségben ismerjem fel legjobb barátomat: Józsefnek testvérei sohasem használhattak volna annyit szeretetükkel, mint amennyit használtak gonoszságukkal és gyűlöletükkel.

Ezek az érzelmek drágábbak minden keresztény számára, mint e világ királyainak minden kincsei.

(Sík Sándor fordítása)

John Henry Newman

Imádság egyházas lelkületért

Ó imáadásra méltó titok, mely öröktől fogva van: Atya, Fiú és Szentlélek! Nem emberi belátás vezetett rá: hiszek. Hiszek, mert Te adtad ezt tudtomra, ó Uram. Örömmel fogadtam a szót, amelyet kinyilatkoztattál nekünk magadról. Te tudod, mi vagy –, és ki tudja még rajtad kívül? Én, por és hamu, bizonyára nem. Ezt az ismeretet csak Te adhatod meg nekem. Elfogadom hát erős hittel bizonyágodat, ó én Teremtőm. Utánad mondom, amit elém mondtál, mert én magam meg nem érthetem: hitben akarok élni. Inkább akarok hinni neked, semmint magamban bízni.

Ó én Uram, Jézus Krisztus, engedd, hogy ne feledjem egy pillanatra sem, hogy országot alapítottál a földön: hogy az egyház a Te műved, a Te alapításod, a Te eszközöd; hogy a Te vezetésed, a Te törvényed alatt, a Te szemeid előtt vagyunk; hogy mikor az egyház szól, Te szólasz! Ne engedd, hogy a megszokás eltompítson a csodálatos igazság iránt! Ne engedd, hogy az emberi fogalmak és képzetek gyengesége feledtesse velem: Te vagy az, aki az egyházban működöl és beszélsz!

Óvj meg engem attól a gondolkodásmódtól, amely nem az igazi, hiszen elvezet engem tőled. Add meg nekem azt az ajándékot, hogy meg tudjam különböztetni a szellemi kérdésekben az igazat és a hamisat! És azért add meg nekem, ó Uram, a lelkiismeretnek ama tisztaságát, amely egyedül fogékony sugallataidra és egyedül tudja azokat hasznára fordítani! Taníts meg engem lábaidnál ülni, mint Mária, és szavaidat lesni. Add meg nekem azt az igazi bölcsességet, amely akaratodat inkább imádságban és szemlélődésben, a veled való közvetlen közösségben akarja megtalálni, mint olvasásban és gondolkodásban.

Add meg nekem azt a finom lelki érzékenységet, hogy képes legyek hangodat megkülönböztetni minden idegen hangtól, és követni tudjam mindennél jobban, bízva és keresve, mint olyan valamit, amely túl van saját énemen – és mégis felelj nekem lelkem legbensejében, amikor úgy tisztellek és úgy bízom benned, mint felettem álló titokban. Ámen.

(Sík Sándor fordítása)

Istenem és mindenem!

Imádlak Tamással, én Uram és én Istenem, és ha előbb hitetlenség által vétkeztem, miként ő, annál mélyebben imádlak most. Imádlak, mert Te vagy egyedül imádásra méltó és dicsőséges, főképpen megaláztatásodban, az emberektől való megvettetésedben. Én Istenem és mindenem! Téged bírni annyi, mint mindent bírni, ami bírható.

Örök Atya, add nekem magadat. Nem merésznék ilyen vakmerőséget kérni, ha Te magad nem bátorítottál volna rá, és magad nem adnád számba a szót. Magadra vetted természetünket, testvéremmé lettél, halállal haltál, mint más emberek, csak hasonlíthatatlanul borzasztóbb módon, hogy ne csak távolról, félve merjünk téged nézni, hanem bizalommal telten közeledhessünk hozzád. Úgy beszélsz velem, mint Tamással beszéltél, és magadhoz intesz, hogy illesselek, mint ő tette.

Én Istenem és mindenem! Mit mondhatnék többet ennél, még ha egy örökkévalóságon át kellene is beszélnem? Szívem telve van, és túlárad minden jótól, ha téged bitlak. De nélküled semmi vagyok, elhervadok, széthullok és elpusztulok. Én Uram és én Istenem, add nekem magadat és semmi mást! Ámen.

(Sík Sándor fordítása)

Isaac Newton: Isten – a világ Kormányzója

A Nap, a bolygók és az üstökösök csodálatra méltó rendje csak egy mindentudó és mindenható Lény határozatából és uralmából eredhet. Ha minden állócsillag egy, a miénkhez hasonló rendszer központja, akkor az egész rendszer – mivel úgy látjuk, hogy egységes terv szerint van megszerkesztve – egy és ugyanazon Uralkodó birodalmát alkotja. Ebből az következik, hogy Isten élő, láthatatlan és mindenható, hogy az egész mindenségen fölül áll és teljesen tökéletes. Világos, hogy Isten szükségképpen létezik, és ezen szükségszerűség erejénél fogva mindenütt és minden időben létezik. Mindenki vallja, hogy van Isten, de éppen ama szükségszerűség folytán, amelynél fogva van, örök is és mindenütt jelenlévő. Ezért Ő egészen önmagával azonos, egészen fül, egészen kar, egészen megismerőerő, gondolkodóerő és hatékonyság, persze mindez nem emberi módon. Mi csak az alakokat és a színeket látjuk, csak a hangokat halljuk; magukat a szubsztanciákat nem érzékszervekkel, nem a belőlük kiinduló hatások révén ismerjük még. Éppoly kevésbé van fogalmunk Isten szubsztanciájáról vagy lényegéről. Őt egyedül tulajdonságai és attribútumai alapján ismerjük meg. Csodáljuk tökéletességéért, tiszteljük és imádjuk mint a világ Kormányzóját, mi, akik a nagy Világuralkodó szolgái vagyunk. Egy olyan isten, amelyik nem kormányozza a világot, amelyben nincs gondviselés és nincsenek bölcs célok, nem volna más, csak a fátum vagy a természet. A vak metafizikai szükségszerűségből, amely mindenütt ugyanaz, nem származik a dolgok változása. A teremtményeknek összes, az időknek és a tereknek megfelelő különbözősége egyedül egy szükségképpen létező Lény eszméiből és akaratából származhat.

Novalis: Mind hűtlenek lehetnek

Mind hűtlenek lehetnek,
de híved leszek én:
a hála mégse veszhet
ki így a föld színén.
Kínban értem halódtál,
s értem haltál te meg,
ezért neked adom már
örökre szívemet.

Halálodért magamban
gyakorta könnyezek;
s népedben hány olyan van,
ki holtig elfeled!
Csak mert értünk hevültél,
vállaltál ily igát,
és lám, mégis letűntél,
s nem gondol senki rád.

Ragaszkodó szerelmed
mindenkit átölel,
s még ha mindenki elvet,
akkor is hű leszel;
s hűséggel győzni fogsz, ha
eljön majd, végnapunk,
és gyermekként zokogva
térdedhez simulunk.

Megízleltem szerelmed;
ó, többet el se hagyj!
Kötözzön szent kötelmed,
mindig velem maradj;
és véreim is egyszer
majd rád pillantanak,
s hódolva, szeretettel
szívedre omlanak.

(Rónay György fordítása)

Hans Christian Örsted: A teremőerő fölemel

Mindazok a tiszta és világos igazságok, amelyek az emberben támadnak, az örök értelem kinyilatkoztatásai. A tudományban és vallásban közös, hogy föl akar emelni bennünket az érzéki világ fölé. Az ég és a föld csak jelenség, mögöttük egy mélyebb és tartósabb természeti rend rejtezik. Egyáltalán nem mindegy, hogy az ember megvet-e egy nemes, szellemi örömet vagy sem; annak élvezete közeledés Istenhez. Egyszer csak úgy érezzük, hogy az isteni bölcsesség és teremőerő kinyilatkoztatásának egy sugara fölemel és eltölt az alázatosság legmélyebb érzésével; ha nem tudnók előbb, akkor most kellene megtanulnunk, hogy Istenhez képest semmik vagyunk, csak Isten által vagyunk valamik.

Janus Pannonius: Békéért

Ó Te, az ég meg a csillagok egy-ura, Isten-Atyánk, nézz,
Nézz le, örök hatalom, nyomorult földünkre, szegényre:
Bósz Mars dúl mindenfele, hosszú háborúságok
Pusztítják – megláthatod – itt régóta a népet.
Adj nekünk, jóságos Atyánk, békét valahára,
Múljanak el tőlünk a bajok s a halál riadalma.

(Csorba Győző fordítása)

Paracelsus: Az orvos imája

Istenünk, Te a szeretetet orvossággént adtad nekünk, és azt akarod, hogy az orvos részesüljön ebből a szeretetből, így gyógyítva meg a beteget. Amint a Te szeretetednek nincsen vége, úgy a mi kutatásunknak és szolgálatunknak sem lehet vége. A Te segítség nélkül tehetetlen az orvos, de veled a legnagyobbra is képes. Te felhasználsz bennünket, mert a legszívesebben rejtekben maradsz. Te általunk akarod meggyógyítani a betegeket. Te adod meg a szívnek az örök élet örömét, s mind, aki hisz benned, felfog támadni és nem ízleli meg a halált. Te fogtad össze az emberben titokzatos módon minden elem erejét, mint az orvos, aki a növények nedvéből kivonja a gyógyítóerőt. Add, hogy mindent a legjobb tudásom és megítélésem szerint a betegek javára rendeljek, s hogy távoldartsak tőlük minden ártalmas dolgot. Add, hogy szentül és tisztán őrizzem meg mesterségemet és életemet!

Ámen.

Blaise Pascal

Emlékeztető (1654 kegyelmi esztendeje) – Tűz

Hétfő, november 23., Szent Kelemen pápa és vértanú és a martirológium más szentjeinek napja. Szent Krizogonusz vértanú és mások vigíliája. Este körülbelül fél tizenegyől körülbelül éjfél után fél egyig.

Tűz

Ábrahám Istene, Izsák Istene, Jákob Istene, nem a filozófusok és a tudósok Istene.
Bizonyosság. Bizonyosság. Érzelem, Öröm, Béke.
Jézus Krisztus Istene.
Deum meum et Deum vestrum.
Istened az én Istenem lesz.

A világ és minden felejtése Istenen kívül.
Ő csak az Evangéliumban tanított utakon található meg.
Az emberi lélek nagysága.
Igaz Atyám, a világ nem ismert meg téged, de én ismertelek téged.
Öröm, Öröm, Öröm, örömkönnyek.
Elszakadtam tőle:

Derelinquerunt me fontem aquae vivae.
Istenem, elhagysz engem?
El ne szakadjak tőle örökre.

Ez az örök élet, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldtél J.-K.-t.
Jézus Krisztus
Jézus Krisztus

Elszakadtam tőle. Elmenekültem tőle, lemondtam róla, keresztre feszítettem.
Soha el ne szakadjak tőle.
Csak az Evangéliumban tanított utakon tarthatjuk meg őt.
Teljes és édes lemondás.

(A pergamenen még hozzáadva:)
Teljes alávetettség Jézus Krisztusnak és lelkipáteremnek. Örökké örömben egynapi földi gyakorlatért.
Non obliviscar sermones tuos. Amen.

(Szabó Ferenc fordítása)

Imája, melyben betegségeinek jó használatát kéri Istentől

I. Uram, kinek lelke olyan szelíd és olyan jó minden dolgainkban, s olyan irgalmas vagy, hogy választottaid irgalmasságod jeleit látják nemcsak a boldogulásban, hanem az elhagyatottságban is, légy kegyes hozzám, nehogy pogányok módjára cselekedjem abban a

helyzetben, melybe igazságosságod vetett, hanem igaz keresztényként Atyámnak és Istenemnek ismerjelek, bármily helyzet várna rám, hiszen az én változásaim nem a Te változásaidból következnek, hiszen Te mindig ugyanaz vagy, ha mindjárt én magam változásoknak vagyok is alávetve, és nem kevésbé vagy Isten, ha sanyargatsz s ha büntetsz, mint ha vigasztalsz s elnézed vétkeinket.

II. Egykor egészséget adtál, hogy szolgáljak neked, ám nagyon gyalázatosan éltem vele. Most betegséget adtál, hogy megjobbítsd; ne hagyd, hogy most békétlenkedve bosszantsalak. Rosszul használtam az egészség idejét, s igazságosan büntettél érte; légy türelmes, ha büntetésem idejét is rosszul használnám fel. Veszendő természetemben áldásaid átkok lesznek; tedd, ó Istenem, hogy mindenható kegyelmed büntetésedből üdvösséget szerezzen. S ha szívem, midőn erejét érezte, világi hajlandósággal volt teljes, üdvösségemért emésszed el azt az erőt, s akár a test erőtlensége, akár a szeretet buzgalma által, ne engedd, hogy gyönyörűséget találjak a világban, hanem egyedül belőled élve gyönyörködjem.

III. Ó, Istenem, aki előtt nekem minden tettemről pontosan számot kell majd adnom életem végén és a világ végezetekor! Istenem, csupán azért áll előtted a világ és benne minden más, hogy választottaidat próbák elé állítsd és a bűnösöket megfedd! Istenem, hagyod, hogy a megátalkodott bűnösök a világ vészes gyönyöreiben leljék kedvüket! Istenem, testünket majd a halálnak adod, és halálunk óráján lelkünket elszakítod mindattól, amit a világon egykor szeretett! Istenem, amihez csak ragaszkodtam, amibe csak szívem reményét vetettem, mindenből kiszakítasz életem utolsó óráján! Istenem, amaz utolsó napon eget és földet s benne minden teremtményt elemésztesz, hogy megmutasd az embereknek, örök egyedül Te vagy, s ezáltal egyedül Te vagy méltó a szeretetre, mivel nálad hosszabban nem él senki sem! Istenem, semmisítsd majd meg szenvedélyünk hiú bálványait és gyászos céljait!

Áldalak, Uram, s éltem minden napját neked áldozom, mert kedves volt előtted, hogy javamat akarva elvezess gyötrődésem napjaiba, s betegségemben eltöröljed mindazt, mi tekintetemet zavarja! Áldalak, Uram, s éltem minden napját neked áldozom, mert kedves volt előtted, hogy kioltás bennem minden vágyat, mellyel az egészség előnyeinek és világi kívánságoknak hódolhattam, s mert részben máris eltávoztattad tőlem a hamis isteneket, miket örökre tűzre vetsz ama harag napján, a gonoszok megszégyenítésére. Add, Uram, hogy megsemmisülésem után magam ítélhessem meg magamat, nehogy én ítéltessem majd meg az életemet és a világ életét követelő teljes megsemmisülésben! Mert ahogy halálom pillanatában eloldatom a világtól és minden dolgától és egyedül állok majd színed előtt, Uram, hogy szívem minden vágyáról számot adjak igazságosságodnak, úgy most add meg nekem, e betegségben mint a halál egyik nemében lássam magam, eloldozva a világtól, megfosztva ragaszkodásaimnak valamennyi céljától, egyedül állván előtted; hogy irgalmadtól szívem átalakítását esdjem; s így teljes vigaszt nyerjek abban, hogy most a halál egyik nemét azért bocsátottad rám, hogy megmutasd irgalmasságodat, mielőtt ítéleted véghezvitelére valóban halált küldenél. Add hát, Uram, hogy amiként előre láttad halálomat, én is előre lássam ítéleted keménységét, és igazságtevésed előtt megvizsgáljam magam, hogy megjelenésedben majd irgalomra találhassak.

IV. Éleszd föl bennem, Uram, a néma csodálatot az iránt a csodálatos gondviselés iránt, melyben életem folyamán részeltettél; ostromozásod iránt, mely nyugovást hoz; s ahogy békétűrésed idején keserves bűnökben tengődtem, most üdvös bajaimba hadd ízleljem kegyelmed égi édességeit mindabban, amivel sújtasz. És azt is megértettem, Uram, hogy szívem annyira megkeményedett, és a világ gondolatával, gondjával, izgalmával és ragaszkodásával annyira megtöltekezett, hogy az egészséghez hasonlóan sem a betegség, sem

a beszélgetés, sem a könnyek, sem a Szentírás, sem Evangéliumod, sem a legszentebb misztériumok, sem az alamizsnálkodás, sem a bűntörlések, sem a halálra készülés, sem a csodák, sem a szentségek vétele, sem szent tested tisztelete, sem összes erőforrásom és valamennyi emberi erőforrás együttvéve nem kezdeményezheti megigazulásomat, ha mindezekben nem övezel fel kegyelmednek egészen különleges segítségével. Tehozzád szólok azért, Uram, mindenható Istenemhez, hogy olyan javat kérjek tőled, mit az összes teremtmény együttesen sem adhat meg. Nem volna bátorságom hozzád intézni kiáltásomat, ha valaki más meghallgatná. Szívem átalakítása azonban, mit tőled kérek, Istenem, a természet minden erőfeszítését fölülmúlja, szavamat egyedül természetem és szívem mindenható alkotójához és mesteréhez intézhetem. Kihez kiáltsak, Uram, kihez folyamodnám, ha nem hozzád? Rajtad kívül senki sincs, aki betöltené várakozásomat. Magát Istent kérem és keresem; egyedül hozzád fordulok, Uram, hogy magaménak vallhassalak. Nyisd meg szívemet, Uram, lépj a pártütés fészkebe, melyet a bűnök szálltak meg; ők tartanak hatalmukban. Hatolj be, mint valami erődtítménybe, ám kötd meg előbb az erős és hatalmas ellenséget, ki kényuraságban tart, s utána foglald le az itt levő kincseket.

Uram, vedd szeretetedet, melyet a világ elrabolt; tartsd kezében azt a kincset, avagy inkább vedd vissza, mivel egészen a tied, akár az a képedet viselő adópénz is, mellyel tartozom neked. Te alkottad, Uram, második születésem, keresztségem pillanatában; mostanra már egészen kivehetetlenné vált. A világ annyira belényomta saját ábrázatát, hogy a tiéd fölismertetlenné vált. Egyedül Te adhattad a lelket nekem; egyedül Te formázhatod újra, és homályosodott képed helyén egyedül Te nyomhatod bele azt újra, vagyis jézus Krisztust, Üdvözítőt, aki képmásod és lényeged igaz jelleme.

V. Ó, Istenem, milyen boldog a szív, ha oly kedves tárgyat szerethet, mely sohasem hagyja el és a hozzá való ragaszkodás üdvösségére válik! Érzem, ha a világot szeretem, sértelek téged, megsemmisülök, megszégyenülök; és mégis, még mindig a világ kedvteléseim tárgya. Ó Istenem, mily boldog a lélek, melynek kedvtelése Te vagy; az ilyen lélek nemcsak aggály nélkül adhatja át magát szeretetednek, hanem még érdemet is nyer belélel Milyen szilárd, tartós az ő boldogsága, várakozását nem érheti hiány, mivel soha nem semmisül meg benne, és sem élet, sem halál soha el nem választják vágyainak tárgyától; és az a pillanat, mely a gonoszokat bálványaikkal együtt közös romhalmazba veti, az igazakat veled közös dicsőségbe egyesíti; s ahogy egyesek ragaszkodásuk mulandó tárgyaival együtt múlnak el, mások örök életet nyernek attól az állandótól és öröktől, melyhez állhatatosan kapcsolódnak. Ó, milyen boldogok azok, akik akaratauk teljes szabadságával és legyőzhetetlen hajlandóságával tökéletesen és szabadon szeretik, amit szükségképpen kell szeretniök!

VI. Istenem, tedd teljessé azokat a jótéteményeket, melyeket adsz nekem: legyél végcéljuk, amiképpen eredetük vagy. Koronázd meg javaidat, mivel fölismertem, hogy ezek a javak a te javaid. Igen, Uram; s távol legyen tőlem, hogy imádságomnak olyan érdemet tulajdonítsak, hogy az téged kielégítésére kötelezzon; inkább alázattal fogadom el, hogy – teremtményekre vesztegetvén szívemet, kiket egyedül magadnak teremtetél és nem a világnak, nem is önmagamnak – üdvösségemet egyes-egyedül irgalmasságodtól remélhetem, mivel bennem semmi nem teremné meg azt, és mivel szívem szokásos ragaszkodása a teremtményekhez és önmagamhoz bosszúságot szereznek csak neked. Hálát adok tehát, Istenem, azokért a jótéteményekért, melyekben részesített, sőt azért is, amelyben azért részesített, hogy hálát adhassak neked.

VII. Indítsd meg szívemet a bűnök megbánásával, mert belső fájdalom nélkül a testemre bocsátott külső bajok csak újabb bűnforrással szolgálnának. Véd velük jól emlékezetembe, hogy a test bajai a lélek bajainak büntetései és egyben kiábrázolásai. De gyógyírt is adj rájuk,

Uram, hogy ismertté teszed őket mostani fájdalmaimban, s az egykor érzett fájdalmakban, melyek lelkemet beteggé és fekélyessé tették. Mert lelkünk legnagyobb baja, Uram; az az érzéketlenség és az a mérhetetlen erőtlenség, mely nyomorúságunk minden érzésétől megfoszt. Add, hogy elevenen érezzem ezt a nyomorúságot, s hogy maradék életemben folyvást bűnbánatot tartsak az elkövetett sértések eltörléséért.

VIII. Uram, eltelt életem mentes volt ugyan a nagyobb bűnöktől, hiszen alkalmaitat távol tartottad tőlem, olykor azonban igen gyűlöletes lehetett előtted a folytonos hanyagság, üdvös szentséged illetéktelen használata, szavad és ösztönzésed megvetése, szavaim és tetteim teljes közömbössége és haszontalansága, s főleg az elvesztegetett idő, melyet éppen azért adtál, hogy áldjalak és tetszésed eszközeit keressem minden igyekezetemben, s hogy bűnbánatot tartsak a mindennapok vétkeiért, s ez a folytonos bűnbánat még a legigazabbak számára is kötelesség, mert nélküle az igazságosságukból való kihullás veszélye fenyegetné őket. Ezekben, istenem, örökké ellenkeztem veled.

IX. Igen, Uram, mind ez ideig süket voltam ösztönzésedre; jövődöléseidet megvetettem; éppen ellenkezőképp ítéltam, mint ahogy Te ítélsz. Ellentmondtam a szent alapelveknek, melyeket örök Atyád ölének világára hoztál, aminek alapján majd ítéletet tartasz a világon. Azt mondod: Boldogok, akik sírnak, és jaj azoknak, akik megvigasztalódnak. S én így feleltem: Boldogtalanok, akik sóhajtoznak, s igen boldogok, akik megvigasztalódnak. Azt mondtam: Boldogok, akik kiváló szerencsének, dicsőséges hírnek és tartós egészségnek örvendhetnek. S vajon miért ismertem őket boldogoknak; ha nem azért, mert ezekkel az előnyökkel játszi könnyen gyönyörködhetek a teremtményekben, vagyis megsérthettek téged? Megvallom, Uram, az egészséget jónak gondoltam, de nem azért, mert könnyű eszköz lehetne eredményes szolgálatodra, arra, hogy gond és virrasztás javadra és felebarátunk javára váljék, hanem azért; mert az egészség jóvoltából kevesebb önmegtartóztatással adhattam át magam a gyönyörök pompázatának, s jobban megízlelhettem gyászos örömeiket. Adj kegyelmet, Uram, megromlott értelmem helyreállítására és érzelmeim magadhoz igazítására. Arra, hogy boldognak találjam lesújtottságomat és – külső tevékenységre, való képtelenségemben – megtisztítottnak érzelmeimet, hogy végre ne vessenek meg téged; s így megtaláljalak bensőmben, mert erőtlenségem miatt magamon kívül kerestelek. Hiszen Országod azokban van, Uram, akik hívek hozzád, s akkor találom meg majd önmagamban is azt, ha Lelked és lelkületed belém költözik.

X. De mit tegyek, Uram, hogy Lelked szétárasztására bírjalak ezen a nyomorúságos világon? Amim csak van, gyűlöletes, és semmit nem találok magamban, mi tetszenék előtted! Semmit, Uram, ha csak fájdalmaimat nem, melyek valamicske hasonlóságot mutatnak a tieddel. Tekintsd tehát a bajokat, amiket elszenvedek, és amik felém merednek. Könyörületesen szemmel nézd kezéd ejtette sebeimet! Ó, Megváltóm, ki halálodban is szeretted szenvedésedet! Ó, Istenem, ki csak azért nem lettél pusztán ember, hogy jobban szenvedhess az ember üdvösségéért, mint akármilyen emberi Ó; Istenem, ki az emberek bűneit követben csak azért testesültél meg, csak azért öltöttél földi ruhát, hogy minden bajt elszenvedj, mit bűneink érdemeltek! Ó, Uram, ki a szenvedő testet annyira szereted, hogy a szenvedés ideje alatt a legmegtörtebb testet választottad magadénak! Legyen boldogságos az én testem is, nem önmagáért, nem is azért, amit elvisel, hiszen mindez inkább haragodra lehetne érdemes, hanem azért a sok bajért, melyet cipel, melyek egyedül lehetnek méltók szeretetedre. Szeresd szenvedéseimet, Uram, és azt, hogy bajaim hívnak meglátogatásomra. S hogy szállásod előkészítését befejezzem, add, ó, Uram, ha testemnek van valami része a tiedben, mely sértéseimért szenved, lelkemnek is legyen része a tiedben, hogy ugyane sérelmekért

szomorúság eméssze; s így, amint Te, testben is, lélekben is, veled együtt szenvedhetek mindazokért a vétkekért, melyeket elkövettem.

XI. Add kegyelmedet, Uram, szenvedéseimhez vigasztalásodat is társítsad, hogy keresztényként szenvedhessek. Nem azt kérem, hogy megvonj a fájdalomtól, hiszen ez a szentek jutalma; azt kérem, hogy a természet fájdalmainak ne legyek alávetve Lelked vigasztalása nélkül, hiszen ez a zsidók és pogányok terhe. Nem is azt kérem, hogy vigasztalásod tengerét áraszd felém, ha semmi fájdalom sincsen, hiszen ez a dicsvágyók élete. S nem is azt kérem, hogy tenger fájdalom legyen meg vigasztalás nélkül, hiszen ez a judaizmus állapota. Hanem azt kérem, Uram, hogy érezzem természetem fájdalmait is bűneimért s Lelked vigasztalásait is kegyelmed folytán, hiszen ez az igazi keresztény állapot. Hogy fájdalmat vigasztalás nélkül ne érezzek: hanem együtt érezzem a fájdalmat és a vigasztalást, hogy végül elérkezzem addig, hogy már csak vigasztalásodat érezzem, akár szenvedések híján is. Mert elsorvadni hagyod majd a világot, Uram, vigasztalódás nélküli természetes fájdalmakban egyszülött Fiad megjelenése előtt; vigasztald most és egyszülött Fiad kegyelméből csillapítsd híveid fájdalmát; s tökéletes tisztaságú boldogsággal töltsd el szentjeidet egyszülött Fiad dicsőségében. Ezek azokat a csodálatos fokozatok, melyeken át művedet céljához vezeted. Kiszakítottál az elsőből; vezess át a másodikra, hogy a harmadikba juthassak. Uram, ezt a kegyelmet kérem tőled.

XII. Ide engedd, hogy távol legyek tőled, hogy lelkedet halálig szomorúnak lássam, és bűneimért haláltól elrogyó testedet úgy, hogy ne örvendeznék szenvedésemen testemben is, lelkemben is. Mert van-e gyalázatosabb és mégis megszokottabb a keresztényekben és önmagamban, hogy míg vétkeinkért való vezekléssel vért izzadsz arcodon; közben mi gyönyörökben élünk; és azok a keresztények, akik tieidnek vallják magukat, akik a keresztséggel követésedért a világról lemondottak, akik az egyház színe előtt ünnepélyesen esküt tettek, hogy veled élnek és veled halnak, akik vallják, hogy a világ meggyötört és megfeszített, akik hittel vallják, hogy kiszolgáltattátál Atyád haragjának és az emberek gonoszságának, hogy vétkeikből kiválsd őket: mondom, mindazok, akik ezeket az igazságokat elfogadják, akik a szentostyában üdvösségükre szolgáló testedet látják, akik a világi élvezeteket és bűnöket fájdalomad egyedüli okának és a világot magát hóhérodnak tartják, ők mégis ugyanezekkel az élvezetekkel és ugyane világban cirógatják testüket; s miként borzalom nélkül nem nézhetjük az olyan embert, aki apja gyilkosát simogatja és becézgeti, apját, kitől életét nyerte; úgy én is, ki szívem örömeivel éltem olyan emberek között, akiket most igazi gyilkosoknak tartok, Istenem és Atyám, ki üdvömért magadat ki szolgáltattad, s ki személyedben gyarlóságaim gondját hordoztad. Bizony, Uram, oly bűnös örömeim vetettél véget, melyben csak lakozhatott ember, a halál árnyékában.

XIII. Szabadíts meg, Uram, az elkeseredéstől, melyet önszeretetem kényszerítene rám fájdalomak és világi dolgok enyhítésére: szívemnek nem igazi hajlamai szerint valók ezek s nincs dolguk dicsőségeddel sem; oly fájdalmat bocsáss rám, mely megegyezik a tieddel. Vajha fájdalmaim haragodat elapasztanák! Tedd üdvösségem és megtérésem eszközeivé őket! Hogy életet és egészséget ezentúl csak azért kívánjak, hogy érted, veled és benned használjam és teljesítsem be! Nem érek sem egészséget, sem betegséget, sem életet, sem halált; hanem csupán azt, hogy Te rendelkez az egészségemmel és betegséggemmel, életemmel és halálommal, dicsőségedért, üdvösségemért, egyházad és szentjeid gazdagításáért; kegyelmed által magam is részt remélek belőlük. Egyedül Te tudod, hogy mi vár rám; legfőbbesébb Úr vagy, tégy, amit csak jónak tartasz. Adj nekem és végy el tőlem, csak akaratomat igazítsd a magadéhoz; s alázatos és teljes alávetettségben és szent bizodalomban

hadd fogadjam örök gondviselésed ajándékait, és hasonlóképpen, hadd áldhassam mindazt, mi tőled érkezik hozzám.

XIV. Add, Istenem, hogy engedelmet gyakorolva, elmém háborítatlan fogadjon bármilyen eseményt, mivel nem tudjuk; mit kellene kérnünk, és önteltség nélkül nem tudom jobban szeretni az egyik dolgot, mint a másikat, sem pedig megítélni azt, és felelősséget vállalni azért, amit bölcsességed elrejtett. Jól tudom, Uram, hogy tudásom mindössze ennyi: jó követni téged és rossz ellened szegülni. Ami túl van ezen, jó vagy rossz volta beláthatatlan számomra. Nem tudom, mi kedvezőbb, egészség vagy betegség, bőség vagy szegénység, s nem tudom a világ más ügyeiben sem. Ezek szétválasztása meghalad emberi és angyali erőket, gondviselésed titkait rejtik, melyet imádok, s melynek mélyére nem találhatok.

XV. Add tehát, Uram, hogy életemet a Te akaratodhoz igazítsam; s ha beteg vagyok is, fájdalmaimban is téged dicsőítselek. Nélkülük nem juthatok el a dicsőségre; Te magad, Megváltóm, csak így akartál elvezetni ide. Szenvedésed sebeiről ismertek meg tanítványaid; és a szenvedés által ismered meg Te is tanítványaidat. Ismerj hát engem is tanítványodul azokban a bajokban, melyeket testemben és lelkemben az ellened elkövetett sérelmek miatt viselek el. S mivel Isten előtt csak az kedves, mit Te ajánlasz fel nevünkben, egyesítsd akaratomat a tieddel, és szenvedésemet azokkal, melyeket Te viseltél el. Add, hogy az enyémekek részei legyenek a tieidnek. Egyesíts magaddal, tölts el magaddal és Szentlelkeddel. Szállj szívembe és lelkembe, hozd el ide szenvedéseimet, tartsd ébren bennem mindazt, mit kereszthalálodból még szenvedni részem, mit Tested teljes megsemmisüléséig tagjaidban Te szenvedtél el, hogy megtelvéen veled, többé ne én éljek és ne én szenvedjek, hanem Te legyél az, aki él és aki szenved bennem, ó, Megváltóm; és így bármilyen kis részem legyen is szenvedésedben, teljesen megtöltesz vele abban a dicsőségben, melyet ez szerzett neked, s melyben az Atyával és Szentlélekkel együtt élsz, örökkön örökké. Ámen.

(Reisinger János fordítása)

Borisz Paszternák: Csoda

Ahogy Bethániából Jeruzsálembe ment,
szívét baljós sejtelem szállta meg.

Hőség perzselte a domb tüskés bozótját,
egy közeli kunyhó fölött megállt a füst,
tüzelt a levegő, nem rezzent a nád,
s a Holt Tenger tükre sírna volt és ezüst.

S ő, tengernél keserűbb keserőséggel
ment az úton, fisak pár felhő követte,
a város felé, ahol egy csapszékben
a tanítványok gyülekeztek.

És gondjaiba annyira belemélyedt,
hogy öröm szagával telt meg a mezőség
és elcsitult minden. S ő megállt középen
egymaga. Ájultan terült a táj leple el.
És egybefolyt minden: a sivatag, a hőség,
források, gyíkok, patakmeder.

Nem messze tőle egy fügefa nőtt, de
nem volt rajttermés, csak levél meg ág.
S ő így szólt hozzá: „Mi hasznom belőled?
Göcsörtöd ugyan mi örömet ad?

Éhezem, szomjazom, s te – ennem nem adsz,
s oly vigasztalan vagy, mint a gránit.
Be szánalmasan tehetetlen állsz itt!
Hát mindörökre ily meddő maradj!”

S ahogy vezetéken a villám leszalad,
végigborzadt a fán az ítélet,
elhamvasztva egy pillantás alatt.

A lomb, az ágak, a törzs, a gyökérzet,
nem több: egy perc szabadsággal ha lehet
a természet erői megtették volna dolguk.

De a csodák – csodák; bennük Isten beszél,
és midőn zavartan tévelygünk és bolyongunk,
Ő nagy hirtelenséggel ránk csap, utolér.

(Gömöri György fordítása)

Coventry Patmore: Aurea dicta

Az Ég, a Föld, a Tenger, a Pokol ezer hangja tesz bizonyosságot a titok mellett, mely az ember egyetlen boldogsága – s mégis: alig akad ember, aki meghallgatná hangjukat.

Az ördög betű szerint betartja ígéreteit, de a szellem szerinti értelmezésben adós marad velük; Isten betű szerint adós marad ígéreteivel, de szellemük szerint mindig teljesíti őket, minden reményen felül.

Az igazi művészet, az igazán hatékony erkölcsi tanítás csak olyan embertől jöhet, aki összehasonlíthatatlanul többet tud annál, amit közölni óhajt.

Tegyetek jót, és Isten majd megadja nektek, hogy jól tegyétek azt.

Add meg nekem, hogy oly módon birtokoljam ezt a misztériumot, hogy ne kívánjam azt megérteni.

Isten hosszú, fárasztó, elviselhetetlen feladatokat ró a lélekre; ezzel szemben megelégszik az első őszinte bizonyítékkal, melyet a lélek vele szemben engedelmességből tanúsít – és azonnal leveszi róla a terhet. „Nem tudnátok velem virrasztani egy órát?”

Isten rendszerint inkább saját nagyszerűségének mértéke szerint hallgatja meg imánkat, mint kérésünk szerint, annyira, hogy bőkezűségének adományaiban gyakran nem ismerünk rá még azokra a javakra sem, melyeket kértünk tőle.

Az emberek sohasem bántanak meg Istent, ha tudnák, mennyire kész megbocsátani nekik. „Noli me tangere” – ez az egyetlen kegy, melyet a szent a világtól kér.

Azok, akik ismerik Istent, tudják, hogy tökéletes tévedésben van az, aki azt hiszi: csak öt érzékünk van. A teremtés a létezés tényétől csak úgy különbözik, amint egy forrás első buzogása különbözik további útjától.

„A dolgok mélye feltárul annak számára, aki várni tud”, de csak akkor, ha elég bátor meg nem tagadni a sötétben azt, amit a fényben látott.

Senki sem juthat el az ígéret földjére „csak azok a kisdedek, akikről megmondtad, hogy áldozatok lesznek”; vagyis a gyermek- és ifjúkorban szerzett adományok, melyeket megőriztünk lelkünkben és amelyeket a kísértő szüntelenül meg akar semmisíteni.

„Szemem kristályán át gyönyörködtem a Sarjban,

S a kertben lépteim mellett az Isten lépett” – mondja Browning. Vigyázzon hát az, akinek szeme így megnyílt, mert a Paradicsomba soha senkit sem eresztenek be másodszor.

Kérjete bőségesen, mert kéréstek mértéke szerint adatik nektek.

(Just Béla fordítása)

Jean Paul: Van gondviselés a világtörténelemben

A végzet éjszakát borít ránk és csak a legközelebbi útig ad világító fáklyát a kezünkbe; hogy ne veszítsük kedvünket a jövő szakadékai és a cél távolsága miatt. Voltak évszázadok, amelyekben az emberiséget bekötött szemmel vezették – egyik börtönből a másikba, lesznek ezután is századok, amelyekben némelyek meghalnak, amikor népek emelkednek föl, népek enyésznek el, s közben az emberi nem tovahalad. Mi vigasztal bennünket? Egy végtelen szív e világon túl. Van magasabb rend, van gondviselés a világtörténelemben, amelyik nem az általunk lefektetett szabályok szerint köti zavaros földünket Isten magasabb városához.

Pázmány Péter

A végig való állhatatosság kegyelméért

Mit használnak, én Istenem és üdvösségem, a jóságos cselekedetek a végig való megmaradásnak ajándéka nélkül? Mihaszna a szerencsés hajónjárásnak, ha a révparton elmerül a hajó? Vagy mi haszna a szántás-vetésnek és szépen-kelésnek, ha aratás idején elvész a gabona? Semminemű tökéletes élet, semmi jóságos erkölcs nem juthat a boldogságnak nyugalma a végig való megmaradás nélkül, mert Te, igaz Isten, mindeneket abban az állapotban ítélsz, melyben halála óráján találod, és amely felé dűl a fa, ott marad örökké.

Azért ezt a drága ajándékot, melyet csak Te adhatsz egyedül, Irgalmas Úristen, öntsd a te méltatlan szolgád lelkébe: hogy semmi háborúság és kísértet, semmi fáradság és kárvallás, semmi öröm és vigasság, semmi gyönyörűség és szomorúság el ne szakasszon engem a te szerelmedtől és az istenes élettől, a te szerelmes szent Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak drága szent vére hullásáért.

Ámen.

Imádság keresztény egységért

Irgalmas Isten, ki minket egy örök életnek reménységére hívtál, hogy amint Te egy vagy, és egy a tetőled rendelt keresztség, úgy mindnyájan egy hitben, egy szívvel szolgáljunk neked: adj szívünkbe Szent Lelket, hogy mindnyájan egyet értsünk, egyet valljunk és a te akaratodban való egységet szorgalmasan megtartsuk. Add, hogy mindnyájan egy akolban legyünk az egy Pásztornak gondviselése alatt, és téged minden visszavonás, gyűlölség és egymás rágalmazása nélkül dicsérjünk.

Térítsd meg, Uram, a te elszéledett juhaidat, vedd el a homályt szívünkről, nyisd meg a siketek fülét, világosítsd meg a vakok szemét, és a te igaz hitedre tanítsad meg a tévelygőket. A te szerelmes szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Ámen.

Pilinszky János

Vallomások az imádságról

Hogy mit keresünk az imádságban? Akarva-akaratlanul: *Istent magát*. Erről a bensőséges, örök és örökké új útról korunk se szűnt meg vallani, s e vallomások éppoly élők, mint amilyenek az első századokban voltak.

Az ima béke és öröm, de sokszor magas fal állja el az utat, s épp az Istenhez legbuzgóbban igyekvők előtt. Bernanos így kiált föl: „Ő, tökéletesen tudom, hogy az ima vágya már maga is imádság, és tökéletesen elég Istennek. De nekem nem elég a pusztta vágy. Úgy kellene az imádság, mint tudónek a levegő, mint szívnek kell az oxigén: Ami mögöttem áll, az többé nem a hétköznapi, megszokott élet, amihez bármikor visszatérhetek. Úgy érzem most, hogy semmi sincs mögöttem, s szemközt velem csak egy fal, egy fekete fal áll.”

Istennek ez a „sötét hiánya” gyakran a lélek önvádjában jelentkezik, mint Julien Green naplójában olvashatjuk: „Hazaérve egy este, elővettem a Bibliát, hogy valami világosságot derítsek éjszakámra. Vannak percek, amikor lehetetlen nem iszonyodnunk önmagunktól, s amikor készek volnánk egyetérteni vádlóinkkal. Csakhogy a világ nem is sejti, mi történik egy lélekben; ha tudná, és neki kellene ítélnie Isten helyett, a világ engem örök időkre elítélné.”

Beteges önvád? Nem, a keresztény önismeret kezdete, s az igazi imádság küszöbe. Green számára, élete későbbi tanúsága szerint, ezek a feljegyzések jelezték az *ima közeledtét*.

A küszöb: sokszor a kétségbeeséssel határos önvád és önismeret. Aki ózonban nem fordul vissza innét, azt Isten az imádság békéjével várja. Néhány év múlva már ilyen mondatokkal találkozunk naplójában: „Az igazi rendnek az imádság az alapja... ”S innét már csak egy lépés a fölismerésig: „... a legjobb imakönyv: *maga Isten*. ”

E fölismerésben már benne él a lélek annyira áhított békéje, megérkezése: „Az imádság célja nem annyira az, hogy megkapjuk, amit kérünk, hanem hogy *mi magunk változzunk meg*. Sőt, azt kellene mondanunk, hogy az igazi imádság képessé tesz bennünket arra, hogy *elejtsük kérésünket*. ”

A kétségbeesést nemcsak emberek tudják; Isten éjszakáját, hiányát, „csendjét”: maga Jézus is megszenvedte. Mégis: az imádság szívében határtalan öröm lakozik, ahogy a természet éjszakája sem jelenti a nap halálát, csupán távollétét. Ebben az értelemben kérdezi Bernanos azoktól, akik hívőknek vallják magukat: „Vajon alkalmasak vagytok-e megfiatalítani a földet, igen vagy nem? Az Evangélium örökké fiatal, csak ti vagytok öregek.” Igen, az imádság lényege szerint Istenközelséget jelent, örök fiatalságot.

Isten hiányának és jelenlétének megtapasztalása: két partja az emberi imának. Mondhatnánk, küszöbe és betetőzése. A hívő számára az ima jelenti a teljes valóságot. Rettenetes a súlya, de nem szabad félni tőle: Jézus az imában rakja ránk *édes igáját*.

S végül azok számára, kik gyöngének érzik magukat az imádság realitására; nem fölmentésül, de ízelítőül az isteni szeretet makacs természetéről, mely nem engedi, hogy egykönnyen lemondjunk róla, hadd idézzük a haldokló Lisieux-i Szent Terézt: „... ha el is követtem volna minden lehetséges bűnt, éppoly bizakodva érezném, hogy e tengernyi gonoszság is csepp víz csupán a szeretet tűzvészében.”

(Idézetek: Ch. Moeller művéből)

Az imádság szerepe a világban

Számtalanszor tapasztaljuk, hogy szavaink süket fülekre találhatnak. Ilyenkor ne okoljunk soha másokat, mivel a szemrehányásokban mindig van valami tisztátalan. Sókkal jobb, ha ilyenkor imádkozni kezdünk, érezve szavaink kölcsönös végességét.

Csodálatos erőtere és szótlan csöndje van az imádságnak. Igen, imádkozni annyi, mint eljutni Isten csöndjébe, abba a néma közegbe, amely ugyanakkor az egyedül tiszta beszéd Isten és ember, ember és minden ember között.

Ha minden zavaró elemtől meg akarjuk tisztítani imánkat, minden rejtett önzéstől, nagylelkőségbe öltözött rút kicsinyességtől – okosabb Istenre bízunk, hogy mit is kérünk tőle, mit is üzenünk általa egy másik embernek. E néma és kérésektől-kikötésektől mentes ima, amelyben lemondunk akaratunkról, és Istenre bízunk, miként boldogítsa és vezesse akár feleségünket vagy gyermekünket, vagyis azokat, akiket Isten legközvetlenebbül ránk bízott, s akikkel szentsége szerint is egyek vagyunk – igen, még hozzájuk intézett szavaink közül is a legtisztább és legszebb az a néma imádság, amely megfogalmazását egyedül Istenre bízza.

Rengeteg tisztátalan beszédnek vehetjük így elejét. Ember szájában a tiszta szó ritka, akár a színarany. Kivált, amikor valamiféle közvetlen célt kell szolgálnia. Innét, hogy a művészet elvontabb szintjén már sokkal több a Szép Szó. S még több az imádság, s főként az Úr csöndjébe valósággal beleszemmisülő imádság szintjén.

Az imádságúak ez a formája ugyanakkor az önzetlenség iskolája is. Arra tanít, ezerszer jobb saját bűnünket ismernünk, mint másokét, hiszen a Bárány színe előtt se másokról kell majd beszámolnunk, hanem egyedül saját magunkról, egyedül saját vétkeinkről kell számot adnunk. Nincs komolyabb a földön, mint a vétkei töredelmesen meggyónó és Istenéhez szinte szakadatlanul imádkozó ember. Amikor gyónunk, vétkeinket egyre pontosabban kell megfogalmaznunk, de amikor imádkozunk, igyekezzünk egyre inkább elnémulni, hogy még leghőbb kérésünket is végül maga Isten fogalmazhassa meg, hiszen egyedül Ő tudja megfogalmazni! Szívünk egyedül Isten fogalmazásában képes a tiszta beszédre, számíthat hatékony beszédre és meghallgatásra.

Ha életünkben csak egy órára komolyan vennénk Jézust! Csak egy percre azt a percet, amikor egyedül szembesülünk Istennel! Amikor a Bárány egyedül engem néz, s egyedül engem kérdez, s egyetlen szó erejéig se mások bűneiről, hanem egyedül a saját bűneimről. A szentség tulajdonképp nem is más, mint a végső (de valójában mindig is érvényes) helyzet fölismerése és boldog elfogadása. A szent egyedül van Istennel, élete ettől folyamatos gyónás és szakadatlan imádság, vagyis az ő életformája az egyedül valóságos élet és életforma.

Max Planck: Önmagában nem létezik anyag

Mint fizikust, vagyis olyan embert, aki egész életét a józan tudománynak, az anyag kutatásának szentelte, aligha gyanúsíthatnak fantasztasággal. Ezért mondom, atomkutatásokkal a hátam mögött, a következőket: Önmagában nem létezik anyagi Mindennemű anyag csak erő következtében jön létre és áll fönn, mely erő az atomrészecskéket rezgésbe hozza, s azokat az atom parányi naprendszerében összetartja. Mivel azonban a világmindenségben sem értelmes, sem örök (absztrakt) erő nincsen – az embernek nem sikerült feltalálnia a hón óhajtott perpetuum mobilét –, ezért kénytelenek vagyunk e mögött az erő mögött egy *tudatos, értelmes szellemet* föltételezni. Ez a szellem minden anyag ősoke. Nem a látható; de mulékony anyag a reális, az igaz, a való (mert az anyag, amint láttuk, e nélkül a szellem nélkül nem is állna fönn), hanem a láthatatlan, halhatatlan szellem az igaz. Mivel azonban nem lehetséges magában vett szellem, s minden szellem egy lényhez tartozik, ezért kényszerülünk föltételezni egy *szellemi lényt*. Mivel azonban szellemi lények sem lehetnek önmaguktól, hanem teremtetniök kell, ezért nem félek ugyanúgy nevezni ezt a titokzatos Teremtőt, amint a korábbi ezredekben a Föld minden régi kultúrnépe nevezte: ISTEN!

Edgar Allan Poe: Himnusz

Reggel – délben – vak éjeken
Mária! hallád énekem!
Ha kél, ha kín, ha jó, ha rossz
ér: Isten anyja gyámolozz!
Míg minden óra kedvre folyt
s felleg az égen egy se volt:
voná hogy lomha ne legyek,
lelkem jövőm felé kegyed.
Most hogy a sorsvész megjelent
felverve múltat és jelent:
hadd vonja, szép remény elé
lelkem jövőm – Kegyed felé!

(Babits Mihály fordítása)

Prohászka Ottokár: Elhagyatottságban

Uram, nem vagyok méltó, hogy bejöjj; de ha méltatsz és bejössz hozzám, szívem eltelik örömmel és hódolattal. Isten minden szívbe be akar jönni, ezt jelzi az írás: „Íme, ajtódnál állok s kopogtatok.” Te; az Úr... bebocsáttatást kérsz. Nem kényszerítesz, nem tolód föl magad és kegyelmeid. Értelek Uram, vágyódól utánunk. Kopogtatsz szívünk ajtaján, várakozol ajtóm előtt. És kitartasz, el nem mégy! Ó édes, erős szeretet!

Istenem, hol vagy: ugye közel vagy? Velem vagy?

Így lehet túrni a keresztet s a kint: Ó Uram, hadd legyek veled! Vigy be országodba.
Ámen.

A. Sz. Puskin: Imádság

Jámbor asszonyok és szerzetesek, hogy áldva
Szárnyalhasson szívük egy tisztultabb hazába,
S a föld harcaiban szilárdak legyenek,
Szerkesztettek imát; meghatót, eleget.
De nekem egyszerű igazságában egy se
Oly szép, mint amit a nagyböjti ünnepekre
Olvas fel a pap a gyülekezet előtt.
Ez a leggyakoribb imám; csodás erőt
Kapkok tőle s vigaszt, javítót, boldogítót:
„Ne ereszd rám, Uram, a háromfejű Kígyót,
Vagyis a zsarnokság leskelő szellemét,
Az emberszapulást s a tétlen csüggedést!
De add, hogy bűneim mindenkor látva lássam,
Testvéreimet soha törvénybe ne citáljam,
S elevenítse meg lankadó lelkemet
Alázat, türelem, erény és szeretett”

(Szabó Lőrinc fordítása)

Jean Racine: Szerdai laudes

Zord éj, sötétség vaksi ködje,
fussatok, kél a nap, az Olümposz ragyog;
démonok, térjetelek gyászos börtönötökbe;
egy Isten győzi meg szörnyű uralmatok.

A nap áttér az ég homályán,
a magasba lövi tündöklő sugarát
és áthatolva a természet sűrű fátylán
a mindenségnek új szint és új lelket ad.

Ó, Krisztus, egyetlen világ vagy!
Egyedül a te szent fényednek hódolunk.
Lelkünk eléd borul; ó, hallgasd meg imánkat
s vesd isteni igád alá akaratunk.

Álerényében bízva vétkes
lelkünk gyakran el-elalszik esztelenül.
Örök fény, jöjj, siess, hajolj le a szegényhez,
ki a komor halál zord árnyékában ül.

Atya, Fiú, Szentlélek, áldunk,
s illesse hódolat a Három Szent Személyt,
most, míg a napsugár beragyogja világunk,
s majd, ha a századok futása véget ért.

(Rónay György fordítása)

Karl Rahner: Életem Istene

Veled akarok beszélni, és mi másról szólhatnék, mint rólad. Mert létezhet-e valami, aminek nem nálad, a Te szellemedben és a Te szívedben lenne már öröktől fogva otthona és végső alapja? Bármit is mondok, nem mindig rólad beszélek-e? Pedig, ha halkán és félénken veled és rólad beszélek, ismét csak magam kerülök szóba, én magam, jóllehet rólad akarok szólni. Mert rólad mi mást mondhatnék, mint azt, hogy Istenem vagy, minden kezdésem és végzésem Ura-Istene, örömömnek és bánatomnak, egész életemnek Istene? Igen, még akkor is, amikor azt vallom, hogy néked nincs rám szükséged, mert fenségesen és messze trónolsz ama völgyek felett, amelyeknek ölén vesződéses életem útjai elhúzódnak – akkor is csak életem Istenének neveztelek. Mert *Istene* lennél-e életemnek, ha nem lennél több, mint csupán az én életem Istene? Dicsérlek téged, Atya, Fiú, Szentlélek! Vallom életednek háromszorosan szent titkát, amely végtelenséged titkos. mélyén rejlik. Teremtényeidből ezt a magunk erejéből meg nem fejthetnénk. Még ha kinyilatkoztattad is életednek ezt a titkát, meg tudnálak-e vallani és szeretni tudnálak-e téged, Atyám, és téged, az atyai szív örök Igéje, és téged, az Atyának és Fiúnak Lelke, ha életed a kegyelemben nem vált volna életemmé, ha Te nem lennél kegyelmedből, mint Háromságos is, életem Istene?

Életem Istenei Mit is mondok, ha téged életem Istenének nevezlek? Hogy. életem értelme vagy? Útjaim célja? Tetteim megszentelője? Bűneim bírója? Keserű óráim keserősége és legtitkosabb boldogságom? Erő, amely előtt erőm tehetetlenül összeomlik? Teremtő, Fenntartó, Kegyelemosztó, aki közel vagy és távol? Megfoghatatlan? Testvéreim Istene? Atyáim Istene? Van-e még név, amelyet nem kellene neked adnom? De mit mondtam, ha mindent felsoroltam is? Ha végtelenséged peremén állva belekiáltanám léted úttalan messzeségébe mindazokat a szavakat, amelyeket összekapargattam végességem szűk korlátaik közt, akkor sem tudnálak kimondani soha.

De miért is kezdek el egyáltalán rólad beszélni? Miért kényszerítesz arra, hogy utaidat járjam, hiszen ezek éjszakáid zord kietlenségébe vezetnek, amely csak számodra fény. Nekünk csak a véges és a megfogható valóságos és érthető. De Te lehetsz-e nekem valóságos és közeli, ha végtelennek vallak? A keresztségben miért égetted bele pecsétedet lelkembe, miért gyújtottad meg szívemben a hitfényét, ezt a sötét fényt, amely minket kunyhóink meghitt világosságából a te éjszakádba csalogat? Miért tettél papoddá, akinek hivatása az, hogy az emberek közvetítője legyen nálad – nálad, akinél végességünk még lélegzethez sem jut?

Nézd, Uram, az embereket! Alig gondolnak reád! Bocsásd meg, hogy megítélem őket. Te vagy-e az első és az utolsó, aki szívüket és lelküket nyugtalanítja? Nemde nélkülöd is berendezkednek ebben a világban; otthonosan járnak benne és tudják, mivel kell számolniuk. Több vagy-e nekik földi életükben, mint az, akinek csak arról kell gondoskodnia, hogy a világ ki ne forduljon sarkaiból, de akire egyébként nincs szükségük? Mondd hát, Istene vagy-e életüknek? Nem tudom, Uram, igaz-e, amit most az emberekről mondtam. Mert ki más ismeri az emberek szívét, mint egyedül Te. Én nem, hiszen a tulajdon szívemet sem ismerem. A többiekre azért gondoltam – Te tudod ezt, mert szívem mélyére látsz, Te Elrejtőzött, aki előtt semmi sincs elrejtve –, mivel sokszor az a vágyam támad, hogy én is olyan legyek, amilyeneknek őket látom.

Uram, mennyire tanácsalanná lesz a lelkem; ha rólad akarok beszélni veled. Mi másnak nevezhetnék téged, mint »életem Istenének«? De mit mondtam ezzel, mikor téged semmiféle név meg nem nevezhet. Mindig kísértésem támad, hogy olyan dolgokhoz meneküljek, amelyek érthetőbbek nekem, mint Te, és szívemnek meghittebbek, mint a te kietlenséged.

De hová is mehetnék? Otthonom lehetne-e ez a szűk kunyhó a föld meghitt dolgaival, a földi élet nagy örömeivel és szenvedéseivel, ha mindezt nem ölelné át távoli végtelenség? Otthonom-e a föld, ha nem boltozódik fölötte távoli mennyországod? Igen, még ha be is érném azzal, amit egyesek ma életünk értelmének mondanak, és ha dacos elszántsággal el is fogadnám és vallanám múlandóságomat, akkor is csak úgy tudnám ezt a végességet világos öntudattal elismerni, és csak azért tudnám mint egyetlen lehetséges sorsomat vállalni, mert előzőleg is folytonosan kitekingettem a határtalan messzeségbe, amelynek elmosódó láthatárán életed végtelensége kezdődik. Hiszen egész múlandóságom elsüllyedne nyomasztó, önmagát rejtő szűk korlátai között, és nem válhatna vágyakozó gyötrelommé, sem elszánt beletörődéssé, ha a tudó szellem nem lendült volna mindig túl saját végességén, ki a szótlán messzeségbe, amelyet Te töltesz be, hallgatag Végtelenség. Hova meneküljek hát előled; hiszen a sóvárgás a határtalan után és végességem elszánt vállalása is téged vall meg!

Mi mást mondjak rólad, mint ezt: Te vagy az, aki nélkül nem létezhettem, Te a végtelenség vagy, az egyetlen, akiben én, a véges ember élni tudok. És ha ezt mondom rólad, akkor adtam az igazi nevet önmagamnak is, ahogy Dávid zsoltárában imádkozom: *tuus sum ego* – nem a magamé, hanem a tied vagyok. Többet sem magamról, sem rólad nem tudok. Te életem Istene, végességem végtelensége.

Mit tettél velem? Hogyan teremtettél? Csak azt tudom rólad és magamról, hogy életem örök titka vagy! Uram, milyen ijesztő talány is az ember: a tied, Te pedig felfoghatatlan vagy! Felfoghatatlan lényeged szerint és még érthetlenebb útjaidon és ítéleteidben. Mert ha mindaz, amit velem teszel, szabadságod műve és egyben mérhetetlen kegyelmed, amely nem ismer »miértet«, ha teremtetem és egész életem szabad elhatározásodtól függ, ha minden utam lényegében a Te kifürkészhetetlen utad, Uram, akkor szellemem, »miért« kérdései soha sem fognak felőled teljesen kimerítő választ kapni. Te akkor is még mindig felfoghatatlan maradsz, ha majd szemtől szembe látlak. De ha nem volnál felfoghatatlan, akkor hatalmam alatt lennél, mert megértenélek és felfognálak. Akkor Te lennél az enyém és nem én a tiéd. Ez azonban maga a pokol, az elkárhozottak sorsa volna; véges, megértett létemmel önmagamé volnék és végességem börtönudvarában körbe-körbe járnék.

De lehetsz-e nekem egyúttal otthonom is, Te, aki kiszabadítasz múlandóságom börtönéből: vagy pedig csak életemnek újabb kínját lelem benned, ha a végtelenségedre nyíló ajtót kitárod előttem? Több vagy-e Te, mint az én nagyfokú elégedetlenségem, ha minden ismeretem mégiscsak a te felfoghatatlanságodba torkollik? Csak örök zaklatója volnál nyughatatlan lelkünknek? Válasz nélkül kell előtted minden kérdésnek elnémulnia? Csupán a szótlán »ez-így-van« lennél, amely előtt minden érteni akarás tehetetlenül összezsugorlik?

Bocsásd meg, hogy úgy faggatlak, mint valami esztelen. Fiad által mondtad nekem, hogy szeretetem Istene vagy. Megparancsoltad, hogy szeresselek. Parancsaid gyakran nehezek, mert sokszor éppen az ellenkezőjét kívánod tőlem, mint amihez kedvem volna. De mivel azt parancsolod, hogy szeresselek, olyat követelsz, amihez parancsod nélkül nem volna bátorságom: hogy téged egész bensőséggel szeresselek. Hogy saját életedet szeressem. Hogy magamat elveszítsem benned, hiszem tudom, hogy befogadsz szívedbe és tegezhetlek téged, életem felfoghatatlan titkát, mert maga vagy a szeretet. Csak a szeretetben talállak meg téged igazán, Istenem. Itt tárulnak fel lelkem kapui és itt engedhetem szabadjára és felejtethem el önmagam. Itt árad túl egész létem végességem és szorongó önigenlésem merev falán, amelyek tulajdon szegénységembe és ürességembe zártak: Lelkem erői feléd áramlanak, és nem kívánnak többé visszatérni, elvesznek benned, mert a szeretetben szívem középpontja vagy, közelebb hozzám, mint én önmagamhoz.

Ha szeretlek, többé már nem keringek nyugtalanul csak önmagam körül gyötrő kérdegetéssel. Nem csupán mintegy távolból és kívülről tekintek szinte vakai szemmel megközelíthetetlen fényedbe. Ellenkezőleg, ekkora szeretet révén Te magad lettél, Felfoghatatlan, életem legbelsőbb középpontja, és így benned felejttem magamat és

magammal együtt minden kérdésemet; titokzatos Isten. Az ilyen szeretet téged akar: úgy, ahogy vagy. Hogyan is akarhatna más módon ez a szeretet, amely csakis téged akar és nem a saját lelkében lévő képedet. Csak téged akar és úgy egyesül veled, hogy abban a pillanatban, amikor a szerető személy megszűnt saját magáé lenni, Te leszel az övé, nem pedig csak képed. A szeretet úgy kíván téged, ahogy vagy. És ahogy önmagáról tudja, hogy jó és igaza van és nem szorul további megokolásra, úgy vagy Te neki jó és megfelelő, átölel téged és nem szorul semmi magyarázatra, miért vagy éppen ilyen. »Ahogy vagy«, az a legnagyobb boldogság számára. E boldogságban megismerésem nem akar többé lekényszeríteni téged önmagához, hogy örök titkodat elragadja. A szeretet a magasba lendít: hozzád és beléd: Ha föladom magam a szeretetben, akkor Te vagy az életem, és felfoghatatlanságod elmerül a szeretet egységében. Megérteni, hogy felfoghatatlan vagy, boldogság annak, aki téged szerethet. Minél távolabbra jut lényed végtelensége semmiségemtől, annál inkább kihívja szeretetem vakmerőségét. Minél maradéktalanabbul függ kétes létem kifürkészhetetlen határozataidtól, annál inkább kell boldogan rád hagyatkoznom, szeretett Istenem. Minél inkább megsemmisít az a tudat, hogy utaid és ítéleteid felfoghatatlanok, annál nagyobbban kell lennie szeretetemnek. Szeretetem annál erősebb és boldogabb, minél kevésbé fog fel téged nyomorúságos értelmem.

Életem Istene, Felfoghatatlan! Légy az én életem! Hitem Istene – ez a hit elvezet engem homályodba, szeretetem Istene – ez a szeretet homályosságadat életem édes világosságává varázsolja. Légy reménységem Istene, hogy Istene lehess életemnek, Te, az örök Szeretet!

(Szabó Ferenc fordítása)

II. Rákóczi Ferenc: Ima a hazáért nehéz időben

Úristen! Igazság kútfeje, kegyelem kimeríthetetlen forrása, ki parancsolataidról megfélelkezett népedet néhanapján a szolgaság jármával sújtod, hogy megtörvén gögjét, amint a büntetésben igazságot adtál, a megbocsátásban újból kegyelmet nyújts neki: bevalljuk, Uram, őseink nyughatatlanságát, beismerjük mindennapi vétkeinket, amelyekkel ellened támadván, valóban megérdemeltük ostorodat. Rászolgálunk, Uram, hogy nemzetünk dicsősége elenyésszék, s gyermekeink idegen nép járma alatt görnyedjenek. Méltók vagyunk, hogy magvunk szakadván, eredetünk emlékezete és nemzetünk neve feledésbe merüljön, mivel elhajoltunk tőled, Istenünktől és Urunktól.

Mindazonáltal, ó Uram, tekintsd a nyomorúság ez örvényébe hullott népednek sóhaját, hallgasd meg a szegények, az özvegyek és árvák hozzád felsíró jajkiáltását. Tekintsd a bűnhődésre kész ártatlanoknak kiontott vérét, s ne feledkezzél meg irgalmasságod cselekedeteiről, melyekkel hajdan oly kegyesen elárasztottad szolgaságban sínylő választott népedet.

És ha lelkünkben lángra lobbantanád felszabadulásunk vágyának tüzét, vezérelj cselekedeteinket, erősítsd meg karunkat, élesítsd fegyvereinket, hogy egyesült erővel szolgálhassunk kegyes akaratomnak. Adj, Uram, azoknak, akiket vezéreinkül rendeltél, hivatásukban bölcsességet, a balsorsban bátorságot, a szerencsében mérsékletet, hogy végzéseid útján haladjanak: Te jelöld ki, Uram, táboraink határát, vedd körül irgalmasságod köntösével, óvd meg az ellenségnek cseleitől, s üzd el az álmot a virrasztók szeméről, nehogy készületlenül találtassunk. A Te angyalod legyen örünk és vezetőnk a csatában, aki szétszórja a fegyverek golyóit, s valamint Izraelt szárazon vitte át a tengeren, vezessen át bennünket is sértetlenül ellenségeink tömegén.

Add, végül, Urunk, legkedvesebb Atyánk, hogy felvétetvén néped kebelébe, rendelésed útjáról le ne térjünk, hanem igazságtételeid őreivé lévén, utunk nyugalomban és békességben vezessen tehozzád, ki végtelen kegyelmednél fogva azt akartad, hogy kiszabaduljunk a szolgaságból és megváltassunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki a Szentháromságban veled él és uralkodik mindörökkön örökké.

Ámen.

Ramakrishna: Imádság az isteni anyához

Ó isteni anya, a te kegyelmedbe ajánlom magam. A te szent lábadnál keresek menedéket. Légy kegyes és ajándékozz nekem irántad való tiszta szeretetet; olyan szeretetet, amelyet nem rombol szét a vágy, nem szeplősit meg az önző akarás; olyan szeretetet, amelyre odaadó szolgád csak a szeretet kedvéért törekszik! Isteni anya, nincs rajtad kívül senki, akit az enyémnek mondhatnék. Nem tudom, hogy tiszteljelek, nincsenek jámbor érdemeim; nem vagyok odaadó, sem tudós. Légy kegyes, isteni anya, végtelen kegyességedből ajándékozz nekem lótuszlábaidnál szeretetet!

Hermann von Reichenau: Salve Regina

Üdvözlégy, Királyné Asszonyunk,
Irgalmasság Anyja,
Életünk,
Mi üdvösségünk,
Üdvözlégy, ó, mennyei Reményünk.

Éva üzött gyermekei, Hozzád kiáltunk,
Bánatban, sírva e siralom völgyében
Hozzád fohászkodunk.

Kérünk, Szószólónk,
Fordítsd irgalmas szemeid felénk,
S annyi kín után mutasd meg nekünk Jézust,
Tested áldott Gyümölcsét.
Ó, jóságos, ó, kegyelmes, ó, szerelmes
Asszonyunk, Mária!

(Kalász Márton fordítása)

Carl Ritter: Az imádság áldása

Minden szerzett bölcsességem, okosságom, lelki vidámságom lehull rólam, és nem tudok mást tenni, mint imádságban ahhoz menekülni, akiben akkora irgalom volt, hogy Isten létére meztelen földi gyermekként jött el hozzánk. Amikor megszabadultam a külvilágtól és minden idegenségtől, boldogan térdeltem színe előtt, és az alázat és a bánat édes könnyét onthattam, akkor éreztem, hogy új, kimondhatatlan áldás egész árja áradt rám, s a hosszú sötétség után újra világosság gyúlt bennem: Ő az Úr, aki mindig közel van hozzánk, örömben és balsorsban. Nem értelmetlenül kerültünk a világba, itt kell megélnünk egy másik világ számára. Nagy bűneimnek teljes tudatában vagyok, mégis bizalom tölt el, mivel tudom, hogy Isten az örök szeretet és kegyelem, s hogy Megváltóm él, s híveit az Örökkévaló és az Igazságos kegyelmében részesíti.

Franz Rosenzweig: Levél unokatestvéréhez, Gertrúd Oppenheimhez (1917. május 30-31.)

Kedves Trudi, tehát a célról? Könnyű beszélni róla, mert tulajdonképpen *mindig* erről kell beszélnünk, ha valamiről igazán és végkövetkeztetést levonva akarunk beszélni. Teljesen mindegy miről, háborúról vagy a legújabb divatról, színházról vagy arról, hogy $2 \times 2 = 4$ (mert „mi hát az igazság!” – kéretik egyébként a „mi”-t hangsúlyozni, mint J. S. Bach teszi) vagy valami másról. Felfogni valamit annyi, mint felfogni, hogy *mivégre* van. Addig minden ködben úszik és elúszik előlünk. A pusztá lét semmit sem magyaráz meg, sőt, mégcsak bizonyosságot sem ad (mert ki biztosít arról, hogy ezt az állítólagos létezését nemcsak *álmodora*: léte is csak akkor válhat biztossá, ha már tudom; hogy ez olyan valami, amit *nem szabad* csak álmodni). Ha csak annyit tudunk a dolgokról, hogy *teremtve* vannak; még semmit sem tudunk. A babyloni papoktól a jénai monistákig nincs az a pogányság, amelynek ne lenne meg a maga teremtésmítosza. Tudást azonban csak az ad, hogy a „teremtett” (ami persze semmi mást nem jelent, mint: „nemcsak álmodott”) dolgokat *a végcélért* teremtette Isten és hogy az, aki az Első, az Utolsó is (mint Jesaja mondja), vagy az A és az O (mint János mondja). Mert az egész görög ABC az Alfa és az Omega között van és másutt nincs betű; és minden pogány mitológia és minden kinyilatkoztatott között az a különbség, hogy az egyik az istenek kalandos *kitérőiről* szól, a másik pedig Isten *útjairól*. A pogány istenek mindent megengedhetnek maguknak, az igazi azonban alkotmányos uralkodó, aki szigorúan tartja magát ahhoz, hogy kizárólag „államának első szolgája” legyen; és magánélete (ami Jupiter főereje) nincs. Ahogyan a logomythiában (a mi mai nyelvünkön: a tudományban) is az a különbség, hogy míg a pogány gondolkodás számára sok világ és lehetőség, ok és véletlen, cél és érték van, a kinyilatkoztatott gondolkodás számára minden csak „egy példányban” létezik. Mert a kinyilatkoztatás egyrészt föntet és fentet alapoz meg, egy Európát és Ázsiát stb. – másrészt korábbat és későbbet, múltat és jövőt. A határtalan (az „abszolút”!) leszáll a földre és innen, alászállása helyéről határokat von a tér tengerébe és az idő áramába.

Erről van szó. *Fönt és lent*, Kopernikusz dacára. *Észak, Dél, Kelet és Nyugat*, ahelyett; hogy csak fordulnom kellene egyet, és a jobboldalt ballá változtattam. *Múlt és jövő*, ahelyett, hogy egy kicsit később vagy egy kicsit korábban kellene élnem és más lesz a múlt és más a jövő. A világ rendezett. Többé semmi sincs mindenütt és sehol, mert már vannak irányjelzőink; tudjuk, hol állunk és ismerjük a célt. A megnevezhetetlen érzés mindenüttje helyett a név „mutató ujj”: Igen, a névé, amely *nem* „hang és füst”.¹

Nem hang és füst, hanem szó és tűz. És ahol meghallják *a szót*, ott vége a hallgatásnak, csöndnek, némaságnak, de a zajnak, ordításnak, állati üvöltésnek is. És ahol *a tűz* ég, ott nincs hideg és nincs sötétség. Mindez persze *van még*, de már csak ott, ahová a szó és a tűz *még neon* hatolt el; de határt nem szab nekik semmi; a szó tovább hangzik az időben, szájról-szájra, és a tűz kiterjed a térben. Azzal, hogy *a név* betört a megnevezetlen káoszába, abba, amit másként is nevezhetnénk (és ami egyáltalán „másként is lehet”), megszületett a világtörténelem színhelye és tartalma. Sem, Platón, sem Arisztotelész nem tudott erről semmit. Az „egész Föld” és az „idők vége” nem szerepel szókincsükben.

Minden azon múlik, hogy az ember ne hangnak és füstnek ismerje meg a nevet, vagyis ne csak úgy, mint a dolog lenyomatát és árnyképét, hanem, durván fogalmazva, mint dolgot a többi dolog között, szót más szavak mellett, tüzet más tüzek mellett. Isten *nem* – minden, hanem minden „*belőle* kiindulva és *feléje* irányulva” létezik. Tudományosan szólva tehát:

¹ Utalás Goethe Faustjára: „Mondom csak érzés, a név hang s füst csupán.”

mindenhez viszonya van. Ő maga csak valami meghatározott, sőt pontosabban csak egyetlen meghatározott valami, az *alászállás* pontja, a horizont, ahol ég és föld *érintkeznek*. Az érzés persze csakugyan „minden”. A méter mértékegysége nem csupán minden ilyen mértékegység ideája, hanem valóságos rúd is, amelyet Párizsban őriznek. Ezt ma már nem kell tudnunk ahhoz, hogy méterben számolhassunk: De amikor még nem volt meg ez a rúd, illetve ennek kevésbé tökéletes elődei, nem is számoltak méterben. Lényegéig én is ugyanazt nevezem célnak, amit Kant, Fichte és Hegel. Csakhogy ők csupán mondják, hogy ez a cél, minden megalapozottság nélkül, s ettől *én*, Énfelségem az Én még nyugodtan mondhatja az ellenkezőjét, és valóban mondom is és teszem is, mert udvaroncaim uralkodnak fölöttem. De ha a megalapozatlan állítás helyett a – természetesen *szintén* megalapozatlan – tényekkel találom szemben magamat, akkor meg van kötve a kezem: hiszen a ténytől nem megalapozottságot. várok, hanem tényszerűséget. A valóságok világában nekem valóságos cél kell. Hamletnek (s már ötven évvel előtte Loyolának is) kételyei voltak: „A látott szellem ördög is lehet”, de a valóságban, amelyet az egész világ lát, amelyre az egész világ reagál, s amelyet ezáltal az egész világ elismer, a valóságban tehát nem lehet kételkedni. Hatása alól kivonhatjuk magunkat, de akkor tudatában vagyunk annak, hogy mit teszünk.

Gyakorlatilag csak az a lényeges, hogy az ember összenőjön ezzel a valósággal. „Isten az Égben” teljesen mellékes. Nem a rossz, hanem éppenséggel a jó keresztények azok akikkel az „Urjézus” elfeledteti magát a Jóistent. És nem a „monoteizmus” tesz zsidóvá, hanem a Tóra. A hitnek ebből a földi házából és szántóföldjéről Isten mindig elérhető ugyan – nem mint metafizikai hipotézis („eszme”), hanem teljes bizonyossággal – de erre aligha van szükség. Az ember: általában nem spekulációra vágyik, hanem szép zöldrétre.

De hogy mégse hanyagoljuk el a spekulációt: végiggondoltad már valaha a jóságban rejlő belső ellentmondást? Valaki jó akar lenni, ehhez azonban az kell, hogy rossz is lehessen. Ám ha mindenki jó; akkor erre már nem lesz lehetőség. Az általános jóság helyett akkor egy olyan tökéletes szervezet alakulna ki végül, ahol nem *lehetünk* rosszak, de következésképp jók sem. Így arra a következtetésre jutunk, hogy Jó birodalmában tett minden lépést árnyként kíséri egy lépés a Rossz birodalmában is, és a két birodalom egyszerre növekszik. A világ előrehaladása tehát fokozódó *szétválás*. (Gondolj csak a demokráciára vagy a színházra, vagy a toleranciára vagy Geothére – Mennynek és Pokolnak mindenütt egyaránt oka van ünnepelni az illető Valami születésnapját. Demokrácia = felelősség és féltelenség; színház = dráma és „színház”; tolerancia = meggyőzés és közöny; Goethe = Faust és Mefisztó.) Vagy a másik oldalról: valaki jó akar lenni, de a világ – a viszonyok – nem teszik lehetővé, tehát nem *tud* jó lenni, ám a viszonyok csak akkor javulhatnak meg, ha az emberek jók – mert „a világban a jó csak jók által lehetséges”. Míg az imént az volt az ellentmondás, hogy a cél önnönmagát szüntette meg, most az, hogy a kezdet tulajdonképpen már feltételezi a végét. Mindkettő arra vall, hogy bármilyen világos is az egyes ember számára a „kategorikus imperatívusz”, az értelmi belátás számára a végállapot konkrét formája és az odavezető út egyaránt hozzáférhetetlen. Szigorúan véve sem az ideál, sem a történelem mint az ideálhoz vezető út nem „érthető meg”. Ahogyan te a „sors urával” kapcsolatban nagyon helyesen mondod. Az „utolsó ember” valójában már nem közönséges ember, hanem az „Ég felhőin lovagol”; a világtörténelmet pedig értelmezhetjük ugyan, és kell is értelmeznünk, de az értelmezés mindig hipotetikus marad és semmit sem tudhatunk előre; mindig csak a közvetlenül következő lépésre, „a mai nap követelményére” terjed ki a hatalmunk; egyedül erre érvényes, hogy „képes vagy rá, mert így kell cselekedned”. Már a holnapi naphoz is szükségünk van a teljes erejű bizalomra ahhoz, hogy ne essünk kétségbe.

(Horváth Ágnes fordítása)

Antoine de Saint Exupéry: (Uram, időnként jeges a magányom...)

Uram, időnként jeges a magányom.
És valami jelre vágyom elhagyatottságom pusztájában.
De álmomban kioktattál.
Felfogtam, hogy minden jel hiábavaló,
mert ha Te az én szintemhez tartoznál,
nem kényszerítenél a növekedésre.
És mit tudok én kezdeni magammal,
Uram, amilyen vagyok?

Friedrich Schiller: A hit szavai

Három nagy szó, amit megnevezek;
Tovaszállanak ajkról ajkra;
De nem kintről származnak ezek,
Hangjuk csak a szívünk hallja.
Elveszti az ember örökre becsét,
Ha nem hiszi Többet e három ígét.

Szabadnak eredt s szabad; ha még
Láncban született is az ember.
Ezt hidd, ha üvölt is a csőcselék,
S ne törődj vad örületekkel.
A szolga: előtt, ha bilincse szakad,
Szabadember előtt soha meg ne riadj.

S az erény sem üres szó, pusztá beszéd:
Az élet váltja valóra;
Bár botlik az ember, akárhova lép,
Törekedhet az isteni jóra.
Mit a bölcsök bölcs esze föl nem ér,
Gyakorolja a gyermeki tiszta kedély.

S van Isten, él egy szent akarat,
Az ember akárhogy inog bár;
Túl réten, időközön a legmagasabb
Bölcs Gondolat éberen ott áll,
Fut a lét, változva örökre körén,
De nyugodt Szellem virraszt a cserén.

E három ígére ügyeljete,
Adjátok ajkról ajkra,
S bár nem kintről származnak ezek,
Legbensőnk szózata vallja;
Ember soha el nem veszti becsét,
Amíg hiszi ezt a három ígét.

(Rónay György fordítása)

Roger Schütz: Isten arcának ragyogása

„Isten, minden embernek Istene, akik csak éltek az idők homályos kezdete óta, Szent Lelked által mindannyiunkba bevésted a szeretet törvényét. De csak kevesen fogják föl, hogy azért teremtetted őket a magad képére szabadnak, hogy szerethessenek.

Isten, élő Isten, Te úgy próbálsz megértetni magad, hogy Jézus Krisztusban szegényként jöttél le a földre. És ezt a Jézust, akit elvetettek, kereszten gyötörtek, halottként sírba tettek, te föltámasztottad.”

Senki sem értheti meg Jézus halálát, amíg nem látta őt mint Föltámadottat. Ekkor villámként fölragyog a titokbeli valóság értelme:

„Te, Krisztus, miként tanítványaidnak, nekünk is fölteszed a kérdést: Ki vagyok számotokra?

„Te vagy az Élő. Te, a Föltámadott, ott vagy annak halálos félelmében, akit utolér a megpróbáltatás. A te Szent Lelked lakik abban, aki megéli az emberi szenvedést.

Mindenkit hívsz, hogy kövessen téged. És téged követni annyit tesz, hogy mindennap fölvegyük saját keresztünket. Ám Te aláállsz odáig, ahol mi vagyunk, ha kell, a legmélyebbre is, hogy válladra vedd a mi terhünket. Te közel vagy mindegyikünkhöz. Meglátogatod azokat is, akik anélkül haltak meg, hogy téged megismerhettek volna (1 Pét 3,19-20).

Végtelen irgalmasságod szemlélése jóságot sugároz az alázatos szívbe, amely engedi, hogy Szent Lelked vezérelje.”

Hogy Krisztus által Isten ennyire mindenkié legyen; messze meghaladja az emberi értelem fölfogóképességét. Ennek a, titoknak a nagysága előtt már az Evangéliumban így kiáltott föl egy hívő: „Hiszek, Uram, segíts kishitűségemen!” És ez a csekély hit, ez a nagyon kevés, amit ki-ki naponta föl tud fedezni önmagában, íme; ez is elegendő, hogy előrehaladjunk a Föltámadott nyomdokain.

Aki Krisztust akarja követni, vesse belé bizalmát, nemcsak azokon a napokon, amikor túlcsoordul a szíve, de azokban a percekben, is, amikor fölüvölt benne a magány.

„Ha Te nem támadtál volna föl, Krisztus Urunk, kihez mennénk akkor, hogy megláthassuk Isten arcának ragyogását?

Ha Te nem támadtál volna föl, akkor nem volnánk együtt, hogy keressük Veled a közösséget. Akkor nem találhatnánk meg nálad a megbocsátást; a kiengesztelődést, az újrakezdésnek ezeket a forrásait.

Ha Te nem támadtál volna föl, honnan merítenénk az erőt, hogy követhessünk emberlétünk végső határáig, hogy újból és újból Téged választhassunk, egészen öregségünkig?”

Krisztust választani! Ő választót elé állít minket: „Aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt, aki odaadja életét az én szerelmemért, megtalálja azt.” De nem erőszakolja ránk a megfelelő választást. Mindannyiunknak szabadságot ad, hogy magunk válaszunk, vagy hogy elveszük azt. Soha nem kényszerít. Egyszerűen, kétezer év óta, szelíd és alázatos szívvel, ott áll minden emberi szív ajtajánál, és kopogtat: „Szeretsz-e engem?”

És ha úgy látszik, hogy nem vagyunk képesek válaszolni neki, még mindig így szólhatunk hozzá: „Engedd, hogy átadjam magam neked, hogy megnyugodjam benned, Krisztusom, testestől-lelkestől.”

Krisztust választani azt jelenti, hogy egyetlen úton járunk és nem egyszerre kettőn. Aki egyszerre kívánná őt is követni és saját magát is, az olyan, mintha saját árnyéka után futna, az emberi tekintélyt, a társadalmi megbecsülést hajszolva. Saját magát szolgálván, nemde tudta nélkül is eszközzé tenné Krisztust és azt a közösséget, ami az egyház?

Hátranézni, amikor már elfogadtuk a hívást, nem lehet anélkül, hogy meg ne sebződnénk: A sajnálkozás növeli a nyugtalanságot; és önmagunk ellép lázít. Végül is ezek az érzések, mint a hullámok, átsapnak fölöttünk és a többiek ellen fordulnak. Micsoda pusztítás!

Aki megkísérli, hogy megszökjék az útról, annak számára nincs fontosabb, mint hogy meghallgassák. Hogy ne őrizze saját magában azt, ami megsebzte bensejét, hogy ne maradjon félholtan. Hogy merjen mindent föltárni egy másik személynek, aki képes rá, hogy megpróbáltatásain keresztültörve őt belülről megragadja, szívében olvasni tudjon, anélkül, hogy ítélkeznék.

És akkor eljön a nap, amelyen azt fogja tuttogni: „Arra vágyódva, hogy csak az egyedül szükségesnek éljek, rád gondolok, Föltámadott. Szíveim és lelkem, a testem is, miként a szomszéd föld, téged szomszadjik. Mikor elfeledtelek, akkor sem szüntem meg szeretni téged. És Te reám árasztod azt a szeretetet, amelynek neve megbocsátás, és élővé teszel engem.”

(Kiss Zsuzsa fordítása)

Albert Schweitzer: A kereszténység lényege

Mindennemű keresztény vallásosságnak csak annyiban van értelme, amennyiben akaratunk feláldozására, Krisztus követésére vezet... Én a feladatomnak tekintem, hogy elmondjam: a vallásosság független az áthagyományozott hitbeli elképzelésektől... Krisztus nem volt dogmatikus; nem fogalmazott meg hittételeket. Sehol sem kívánja hallgatóitól, hogy áldozzák fel gondolkodásukat a hitnek. Ellenkezőleg: meghagyta nekik, hogy gondolkodjanak el a hitükről! A Hegyi beszédben arra tanítja őket, hogy a vallásosságot a szerint ítélik meg, hogy etikai értelemben mivé alakítja az embert. Így a Hegyi-beszéd a szabadgondolkodó kereszténység oklevele. Ama igazságot, hogy a vallásosság lényege az etikum, Jézus, tekintélye támasztja alá. Jézus tanítása szerint és a gondolkodás számára egyaránt, a kereszténység lényege az, hogy csakis a *szeretet útján léphetünk Istennel közösségre*. Istenről szerzett valamennyi tapasztalatunk arra megy vissza, hogy őt a szeretet akarásaként éljük meg szívünkben...

... Az élet tiszteletének szándéka hat az egyházak eszményi vallási közösségekké való átalakításában, mivel ez a szándék mélyen vallásos természetű. Az élet tisztelete *minden* történelmileg megfogalmazott hitben a végtelen Akarattal való egyesülés *etikus* misztikáját mint a vallásosság elemi és lényegi alapelvét juttatja érvényre – s ez a szeretetre törekvésként jelentkezik bennünk. Mivel a vallásosságból a lényegeset és a legáltalánosabbat állítja középpontba, a különböző vallási közösségeket kivezeti a történelmi múlt szűkösségéből, és megértést és egységet épít ki köztük...

Swami Sivananda: Hogyan szenved vereséget a félelem?

Alakítsd ki magadban azt a szokást, hogy naponta sokszor gondold: „Isten” – s közben lassan lélegezz, nyugodtan és lazított arccal ülj, s hamarosan érezni fogod, hogyan árad érezhetően beléd Isten nagy nyugalma.

Mennél inkább teret adsz önmagadban az isteninek, annál messzebb kerülsz a világtól, és mind kevesebb lesz benned a félelem. Ezen kezdet után már egyáltalán nem kell *magadnak* oly sokat tenned, mert most már *Isten* maga válik benned hatékonyá; szelíd erőszakkal mind szebben és világosabban mutatja meg neked, mily balga vagy, ha a világ felé fordulsz, amikor már bármikor képes vagy magadban megtapasztalni Istent. Most már – aszerint, hogy milyen alkat vagy – vagy abban leled a kedvedet, hogy magadat és az életedből mindent odaadsz Istennek az iránta való szeretetből, vagy – ha tevékeny ember vagy – ezután már csak Istenért dolgozol, és erőidet csak *a szeretet* szellemében engeded működni. Ettől kezdve a világ nem fog rajtad.

Mennél erősebben odaadod magadat Istennek, annál kevésbé lesz jelentősége számodra a világnak. De amilyen mértékben ismét teret engedsz a félelemnek vagy harcosan védelmezed énedet, annál erősebben érintenek a visszaesések; azonban ezek is mind újra elvezetnek Istenhez, míg aztán egyszer csak nem lesz több visszaesés és egészen és teljesen Istenben élsz. Ettől kezdve a tested egészséges, a szellemed mindig jókedvű és örömteli. Hivatásbeli munkád nem esik majd nehezedre és eredményes lesz.

Benedictus de Spinoza: Miben áll az örökkévalóság?

Minden, ami van, Istenben van, s Isten nélkül nem lehet semmi, és nem képzelhető el semmi. A természetben nincs semmi véletlenül, hanem minden arra van rendelve az isteni természet szükségszerűsége által, hogy egy meghatározott módon legyen és működjék. A dolgokat Isten esem volt képes más módon és más rendben létrehozni, mint amelyben létrehozattak. Az elképzeléseknek-a rendje és kapcsolata ugyanaz, mint a dolgok rendje és kapcsolata. – Isten szeretete a legfőbb jó, amire az értelem parancsának megfelelően törekedhetünk; s ez közös minden ember számára, s kívánjuk, hogy mindannyian örvendjenek neki.

A lélek csak testének ideje alatt képes valamit képszerűen elképzelni, valamint az elmúlt dolgokra emlékezni. Istenben azonban szükségképpen van egy elképzelés, amely ennek és annak az emberi testnek a lényegét az örökkévalóság formájában fejezi ki. Az emberi lélek nem pusztítható el teljességgel a testtel együtt, hanem megmarad belőle valami, ami örök. Amennyiben lelkünk önmagát az örökkévalóság formájában ismeri, annyiban szükségképpen rendelkezik Isten ismeretével, s tudja, hogy Istenben van és Isten képzei el őt.

Az Isten iránti szellemi szeretet örök. Akinek teste van, ami sok mindenre használható, annak van lelke, amelynek a legnagyobb része örökkévaló. Még ha nem is tudnók, hogy lelkünk örök, akkor is a legnagyobbban tartanánk a jámborságot és a vallást s egyáltalán mindazt, ami a lelkierőre és a nemes érzületre tartozik. A boldogság nem az erény jutalma, hanem maga az erény, s nem azért okoz örömet, mert a gyönyört féken tartjuk, hanem mert örömet okoz, azért tudjuk féken tartani a gyönyört. A boldogság az Isten iránti szeretetben áll.

Edith Stein: (Engedd, Uram, hogy vakon járjam az utakat...)

Engedd, Uram, hogy vakon járjam az utakat,
amelyek a tiéd.
Nem akarom megérteni akaratodat,
hiszem, gyermeked vagyok!

Bölcsesség Atyja, az én Atyám is vagy.
Ha éjszakában vezetsz is, magadhoz vezetsz.

Uram, hadd történjék, amit akarsz:
én készen állok!
Még ha életemet ez időben nem is
békíted meg.

Hisz Te vagy az idő Ura: tiéd a Mikor.
A Te örök jelened egykor az enyém is lesz!
Válts minden valóra, miként terveidben
elgondoltad!
Ha majd csendesen áldozatra hívsz, segíts is
végbevinni azt!

Adalbert Stifter: Uram, jó az, ami kezedből származik...

Nem halódik-e az ember halála előtt éveken át szünet nélkül, születése óta; és nem él-e még az utolsó lélegzetvétel után is, ki tudja meddig? Ugyanaz érvényes az anyag fokozatos átalakulására is. Ami bennünk gondolkodik, érez, szeret, gyűlöl, imádja Istent, túlnyúlik e világ határán, teljesen és tökéletesen változtathatatlan, s csak többé-kevésbé tudják a befolyások fékezni vagy előmozdítani: Van, nemlétét nem tudjuk gondolni, és legmagasabb teljességében Istennek nevezzük. Nem tudjuk felfogni, miként van testetlen voltában, mert csak a testen át érzékelünk, miként az, aki csak a hegy egyik oldaláról néz és nem láthatja, hogy mi van a hegy másik oldalán; de azt sem, hogy mi lehet a mögött a határ mögött, ami a szemünket lezárja. Abban azonban biztosak lehetünk, hogy a legjobb, a legpompásabb és a legbölcsőbb valami; ezt elégségesen megmutatja az a darabka élet, amit evilágnak nevezünk. Értelmünk nem tudja másként elképzelni, és Isten nem volna Isten, ha másként volna. Ez a gondolat azóta a sajátom, amióta férfi lettem, s ez nemcsak a túlvilágra érvényes, hanem ennek a világnak az eseményeire is, mindre, s ez imádságomnak a tartalma: „Uram, ami a kezedből származik, az jó, imádom, még ha fájdalmas is.”

August Strindberg

Imádság

Örökkévaló! Nem engedem el kezedet,
a keménységet, míg meg nem áldasz!
Áldd meg emberiségedet, Uram!
Mert szenved, szenved az élet ajándékától.
Áldj meg mindenekelőtt engem, aki a legjobban
szenvedek a fájdalomtól,
hogy nem az vagyok, aki lenni szeretnék.

Hitem

Ha kereszténynek mondom magamat, az azért van, mert Krisztust hatalomnak, erőforrásnak ismerem el, akiből az imádság révén erőt merítek, hogy az élet nehézségeit úgy-ahogy el tudjam viselni. Ugyanakkor megvallom, hogy a kiengesztelés tanát az áldozati halállal nem tudom felfogni vagy megmagyarázni, de ez nem a tanítás hibája, hanem az én hibám, s nekem nincs jogom tagadni a tényt, csak azért, mert én nem értem.

A pogányság és a kereszténység közötti küzdelem tölti be ma a világot. De miként biztos, hogy a kereszténység újabb keletű, mint a pogányság, éppolyan biztos, hogy a jövő a kereszténységé, még ha a majomkodók pillanatnyilag többségben vannak is.

... Ha az istenfélő elbukik, föl is áll ismét, leporolja magát és megy tovább, az istentelen viszont fekvé marad a sárban.

... Imádkozni, *de* dolgozni, szenvedni, *de* reménykedni, egyik szemünk a földre, a másik a csillagokra irányuljon; nem lecövekelnünk, nem letelepedni. Hiszen vándorúton vagyunk: nem otthon ez, csak vendégfogadó, postaállomás. Keresni az igazságot, mert létezik...

Jules Superville: Imádság az ismeretlenhez

Lám, azon kapom magamat, hogy hozzád intézem szavam
én Istenem, aki azt sem tudom még, hogy vagy-e,
és suttogó templomaid nyelvét nem értem,
nézem az oltárokat, házad boltíveit,
mint aki egyszerűn: „Íme fa – mondja – íme kő,
ezek itt román oszlopok, annak a szentnek hiányzik az orra,
s idebent is, mint odakint, csupa emberi nyomorúság.”
Mise alatt lesütöm a szemem, de letérdelni nem tudok.
Mintha hagynám, hogy a vihar elhúzzon a fejem fölött,
s hogy másra ne gondoljak, meg nem állom.
Bár úgy töltöttem volna életem, hogy mindig másra gondolok,
ez a más, ez is én vagyok, talán ez az igazi lényem.
Ide menekülök, s itt vagy talán Te is,
mindig e vonzó messzeségben vágytam élni,
a jelen pillanat ajándék s hasznomra fordítani sose tudtam,
nyitját nem ismerem, forgatom erre-arra,
bonyolult szerkezetét járásra bírom sose sikerült.
Nem hiszek benned, Istenem, mégis szeretnék beszélni veled;
a csillagokkal is beszéltem, pedig tudom, hogy élettelenek,
s a legszerényebb állatokkal is, pedig tudtam, hogy nem felelnek
s a fákkal is, bár ha nem járna szél, némák volnának, mint a sír.
Magammal is beszéltem, pedig nem tudom biztosan, hogy vagyok-e.
Nem tudom, hogy meghallod-e imánkat, a miénket, emberekét,
és hogy szívesen hallod-e, ha hallod,
hogy van-e, mint nekünk, szíved, mely mindig retteg, mindig résen áll,
s van-e éber füled a különféle híreket figyelni.
Nem tudom, szeretsz-e ide lenézni,
mégis szeretném eszedbe idézni ezt a bolygót, a Földet,
virágaival, kavicsaival, kertjeivel, házaival
Mind a többiekkel s velünk, akik tudjuk, hogy szenvedünk.
Szeretnék késelem nélkül szólni hozzád alázatos emberi szavaimmal,
mert most mindegyikünk meg kell hogy kísértse a teljes lehetetlent,
még ha egyéb se vagy, tízezer év előtti fuvalom csak,
sodró kezdősebesség, vagy maradandó szomorúság,
mely a szférákat dallamukra máig forgatja még.
Szeretném, orca nélkül létező és talán reménytelen Istenem,
figyelmed, annyi kóbor ég között, az emberekre vonni,
kiknek nincs már nyugalomuk e planétán.
Figyelj rám, sürgős a dolog, elcsüggednek lassan mindannyian,
s a vének közt az ifjakat már nem ismerni meg maholnap.
Minden reggel azt kérdezik szorongva, nem az öldöklés kezdetére keltek-e,
a vérnek, a kínnak, a könnynek
furcsa osztogatóit készítik mindenütt,
azt kérdezik, nem rejtenek-e már fegyvereket a búzatáblák.
Elmúlt volna az az idő, mikor még törődtél az emberekkel,
más világokba hívnak talán, tanácskozássra orvost,
ki azt se tudja, hova kapjon, s betegei soha kihálnak?

Figyelj rám, egy ember vagyok a többi sok közt,
testünkben jól érzi magát a lélek, nem akar megszökni belőle
valami bombarobbanásban,
szelíd cirógatás, titkos hízelkedés nekünk ő.
Engedj még úgy lélegzenünk, hogy ne kelljen új mérgeken tűnődnünk,
engedd úgy néznünk a gyermekeinket, hogy ne gondoljunk
folyton a halálra.
A mi szívünk nem a csatáké és nem a tábornokoké.
Hadd kóboroljunk erre-arra, mint kolompszavával a nyáj,
és nyomában a tej szaga a kövér fű szagával elvegyül.
Ó ha vagy, Istenem, tekints le ránk,
pihenj meg köztünk, jöjj, a Föld olyan szép fáival,
folyóival, tavaival, hogy azt hinné az ember,
hogy egy kicsit sajnálod is.
Uram, ne engedd el füled mellett továbbra is szavunkat,
s ne haragudj reám, amiért így tegeződöm veled
s ily kurtán-furcsán egyszerűn beszélek,
de semmiben sem hinnék oly kevésbé, mint egy olyan Istenben, aki zsarnok;
s jobban ki tudod fejezni magad villámodnál a hajlékony füvekkel,
patakok tárt szemével s a kisgyerekek játékaival,
amitől bizvást téged vallanak még a tengerek és a hegyláncok is.
Nem haragudhatsz meg reám, mert ami a szívemen, az a számon,
és eltűnődöm, ahogy telik tőlem, az emberen és létén,
oly nyíltan, mint amilyen nyílt a Föld s a forgó évszakok
(s te magad is talán, bár leckéid nem ismerem).
Vannak mentségeim, tűrd el gyarló fondorkodásaim,
olyan sok minden készül alattomban ellenünk,
bármit tegyünk is, egyre rettegünk, hogy így lepnek meg készületlenül,
mint a bikát: mi történik, nem érti,
a vágóhidra vezetik, nem tudja, hova baktat,
s épp mielőtt a halálos csapás a homlokára sújt,
éhet bögi szegény, konokul legelni szeretne,
de mi történt velük ma reggel, hogy vértől lucskos kötényeikben
mind vele akarnak törődni?

(Rónay György fordítása)

Jan Swammerdam: Az embernek mindent Istentől kell kapnia

A Szellem a legnagyobb teremtményekben is csodálatos és megfoghatatlan, a legkisebbekben pedig még sokkal rejtélyesebb. Csodálatra méltó és Isten mindenható keze művét állítja elénk dicsőségben és fenségben, amely egy és ugyanazon állatból egy másikat alkot, miközben semmivel sem kevésbé marad ugyanaz (miként a hernyó és a lepke). A legjobb, ha önmagunkkal szemben mindenkor elővigyázatosak és bizalmatlanok vagyunk, mert a nyomorult ember minden tekintetben tudatlan; igazi tudománya abban áll, hogy elismeri gyöngeségét és hiúságát, mert magától és magában semmivel sem bír, hanem mindent Istentől kap.

Széchenyi István: Mindennapi ima

Mindenható bírāja az embereknek s a megfoghatatlan nagy mindenségnek! Ámulattal és imádatl borulok le előtted, s csak gyengeségemet s szorongó szívem dobbanásait érzem. Engedd megérlelnem magamban azt az erényt és tökéletességet, amelyet az ember minden fogyatkozása és tomboló szenvedélyei ellenére már itt a földön elérhet! Add nekem azt a benső vigaszt, a lélek ama nyugalmát, amely nélkül a röghöz kötött halandó a te szemléletedben nem gyönyörködhetik, s lelke azt a föld feletti szárnyalást el nem érheti, melyre az ájtatos ima a tévőázó kedélyt, hacsak rövid percekre is képesíti! Engedd, hogy ily magaslaton állandóan megmaradhassak! Acélozd meg bennem a gondolkodó erőt, hogy habár még e földi léthez vagyok is kötve, lelkileg halott ne lehessen, s tiszta képzelettel emelkedve föl hozzád, a te jószágodat és nagyságodat megismerhessem és földi pályám célját is fölfoghassam! Eszközöld Te magad, hogy elmém megértsen téged! Szabadítsd meg lelkemet az előítéletektől, s töltsd meg szívemet véghetetlen béketúréssal és szeretettel az egész emberi nem iránti Vess fátyolt elmúlt életemre s engedd meg, hogy tapasztalataimból, élményeimből, hibáimból s vétkeimből az, ami legüdvösebb lesz, háromolhassék reám.

Ámen.

Sz. V. Szolovjov: A szeretet értelme

Az ember abszolút értékét nem önmagáról alkotott véleménye határozza meg, sem pedig az az empirikus tény, hogy a természeti világban nincs az embernél tökéletesebb létező. Az ember abszolút értéke *a racionális* tudatnak kétségtelenül csak az emberre jellemző abszolút formájában (képében) rejlik. Az ember, csakúgy, mint az állat, tudatosítja a múltban és a jelenben átélt szituációkat, s a köztük meglevő összefüggések feltárásával gondolati úton, előre megtervezi azokat a helyzeteket, amelyek a jövőben várnak rá. Az embernek azonban *ezen túlmenően* az a képessége is megvan, hogy számot tud adni magának saját helyzetéről, cselekedeteiről s általában minden egyes tényről, a tényeknek nemcsak más egyedi tényekhez, hanem az egyetemes, eszményi normákhoz kapcsolódó viszonyáról is; tudatát az élet jelenségein túl *az igazság rációfia* is meghatározza. A cselekedeteit ehhez a legfelsőbbrendű tudathoz igazító ember képes szüntelenül tökéletesíteni életét és természetét, miközben *megmarad az emberi forma határain belül*. Ebből következik, hogy az ember a természeti világ legmagasabbrendű létezője, a teremtés reális végpontja. Azon Lény mellett, aki maga az örök és abszolút igazság, az összes többi létező között, aki önmagában képes megismerni és megteremteni az igazságot, végső soron az ember a legmagasabbrendű lény – nem viszonylagos, hanem abszolút értelemben. Miféle racionális érvet lehet felhozni annak bizonyítékául, hogy szükség van új, lényegileg tökéletesebb formák létrehozására, amikor már létezik az a forma, amely szüntelenül képes egyre tökéletesebbé válni és az abszolút tartalmat annak teljességében képes befogadni? Egy új forma megjelenésével a további fejlődés e forma tökéletesedésének csak minőségileg új fokozatát jelenti és nem azt, hogy az adott formát egészen más teremtmények, a létezésnek mindeddig ismeretlen formái váltják fel. Ebben rejlik a kozmogóniai és a történelmi folyamat lényegi különbsége. A kozmogóniai folyamat hozza létre (az ember megjelenését megelőzően) az élőlények új és új válfajait, míg az egyes korábbi fajok mint sikertelen példányok részben kipusztulnak, részben új, külső formákat öltve együtt élnek a többi változattal; a véletlen folytán egymással összeütközésbe kerülnek, de semmilyen *valóságos* egységet nem alkotnak egymással, mivel nincs meg bennük a közös tudat, amely őket egymással és az egyetemes múlttal összefűzné. Ilyenfajta közös tudat csak az emberiséget kapcsolja össze. Az állatok világában a magasabbrendű formáknak az alacsonyabbrendűekkel való összefüggése mindamellelt, hogy ez az összefüggés szabályosságot és célszerűséget mutat, az állatok számára mindenképp külsődleges, tőlük idegen s valójában nem is létező tényként merül fel: az elefánt, a majom semmit sem tudhat azokról a bonyolult geológiai és biológiai átalakulási folyamatokról, amelyek eredményeképpen megjelentek a földön; az egyéni tudat viszonylag magas fejlettségi foka itt semmilyen előrelépést nem jelent a közös tudat irányában, nyilvánvaló, hogy ez a közös tudat sem ezeknél az értelmes állatoknál, sem pedig az oktan osztrigánál nem lelhető fel; a legfejlettebb emlősállat bonyolult agyfelépítése éppoly kevésbé vezet a természet teljes öntudatra ébredéséhez, akár egy féreg kezdetleges idegdúcai. Az emberiség esetében ezzel szemben a magasán fejlett egyéni tudat, a vallásos és a tudományos tudat az egyetemes tudat kibontakozásának záloga. Az individuális ész itt nemcsak az egyéni élet szerve, egyszersmind az emberiség, mi több, az egész természeti világ emlékezetének és jövőbelátásának szerve is egyben. Az ember öröklött tudatának roppant nagysága és az emberiség tudatához való folyamatos kapcsolódása révén – emberi mivoltának határain belül – képes átfogni és megvalósítani a lét végtelen teljességét, s ezért az embert semmilyen fejletten élőlény nem válthatja fel, s nem is kell, hogy felváltsa. Tulajdon valóságának határain belül az ember csupán a természet része; azonban az ember szüntelenül és következetesen áttöri ezeket a határokat; szellemi produktumai által – a vallásban és a tudományban, az erkölcsiségben és a művészetben – a természet egyetemes tudatának

centrumává, a világ lelkévé, az abszolút és egyetemes egység megteremtésének reális lehetőségévé válik, következésképpen fölötte csak maga a legtökéletesebb abszolútum, az örök létezés abszolútuma, Isten állhat.

(Légrády Viktor fordítása)

Rabindranath Tagore: Tírd, Uram...

Tírd, Uram, hogy melléd települjek
S arcod láttán kissé felüdüljek.
Ami munka itt van a kezemben,
Legyen szabad később befejezem.

Szívem nem tud megnyugodni távol
Arcod boldogító látásától;
S mi a munkám? Hálózövés régen
Hálók partnérküli tengerében.

Ma a nyár jött lopva ablakunkhoz,
Ezer sóhajt és sejtelmes dalt hoz;
Kis erdőcske virágtengerében
Méhedongás zsong szerte a légben.

Itt a perc, hogy nyugodtan leüljek,
Arcod láttán viduljak, örüljek,
S a virágos, illatozó csendben
Zsolozsmás imámat énekeljem.

(Zoltán Vilmos fordítása)

Hippolyte Taine: Krisztus napja

Hideg lesz a világban, ha lenyugszik Krisztus napja. A kereszténység az a kettős szárny, amelyre az embernek szüksége van, hogy önmaga földöncsúszó élete, szűk horizontja fölé emelkedjék. Bárhol és bármikor mondott is csődöt az elmúlt 1800 esztendőben ez a szárny, bárhol verték is szét, mindig mélyre süllyedt az általános és a személyes erkölcsiség. Fölébredt a brutális és számító önzés, elhatalmasodott a kegyellenség és az érzékiség, az emberiség latrok barlangjává és a bűn tanyájává lett. A kereszténységen kívül nincsen semmi, ami támaszt adhatna nekünk a végzetes lejtőn, s a régi Evangélium, bárhogyan hirdetik is azt, még ma is a szociális ösztön legfőbb támasza.

Aquinói Szent Tamás: (Imádlak áhítattal, Isten: rejtelem...)

Imádlak áhítattal, Isten: rejtelem,
aki e jelekben titkon vagy jelen.
Néked egész szívem átadja magát,
mert Téged szemlélve elveszti magát.

Szem, ízlés, tapintás megcsalódhatik:
de a hallás rólad hittel biztosít.
Hiszem, amit hinni Isten fia szab:
igédnél, Igazság, mi van igazabb?

Isten-volta rejtve volt a keresztfán;
itt ember-arcát is rejti e talány.
De én mind a kettőt hiszem, s vallhatom,
kérve amit kért a bűnbánó lator.

Sebeid Tamásként látnom nem lehet,
mégis Istenemnek vallak tégedet.
Hadd, hogy egyre jobban hinni tudjalak,
tebenned reméljek, téged vágyjalak.

Isten halálára emlékeztető
eleven kenyér és embert éltető,
add, hogy éljen lelkem belőled csupán
s jóízét tebenned ne veszítse szám.

Kegyes pelikánom, Uram, Jézusom,
szennyes vagyok, szennyem véreddel mosom,
melyből elég volna egy csepp hullni rá
világ minden bűnét meggyógyítaná.

Jézus, kit titokba fedve látlak itt,
mikor lesz, hogy szomjas vágyam jóllakik,
hogy majd fátyol nélkül nézve arcodat,
leljem szent fényedben boldogságomat?

(Babits Mihály fordítása)

Johannes Tauler: Adventi ének

Terhétől roskadozva
egy hajó közeleg,
az örök Igét hozza,
az Isten-gyermekeket.

A kis hajó közelget
a csendes áron át,
nagy kincset hoz, a mennynek
királyné-asszonyát.

Mária, ritka rózsza,
minden örömnél ág,
légy bűnünk tisztítója,
időtlen szép virág.

A hajó terhe drága;
halkan siklik tova.
Szeretet vitorlája,
Szentlélek árboca.

(Rónay György fordítása)

Pierre Teilhard de Chardin: Mise a Világ felett – Felajánlás

Uram!

Mivel most ismét – nem az aisne-i erdőben, hanem az ázsiai sztyeppén –
nincs sem kenyérem, sem borom, sem oltárom,
a szimbólumok fölé emelkedem egészen a Valóság tiszta fenségéig, és felajánlom Neked,
én a te papod, az egész Föld oltárán
a Világ munkáját és kínlását.
A nap éppen most világította meg amott Kelet legvégső szegélyét.
Tüzeinek lengő abrosza alatt a Föld élő felszíne ismét ébred,
megborzong és újrakezdi félelmetes robotját.
Istenem, paténámra helyezem az új erőfeszítés ígérező termését.
Kelyhembe öntöm minden ma kipréselt gyümölcs nedvét.
Kelyhem és paténám lelkem mélye lesz,
amely szélesen kitárul mindazoknak az erőknek,
amelyek csakhamar feltörnek a Föld minden pontjáról és a Szellem felé összpontosulnak.
– Szálljon hát hozzám mindazoknak az emléke és titokzatos jelenléte, akiket a fény ma új
napra ébreszt! Uram! külön-külön látom és szeretem mindazokat, akiket nekem adtál létem
támaszául és természetes varázsául.

Egyenként számba veszem annak a másik kedves családnak a tagjait is, amely lassanként
körém gyűlt a barátság; a tudományos kutatás és a gondolkodás legkülönbözőbb elemeiből.

Bár még határozatlanabban, de kivétel nélkül felidézem mindazokat, akiknek névtelen
serege az élők megszámlálhatatlan tömegét alkotja: anélkül, hogy ismerném őket;

azokat, akik körülvesznek és gondoskodnak rólam,
azokat, akik jönnek és azokat, akik távoznak;
különösen is azokat, akik – igazságban vagy tévelyegve –
hivatalukban, laboratóriumukban vagy gyárukban
hiszek a Dolgok haladásában
és ma szenvedélyesen keresik a világosságot.

Azt akarom, hogy ez a gomolygó, zavaros vagy tisztuló sokaság,
ez az emberóceán, amelynek lassú és monoton hullámozása
még a leghívőbb emberek szívében is zavart kelt,
visszhangot keltsen lényemben mély morajlásával.

Mindazt, ami növekszik majd a Világban a mai nap folyamán,
mindazt, ami csökkenni fog – és azt is, ami meghal – igyekszem összegyűjteni magamba;
hogy neked ajánljam fel, Uram;

íme, ez áldozatom anyaga, az egyedüli, amit kívánsz.

Hajdanában a termés zsengejét és a nyájak színe-javát hordták
templomodba.

Az áldozati adomány, amelyet valóban vársz tőlünk,
az, amelyre mindennap titokzatosan szükséged van,
hogy csillapítsd éhségedet és enyhítsd szomjadat,
nem kevesebb, mint az egyetemes fejlődésben sodródó Világ naponkénti növekedése.

Fogadd el, Uram, ezt a teljes Ostyát,
amelyet a vonzásodtól mozgatott Teremtés
mutat be Neked az új nap hajnalán.

Ez a kenyér, a mi erőfeszítésünk, tudom,
önmagától csak végzetlenül szétesés.

Ez a bor, a mi fájdalmunk sem más még, sajnós, mint szétoldó ital.

De – biztos vagyok benne, mert érzem –
ebbe az alaktalan tömegbe,
azt az ellenállhatatlan és megszentelő vágyat rejtetted, amely, hívőkkel és hitetlenekkel,
ezt kiáltatja velünk: »Uram, egyesíts bennünket!«
Istenem! minthogy – a lelki buzgóság
és Szentjeid magasztos tisztasága híján –
ellenállhatatlan rokonszenvet adtál nekem mindaz iránt,
ami a sötét anyagban mozog,
– minthogy gyógyíthatatlanul felismerem magamban a Föld fiát, sokkal inkább, mint az
Ég fiát –,
ma reggel gondolatban felmegyek a magaslatokra,
megterhelve anyám reménykedéseivel és nyomorúságaival;
és ott – ama papság erejében, amelyet, hiszem, Te adtál nekem –
mindarra, ami az emberi Testben születni vagy halni készül,
a felívelő Nap alatt, lehívom a Tüzet.

(Szabó Ferenc fordítása)

Teréz Anya: Kicsoda számomra Jézus?

Jézus a megtestesült Ige.

Jézus az élet kenyere.

Jézus áldozati bárány – akit bűneinkért feláldoztak a kereszten.

Jézus az áldozat, akit a szentmisén feláldoznak a világ bűneiért és saját bűneimért.

Jézus az ige, amelyet hirdetni kell.

Jézus az igazság, amit közhírré kell tenni.

Jézus a fény, amelynek föl kell ragyognia.

Jézus az élet, amit élnünk kell.

Jézus a szeretet, amely szerint szeretnünk kell.

Jézus az öröm, amelyet szét kell osztanunk.

Jézus a béke, amelyet adnunk kell.

Jézus az élet kenyere, hogy tápláljon minket.

Jézus az éhező, akinek enni kell adnunk.

Jézus a szomjazó, akinek szomját csillapítanunk kell.

Jézus a mezítelen, akit fel kell ruháznunk.

Jézus a hontalan, akit be kell fogadnunk.

Jézus a beteg, akit meg kell gyógyítanunk.

Jézus a magára maradott, akit szeretnünk kell.

Jézus a kitaszított gyermek, akit örökbe kell fogadnunk.

Jézus a leprás, akinek ki kell mosnunk sebeit.

Jézus a koldus, akire rá kell mosolyognunk.

Jézus a szerencsétlen, akit meg kell hallgatnunk.

Jézus a rokkant, akit fel kell karolnunk.

Jézus a kisgyermek, akit át kell ölelnünk.

Jézus a vak, akit vezetnünk kell.

Jézus a néma, akihez szólnunk kell.

Jézus a nyomorék, akit kísérnünk kell.

Jézus az elhagyott, akinek társává kell lennünk.

Jézus a prostituált, akit ki kell szabadítanunk a veszélyből és akinek barátjává kell lennünk.

Jézus a rab; akit meg kell látogatnunk.

Jézus az öregember, akit szolgálunk kell. Jézus az Isten.

Jézus a vőlegény.

Jézus az élet.

Jézus az egyetlen szerelem. Jézus mindenben minden.

Jézus az egyetlenem és mindenem.

Jézus az, akit teljes szívemmel és teljes lényemmel szeretek.

Mindent neki adtam, még bűneimet is, és Ő gyöngéden, szeretettel eljegyzett engem. Most és egész életem során megfeszített vőlegényem menyasszonya vagyok.

Ámen.

L. Ny. Tolsztoj: A hit felfokozott fény

Egészen váratlanul – meséli Gorkij – egyszer csak megkérdezte tőlem (olyan volt, mint egy ütés): „Miért nem hisz Istenben?”

„Nincs hitem, Lev Nyikolajevics.”

„Nem igaz. Maga természeténél fogva hívő, és Isten nélkül nem képes semmire. Ezt hamarosan meg fogja érezni. Maga nem hisz: makacsságból, sértődöttségből – mert a világ nem olyan, amilyennek maga szeremé. Vannak olyanok is, akik zavarukban nem hisznek; ez fiatal emberekkel fordul elő: istenítének egy nőt, de nem akarják kimutatni; félnek, hogy nem érti meg, s aztán nincs hozzá bátorságuk. A hithez, akárcsak a szerelemhez, szintén bátorság kell. Ki kell mondanunk önmagunknak: hiszek – és minden jóra fordul, minden magától értetődő lesz és vonzó. Látja, maga sok mindent szeret, és a hit – az éppenséggel a felfokozott szeretet, még többet kell szeretni – s akkor a szeretet hitté alakul. Ha az ember feltétel nélkül szeret egy nőt, a legjobbat a világon – mindenki a legjobbat szereti –, ez már hit. A hitetlen nem képes szeretni: ma ebbe szeret bele, egy év múlva egy másikba. Az ilyen emberek lelke csavargó, terméketlenül él; s ez nem jó. Maga hívőnek született, semmi értelme annak, hogy tettesse magát. Nézze, maga azt mondja: Szépségi De mi a szépség? A Legmagasabb és Legtökéletesebb, vagyis Isten.”

Tompa Mihály: Úrvacsorai ének

Idvességünk, váltságunk,
Jézus! Hozzád kiáltunk:
Midőn a kegyelem asztalához lépünk,
Jövel, maradj mivélünk!

Nagy volt szüleink bűne,
De Atyád könyörülete;
És az örök halál tűzéből megváltott
Engesztelő halálod.

Ez a terített asztal
Bűneinkben vigasztal,
Hogy könyörülsz rajtunk s kegyelmed velünk lesz,
Ha bízunk érdemedhez.

Szent testednek jegyei
Annak itt a jelei,
Hogy csak az igazán megtérő találhat
Idvességet tenálad.

Vérednek kiömlése
Bűneink eltörlése;
Emlékeztess, midőn ajkunk a bort issza:
Légyen éltünk szent s tiszta!

Jézusi a te véred szent!
Légyen szívünk büntől ment;
Mert örök életet az remélhet,
Ki megveti a vétket.

Szent törvényed fáklyája
Világoljon pályánkra!
Mert e földi úton, tudjuk, el nem téved,
Ki híven követ téged.

Fogjad azért kezünket
S magad vezérelj mindket;
Mert a Te utadon Istenünkhöz vezet
A hit, remény, szeretet.

Ha szemeink meglátnak
Jobbján Te szent Atyádnak;
Ott a Szentlélekkel örök egyességben
Üdvözítsd majd az égben!

Georg Trakl: Az eltávozott éneke

Csupa harmónia a madarak röpte. A zöldellő erdők
a csöndesebb kunyhók köré gyülekeztek az estben;
az őz kristály legelői.
Patakcsobogás enyhíti a homályt és nedves árnyak
meg a nyári virágok, mik szépen csengnek a szélben.
Arca már földérül az eltöprengő férinak.

És lámpa világol szívében, a jóság
s békessége az estebédnek; mert megszenteltetett a kenyér s a bor
Isten keze által, és éjsötét szemével
néz rád csöndben a testvér, hogy megpihenjen tövises vándorútján.
Ó, az éjszakák lelkes kékségében időzés!

Szívesen is övezi a csend a szobában a régiek árnyát,
a bíborszínű gyötrelmeket, egy nagy nemzetség panaszát,
amely elhal most megadón az egy szál unokában.

Mert egyre sugárzóbban ébred fekete percek tébolyából
a béketűrő a kővé vált küszöbön,
s hatalmasan veszi körül a hűvös kékség; a világos őszi alkony,
a néma ház meg az erdei mondák,
mérték, törvény s a már eltávozottak holdas ösvényei.

(Kálnoky László fordítása)

François Villon

Ballada

Ki égen-földön tartod trónusod;
S pokol fertőjét fennen ülve nézed,
Szent Szűz, ne vesd meg az alázatost:
Tiéid közé bocsásd be a vétkest!
Bármily esendő s gyarló is e vén test,
És lelkem bármily sok teher nyomasztja,
Százannyi a Te irgalmad malasztja!
Kinek Te kincsed ingyen nem adod,
Az mennybe nem jut – esküszöm szavamra –
E hitben élek, e hitben halok.

Mondd meg Fiadnak: hittel áldozok,
S váltságot én csak általa reménylek,
Adjon hát nékem bűnbocsánatot,
Mint amaz egyiptomi nőszemélynek,
S mint Theophilnek, kit nem vert ítélet,
Bár önkint szánta lelkét a pokolra –
Te óvj, hogy én ne bukjam így botolva) –
Ó, Szűz, kiben tisztán fogantatott
Az Ő szent teste, az Oltári Ostya –
E hitben élek, e hitben halok.

Én csak szegény kis vénasszony vagyok,
Oly együgyű, a betűhöz sem értek;
De templomunkban, festve látom ott,
Hogy zeng a mennyben lantszó, hárfa, ének,
Míg a pokolban kárhozottak égnek:
Ez elborzaszt, az ád reményt vigaszra –
Te vigasztalj és Te emelj magasba,
Mi Asszonyunk! Hiszen Te hallgatod
A bűnöst is, ha benned van bizalma –
E hitben élek, e hitben halok.

(Mészöly Dezső fordítása)

Ajánlás

Viselted Őt méhedben, Isten Anyja,
Isten Fiát, ki trónját odahagyva,
Lelkét miértünk szolgaságra adta,
Leszállt a mennyből, s veszni nem hagyott;
Ontotta vérét, értünk élve, halva;
Nagy Isten Ő, örökkön áll hatalma –
E hitben élek, e hitben halok.

(Mészöly Dezső fordítása)

Voltaire: Imádság

Ó Isten, kit félreismer az ember, ó Isten, kit minden hirdet,
Ó hallgasd meg a végső szót, amit ajkam rebeg.
Akkor is a hozzád vivő utat kerestem, amikor tévelyegtem,
Veled volt telt a szív, amely zavartan vert.
Félelem nélkül nézem már az örök fényt,
Nem hiszem, hogy Isten, aki a földnek ajándékozott,
aki napjaimat jóságával itatta át,
a kinnak adna át engem örökre, amikor kialszik életem lángja.

Vörösmarty Mihály: Himnusz

Isten segíts! királyok Istene!
Emeld fel hozzád a király szívét,
Értelme légyen, mint napod szeme,
Hogy végig lássa roppant helyzetét.
Hogy aki fényben milliók felett van,
Legyen dicsőbb erényben, hatalomban.

Isten segíts! népeknek Istene!
Tedd jóra munkássá e nemzetet,
Hogy amihez fog óriás keze,
Végére hajtson minden kezdetet.
Add, hogy mit emberész és kéz kivívhat,
Ne várja mástól mint szerencsedíjat.

Isten segít! országok Istene!
Ruházd fel áldásoddal e hazát,
Hogy mint az őskor boldog édene,
Dúsan virítson, bérceken, síkon át.
És míg keblén a hűk örömben élnek,
Pallost mutasson fondor ellenének.

Isten segíts! szabadság Istene!
Add, hogy megértsük e nagy szózatot,
Adj csüggedetlen szívet is vele,
Hogy túrni tudjuk, mint szent közjogot;
Tisztelni tudjuk azt a törvény érc szavában.
S ha vinni kell, a vérnek bíborában.

Mindenható egyesség Istene,
Ki összetartod a világokat,
Engedd, hogy bármi sorsnak ellene
Vezessen egy nemes s nagy gondolat:
Hogy nemzetünknek mindegyik nyomára
Ragyogjon emberméltóság Bugára.

Simone Weil: A Miatyánkról

Miatyánk, ki vagy a mennyekben Atyánk Ő; semmi élő nem akad bennünk, mely ne őtőle származnék. Övéi vagyunk. Szeret minket, mivel szereti önmagát, s mi övéi vagyunk. Ám olyan Atya Ő, ki a mennyekben van. Nem máshol. Ha úgy véljük, földi Atyánk van, az nem Ő, az hamis isten. Egyetlen lépést sem tehetünk feléje. Nem mozoghatunk függélyes irányban. Csak tekintetünket irányíthatjuk rá. Nem keresnünk kell, csak tekintetünk irányán kell változtatnunk. Ő keres minket. Boldogító tudat, hogy várakozásunkat végtelenül felülmúlja. Így bizonyosak lehetünk benne, hogy a bennünk levő rossz, még ha egész valónkat árasztja is el, semmiképp se szennyezi be az isteni tisztaságot, boldogságot, tökéletességet.

Szenteltessék meg a Te neved Csak Isten képes magát megnevezni. Nevét ki nem ejtheti emberi száj. Neve: a beszéde. Az Ige. Bármely lény neve közvetítő az emberi szellem és az illető lény között, az egyedüli út, melyen át az emberi szellem megragadhat valamit belőle, ha távol van; Isten távol van; a mennyekben van. Neve az egyetlen lehetőség az ember számára, hogy megközelítse. A közvetítő. Az ember élhet e névvel, noha ez is transzcendens. A világ szépségében, rendjében és az emberi lélek fényében tündöklük. E név maga a szentség; rajta kívül nincs szentség; fölösleges hát, hogy megszenteltessék. E megszentelést kérve, azt kérjük, ami öröktől fogva megvan; teljes valóságához hozzá nem adhatunk, belőle el nem vehetünk semmit. Azt kérni, ami valósággal, tévedhetetlenül és mindörökké, kérésünktől teljesen függetlenül létezik: tökéletes kérés. A vágyat nem tagadhatjuk meg magunktól; csupa vágy vagyunk, de ezt a vágyat, mely minket a látszathoz, az időhöz, az önzéshez kapcsol, ha teljesen e kérésbe ömlesztjük át, olyan felvonóvá alakíthatjuk, mely minket énünk börtönéből, a látszólagosból a valóságosba, az időből az örökkévalóba ragadhat ki.

Jöjjön el a Te uralmad Ezúttal arról van szó, ami eljövendő, ami nincs itt. Isten uralma: a Szentlélek, mihelyt az értelmes teremtmények lelkét teljesen betölti. A Lélek ott fű, ahol akar. Legfőljebb hívni van módunkban. Még csak nem is arról van szó, hogy éppen magunkra hívjuk, vagy valamely meghatározott személyre, avagy mindenkire: hanem csak pusztán, egyszerű hívásról; a rá gondolás váljék hívássá, kiáltássá, mint amikor a szomszéd határán, betegen a szomszédjától, már nem az ivás aktusát képzeljük el magunkra vonatkoztatva, még csak nem is. az ivás aktusát általában. Csupán a vizet képzeljük el önmagában, de a víznek ez a képe mintha az egyetemes lét kiáltása volna.

Legyen meg a Te akaratod Isten akarata felől csak a múlt vonatkozásában lehetünk tökéletesen és csálhatatlanul biztosak. Minden végbement esemény, bármilyen legyen is az, megegyezik a mindenható Isten akaratával. Ez már bennfoglaltatik a mindenhatóság fogalmában. A jövő is, bárhogyan alakuljon, ha beteljesül, Isten akaratával megegyezően teljesül be: E megegyezéshez semmit sem tehetünk hozzá, semmit sem vehetünk el belőle. Így hát a lehetségesre irányuló vágyunk után, e mondattal ismét csak azt kérjük, ami van. De már nem örök valóságot kérünk, mint amilyen az Isten szentsége. Vágyunk tárgya itt az, ami az időben megy végbe. De az időben lezajlik örök és biztos megegyezését kérjük az isteni akarat. Miután az első kérésben az időlegetestől vontuk el a vágyat, hogy az örökre alkalmazzuk, s így át is alakítottuk azt, visszatérünk e bizonyos értelemben örök vágyhoz, hogy ismét az időre vonatkoztassuk. Vágyunk tehát áttör az időn, hogy mögötte megjeljen az örökkévaló. Ez történik, mikor minden befejezett eseményt, bármilyen is az, vágyunk tárgyává tudunk tenni. Merőben más ez, mint holmi beletörődés. Az elfogadás szó is túl gyenge rá. Arra kell vágnunk, hogy épp az menjen végbe, ami már végbement, és semmi

más. Nem azért, mert ami végbement, jónak látszik a szemünkben, hanem azért, mert Isten megengedte, s mert az Istennek való engedelmesség, mely az eseményekkel kapcsolatos, már magában is abszolút jó.

Mennyben, földön egyaránt Vágyaink Isten mindenható akaratával való megegyezésének szellemi dolgokra kell kiterjednie. Szellemi fölemelkedéseink és kudarcaink, valamint azokéi, akiket szeretünk, összefüggenek a másvilággal, noha idelenn az időben mennek végbe. Ilyen címen részei az események roppant tengerének, vele együtt sodródnak Isten akaratának megfelelő módon. Minthogy múltbeli bukásaink már megtörténtek, vágyódnunk is kell rá, hogy megtörténtek legyenek. Ki kell terjesztenünk e vágyunkat a jövőre, arra a napra, mikor az már múlttá lett. Szükséges helyesbítése ez Isten eljövendő uralmára való vágyódásunknak. Minden vágyunkat fel kell áldoznunk az örök élet vágyának, de még ehhez sem szabad görcsösen tapadni. A megszabaduláshoz sem szabad ragaszkodnunk. Az üdvöz való ragaszkodás még sokkal veszélyesebb a többinél. Úgy kell az örök életre gondolni, mint szomszéd a vízre, de ugyanakkor inkább kell vágyakoznunk arra, hogy mi és szereteteink mindörökké nélkülözzük e vizet, hogysen – ha ugyan ez lehetséges volna – Isten akarata ellenére jussunk hozzá.

E fenti három kérés a Szentháromság három személyéhez kapcsolódik, a Fiúhoz, a Szentlélekhez és az Atyához, egyszersmind az idő hármasságához, a jelenhez, a jövőhöz és a múlthoz. A következő három kérés közvetlenebbül és más sorrendben vezet az idő hármasságához, a jelenhez, a múlthoz és a jövőhöz.

Kenyerünket, mely természetfölötti, add meg nekünk ma Krisztus a mi kenyerünk. Csak a jelenre kérhetjük. Mindig itt tartózkodik ugyan lelkünk kapujában belépésre készen, de engedélyünket mindig tiszteletben tartva. Ha megadjuk, belép; mihelyt visszavonjuk, visszavonul. Nem kapcsolhatjuk mai kívánságunkhoz a holnapot, nem szövetkezhetünk vele ma arra, hogy holnap is bennünk maradjon kívánságunknak megújítása nélkül. Beleegyezésünk, hogy jelen legyen, egy az Ő jelenlétével. A beleegyezés mindig cselekvő, Ő pedig nem tud más lenni, csak cselekvő. Nem adott nekünk olyan akaratot, mely a jövőre alkalmazható. Mindaz, ami akaratunkban nem hatékony, csupán képzelgés. Az akarat hatékony része tüstént hatékony, hatékonysága tőle elválaszthatatlan. Nem a jövőre irányuló erőfeszítés. Olyan, mint a házassági beleegyezés, az „igen”. A jelen pillanatban kimondott igen, de örök értelemben kimondva, mert lelkünk örök részének beleegyezése a Krisztussal való egyesülésbe.

Szükségünk van kenyérre. Olyan lények vagyunk, kik erőnket folyton kívülről kapjuk, mert amilyen mértékben kapjuk, ki is merítjük erő kifejtéseinkben. Ha erőnk naponta meg nem újul, erőtlenné válunk és mozgásképtelenné. A betű szerint vett eledelen kívül minden ösztönzés is erőforrás a számunkra. A pénz, előmenetel, megbecsülés, kitüntetés, hír, megbízás, szeretett lények, mindaz, ami cselekvésre képesít, olyan, mint a kenyér. Ha e járulékok valamelyike elég mélyen, testi lényünk eleven gyökeréig hatolt belénk, hiányába megtörhetünk, sőt belé is halhatunk. Belehalt bánatába – mondjuk ilyenkor. Mintha csak éhen halnánk. Kapcsolataink mind e tárgyai, a szoros értelemben vett táplálékkal együtt alkotják földi kenyerünket. Csupán a körülmények adhatják vagy tagadhatják meg. A körülmények tekintetében pedig legfőljebb azt kell kérnünk, hogy megegyezzenek Isten akaratával. Nem földi kenyeret kell kérnünk.

Másvilági erő az, forrása az égben van, mely belénk árad, mihelyt vágyunk rá. Valóságos erő az, tetteit lelkünk és testünk közvetítésével hajtja végre.

Ezt a táplálékot kell kérnünk. Mihelyt kérjük, a kérés pusztája által tudjuk, hogy Isten meg is adja. Egyetlen napig se bírjuk ki nélküle. Mert hogyha csupán földi szükségnek megfelelő földi erők táplálják tetteinket, nem gondolhatunk és tehetünk egyebet a rossznál:

„Amikor az Úr látta, hogy nagy az emberek gonoszsága a földön és a szívük állandóan a rosszra irányul” (Gen 6,5). A rosszra indító kényszer egészen hatalmában tart, kivéve azt a percet, melyben a felső erő belénk hatol. Készletet nem tartalékolhatunk belőle.

És engedd el tartozásainkat, ahogy adósunkét mi is elengedtük. E szavak kiejtése pillanatában már minden tartozást el kellett engedniük. S ez nemcsak vélt sérelmeink jóvátételére vonatkozik. Kiterjed a vélt jótetteinkért elvárt hálára is, és legtágabb értelemben mindarra, amit járandóságunknak vélünk, s minek elmaradását megrövidülésünknek éreznők. Ide tartozik az egész jövőendő, amire múltunk alapján jogot formálunk. Mindenekelőtt valamiféle megmaradásunknak igénye. Ha ugyanis hosszabb ideig élvezünk valamit, úgy véljük, az már meg is illet minket, és a sors kötelessége, hogy élvezetét tovább is meghagyja nekünk. Továbbá az az igény, hogy minden erő kifejtésünk – legyen az munka, szenvedés vagy vágy – megtérüljön. Valahányszor erő távozik tőlünk, s a vele egyenértékű erő látható gyümölcs gyanánt nem tér vissza hozzánk, kiegyensúlyozatlanság, üresség érzését kelti; úgy érezzük, megloptak. Ha sérelem ér, elvárjuk a sértő fél bűnhődését, vagy hogy bocsánatot kérjen; ha jót teszünk valakivel, számot tartunk hálájára; ám ezek csak különleges esetei lelkünk általános törvényének. Valahányszor valami távozik belőlünk, föltétlenül szükségünk van rá, hogy a vele nagyjából egyenértékű visszatérjen hozzánk, s mert erre szükségünk van, úgy véljük, jogunk is van rá. Adósunk minden lény, minden dolog, az egész mindenség. Úgy véljük, követelésünk van mindennel szemben. És ez minden esetben múltunk képzelt jogigénye a jövővel szemben. Ez az, amiről le kell mondanunk.

Adósainknak megengedni annyi, mint lemondani egész múltunkról. Elfogadni, hogy jövőnk még szűz és érintetlen, rejtelmes és szoros kapcsolatban áll ugyan a múlttal, de ez távolról sem a képzelgéseinkben fennálló kapcsolat. Elfogadni, hogy bármi megtörténhet, és hogy a holnapi nap egész előző életünket meddővé és haszontalanná teheti.

Egy csapásra és kivétel nélkül lemondván a múlt valamennyi gyümölcseről, kérhetjük Istent, hogy múltunk vétkei se teremjék meg lelkünkben a bűn és tévedés származó gyümölcseit. Amíg a múltba kapaszkodunk, maga Isten sem akadályozhatja meg ezt a szörnyű megtermékenyülést. Nem ragaszkodhatunk a múlthoz anélkül, hogy vétkeinkhez ne ragaszkodnánk, mert ami leginkább rossz bennünk, nem ismerjük.

Legfőbb vélt követelésünk a mindenséggel szemben személyiségünk fennmaradása. Ez a követelés magában foglalja mind a többi. A konzerválás ösztöne: e folytatást szükségesnek érzi, s úgy véljük, ami szükséges, jogos is. Akárcsak a koldus, mikor *Talleyrand*-hoz fordult: „Nagyuram, élnem kell!” Amaz pedig így felelt: „Nem látom be ennek szükségességét.” Személyiségünk teljesen külső körülményektől függ, ezeknek e korlátlan hatalmuk van rá; hogy széttöbbantsák. De inkább meghalnánk, semhogy ezt beismernők. A világ egyensúlya a körülményeknek olyan láncolata számunkra, mely személyiségünket érintetlen hagyja úgy, hogy az magunkénak látszik. Minden elmúlt körülményt, mely személyiségünkön sebet ejtett, oly egyensúly-megbillenésnek látunk; melyet előbb-utóbb csalhatatlanul jóvá kell tennie ellentétes jelenségeknek. E megtérülések várakozásában élünk. A halál fenyegető közelsége azért oly iszonyú, mert rádöbben, hogy e kártalanítások elmaradnak.

Az adósságoknak elengedése annyi, mint a saját személyiségünkről való lemondás. Lemondás mindarról, amit én-nek hívunk. Semmiféle kivételt nem tűr. Fölismerése annak, hogy úgynevezett énünknek egyetlen lélektani eleme sincs, amit a külső körülmények el ne tüntethetnének. Ezt kell elfogadnunk, boldogan hozzájárulva, hogy így legyen.

A „legyen meg a te akaratod” szavak egész lelkünkben való kimondása már magában foglalja ezt a lemondást. Épp ezért mondhatjuk néhány pillanattal később: adósaink tartozását elengedtük”.

A tartozások elengedése egyenlő a lelki szegénységgel, a lelki mezítelenséggel, a halállal. Halálunkat teljesen elfogadván, kérhetjük Istent, élesszen újjá a bennünk rejlő rossz nélkül.

Mert adósságaink elengedését kérni tőle nem más, mint a bennünk rejlő rossz eltörlését kérni. A megbocsátás egyenlő a megtisztulással. A bennünk levő és maradó rosszat maga Isten se teheti meg nem történtté. Azzal engedi el tartozásainkat, hogy a tökéletesség állapotába juttat.

Addig részlegesen engedi el tartozásainkat, olyan mértékben, ahogy adósunkét mi is elengedjük.

S ne próbálj meg; inkább óvj meg a rossztól Az ember egyetlen megpróbáltatása, ha a rossznak kiszolgáltatva, magára marad. Semmi volta ezzel kísérletileg beigazolódik. Noha a természetfölötti kenyeret a kérelem pillanatában megkapta, öröme azzal az aggodalommal párosul, hogy csak a jelen számára kérhette. A jövő kétes. Nincs joga rá, hogy holnapra is kérje, de aggodalmát könnyörgés formájában fejezi ki. Ezzel végzi is. Az „Atya” szóval kezdett imádságot a „rossz” szó zárja: A bizalomnak aggodalomba kell torkollania. Csak a bizalom ad rá erőt, hogy a félelem bukásba ne sodorjon. Miután Isten nevét; uralmát és akaratát szemlélte a lélek, miután megkapta a természetfölötti kenyeret és megtisztult a rossztól, készen áll a valódi alázatosságra, mely minden erényt megkoronáz. Az alázat annak fölismerése, hogy minden földi lélek – s nemcsak az, melyet „én”-nek hívunk általában, de a lélek természetfölötti része, vagyis a benne jelenlévő Isten – a változás viszontagságainak van kitéve a Föltétlenül el kell fogadnunk a lehetőségét, hogy mindannak, ami bennünk természetes, meg kell szűnnie. De el kell fogadni és egyben el is kell utasítani annak a lehetőségét is, hogy a lélek megszűnjék. Elfogadni, mint olyan eseményt, mely csak Isten akaratával megegyezően következhet be; és elutasítani, mint valami szörnyűséget. Félni kell tőle; de ez a félelem bizalomból fakadjon.

A hat kérés páronként felel meg egymásnak. A természetfölötti kenyér ugyanaz, mint az isteni név. Az teremti meg az ember kapcsolatát Istennel. Isten uralma ugyanaz, mint oltalmunk a rossz ellen; az oltalmazás királyi föladat. Adóssaink tartozásainak elengedése ugyanaz, mint Isten akaratának tökéletes elfogadása. A különbség csak az, hogy az első három kérésben a figyelem csak Istenre irányul. A három végsőben viszont önmagunkra korlátozódik, hogy képzelgések helyett a valóság talajára kényszerítsük magunkat.

Az ima első felét elfogadással kezdjük. Majd egy vágyat helyesbítve, visszatérünk az elfogadáshoz. A második részben változik a sorrend; a vágy kifejezésével végezzük. Ám e vágy negatívvá vált; aggodalomként jelentkezik; megegyezik az alázat legfelsőbb fokával, ahogy a befejezéshez illik.

Ez az imádság minden lehető kérést magában foglal; nem szerkeszthetünk mást, mely már benne ne foglaltatnék. Az imádságok színe-java, akárcsak Krisztus az emberiségé. Lehetetlen, hogy ha egyetlen egyszer is minden szavára teljes figyelmet szentelve mondjuk el, bármily parányi, de mégis reális változást létre ne hozna bennünk.

(Szedő Dénes fordítása)

Franz Werfel: Veni Creator Spiritus

Jöjj, Lélek, jöjj el, Alkotónk,
hogy formánk márványát föloldd,
s a forrást, hol létünk fakad,
ne rejtsek többé vak falak,
de együtt s fölfelé repesve
omoljunk mint a lángok egybe.

Sebzett szívünkben törj elő,
Delphin, te létet emtető,
szent Hal, nem véges, új meg ó!
Jöjj, tiszta Szellem, alkotó,
Nap, melyre létünk nyitva nyit már,
világrendünk törvénye, kristály!

Ó, ember, ember átka vagy!
Hisz kórágán a sárga agg,
kin inge már mint holtlepel,
gyűlöl, míg végsőt nem lehel;
s mielőtt fordulsz napkeletre,
magányosan gyújtsz lángot este.

Igába fogva élsz, szegény,
lapulva léted peremén,
s étked csak acsarkodni jó.
Jövel, Szentlélek, alkotó;
szívünkben száz szárnyon kitörve
tagjaink jégburkát te törd lel

Hogy könnyesen s ujjongva már
forrjon a forró, boldog ár;
ne távol, érthetetlenül
keringjen lény a lény körül;
de szemben, szájon, hajban, kézben,
egész valónkon jeled égjen!

Hogy ki testvére tárt karjába hull:
szívében szíved verjen boldogul;
hogy kire ránéz csak egy kis kuvasz:
pillantásoddal legyen gazdag az;
s ajkunk, a csókok árjaiba omlón,
csak a te szent ajkadat szívja folyton!

(Rónay György fordítása)

Elie Wiesel: Aki szeret, szereti Istent

Isten nem semleges. Nem is elvont fogalom. Ő egyszerre az ember szövetségese és bírója a teremtésen belül. A kötelék, amely egyesíti őket, helyettesíthetetlen, és szeretetnek nevezik. Istennek magának is szüksége van szeretetre. Aki szereti istent, azt Isten és az emberek is szeretik. Istent az emberben kell szeretni, mert Isten szeretete az emberek szeretetén keresztül halad, valósul meg. Aki Istent az ember kizárásával szereti, lefokozza szeretetét és Istenét, egy elvont fogalomra.

„Isten az ember árnyéka”; amint az árnyék követi a mozdulatokat, a test mozgását, ugyanúgy Isten is követi a lélek mozdulatait. Ha az ember szeretetreméltó, Isten is az lesz.

Az ember titka Isten, és Isten titkának sincs más neve, mint amit az ember kitalált: szeretet. Aki szeret, szereti Istent.

(Szabó Ferenc fordítása)

Zrínyi Miklós: Imádság (részlet a Szigeti veszedelemből)

Végzetetlen irgalmú szentséges Isten,
Az, ki engem segítesz minden ügyemben,
Te vagy énnékem győzhetetlen fegyverem,
Pajzsom, kűfalom, minden reménségem.

Hajtsd le füleidet az magas kék égből,
És nem csinálj törvént az én érdemből,
Hanem végzetetlen irgalmas szüvedből.

Nem-é én tetűled csináltattam földből?
Nem nagy bűnnel jöttem-é anyám méhéből?
De nagy irgalmaddal tisztultam meg ebből,
S minden világi jómat vettem kezedből.

Uraságot adtál, kivel én megérem,
S vitéz szűvel áldottál s van böcsületem
Világ előtt; nem érhet az én érdemem
Annyit, mennyi sok jókat tetűled vettem.

Mert az én érdemem nálad annyit térszen,
Mennyi vizet kis fecske szájában veszen.
Az megmérhetetlen tengermélység ellen,
Annyi én érdemem te kegyelmed ellen.

Mégis én nyomorult háládatlan vagyok,
Újabb bűnre mindennap sok okot adok
Uram, költs fel, kérlek, én mikor szunnyadok,
Moss meg szent lelkeddel, mert rút mocskos vagyok.

Atyáink vétkéről meg ne emlékezzél,
Sőt minden bűnökről, kérlek, feledközzél:
Mert tégedet nem holt, hanem ki inast is él,
Dicsér és nevedről tisztességet beszél.

Nem nekünk, nem nekünk, Uram, tisztességet,
De szent nevednek adj örök böcsületet.
Minket azért áldj meg, hogy híjuk nevedet
Mi segítségünkre és bízunk tebenned.

Uram, te Feleségedet arra is kérem;
Látod, immár a vénség majd elér engem,
Immár nem lesz oly erő az én testemben,
Hogy ellenségedet, mint előbb törhessem.

Vedd hozzád lelkemet, mely téged alig vár,
Miként segítséget hadtól megszállott vár:
Vedd ki én testemből, mellyen nagyon nagy zár,
Ne süllessze bűnöktől megnevelt víz-ár.

Korunk imái

Edwin Aldrin: (Világok nagy építőmestere...)

Világok nagy építőmestere,
hálát adok neked, hogy láthattam,
milyen egyedülállóan szép
és rendezett a Te világod.
Mégfogadom, hogy ezentúl
a hazaszeretet és az emberszeretet művein munkálkodom,
és életemet csendesen a Te teremő kezedbe helyezem.
Te uralkodsz örökkön örökké,
Te vagy minden igazság és igazságosság foglalata!

Stephen Vincent Benét: Az Egyesült Nemzetek imája

Földünk csak egy kicsiny csillagzat a nagy világmindenségben. A mi feladatunk, hogy olyan bolygóvá alakítsuk, amelynek a teremtményeit nem sújtják háborúk, nem kínozza éhség és félelem, nem szakítják szét értelmetlen válaszfalak faj, bőrszín vagy világnézet szerint. Adj nekünk bátorságot és előrelátást, hogy már ma megkezdjük ezt a munkát, hogy gyermekeink és unokáink egykor büszkén viselhessék az *ember* nevet!

Dietrich Bonhoeffer: Az Isten utáni szomj

*„Miként a szarvasgím a hűs forrás vizére,
a lelkem úgy kívánczik Rád, Uram, a szomjtól égve...” (Zsolt 42)*

Hallottad-e már hideg őszi éjjelen a szarvasgím éles hangját? Az egész erdő beleremeg ebbe a nyögő bögsbe. Így kiált az emberi lélek itt, így sóhajtozik, nem valami emberi kapcsolat, hanem Isten után. A hívő, akitől Isten eltávolodott, az üdvösség és a kegyelem Istene után kiált. Ismeri ezt az Istent, akihez kiált. Nem keresi az ismeretlen Istent, nincs arra ítélve, hogy folyton keressen és soha ne találjon. Egyszer már megtapasztalta Isten segítségét és közelségét. Saját Istenét szólítgatja. Igazában csak akkor kereshetjük Istent helyesen, ha már kinyilatkoztatta magát nekünk, ha egyszer már megtaláltuk.

Uram Isten, ébreszd fel lelkemben az utánad való nagy vágyat! Ismersz engem, és én is ismerlek téged. Segíts engem, hogy keresselek és megtaláljalak téged! Ámen.

*„Istenre szomjazik a lelkem,
az élő Isten után vágyom,
mikor lehet már Isten arcát látnom?...” (Zsolt 42)*

Isten szomja... Ismerjük a fizikai szomjúságot, amikor hiányzik ivóvíz; ismerjük az élet és a boldogság utáni szenvedélyes szomjat. De ismeri-e lelkünk az Isten utáni szomjat?

Az az Isten, aki csak eszme vagy eszmény lenne, nem tudná kielégíteni ezt a szomjat. Az élő Istenre, minden igazi élet Istenére és eredetére szomjazik a lélek. Mikor enyhül szomjunk? Mikor szemlélhetjük arcát? Szemlélni Isten arcát: ez minden élet célja – ez az örök élet. Jézus Krisztusban; a keresztfeszítettben szemlélhetjük arcát. Ha itt találkoztunk vele, szomjúhozuk, hogy világosabban lássuk, teljes tisztaságban mindörökre. Jézus mondotta: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék!” (Jn 7,37).

Uram, arra vágyakozunk, hogy színről színre szemléljünk téged. Ámen.

(Szabó Ferenc fordítása)

Helder Camara: Imádságok

Tékozló fiú, aki ott vagy a mennyben,
fiú, akit megmentett a bizalom,
aki ezer meg ezer tékozlónak vagy példaképe,
fiatalember, akit megborzasztott a messzeség,
a bűn üressége,
a szülői ház fájó hiánya,
segíts,
hogyan ebben a félelmetes éjszakában
tudjak imádkozni. a tékozló szülőkért,
akiknek az a bűnük,
hogyan kiforgatják jézus példabeszédét,
kitörlik lelkükből az örök Atya képét.

Szüntelenül imádkozom
a tékozló fiú bátyjának a megtéréséért.
Folyton a fülemben cseng
a rettenetes figyelmeztetés:
„Az első felébredt bűnéből.
A második –
az mikor riad fel
az erényességéből?”

...

Minden, de minden – hála néked –
ólad szól hozzám.

Amikor írok, azt kérem,
lehessek fehér papír a kezeden,
hogyan írhasz rá tetszésed szerint.

Ha egy könyvben lapozok, bízva remélem,
hogyan a benne levő szavak
nem maradnak terméketlenek,
s hogyan senki nem fog írni,
aki nem tud örömhírt közölni.

Minden léptem arra emlékeztet,
hogyan mindig – bárhova megyek is –
úton vagyok az örökkévalóság felé.

Az emberi hangzavar,
a földön tovasodródó száraz levél,
az elsuhanó kocsik,
a zsúfolt kirakatok,
a közlekedési rendőr,
a tejesember kordéja,
a szegény koldus, a lépcső és a lift,
a vasúti sínek és a hullámvölgyek,

a fajkutyák és a csavargó korcsok,
a terhes asszony,
az újságárus,
az utcasöpőrő,
a templom és az iskola,
az iroda és a gyár,
az út, amelyet szélesítenek,
a domb, amelyet legyalulnak,
az odaút meg a visszaút,
a kulcs; amellyel az ajtót nyitok,
az alvás éppúgy, mint az álom:
minden, egyszerűen minden
Feléd tereli gondolataimat.

Mit adjak az Úrnak viszonzásul
azért, amit nekem adott?

Charles Duke: (Nyolc hónappal a Hold-utazásom után lettem keresztény...)

Nyolc hónappal a Hold-utazásom után lettem keresztény. Egy éjszaka fölébredtem, s éreztem, hogy a mindenható Isten jelen van a szobában. Hirtelen a vállamon éreztem a kezét, majd szabályosan kihúzott az ágyból. Lenyűgöző élmény volt. Fölkeltem, átmentem másik szobába, letérdeltem, magasba emeltem a kezemet és egészen átadtam magamat az Úrnak. Szívemből fakadt a szó: „A tied vagyok!”

Igen, élményem volt vele, az élő Istennel, s ez az élmény olyan lenyűgöző, hogy emellett a Hold-utazás maradéktalanul elhalványodik.

James Irvin: (A Holdon kristálytisztán rohant meg...)

A Holdon kristálytisztán rohant meg Isten és szent Fia végtelen hatalmának az érzése. A Holdon éreztem Isten lenyűgöző jelenlétét. Lelkét oly közel éreztem magamhoz, ahogyan a Földön sohasem éreztem. Megdöbbentő volt... azóta imádkozom!

Azóta hirdetem az egész világon, Indiában, Kínában, Németországban és más országokban lelki üzenetemet, ami így hangzik: Minden ember élhet áldottan és boldogan, ha reménykedik és imádkozik, hogy Isten átalakító érintése által megkapja a Krisztus iránti szeretetet.

XXIII. János Pápa: Ima a II. Vatikáni zsinatért

Szentlélek Istenünk, téged Jézus nevében küldött el az Atya. Te őrzöd az egyházat és vezeted csalhatatlanul. Tehozzád fohászkodunk, jóságosan áraszd el bőséges adományaiddal a most kezdődő zsinatot.

Szelíd tanítónk és vigasztalónk, világosítsd meg püspökeink lelkét, hogy az egyház legfőbb pásztora iránti engedelmességbe egyesüljenek e szentegyüttlésben. Add meg, hogy a zsinat bőséges termést hozzon! Add, hogy az evangélium fénye és ereje egyre jobban átjárja az emberi társadalmat! Add, hogy a katolikus hit és a missziók műve erőteljesen növekedjék!

Add meg kegyelmesen, hogy az egyház tanítását egyre jobban megismerjék, s a keresztény erkölcs és fegyelem az emberek üdvösségére megerősödjék.

Lelkünk jóságos barátja, szilárdítsd meg minket az igazságban, s tedd szívünket készségessé az igazi engedelmességre, hogy a zsinat határozatait készségesen elfogadjuk, majd vidáman és határozottan végrehajtsuk.

Azokért a keresztényekért is könyörgünk hozzád, akik még nem tartoznak Jézus nyájához. Add, hogy mindazok, akik Krisztus hitét vallják, végül egyesüljenek az egyetlen Pásztor vezetése alatt.

Újítsd meg a mi korunkban is a pünkösöd csodáját. Add meg anyaszentegyházunknak, hogy Máriával, Jézus anyjával egyesülve kitartson az imádságban, és Szent Péter irányításával terjessze az isteni Megváltó Országát, az Igazság és az Igazságosság Országát, a Szeretet és a Béke Országát, Ámen.

Anthony de Mello: A kis hal

„Bocsáss meg”, mondta egy tengeri hal
„Idősebb vagy nálam,
meg tudod hát mondani,
hol találom azt, amit Óceánnak hívnak?”

„Az Óceán”, mondta az idősebb hal,
az, amiben benne vagy.”

„Ez az? De hiszen ez víz.
Én pedig az Óceánt keresem,”
mondta a csalódott hal,
s továbbúszott, hogy keresse az Óceánt.

Sannyasi ruhába öltözve érkezett a Mesterhez. És sannyasi nyelven szólt hozzá: „Évek óta keresem Istent. Mindenütt kerestem, amerre csak azt mondták; hogy ott van: hegyek csúcsán, a végtelen sivatagokban, a kolostorok csendjében, a szegények kunyhóiban.”

„És megtaláltad?”, kérdezte a Mester.
„Nem, Te igen?”

Mit mondhatott erre a Mester. A lenyugvó nap aranyos fénysugarakkal ömlött be a szobába. Több száz veréb csivített a fügefán. A távolból odahallatszott az országút zaja. Egy moszkító figyelmeztetően zümmögött, hogy csípni készül... S ez az ember mégis képes ideülni, s azt állítani, hogy nem találta meg őt.

Egy idő után elment, csalódottan, hogy másutt keresse Istent.

*

Hagyd abba a keresést, kis hal. Nem kell nyomoznod tovább. Nyisd ki a szemed és láss!

(Lukács László fordítása)

Thomas Merton: Ima

Vedd kezedbe az életemet, és tégy vele, amit akarsz. Odaadom – nem utasítva vissza sem a nehéz, sem a kellemes dolgokat, amelyeket számomra rendeltél. Elég nekem a Te dicsőséged. Minden, amit Te tervezteél, jó. Minden: szeretet.

Az út; amelyet megnyitottál előttem, könnyű út, a magam akaratának nehéz útjához képest, amely visszavisz Egyiptomba, a vályogtéglák közé.

Ha megengeded, hogy az emberek dicsérjenek, nem fogok megzavarodni. Ha hagyod, hogy sérteghessenek, még kevésbé jövök zavarba, inkább örülni fogok. Ha munkát küldesz, örömmel fogadom, és nyugalmat okoz nekem, mert Te akarod. És ha nyugalmat küldesz, akkor megnyugszom tebenned. Csak önmagamtól ments meg engem. Szabadíts meg attól a bennem lappangó mérgező vágytól; hogy mindent megváltoztassak, hogy értelmetlenül cselekedjem, hogy öncélúan nyüzsgjek, hogy összekeverjek mindent, amit Te elrendezteél.

Engedd, hogy megnyugodjam a Te akaratodban és elcsöndesedjek. Akkor a Te örömöd fénye fogja átmelegíteni az életemet. Ennek tüze ég majd a szívemben és kisugárzik belőle a Te dicsőségedre. Ez az, amiért élek. Ámen, ámen.

(Lukács László fordítása)

Czeslaw Milosz: Veni Creator

Jöjj, Szentlélek Úristen,
hajlítsd meg (vagy ne hajlítsd meg) a füveket,
mutatkozz (vagy ne mutatkozz) lángnyelvként fejük fölött,
mikor a szénát kaszálják, vagy mikor tarlókántásra indul a traktor
a diófaligetek völgyében, vagy mikor a hó
földre dönti a Sierra Nevada rokkant jegenyefenyőit.
Csupán ember vagyok, így hát látható jelre van szükségem,
hamar ráúnok az absztrakció lépcsőfokait rakosgatni.
Nemegyszer kértem, magad is tudod, hogy a templomi szobor
emelje föl kezét a kedvemért, egyszer, egyetlen egyszer.
De megértem, hogy a jel csak emberi lehet.
Ébressz föl hát egy embert, bárhol a földön
(ne engem, mert azért tudom, mi a tisztesség),
és engeddd, hogy őt nézve téged csodálhassalak.

(Bojtár Endre fordítása)

Pilinszky János: Imádságért

Add, Istenem, hogy a világ kisimuljon és elcsendesedjen bennem és mindenki bennében.

Hogy az éjszaka csöndjében asztalodhoz ülhessek, ahhoz az asztalhoz, ami mellől senki se hiányozhat. Ahhoz az asztalhoz, hol a nappal és a csillagokkal együtt a hétköznapiak is kiálszanak, s egyedül a Te békéd világít. Igen, hogy helyet foglalhassak már most egy rövid időre annál az eljövendő asztalnál, amit egy öröklétre megígértél, s aminek egyedül a Te békéd a lámpása, eledele és terítéke.

Add meg előlegként azt a csendet, azt az asztalt, ahol minden civódás, félreértés és megkülönböztetés megszűnik végre, ahol mindenki helyet kap, a maga helyét, s a legkisebb féltékenységek is leveti csúf álarcát, s színét veszve elpárolog.

Nevezd meg valódi nevünkön, mivel valamennyien szenvedünk attól, hogy álneven élünk, telve álnoksággal, amit magunk fabrikáltunk; mivel jobbnak, különbnek, állhatatosabbnak és áldozatkészebbnek kívántunk látszani másoknál. Valódi neve csak keveseknek van itt a földön. Kivétel alig. Szentjeid között talán Bach, talán Mozart. Asztalodnál Bachnak továbbra is Bach lesz a neve és Mozartnak Mozart...

Mint vándornak megérkeznie a tengerpartra, szívem és értelmem elhallgat már a távoli közelségedtől is, meghallva a végtelen intelligencia hullámverését...

Add, hogy imámban ne kérjek semmit, de annál inkább hallhassalak és hallgassalak téged.

Fáradt vagyok, Istenem, kifárasztottak „kéreseim”, és megtéptek a világ „kéresei”. Apostolod mondta, hogy a szeretet irgalmas, türelmes, nem kér és nem panaszkodik. Add, hogy sose kívánjak „színen lenni”. A világnak amúgy is kötelező olvasmánya a „zűrzavar kézikönyve”. Ha lehet, ragaszd össze lapjait, megérted a csirizre.

Ha mégis kérek tőled imámban valamit: ne vedd tőlem, ne vedd el tőlünk a kérés nélküli imádságot. A kérés nélküli imában nemcsak én, de az egész mindenség hallgat, s hallgatnak azok is, akik – egy szinttel még mélyebben – torzsalkodnak, harcolnak, lázonganak és ítéleznek. A nem kérő imádságban azonban, imádkozza bárki is, az egész világ térden áll a „teremtés egyességében”.

Valójában minden imádság, a kérő is, messze túlmutat önmagán. Jézus kérte, hogy kérjünk, de... „mindazonáltal legyen a Te akaratod szerint”. És: „... kezdedbe ajánlom lelkemet”. A kérő ima természete nem azonos a földi kéréssel, mely legtöbbször – kivéve az éhség és szomjúság szavait – valamiféle mástól szennyes. A kérő imádság, amennyiben csakugyan eljut az imádságig, szinte automatikusan veti ki magából kérései homokszájkait, hogy végül el juthasson abba az egyetlen magasba, ahol – mindazonáltal ne a mi kérésünk és akaratunk teljesebbjé, hanem az övé.

Igen, nem hiszek többé tulajdon kéréseimben. Istenben, a egyetemes békében nincs többé mit kérnünk, az egyetemes igazságba érkezve, elképzelhetetlen bármiféle ítékezés bárkivel vagy bármivel szemben.

Ezért imádkozni az imádságért; bűnösök és szentek közös kiáltásai itt a földön, és a kérés nélküli ima jók és gonoszak számára talán nem egyéb; mint egy pillantást vetni az asztalra, mely öröktől fogva terítve áll az atyai ház udvarán.

Ennél az asztalnál – Jézus isteni ígérete szerint – nem lesz többé se ellenség, se barát, se vér szerinti rokonság, se szülő, se feleség. Mindenki mindenkire lesz mindenkinek, áthatva az Atya, a Fiú és a Szentlélek egyetemesen beteljesült ígéretétől. Ennél az asztalnál mindenkinek akad egy szék, s mindenki a maga eleve kijelölt, ezerszer áldott helyére kerül – annyi vita, helycsere és zűrzavar után.

Karl Rahner: Befejező áldás

Urunk Jézus Krisztus, minden munkánk vége éppen úgy hozzád vezet, mint a kezdete, hiszen Te vagy a kezdet és a vég.

Ez a befejezés; Urunk, kicsiny kezdet csupán: feladat, nem pedig beteljesedés; jószándék csupán, nem teljesítmény.

De Te adtad meg a kezdetet. Rólad áll az írásban: „*Aki meghívott benneteket, az hűséges és végbe is viszi.*” (1 Tessz 5, 24). Ezért arra kérünk: hadd maradjon velünk könyörtelen kegyelmed, amikor most folytatni próbáljuk életünket és azt a feladatot, amelyet ránk bízál.

A régi dolgok várnak ránk, Urunk, ugyanaz, mint mindig: gyöngé és bűnös énünk, a régi környezet, a régi mindennapok, a jövő sötétje – mindegy ugyanolyan ma, mint tegnap: a régi ember régi tapasztalatai: Ezért nem bízunk magunkban és elhatározásainkban még a lelkesedésünkben vagy a jószándékunkban sem. Egyedül a Te kegyelmedben bízhatunk, türelmedben irántunk. Csak Te maradj velünk, Urunk! Maradj velünk nappal, s akkor is, ha ránk esteledik. Nem kívánjuk tőled azt, hogy lelkesedésünkön át érezzük meg hűséges jelenlétedet, hiszen így csupán élvezetünket kereshetnénk benne. Enélkül is hiszünk abban, hogy velünk maradsz minden nap a befejezésig, addig a végig is, amikor ki kell majd üríteniünk halálad keserű kelyhét. Ha Te velünk vagy, az nekünk elég. Maradj velünk, ezt kérjük tőled. Maradj velünk Szentlelkeddel, az istentisztelet lelkével, az összetöretettség és az alázat lelkével, hogy féljünk a szent Istent bűneinkkel megbántani. Maradj velünk a hitnek és az imádságnak, a szeretetnek a lelkével, a bátorság lelkével, hogy átérezzük felelősségünket evangéliumod ügyéért és országodért ezen a világon, a mi korunkban. Maradj velünk a nagylelkűség és a nemesszívűség lelkével, a szent kereszted iránti szeretet kegyelmével. Te az idő és az örökkévalóság között vándorlóknak szent kenyerévé akartál lenni – add, hogy egyenes hittel és igaz szeretettel fogadhassunk magunkhoz téged, aki az élet ura és minden kegyelem forrása vagy; aki megerősítesz a halálban; biztosítod számunkra az örökéletet és testvérek közötti szeretet szent kötelékét. Add meg nekünk a kegyelmet, hogy keresztedet ismerjük fel mindabban, ami életünk terveit és számításait keresztülhúzza. Általuk a Te halálodban veszünk részt, amely az örök életre vezet bennünket. Töltsd be szívünket örök győzelmed erejével és azzal a vak bizalommal, hogy a Te országod örökké tart, és ott támad fel győzelmesen, ahol látszólag csak pusztulást tapasztalunk.

Uram, látod, csupán egyetlenegyét kérünk tőled: hogy maradj velünk, és hogy mindig téged követhessünk. Csak arra kérünk, hogy add meg nekünk azt, amit már nekünk adtál; hogy tedd teljessé azt, amit Te magad kezdtél el bennünk: Egyetlenegyét kérünk tőled: téged magadat. Mivel azonban Te magad vagy Isten emberré testesült szeretete, ezért tudjuk, hogy meghallgatod az imánkat. Nekünk adtad magadat: sorsodat és életedet alámerítetted a föld és az emberiség történelmébe – Te vagy a barátunk és testvérünk, hűséges társa létünknek és sorsunknak. Mindenben hasonlóvá lettél hozzánk. Ezért nem riaszt téged az, hogy velünk legyél, és magadévá tedd a mi ügyünket. Mindig meghallgatod az imádságunkat. Bennünk való jelenléted gyümölcse már az is, hogy ezért imádkozunk: maradj velünk.

Rád bízunk tehát mindent, amink van és amik vagyunk: üdvösségünket, hivatásunkat, napi munkánkat, családunkat, életünket és halálunkat. Végezetül is csak azt akarjuk mondani neked, ami foglalata minden kívánságunknak és kérésünknek: fogadd el, Uram, s vedd magadhoz egész szabadságomat, emlékezetemet, értelmemet és akaratomat; mindazt, amim van és amivel rendelkezem. Te adtad nekem, Uram – neked akarok visszaadni mindent. Minden a tiéd, rendelkez vele, egészen tetszésed szerint. Csak szereteted és kegyelmed add nekem, s ez elég.

Ámen.

(Lukács László fordítása)

Roger Schütz: Imádság

Krisztus,
Te ránk hagytad,
újra meg újra ránk bízod
a szót:
Isten megbocsátásának,
az emberbe vetett bizalmának ígéjét.
Hogy követni tudjunk,
erőt adsz
a szüntelen újrakezdéshez.
Követni téged
életünk hétköznapi eseményei közepette:
ez csak abból áll,
hogy rátalálunk az útra
–nem a merev törvények ösvényére –
hanem terád, Krisztus,
aki valóban út vagy:
rajtad keresztül maga Isten siet felénk.

(Kiss Zsuzsa fordítása)

Pierre Teilhard de Chardin: Az Anyag Szíve Ima a mindig nagyobb Krisztushoz

Uram, mivel életem minden idegszálával és minden esélyén át szüntelenül kerestelek és téged helyeztelek az egyetemes Anyag szívébe,
valami egyetemes Átlátszóságtól és egyetemes Izzástól elvakítva
hunynom majd le örömmel szemem...
Mintha a Világ két pólusát – az érinthetőt és érinthetlent,
a külsőt és a belsőt – egymáshoz közelítettük és
érintkezésbe hoztuk volna,
e Világ elragadva bennünket mindent lángbabosított és minden erőt elszabadított...
Jézus! mint „egészen kicsiny” Anyád karjában
– a Születés nagy Törvényének megfelelően –
éptél be gyermeki lelkembe.
És íme most megismételve és meghosszabbítva bennem
az Egyházon keresztül való növekedésedet –
íme palesztinai emberséged lassankint mindenfelé kitágult,
mint valami megsokszorozódó szivárványfény,
Jelenléted semmit sem rombolva le,
hanem magasabb szellemi síkra emelve, áthatott mindent körülöttem...
Mindez azért történt, mivel az előttem feltárult összpontosuló Mindenségben
Te Feltámadásod jogán a teljes Központ uralkodó
helyét foglaltad el, amelyben minden egyesül!
(...)
A Szilárdság és az Egyesítés Ura,
Te, akinek *ismertető jegye és lényege az,*
hogyan folyton növekedhetsz alakváltozás és szakadás nélkül,
miként a titokzatos Anyag, amelynek Szívét Te foglald el
és legmélyebb rugóinál ellenőrzöd minden mozgását –
gyermekkorom és végem Ura –
Isten, aki önmagad számára befejezett vagy,
de számunkra sohasem szünsz meg születni –
Isten, aki – mivel imádásunk számára úgy jelentél meg, mint „kibontakoztató és
kibontakozó” –
ezentúl már egyedül tudsz kielégíteni bennünket,
– oszlasd el végre mindazokat a felhőket, amelyek még elrejtenek –
az ellenséges előítéletek és a hamis hiedelmek homályát egyaránt.
És Átlátszóságod és Tüzlángod révén
egyszerre fakadjon fel egyetemes Jelenléted!
Ó mindig nagyobb Krisztust

(Szabó Ferenc fordítása)

Teréz Anya: Imádsága

Urunk, tégy méltóvá bennünket arra,
hogy az egész világon szolgálhassunk
embertársainknak,
akik éhségben és szegénységben élnek és halnak.

Kezünk által add meg nekik ma
mindennapi kenyerüket,
s megértésünkön keresztül adj nekik
szeretetet, békességet és örömet.

Add, hogy minden nővér
Jézus Krisztust lássa a szegényben.
Mennél visszataszítóbb a munka vagy az ember,
annál erősebb legyen az ő hitük,
szeretetük és örömteljes áldozatuk,
amikor ebben a nyomorúságos álruhában
Urunknak szolgálnak.

Az ima nagyon nehéz,
ha nem tudja az ember, hogy hogyan imádkozzék:
de segítenünk kell egymásnak,
hogy megtanuljunk imádkozni.
A legfontosabb a csend.
Akik az imádságot szeretik, szeretik a csendet.
Nem tudunk Isten jelenlétébe helyezkedni,
ha nem szorítjuk rá magunkat
a belső és külső csendre.
Ezért hozzá kell szoknunk
a lélek, a szem és a nyelv csendjéhez.
Isten a csend barátja.
Meg kell találnunk Istent,
de nem találhatjuk meg őt
sem a zajban, sem a nyüzsgésben.
Nézzétek, milyen mély csenden növekszik a természet:
a fák, a virágok, a fű,
mint amilyen csendben kelnek föl és nyugszanak le a
csillagok és a Nap.

Jean Vanier: (A szegények és gyengék tárták fel előttem...)

A szegények és gyengék tárták fel előttem
Jézus nagy titkát.
Ha követni akarod őt, nem kapaszkodhatsz fölfelé
a siker és hatalom létráján,
egyre fontosabbá válva
Inkább lefelé kell lépkedned,
hogya a megtört és szenvedő emberekkel találkozz
és velük járj.
Ott a fény, amely a sötétségben ragyog,
szegénységük sötétjében.
A szegények, akikkel hivatásod szerint megosztod életed,
talán a betegek és az öregek,
a munkanélküliek,
vagy a kábítószeresek rabságába került-fiatalok
a szitkozódók, akiket rettenetesen megbántottak fiatal korukban,
tehetetlen nyomorultak vagy AIDS-től betegek
a börtönből most szabadultak;
nyomornegyedek és gettók lakói,
a távoli vidékek lakói,
ahol oly nagy az éhség és a szenvedés,
emberek, akiket bőrük színe miatt nyomnak el,
emberek, akik magányosak a túlszűfolt városokban,
emberek, akik szenvednek.

Megtört embert szolgálni
annyit jelent, hogy segítünk – mint az anya segít gyermekének –
fölfedezni saját tehetségét és szépségét;
nagyobb önállóságra segítjük,
hogya aztán fokozatosan eltűnhessünk.
Annyit jelent, hogy lefelé lépkedünk a létra fokain, és megmossuk lábukat,
mint Jézus,
fölfedezzük kicsinységük boldogságát:
láthatatlan szolgálkká válunk,
elfoglaljuk az utolsó helyet;
itt találjuk meg Jézust.
Keresztelő Szent János azt mondta: neki kisebbednie kell,
hogya Jézus növekedhessék,
Isten dicsőségének hatalma úgy növekedett, hogya
Jézus eltűnt
és a legalacsonyabb helyre szállt alá.
Jézus mondta:
„Jobb nektek, ha én elmegyek,
hogya elküldjem Lelkemet hozzátok,
s így növekedjete
és bő gyümölcsöt hozzatok.”
És valóban, Jézus meghalt a kereszten,
hogya azután elrejtőzzön az Eukarisztia kenyérében.

Akik a legerősebbek vagy legidősebbek egy közösségben,
azoknak ugyanígy meg kell tanulniuk eltűnni,
el kell foglalniuk az utolsó helyet,
kenyérre kell válniuk,
hogy a többiek táplálkozhassanak és növekedjenek általuk.

Imádkozzunk, hogy a Szentlélek lépjen be életünkbe,
bárhol legyünk is,
és tanítson bennünket, hogy Jézushoz hasonlóvá válva
lefelé lépkedjünk a létrán,
s fölfedezzük a Megváltót a szegények szívében,
hogy megkaphassák méltó helyüket a társadalomban
és az egyházban.

Simone Weil: Ima

Atyám, Krisztus nevében add meg nekem a következőket:

Hogy testem egyedül a Te akaratoddal mozduljon, vagy váljék mozdulatlanná.

Hogy hallásom, látásom, ízlelésem, szaglásom és tapintásom a teremtés pontos lenyomatát adják.

Hogy szellemem, világosságod fényében, gondolatait egyedül a Te igazságod szerint rendezze.

Hogy érzékenységem a lehető leghatékonyabb formában s teljes tisztaságában élje át a fájdalmat

minden egyes részletét, s az örömet is a legapróbb rezdüléséig.

Hogy szeretetem Isten szeretetének emésztő lángja legyen bennem s egyedül Isten iránt lobogjon.

S hogy minden, ami enyém, vétessék e1 tőlem, hogy Istentől fölemészelve Krisztussá lényegüljön át, s adassék eledelül a szerencsétleneknek, kiknek teste-lelke egyaránt nélkülöz mindenfajta táplálékot.

(Pilinszky János fordítása)

Misztikusok élményei

Sri Aurobindo: Kegyelem és világosság

Itt nem az alkalmasságról, avagy az alkalmasság hiányáról van szó, hanem a kegyelem elfogadásáról. Egyetlen ember sem alkalmas a jógára. Erre kegyelem és felülről jövő világosság folytán válik az ember alkalmassá, s ehhez az kell, hogy az ember ne fáradjon bele és képes legyen megnyílni a fény előtt.

Az erősség helyénvaló az erős ember számára – azonban a vágyódó törekvés és az arra válaszoló kegyelem sem egyszerűen mítosz, hanem a hívő élet valósága.

Kevesen vannak olyanok, akiktől visszavonul a kegyelem, de sokan vannak olyanok, akik visszavonulnak a kegyelemtől.

Higgy Istenben, az isteni kegyelemben! Mondottam, hogy a béke és a csend a magasságból ereszkedik alá, s valóban így érkezik, ha a befogadó nincs is mindig tudatában a folyamatnak. Azt érzi, hogy a békesség szállást vesz vagy legalábbis megnyilvánul benne, de annak nincs tudatában, hogy hogyan és honnan jött. Az az igazság, hogy mindaz, ami a magasabb tudathoz tartozik, a magasságból érkezik; nem csupán a csend és a lelki béke, hanem a fény, az erő, a megismerés, a magasabb vágy és gondolkodás s az öröm is a magasságból érkezik.

Sem a legnagyobbaknak, sem a legkisebbeknek közölünk nem sajátja az erő, hanem úgy adatik meg nekünk. Ez a leereszkedés sine qua non az átmenetnek és az

átalakulásnak. Az isteni szeretet ereszkedik le először transzcendens és egyetemes valósággént, és ebből a transzcendenciából és egyetemességből osztja szét magát az embereknek az isteni igazság és az isteni akarat szerint. Ezáltal átfogóbb, nagyobb és tisztább szeretetet teremt, mint amilyet emberi szellem és szív valaha is képes volna kigondolni. Aki ezt az alászállást érezte már, az valóban a születés és a cselekvés eszköze lehet a világban.

A nirvána elérése volt saját jogám első radikális eredménye. Váratlanul egy minden gondolat fölötti és minden gondolat nélküli állapotba vetett, amit nem árnyékolt be semmilyen mentális vagy vitális mozgás. Ott nem volt én, nem volt reális világ. Csak amikor végignéztam a mozdulatlan érzékeken, akkor észleltem az üres formák, a materializált árnyékok szubsztancia nélküli világát, ami a teljes csönd fölé telepedett. Nem volt ott az Egy, kivált nem a Sok, csak kizárólag Az, tulajdonság nélkül, kapcsolat nélkül, teljesen, leírhatatlanul, elgondolhatatlanul, abszolút módon, mégis a legnagyobb mértékben reálisan, és egyedül valóságosan. Ez nem valami fantázia szüleménye volt, nem valami felülről ellesett, nem is absztrakció, hanem valóságos, az egyetlen pozitív realitás, még ha nem is volt térben elhelyezkedő fizikai világ, áthatva, körülveve vagy inkább mindazt eldöntve és elárasztva, ami hasonlíthatott volna valamely fizikai világhoz, nem hagyva helyet vagy teret semmiféle realitásnak önmagán kívül.

Szent Bernát: A Vőlegény érkezése

Megvallom, az Ige meglátogatott, mégpedig nagyon gyakran. Bár sokszor jött el a lelkembe, sohasem tudtam megállapítani érkezésének pontos pillanatát. Éreztem, hogy itt volt, emlékszem, hogy nálam járt. Néha előre éreztem érkezését; de jöttét vagy távozását sohasem éreztem. Meg kell vallanom, hogy a mai napig sem tudom, hogyan jön és megy ... Honnét tudtam egyáltalán, hogy itt volt? Hatalmas, eleven jelenléte által. Hogyha belém szállt, fölébresztette alvó lelkemet, megvilágította, megszelídítette és fölgújtotta szívemet ... Csak szívem mozdulatáról ismerhettem föl jelenlétét, és csupán bűnös természetem javulásán és földi hajlamaim erős fékentartásán mérhettem föl hatalmát.

Jósága és barátsága életem javulásában mutatkozott meg, bármilyen csekély legyen is a javulás. Szellemem, belső lényem átalakulásán és megújulásán ismertem föl kedvességét és szépségét, és csodálkozó bámulattal töltött el mérhetetlen nagysága. Ha el is távozik tőlem, hangom visszahívja. Ha elment, nem szűnök meg őt szólítani, hogy visszatérése után tudassam vele szívem sürgető vágyakozását arra, hogy boldogságban hozzá tartozzam, s hogy részeltessen engem önmagából. Meg kell vallanom, hogy addig, míg vissza nem jön, semmi más nem tud megörvendeztetni, csak Ő, az én egyetlen barátom.

Jakob Böhme: Az újjászületés a lelkületben kezdődik

Azt kérdezed: mi az, hogy újjászületés? Vagy hogy hogyan történik ez az emberrel? Halld és lásd, ne zárd el lelkedet: ne engedd, hogy evilág szelleme töltse be hatalmával és pompájával lelkedet! Vedd lelkedet és általa szakítsd ki magad; hajtsd meg lelkedet és tedd Isten barátságos szeretetébe, tedd lelkeddel való szándékodat komollyá és szigorúvá, hogy nem törődve vele áttörhess evilág gyönyörén; gondold meg, hogy nem vagy otthon ebben a világban, hanem idegen vendég vagy; súlyos tömlőc tart fogva! .Kiálts és könyörögj ahhoz, akinek kulcsa van a tömlőchöz, add neki magad az igazságosság, a fegyelem és az igazság engedelmségében; ne keresd tehát olyannyira evilág gazdagságát, az enélkül is tapadni fog hozzád: így fog találkozni veled a szemérmes szűz a lelked magaslatain és mélységeiben, ő fog elvezetni vőlegényedhez, akinek kulcsa van a mélység kapuihoz. Előtte kell megállnod, Ő az égi mannából ad majd enned, ami felüdít téged s megerősödsz és küzdeni fogsz a mélység kapuival. Átfogod törni a hajnalpírt, és még ha teljesen fagya lennél is ebben az éjszakában, a nap hajnalpírnak sugarai mégis megjelennek majd neked a paradicsomban; ott áll majd a te szemérmes szüzed és örömteli angyalsereggel vár majd rád, újjászületett lelkedben nagy barátsággal fogad majd téged.

Ha már most követni akarod a nemes Sophia tanácsát, akkor nem csupán a földi élet után fogod megtapasztalni önmagadban, hanem még újjászületésedkor, evilágban is találkozni fogsz vele, akinek lelkéből írt a szerző.

Tekints magadra, vak lelkület, hol van angyali alakod? Miért vagy olyan haragos, bosszús és gonosz? Miért fokozod gonoszságodat gögben, hatalomban és pompában? Miért véled azt, hogy szép állat vagy? Mit teszel? Miért engedted magadba evilág szellemét, amely úgy vezet téged, ahogy akar, fennhéjzásba és büszkeségbe, saját hatalmába és pompájába, fukarságára és hazugságára, hamisságára és csaló voltára s végül betegségbe és romlásba?

Ó, e vak lélek, hatalmadban és pompádban, tele az ördög gonoszságával és mérgével, te ott vagy az összes ördöggel együtt a pokol fenekén. Ha nem fordulsz vissza és nem lépsz az angyali lábak nyomába úgy, hogy komolyan bánod és levezekled gonoszságodat, hogy találkozzék veled az Üdvözítő, aki a gonoszságnak, haragnak, rosszaságnak, hazugságnak és csalásnak, a veled született büszkeségednek és fukarságodnak a kígyótiprója, hogy karjába vegyen és önmagában újjászüljön, hogy a szemérmes szűz ölébe helyezzen, hogy angyal légy, akkor az örök halálé leszel az örök sötétségben, és sohasem éred el Isten országát.

Mert nem a haragos, fennhéjázó, maga dicsőségét kereső, hazug, tolvaj, rabló, gyilkos, szemérmetlen, tisztátalan lélek az Isten képmása, hanem az alázatos, szemérmes, szűzies, tiszta, barátságos lélek, aki kívánságával és szeretetével Isten szívéhez hajol. Ő az Isten képmása, akiben a tűzlángú Lélek fölemelkedik az akaratból, az akarat előtt, örömben és szelídségben; Lelkének akaratából szívesen ad testvéreinek is, hozzájuk hajol, s ahogy a szólásban mondjuk, a szívét megosztja. Mindez a lélekben történik, amelyben a mennyei öröm fölkel az örök elembe, és Isten csodái láthatók lesznek a szűzben, Isten örök kedvére és dicsőségére, mert a Lélek Dávid hárfáján Isten dicséretét játssza. Ekkor az örök szent Lélekben föloldódik a megismerés, föloldódnak a színek az elembe és a csodák a lélekben tettekkel és erővel.

Ez az Isten képmása, amit a maga dicsőségére és örömére alkotott, és semmi más. Ne engedd, hogy az örült Antikrisztus másikat rajzoljon eléd; nincs másik. Erről győz meg tested és lelked, ég és föld, erről győznek meg a csillagok és elemek. Nézz arra; amire csak akarsz, minden erről győz meg. És ha nem akarsz megtérni és nem akarod magadra venni azt a képet, amire Isten alkotott téged, akkor tested romlásában szégyenkezel majd minden teremtmény előtt, amikor majd lelküted nyers valójában, testetlenül áll a lélekszellembe

Lásd, mindaz, amit bebocsátasz lelkedbe; úgy, hogy lelked nem hajol Istenre; nem tekint rá hittel és bizalommal, akkor minden bűn, bármit teszel is. Mert földi lelkületet viszel a mélység kapuiba, ahol Isten Lelke jár, és beszennyezed azt az elemet, amely Isten előtt van.

Azt mondd: Hogyan, hisz Isten a mennyben lakik? Ó, te sötét és vak lélek! A menny, amelyben Isten lakik, benned is van, ahogy Ádám a földön a paradicsomban volt. Ne engedd, hogy az Antikrisztus e világból a csillagok fölé vezessen téged; hisz úgy hazudik, mint maga az ördög. Isten mindenütt van, a pokol feneke is mindenütt van, ahogy Dávid prófétája mondja (Zsolt 139,9): Ha a hajnalpírig szállnék vagy a pokolba, Te ott is jelen vagy. És: Hol van nyugalom helye; nem én vagyok, aki mindent betölt? Tekintetem azokon pihen, akik alázatosak és megtört szívűek, ott akarok lakni (Iz 66,1-2). És; Jákobban akarok lakni, Izrael legyen lakóhelyem (Zsolt 132, 13; 15; Sir 24,8).

Jól értsd: A megnyílt és a megtört lélekben akar lakni, aki megnyitja a sötétség kapuit; hozzá akar Ő benyomulni. Ezért őrizkedj a szenvedélyektől; ne mondd: sötétben vagyok, az Úr nem lát, bármit gondolok és teszek is. Ott áll lelked kapujában, ahol a lélek áll megnyitott kapukban Isten fényes színe előtt: és Isten megismeri minden gonosztettedet, és te ezzel elszínezed Isten elemét. Megszomorítod a szemérmes szüzet, aki társadul adatott neked a lelkedben, aki a centrumában lakik és óv téged az istentelen utaktól. Ha azonban engedelmeskedel megtérsz és igaz bűnbánatot tartva térsz meg hozzá, Ő bölcsességgel és értelemmel koszorúzza lelkedet.

Jakob Böhme: Az ember háromféle életéről

1. Ha életünk kezdetére gondolunk, és szembeállítjuk az örök élettel, amelyben ígéret szerint részesülni fogunk, akkor nem mondjuk és nem is tapasztaljuk, hogy otthon vagyunk ebben a külső életben, mert látjuk a külső élet kezdetét és végét, s hogy testünk milyen törékeny és végül elenyészik: nem látjuk azonban és nem tudunk semmit arról, hogy visszatérünk ebbe az életbe, nem is kaptunk ilyen ígéretet a legfőbb és örökkévaló jótól.

2. Mivel tehát van bennünk egy élet, amely örök és romolhatatlan, s amellyel a legfőbb jó felé törekszünk, és egy evilági élet, amely véges és törékeny, és egy olyan élet is, amelyben az örök romlás, gyötrelem és nyomorúság legfőbb veszedelme rejlik, vissza kell gondolnunk az élet kezdetére, ahonnan mindez ered és amelyben (ilyenformán) gyökeredzik.

3. És ha ezek után elgondolkodunk azon, hogy mi is voltaképpen az élet, úgy találjuk, hogy égő és emésztő tűz; és amikor aztán már nincs mit elmésztenie többé, kialszik, amint ez minden tűzzel történni szokott. Mert az élet a testet fogyasztja, a test pedig a táplálékot: amikor pedig a test tápláléka elfogyott, akkor elemésztí az élet tüze, olyannyira, hogy elhervad és elszárad, mint ahogyan a réti virág fonnyad el víz nélkül.

4. Dehát van az emberben még egy élet, amely örök és elpusztíthatatlan: ez a lélek, . amely maga is tűz, és éppen úgy szüksége van táplálékra, akárcsak – az elemi (halálra kárhoztatott) életnek; meg kell ismernünk ennek az életnek a minőségét s hogy mi is az, ami örökké táplálja, hogy soha ki ne alhasson az idők végezetéig.

5. És harmadszor azután ráeszmélünk, hogy lakik a mi lelki-életünkben egy még nagyobb éhség: a sóvárgás egy magasabb és jobb élet, a legfőbb jó után, amely isteni életnek neveztetik; mert a lélek nem elégszik meg maga táplálékával; hanem nagy vágyakozással és szomjúsággal kívánja a legfőbb és legjobb jót, és nem csupán a maga gyönyörűségére, hanem táplálékul kívánja azt éhsége csillapítására.

6. Nagy akarat és igaz megismerés tárja fel előttünk, hogy minden élet anyját kívánja táplálékul, akiből az élet eredt; a fa a tűznek anyja, s reá vágyakozik a tűz; és mihelyt anyjától elszakad, kialszik; ugyanígy a föld minden fának és növénynek anyja, és ezek a földre vágyakoznak; a víz pedig a többi elemmel egyetemben a földnek anyja, nélkülük a föld halott volna, és nem teremne benne érc, sem pedig fák, növények és füvek belőle sem sarjadnának.

7. Valóban azt látjuk, hogy az elemi élet szakadatlanul forrásban van, hogy egyre fő; és mihelyt nem forr többé, kialszik: éppen így tudjuk, hogy a csillagok gyújtják fel az elemeket; és míg a csillagok adnak tüzet az elemeknek, a csillagokat a nap gyújtja fel, vagyis az elemek élete egymásban forr és fő; ámde az elemi élet véges és törékeny, a lélek élete pedig örök.

(Mándy Stefánia fordítása)

Celanói Tamás testvér: Assisi Szent Ferencről

A megfeszített angyalalak jelenése

Midőn egykor remeteségben volt az Alverno nevet viselő helyen – ez két évvel azelőtt történt, hogy lelke megtért az égbe –, akkor megjelent neki egy isteni férfialak, akinek hat szárnya volt, mint a szeráfoknak. Kitárt karokkal és összezárt térdekkel keresztire volt szögezve. Két szárnya a feje fölé borult, kettőt repülésre tárt ki, kettő pedig beborította egész testét.

Amikor a Magasságbeli boldog szolgálja meglátta ezt, mérhetetlen csodálat töltötte el, azonban nem tudta, hogy mire akarja ez a látomás a figyelmét irányítani. Azonban nagyon megörült; amikor észrevette, hogy a szeráf jóságosan és kegyesen tekintett rá – ugyanis kimondhatatlanul szép volt –, csupán az ijesztette hogy keresztire volt szögezve és keservesen szenvedett. Így tehát úgyszólván egyszerre állt ott szomorúan és vidáman, az öröm és a fájdalom váltakozva fogta el szívét. Fontolgatta, hogy mit is jelenthet ez a látomás, s abban az igyekezetében, hogy kimutassa mélyebb okát, lelkét átjárta az aggodás. Miközben e dologban nem jutott világos belátásra, a szívét még egészen lefoglalta az új látomás, kezei és lábain lassanként megjelentek a szögek sebhelyei; olyanok, amilyeneket röviddel ezelőtt a keresztire szögezett férfin látott.

Kezei és lábai közepén mintegy át voltak szúrva szögekkel, s a kézfejek közepén és a lábak felső felén megjelentek a szögek fejei, az ellenkező oldalon pedig a szöghelyek. A jelek ugyanis a tenyerén kerek voltak, kívül viszont hosszúkásak; egy kitüremkedés jelent meg ott, amely olyan volt, mint egy át- és visszahajtott szöghegy, s ez a többi hús fölé nyúlt. Ilyenek voltak a szögek helyei a lábain is. A jobb oldalát is mintha egy lándzsadöfés járta volna át, és egy varas sebet mutatott, amely gyakran vérzett, így a csuháját szent vérének foltjai borították. Ő, milyen kevesen láthatták s a megfeszített Úr. megfeszített szolgájának életében szent oldalsebét! De láthatta boldog Illés, amikor . élt még a Szent, s a nem kevésbé boldog Rufinus. is, aki saját kezével érinthette. Amikor ugyanis egyszer Rufinus testvér, hogy valamit ledörzsöljön róla; kezét a szent ember keblére tette, ahogy sokszor megtörténik, keze lecsúszott a jobb oldalára, s ekkor történt, hogy megérintette a drága sebet. Az érintéskor a Szent erős fájdalmat érzett, ellökte magától a kezét és azt kiáltotta: „Isten irgalmazzon neked!” Gondosan rejtegette a sebet az emberek elől, még a legközelebbi hozzátartozói elől is eltakarta, úgy, hogy a közvetlen környezetében élő testvérek és a legodaadóbb tanítványai sem tudtak róla sokáig.

Bár a Magasságbeli szolgálja és barátja ilyen gyöngyökkel és értékes drágakövekkel volt fölékesítve, s minden emberi dicsőségnél és megtiszteltetésnél csodálatosabban földíszítve, mindez nem tette hiúvá a szívét, s nem kereste senki tetszését hiú dicsőségvágyból, hanem azon fáradozott, hogy emberi szándék ne téveszthesse meg arról a kegyelemről, melynek birtokosa, és hogy minden lehetséges módon titokban tartsa azt. A szokásai közé tartozott ugyanis hogy csak evéseknek vagy egyáltalán senkinek sem mondta el a titkokat, mert tartott attól, hogy ennek fölfedésével részrehajlásra ad okot maga iránt. Mert az ilyesféle kegyben részesültekkel megesik, hogy éppen a nekik nyújtott adományból fakad káruk. Szívében és ajkán a prófétai szó volt: „Szívemben elrejtettem szavaidat, nehogy újra vétkezzek ellened.” Valahányszor ugyanis világi emberek érkeztek hozzá, és ő jobb szeretett volna nem beszélni velük, megegyezett tanítványaival és testvéreivel, hogy ezzel a verssel adja tudtukra szándékát. Amikor így tett, az egybegyűlteknél el kellett búcsúzniuk tőle. Azt tapasztalta ugyanis, hogy egyáltalán nem jó, ha mindig mindenkinek elmondunk mindent, s hogy nem lehet igazán a lélek embere az, akinek a benseje semmivel sem gazdagabb és nagyobb annál,

mint amit kifelé mutat, s amit az emberek megítélhetnek. Olyan emberekkel is találkozott, akik látszat szerint kapcsolatban álltak vele, bensőleg azonban távol voltak tőle; nyilvánosan tetszést színleltek, a háta mögött azonban kinevették, sőt egy kevésbé még az ő ítéletét is befolyásolták, s előtte az igazakat gyanúba keverték. A gonoszság ugyanis sokszor megpróbálja beszennyezni a tisztaságot, s mivel az emberek többsége hazugságot beszél, a kevés igaznak már nem hisznek.

A lelki vidámság dicséretéről és a rossz hangulat rossz voltáról

Az ellenség ezer kelepceje és csalárdsága ellen a legbiztosabb szer a lelki vidámság – mondta a Szent. Azt szokta mondani: „Akkor diadalmaskodik legjobban az ördög, amikor el tudja rabolni Isten szolgájától a lélek örömét. Van neki valami pora, ebből amennyit csak akar, rá tud szórni a lelkiismeretre, s így be tudja mocskolni a tiszta lelkületet és a büntelen. életet. Azonban a lelki ember életét betöltő öröm közömbösíti a kígyó mérget. Az ördögök nem tudnak semmit sem tenni Krisztus szolgálói ellen, ha látják, hogy szent öröm tölti el őket. Ha azonban Krisztus szolgálója síró kedvében van, elkeseredik és panaszkodik, akkor könnyen fölemészt a szomorúság, vagy pedig a hiábavaló örömök felé fordul.” Ezért a Szent állandóan azon volt, hogy vidám legyen a szíve, s hogy lelkében az öröm olajának kenetét megőrizze. A legkörültekintőbben kerülte a rosszkedv betegségét, úgy, hogy rögtön imádkozni indult, valahányszor a szíve rosszkedvre hajlott. Azt mondta ugyanis: „Ha Isten szolgálója valamely okból megzavarodott – ami előfordulhat –, azonnal keljen föl, imádkozzon, s maradjon mindaddig a mennyei Atya színe előtt, amíg az vissza nem adja neki üdvösséges örömét. Ha azonban sokáig tart a szomorúsága, akkor növekszik a baj, s ha nem mossák le a könnyek, maradandó kárt okoz a lélekben.”

Az angyali hárfáról

Amikor szembaja miatt Rietiben tartózkodott, egyszer magához hívta egyik társát, aki a világban lantos volt, s azt mondta neki: „Testvérem, a világ fiai nem ismerik az isteni szentélyeket; mert a hangszerek, amelyeknek eredetileg az Isten dicséretére kellett volna szolgálniuk, az emberi gyönyör által a fül lakomája lettek. Szeretném tehát, testvérem, hogy titokban végy kölcsön egy lantot, kiálts hozzá egy tisztességes dalt, s nyújts vigasztalást a testvéremnek, aki tele van testi fájdalommal.” A testvér így válaszolt: „Attól tartok, Atyáim; hogy az emberek ezt könnyelműségnek tartanak.” Erre azt mondta a Szent: „Hagyjuk hát testvér. Jó elhagyni oly dolgokat, melyek botránkoztatást okoznának.” Amikor a következő éjszakán a Szent Istenről gondolkodott, hirtelen csodálatos; édes dallamú lantszó ütötte meg a fülét. Nem látott senkit, azonban hamarosan hol innét, hol onnét hallotta a hangokat, mintha egy ide-oda járkáló lantos játszott volna. Istenre irányított lelkével ebben az édesen szóló dalban olyan mennyei gyönyörűségben volt része az atyának, hogy azt hitte, a másvilágon van. Amikor reggel fölkel, magához hívta az említett testvért, elmondott neki mindent sorjában, s hozzátette: „Az Úr, aki megvigasztalja a szomorúakat, még sohasem: .hagyott vigasztalás nélkül. Látod, mivel nem hallgathattam emberi lantszót, édesebb hangzatokat fogadott be fülem.”

Hogyan énekelt a Szent a lélek örömében franciául

Sokszor cselekedte a következőt: A benne lévő léleknek legédesebb hangzatát francia dalban öntötte ki, s az isteni sugalmazás, amelyet szíve titokba fogadott be, francia tájszólású ujjongó énekben bárt ki belőle. Néha saját szemeinkkel láttuk, hogy fölvelt egy darab fát a földről, bal karja alá fogta, jobb kezében egy zsinaggal meghajlított pálcát tartott, s ezt úgy

vonogatta a fa fölött, mintha hegedű lenne, és szíve mélyéből énekelt franciául. Azonban-ez az öröm sokszor könnyekben végződött, s az ujjongás Krisztus szenvedésével való együttérzésbe fordult. Sóhajtozott és sírt a ,szent, elfeledte a húros hangszert, amit a kezében tartott, s tekintete az égre szegeződött.

Areopagita Szent Dénes Leveliből

(I.) A sötétség eltűnik a világosságban, és annál inkább, minél nagyobb a világosság. A tudatlanságot eltünteti a tudás, és annál inkább, minél nagyobb a tudás. Ezeket a dolgokat azonban a kiválóság, nem pedig a tökéletlenség értelmében véve igazság fölöttien tagadva állítsad azt, hogy aki a létező fénynek és a létezők tudásának van birtokában, az elől elrejtetik az Isten szerinti tudatlanság, s hogy az ő mindenek feletti sötétsége elnyel minden fényt és elrejtőzik minden tudás elől. Ha pedig valaki Istent látván megértette, amit látott, akkor nem őt látta, hanem valamit az ő dolgai, a létezők és megismerhetők közül, mivel Ő maga túlon is túl áll szellemen és valóságon éppen azért, hogy lét fölötti módon létezik és szellem fölötti módon létezik és szellem fölötti módon ismerhető meg. Ez a magasabb értelemben vett tökéletes tudatlanság jelenti annak ismeretét, aki fölötté áll minden megismerhetőnek.

(II.) Miképpen lehetséges, hogy a mindenen túl van az istenség princípiumán és a jóság princípiumán is? Úgy, hogy ha istenségen és jóságon nem egyebet értesz, mint a jóvá tevő és istenné tevő adományt, az isten fölötti és jó fölötti nem hasonló hasonmását, amelynek révén istenné és jóvá leszünk. Ha ez a princípiuma a megistenülők és megjobbulók megistenülésének és megjobbulásának, akkor az, aki több, mint princípiuma minden princípiumnak, túl van a fönti értelemben vett istenségen és jóságon, vagyis az istenség princípiumán és a jóság princípiumán is. Amennyiben hasonlíthatatlan és elsajátíthatatlan, fölötté áll minden hasonulásnak és elsajátításnak, valamint mindazoknak, akik hozzá hasonulnak és belőle részesednek.

(III.) A „hirtelen” a nem vártat jelenti, az imént még rejtőző napvilágra kerülését. Úgy vélem, a teológia a krisztusi emberszeretetről szólván e szóba beleérti azt a misztikus tartalmat is, hogy emberi lényeket öltvén előlép rejtekéből a lényegfölötti, hogy jelenvalóvá legyen közöttünk. Mindazonáltal megnyilatkozván, vagy hogy isteniben fejezzem ki magam, megnyilatkozásában is elrejtett marad. Jézusnak ugyanis a megjelenülése is titok, és sem gondolat, sem belátás az ő misztériumát meg nem jeleníti, hanem kimondva is kimondhatatlan és felfogva is megismerhetetlen marad.

(IV.) Miképpen lehet, kérdezed, hogy Jézus, aki lényege szerint túl van mindenen, lényege szerint egy sorba került velünk, emberekkel? Hiszen nem mint az ember alkotóját nevezzük itt embernek, hanem mint aki a maga egész valójában igazán ember. Mi azonban Jézust nem emberi módon határozzuk meg, hiszen nem pusztán ember (sem pusztán lényegfölötti), mégis valóban ember a kiváltképp emberszerető, aki bár lényegfölötti, egyszerre emberen túli, és emberi módon lényeket ölt magára az emberi lényegből. Ámde ettől még az örökké lényegentúli ugyanúgy több mint teljes marad lényegfölöttiséggel, nyilvánvalóan ennek bősége miatt. Habár igazán valósággá lett, valóságfelettien vette magára e valóságot, és emberfeletti módon cselekedte az emberi dolgokat. Bizonyítja ezt a természetfölötti módon szülő Szűz és az állhatatlan víz is, amely a Genezáreti-tavon a földi lábak súlyát megtartván nem enged, és természetfölötti erő hatására megszilárdul ...

(V.) Az isteni homály nem egyéb, mint a megközelíthetetlen világosság, amelyről mondják, hogy Isten ezt tette meg lakhelyeül. Ebbe a mindent fölülmúló ragyogásában láthatatlan és valóságfölöttiségének túláradásában megközelíthetetlen világosságba jut el mindaz, aki Isten megismerésére és meglátására méltattatott. Éppen azért, hogy nem látja, sem nem ismeri őt; jut el ahhoz, aki fölötté áll látásnak és megismerésnek. Éppen csak annyit tud, hogy Az túl van minden érzékelhető és szellemmel felfogható dolgon, és a prófétával

együtt így kiált: „Csodálatossá lett éntőlem a Te megismerésed, felmagasztaltatott, nemigen érhetem föl azt.” Ilyen értelemben mondják az isteni Pálról is, hogy megismerte Istent, mert megismerte, hogy Isten túl van minden elgondoláson és minden megismerésen. Miért is kinyomozhatatlannak mondja az utait, kikutathatatlanoknak az ő ítéleteit, elmondhatatlanoknak az Ő adományait és minden értelmet fölülhaladónak az Ő békéjét, minthogy megtalálta a mindenek fölöttit és minden felfogás fölött megismerte, hogy Az túl van minden a mindenek alkotójaként.

(Geréby György és Perczel István fordítása)

Eckhart mester

Leválni a világról

Sokféle írást olvastam már, pogány mesterektől és prófétáktól, az Ó- és Újtestamentumból, és minden erőmmel és igyekezetemmel azon voltam, hogy megismerjem a legfőbb és legtökéletesebb erényt, amelynek révén az ember leginkább és legközvetlenebbül hasonulhat Istenhez és kegyelemből azzá lehet, ami Isten természetből fogva s ami által az ember leginkább lehet azonossá azzal a képpel, amilyként Istenben volt, mielőtt Isten az ő teremtményeit létre nem hozta, mikor közte és Isten között még semmi különbség nem volt. És hogyha mindannak, amit erről valaha írtak, a mélyére hatolok, olyannyira, amennyire csak értelmem erre képes, s amennyire csak ezeket meg tudja ismerni, úgy nem találok ott semmi egyebet, mint azt, hogy a világról való legteljesebb leválás mindent felülmúl, mert minden erény valamilyen vonatkozásban áll a teremtménnyel, míg az, aki levált a világról, független minden teremtménytől. Ebben az értelemben szól az Úr Mártához: „Unum est necessarium” (Lk 10,42), ami azt jelenti: „Márta, aki a rezdületlen nyugalmat és tisztaságot akarja, annak számára egy a szükséges dolog, hogy leváljon a világról.”

A mesterek ugyancsak magasztalják a szeretetet, miképpen Szent Pál, amikor azt mondja: „Bármit cselekszem is, szeretet pedig nincs bennem, semmi nem vagyok” (vö. 1Kor 13,1 köv.). Én azonban úgy vélem, hogy még a szeretetnél is előbbrevaló, hogy leváljak a világról. Először is azért, mert a szeretetben a legfőbb jó éppen az, hogy arra kényszerít engem, hogy Istent szeressem, míg ha leválok a világról, Isten kényszerül szeretni engem. És annál, hogy Istenhez kényszerüljek, többre való, ha Istent kényszerítem magamhoz. Éspedig azért, mert Isten mélyebben tud áthatni engem és tökéletesebben tud egyesülni velem, mint ahogy én tudnék egyesülni Istennel. S hogy pedig a világról való leválás Istent énhozzám kényszeríti, ezt azzal bizonyítom: Minden létező a maga legsajátabb, természetes helyére törekszik. Isten legsajátabb, természetes helye pedig az egység, a színtisztaság: és ezek éppen abból adódnak, hogy leválok a világról. Így azután Istennek szükségképpen oda kell adnia magát a világról levált szívnek.

Másodszor azért magasztalom inkább a világról való leválást, mint a szeretetet, mert a szeretet arra kényszerít engem, hogy Isten kedvéért mindent elviseljek, míg ha leváltam a világról, semmi más iránt nem vagyok fogékony, mint Isten iránt. Mégpedig sokkal többet ér, ha valaki csak Isten iránt fogékony, mint ha mindent elvisel Isten kedvéért. Mert a szenvedés még odaköti az embert ahhoz a teremtményhez, aki miatt szenved; a világról levált szív azonban nem függ többé semmilyen teremtménytől. Hogy pedig az, aki levált a világról, egyesegyedül Isten iránt fogékony, ezzel bizonyítom: Ami befogadásra vár, annak valahol be kell fogadtatnia. A világról levált szív oly közel van már a pusztá semmihez, hogy Istenen kívül senki és semmi nem volna elég leheletszerű ahhoz, hogy helyet találhasson benne. Ő olyannyira egyszerű és leheletszerű, hogy a világról levált szívben helyet talál: Ezért az, aki levált a világról, egyesegyedül Isten iránt fogékony.

A mesterek az alázatot is többre tartják sok más erénynél. Én azonban a világról való leválást minden alázatnál előbbrevalónak tartom, éspedig azért, mert az alázat lehetséges a világról való leválás nélkül is, a világról való végső leválás azonban nem mehet végbe a legteljesebb alázat nélkül, mert hiszen a legteljesebb alázat saját énünk megsemmisítésére törekszik. Leválásom a világról azonban már olyannyira megközelíti a semmit; hogy legvégső leválás és a semmi között immár semmi sem lehet. Éppen ezért a végső leválás a világról nem lehetséges alázat nélkül. Márpedig két erény. mindig többet ér, mint magában az

egyik. A másik ok pedig, amely miatt az ilyen leválást előbbrevalónak tartom az alázatosságnál, az, hogy a tökéletes alázat valamennyi teremtménynek alárendeli magát és az az ember, aki így alárendeli magát, kilép önmagából a teremtmények felé, míg a világról levált lény megmarad önmagában. Ám legyen bármilyen magasrendű is a kilépés önmagunkból, megmaradni önmagunkban még sokkal magasabbrendű. Ezért mondja Dávid próféta: „Omnis gloria eius filiae regis ab intus”, ami azt jelenti: „A király leányának minden ékessége belülről való” (Zsolt 45,14). Aki teljesen leválik a világról, az nem törekszik más teremtmények felé, egyáltalában nem kíván semmiféle teremtmény előtt hódolni, sem pedig fölébekerekedni; nem akar sem lentebb, sem fentebb lenni senkinél, pusztán megállni önmagában, anélkül, hogy bárkinek örömet vagy szenvedést okozna, és nem akar hasonló lenni más teremtményekhez, sепedig különbözni azoktól. Nem akarja sem egyiket sem másikat; nem akar semmit, csak lenni. De hogy ez vagy az legyen, arra nem törekszik. Mert aki ez vagy az akar lenni, az valami akar lenni. Aki azonban leválik a világról, az nem akar semmi lenni. Ezért őtöle a világ minden dolga érintetlen marad.

Azt mondhatná erre valaki: De hiszen minden erény hiánytalanul megvolt a Miasszonyunkban, így hát neki a világról teljesen le kellett válnia. Ha pedig ez a leválás előbbrevaló az alázatnál, akkor miért a maga alázatával dicsekszik a Miasszonyunk, és nem azzal, hogy levált a világról, mondván: „Quia respexit Dominus humilitatem ancillae suae”, ami azt jelenti: „Mert reá tekintett az ő szolgáló leányának alázatos állapotjára” (Lk 1,48). Ehelyett miért nem szólt így: „Mert reá tekintett az ő szolgáló leányának világról-leváltságára”? Erre azonban én azt felelem, hogy Istenben megvannak a világról való leválás és alázat erényei, amennyiben Istennel kapcsolatban erényről egyáltalában beszélhetünk. Mert tudnod kell, hogy éppen szeretetteljes alázata indította Istent arra, hogy az emberi természetbe aláereszkedjék, míg az ő világtól való elkülönültsége önmagában rezdületlen maradt, amikor emberi alakot öltött, éppúgy, mint amikor az eget és a földet megteremtette, amint arról még alább szólni fogok. És mert a mi Urunk, emberi alakot öltvén, mégis rezdületlenül megmaradt az ő világtól való elkülönültségében, így hát a Miasszonyunk nagyon jól tudta, hogy ugyanezt kívánja tőle is és hogy ebben a vonatkozásban az ő alázatára tekintett és nem az ő világtól-leváltságára. Éppen ezért a Miasszonyunk világtól-leváltságában rezdületlen maradt, és nem ezzel, hanem az ő alázatával dicsekedett. És ha csak egyetlen szóval is megemlékezett volna a világról való leválásáról, mondván: „És reám tekintett, aki leváltam a világról”, úgy már ez a leválása a világról csorbát szenvedne és nem volna sem teljes, sem tökéletes, mert közben ki kellett volna lépnie önmagából. S akármilyen jelentéktelen volna is ez a kilépése önmagából, a világról való leválása többé már nem volna makulátlan. Ebből megértheted, hogy lehetséges az, hogy a Miasszonyunk az ő alázatával dicsekedett és nem azzal, hogy levált a világról. Ebben az értelemben mondotta a próféta: „Audiam quid loquatur in me Dominus Deus” (Zsolt 84,9), ami annyit jelent: „Én hallgatni fogok, hogy halljam, miként szól az én Istenem és Uram énbennem”; mintha csak azt akarta volna mondani: „Ha. Isten szólni akar hozzám, úgy költözzön belém, én nem lépek ki magamból.”

Én az, irgalmasságnál is előbbrevalónak tartom a leválást a világról; mert ha irgalmat gyakorol az ember, ki kell hogy lépjen önmagából szükségét szenvedő felebarátja felé és akkor az ő szíve elszomorodik. Ezzel szemben a világról levált ember szabad marad és megmarad önmagában és nem enged közel önmagához semmiféle szomorúságot; mert amíg az ember bármi is el tudja szomorítani, még nincs minden rendjén öbenn. Röviden szólva: bármilyen erényre tekintsek is, egyiket sem találok olyan makulátlanul tisztának és Istennel egyesítőnek, mint a világról való leválást.

Egy Avicenna nevű mester azt mondja: „A világról levált szellem nemessége oly nagy, hogy-minden igaz, amire rátekin, és minden az övé, amire csak áhítozik és mindenben engedelmeskednünk kell neki; bármit is parancsoljon.” És ezt tudnod kell: Ha a szabad

szellem valóban levált a világról, úgy Istent a maga' léte felé kényszeríti; hogyha pedig minden formát és akcidiáciát levette állhatna meg magában, úgy Isten létét venné magára. Isten azonban nem adhat mást senkinek, mint önmagát; éppen azért Isten annál többet nem is tehet a világról levált szellemmel, mint hogy önmagát adja neki. És az az ember, aki teljes egészében le tudott válni a világról, olyan mélyen belemerül az örökkévalóságba, hogy semmi, ami múlandó, többé meg nem rezdítheti; hogy semmit, ami testi, többé nem érzékel és ilymódon meghalt a világ számára, mert többé nincs igénye semmi, ami földi. egy értette ezt Szent Pál, mondván: „Élek és mégsem én élek; Krisztus él bennem” (Gal 2,20).

Ha mármost azt kérdezed: milyen is voltaképp ez a leválás a világról, hogyha már önmagában véve is ilyen nemes? Úgy hát tudd meg: Az igazi leválás a világról nem jelent egyebet; mint hogy a szellem olyan mozdulatlan marad minden szeretet és szenvedés; dicsőség, szegény és megvetés közepette, mint egy ólomból való hegy a gyenge szélfúvásban. Ez a rezdíletlen leválás teszi leghasonlatosabbá az embert Istenhez. ' Mert éppen ez a mozdulatlan elkülönültsége a világtól teszi az Istent Istenné, és ebből az elkülönülésből származik az ő tisztasága és egyszerűsége és változtathatatlansága. És ezért azt, hogy az ember hasonlatossá váljék Istenhez, olyannyira, amennyire egy teremtmény Istenhez egyáltalában hasonlatos lehet; ezt .csakis a világtól való leválás útján érheti el: Ez azután az embert tisztává, tisztasága egyszerűbbé, egyszerűsége pedig változtathatatlaná teszi, s mindezek révén az ember hasonlóvá válhat Istenhez; ennek a hasonlóságnak azonban kegyelemből kell létrejönnie, mert a kegyelem elvonja az idő minden dologától és megtisztítja minden mulandó dologtól. Tudd meg hát: Aki megüresíti magát, kirekesztvén magából a teremtett világot, az megtelik Istennel és aki megtelik a teremtett világgal, az kirekeszti magából Istent.

Tudnod kell tehát, hogy Isten mindig óta ilyen mozdulatlan elkülönültségben állott és áll ma is, és tudnod kell azt is, hogy midőn Isten az eget és a földet teremtette, ez oly kevésé érintette az ő mozdulatlan elkülönültségét, mintha soha semmiféle teremtményt nem teremtett volna: Ezért továbbá azt mondom: Mindazok az imák, amelyek elmondanak, és mindazok a jótettek, amelyeket az ember az időben véghez vitt, épp oly kevésé érintik Istent elkülönültségét a világtól, mintha egyetlen ima soha el nem mondatott, egyetlen jótett soha végbe nem ment volna, és Isten egyáltalában nem lesz sem kegyesebb, sem közelebb az emberhez, épp olyan lesz, mint hogyha az ima soha el nem mondatott, a jótettek soha végbe nem vitettek volna. Így hát továbbá azt mondom: Amikor a Fiú emberré akart válni az Istenségben és amikor azzá vált és elszenvedte kínjait, ez épp oly kevésé érintette Isten mozdulatlan elkülönültségét, mint ha soha emberré nem vált volna. Erre azt mondhatnád: Ezt tehát úgy kell értenem, hogy minden ima, minden jótett hiábavaló, mert Isten nem veszi tudomásul olymódon, hogy őt ezáltal bárki megindíthatná, és mégis azt mondják: „Isten azt akarja, hogy mindenért imádkozzunk hozzá.” Most azonban figyelj rám és igyekezz jól megérteni, ha képes vagy rá, hogy Isten a maga első örök pillantásával – ha ilyen első pillantást egyáltalában .feltételezhetünk – minden dologot úgy látott, ahogy az történni fog, és ugyanezzel a pillantásával látta azt is, hogy mikor és hogyan fogja megalkotni a maga teremtményeit és mikor kell a Fiúnak emberré válnia és szenvednie. S ugyanígy látta a legkisebb imát és jócselekedetet, ami majd valaha elmondatik, vagy véghez vitetik, és látta azt is, milyen imát és áhítatos fohászt akar vagy fog majd meghallani; látta, hogy holnap szíved mélyéből szólítod őt és fohászoksz hozzá, és ezt az imát és fohászt Isten nem holnap fogja meghallani, mert már előbb hallotta a maga örökkévalóságában, mielőtt te emberré lettél volna. Ha azonban a te imád nem mélyről fakad és áhítat nélkül való, úgy Isten nem most fog elutasítani téged, hiszen a maga örökkévalóságában mindigtől fogva elutasított. Így hát Isten a maga első örök pillantásával mindent látott és Isten nem alkot semmit újonnan, mert eleve mindent megalkotott. Ezért van, hogy noha Isten mindenkoron a maga mozdulatlan elkülönültségében honol, mégsem mennek veszendőbe az emberek imái és

jócselekedetei, mert aki jót cselekszik, az aszerint jutalmaztatik, aki pedig rosszat, az meg aszerint ítéltetik meg. Ezt a gondolatot fejezi ki Szent Ágoston „A Szentháromságról” szóló, ötödik könyvének utolsó fejezetében, mondván: „Deus autem” stb., ami annyit jelent: „Isten óvjon mindenkit attól, hogy azt mondja: Isten bárkit is időbeli módon szeret, mert nála nincs elmúlt és jövőendő, és valamennyi szentet szeretete, még mielőtt megteremtette volna a világot olyannak, amilyennek már eleve látta. És ha eljön az ideje, amikor az időben láthatóvá teszi azt, amit ő már a maga örökkévalóságában előre látott, akkor az emberek úgy vélik, hogy Isten valamiféle új szeretettel fordul felénk; pedig amikor ő haragra lobban, vagy jót cselekszik velünk, mi változunk meg, miközben ő maga változatlan marad, éppúgy, ahogyan a napfény a beteg szemnek fájdalmat okoz, az egészségesnek azonban jót tesz, miközben maga napfény változatlan marad”. Ugyanezt a gondolatot érinti Ágoston „A Szentháromságról” szóló, tizenkettedik könyvének negyedik fejezetében, mondván: „Nam Deus non ad tempus videt, nec aliquid fit novi in eius visione.” „Isten nem időbeli módon lát és az ő számára semmi új nem válhatik láthatóvá.” Erről a gondolatról Isidorus így nyilatkozik „A legfőbb jóról” szóló könyvében: „Sokan azt kérdezik: «Mit .tett Isten, mielőtt még az eget és a földet teremtette, és hogyan ébredt benne az új akarat; hogy teremtményeit létre hozza»” és így felel a kérdésre: „Soha semmilyen új akarat nem ébredt Istenben, mert habár valóban úgy van, hogy a teremtmény maga annak előtte nem létezett” abban a formában, mint ahogy most létezik, „mindamellettt öröktől fogva létezett Istenben és az ő elméjében”. Isten nem úgy teremtette az eget és a földet, ahogy mi valamelyik pillanatunkban így szólunk: „Ez (vagy az) legyen”, hiszen minden teremtmény kimondatott az örök szóban. Ehhez még hozzáfűzhetjük, amit a mi Urunk Mózesnek mondott, amikor Mózes azt kérdezte az Úrtól: „Uram, ha azt kérdi a fáraó tőlem, hogy ki vagy Te, mit feleljek néki?” S szólott erre az Úr: „Aki van, az küldött engem” (Kiv 3,13-14). Ez azt jelenti: Aki önmagában változatlan, az küldött engem.

Ezek után azt kérdezhetné valaki: Vajon Krisztus is a világról levált rendületlenség állapotában volt-e, amikor így szólt: „Szomorú az én lelkem mindhalálig” (Mt 26,38; Mk 14,34), és Mária, amikor a kereszttel állván az Írás szavai szerint oly fájdalmasan kesergett – hogyan lehetséges mindez a világról levált rezdületlenség állapotában? Tudnod kell, hogy a mesterek szerint mindegyik emberben kétféle ember lakozik: az egyik a külső ember, ez az érzékiség: ezt az embert őt érzéke szolgálja, mindamellettt a külső ember cselekedeteit a lélek irányítja. A másik a belső ember, vagyis az ember belső énjé. Tudd meg tehát, hogy a szellemi ember, aki Istent szereti, a lélek erőit a külső emberben már csupán annyira veszi igénybe; amennyire azok az őt érzék szempontjából nélkülözhetetlenek; s a belső ember csak oly mértékben fordul az őt érzék felé, hogy ezeknek vezetője és irányítója lehessen és megóvja őket attól, hogy akárcsak az állatok, teljesen átadják magukat érzéki életük tárgyának, amiképpen azt az olyan emberek teszik, akik egész életüket a testi élvezetnek rendelik alá, mint az esztelen állatok; s az ilyeneket inkább lehet állatoknak, semmint embereknek nevezni! És mindazokat az erőket, amelyekkel a lélek az őt érzékre fordított erőin túl rendelkezik, átengedi a belső embernek. És ha ez az ember valami magasrendű és nemes dolog felé fordul, akkor a lélek visszavonja mindazokat az erőket is, amelyeket az őt érzéknek kölcsönözött, s az ilyen embert azután eszeveszettnek és révetegnek tartják; mert egész lényét valami szellemi megismerést szolgáló képre irányítja, vagy valami kép nélkül való szellemi megismerésre: Ám tudnod kell, hogy Isten valamennyi szellemi embertől azt várja, hogy lelke minden erejével szeresse őt. Ezért mondotta: „Szeresd a te Istenedet teljes szívedből!” (Mk 12,30; Lk 10,27). Némelyek azonban lelkük minden erejét a külső emberre pazarolják. Ezek azok az emberek, akik minden érzékükkel és egész értelmükkel múlandó javak felé fordulnak; ezek mit sem tudnak a belső emberről. Tudd meg mármost: Megeshet, hogy miközben a külső ember tevékenykedik, a belső ember mindettől független és rezdületlen marad. Így Krisztusban is volt egy külső és egy belső ember, és éppúgy a

Miasszonyunkban is; és amit Krisztus és a Miasszonyunk valaha külső eseményekről mondott, az a bennük lakozó külső embertől való, miközben a belső ember megmaradt a maga világról levált rezdületlenségében. így beszélt Krisztus is, amikor azt mondotta: „Szomorú az én lelkem mindhalálig” (Mt 26,38; Mk 14,34); és bármit is kesergett, avagy bármiképpen is szólott volt valaha a Miasszonyunk, az ő bensője mindenkor megmaradt a maga világról levált rezdületlenségben. És mindehhez még vedd a következő példázatot: Az ajtó egy sarokvason fordul, nyílik és csukódik. Nos, hát én a külső ajtódeszkát a külső emberhez, a sarokvasat pedig a belső emberhez hasonlítom. Ahogy mármost az ajtó nyílik és zárul, úgy mozog a külső deszka ide-oda, de a sarokvas mégis mozdulatlanul marad a helyén és ezért sohasem változik. Ha ezt a példázatot megértetted, látni fogod, hogy ugyanígy van ez itt is.

És most azt kérdezem: Mi voltaképpen a világról való teljes leválás tárgya? S azt felelem rá, ami alább következik: A világról való teljes leválásnak semmiféle tárgya nincs. A pusztá semmin alapszik, s azt is megmondom neked, hogy ez miért van így: A világról teljesen levált ember a legmagasabban áll. Márpedig a legmagasabban az áll, akiben Isten a maga teljes akarata szerint. hathat. Isten ugyanis nem hathat minden szívben a maga teljes akarata szerint, mert habár Isten mindenható, mégis csak olyan mértékben hathat, amilyen mértékben erre készséget talál vagy teremt. És azt, hogy: „teremt”, Szent Pál miatt mondom, mert önála nem talált semmilyen kétséget, azonban kegyelem útján készítette rá. Azért mondom így: Isten olyan mértékben hat, amilyen mértékben erre készséget talál. Másképpen hat az emberben, mint a kőben. Erre lelhetünk hasonlatot a természetben: Ha befűtjük a kemencét és egy zabból, egy árpából, egy rozsból meg egy búzából gyúrt kenyértésztát teszünk bele, s a kemencében mindenütt egyforma forróság – van, az mégsem hat egyféleképpen a tésztákra; az egyikből szép kenyér válik, a másikkól durvább, a harmadikkól még durvább. És ez nem a kemence forrósán múlik, hanem a tészták különféle anyagán. Ugyanígy Isten nem hat egyformán minden szívben; aszerint hat, amilyen készségre és fogékonyságra talál. Ha valamely szívben ez vagy az honol, úgy „ez vagy az” rejthet magában valamit, ami akadályozza Istent abban, hogy a maga teljességében hasson. Ha tehát a szív a legmagasabbnak befogadására készül, úgy már a pusztá semmin kell állnia, és ez a legfőbb lehetőség, 'ami megadatik. Amidőn tehát a világról levált szív a legmagasabban áll, akkor a pusztá semmin kell állnia, mert ez teszi a legfogékonyabbá. Végy megint csak egy példát a természetből: Ha egy viasztáblára írni akarok, úgy bármilyen nemes szöveg álljon is rajta, akadályozni fog abban, hogy a táblára írjak; s ha pedig mégis írni akarok rá, úgy mindent le kell törölnöm és meg kell semmisítenem, ami a táblára írva van. És a tábla sohasem kínálkozik olyannyira az írásra, mint amikor semmi sem áll rajta. Ugyanígy ahhoz, hogy Isten teljes egészében a szívember írhasa magát, el kell távoznia belőle mindennek, amit ennek: vagy. annak nevezhetünk, és éppen így van ez a világról levált szívvel is. Ezért tehát Isten a maga teljes egészében; és legfőbb szándéka szerint hathat benne. „A világról levált szív tárgya tehát sem ez, sem az nem lehet.

Ezek után pedig felteszem a kérdést: Milyen a világról levált szív imája? Erre csak az alábbiakat felelhetem: A világról levált tisztaság nem imádkozhatik, mert aki imádkozik, azt kívánja Istentől, hogy részesévé tegye valaminek, vagy hogy valamitől megszabadítsa. Márpedig a világról levált szív nem kíván semmit és nincs is semmije, amitől szabadulni akarna. Ezért mentes minden imától, és az ő imája nem más mint hogy hasonlónak válnék Istenhez. Ebből áll az ő egész imádsága. Ehhez még hozzá tehetjük azt, amit Szent Dionysius fűz Szent Pál alábbi szavaihoz: „Sokan vannak, akik mind azért futnak, hogy elnyerjék a koszorút, de csak egynek ítélik oda”. (vö. 1Kor 9,24) – a lélek erői mind a koszorúért futnak, de ez csak a lélek lényegének ítéltetik oda – Dionysius tehát azt mondja: A koszorúért futni annyi, mint elfordulni valamennyi teremtménytől és eggyé válva önmagunkkal, beleoldódni a teremtetlenségbe. És ha a lélek eljut idáig, akkor elveszíti a nevét . és Isten

magába vonja, s ezáltal a lélek megsemmisül, úgy ahogyan a nap magába olvasztja és megsemmisíti a hajnalpírt. S ide semmi más nem vezet el az embert, mint a világról való teljes leválás. Itt hivatkozhatunk még Ágostonra, aki azt mondja: „A léleknek van egy rejtett kapuja, amely az isteni természetbe vezet s ott minden dolog megszűnik számára”. Ez a kapu itt a földön nem egyéb, mint a teljes leválás a világról. Amikor ez a leválás eléri legmagasabb fokát, a megismeréstől ismeret nélkül való lesz, a szeretettől szeretet nélkül való és a fénytől sötét. Ehelyütt idézhetünk még egy mester szavait: A lelki szegények azok, aki minden dolgot átengednek Istennek; mint ahogy az övéi voltak, amikor mi még nem voltunk. S ez csupán a világról teljesen levált szív számára lehetséges. Hogy Isten minden más szívnél inkább költözik a világról levált szívbe, az a következőkből érthető meg: Ha azt kérdezed tőlem: „Mi az, amit Isten minden dologban keres?” úgy a bölcsesség könyvének szavai szerint felelek neked, ahol azt mondja: „Minden dologban a nyugalmat keresem!” (Sir 24; 11). De sehol másutt nincs teljes nyugalom, egyesegyedül a világról levált szívben. Ezért Isten inkább lakozik itt, mint más erényekben vagy bármi egyében. És tudnod kell azt is: Minél inkább lakozik itt, mint más erényekben vagy bármi egyében. És tudnod kell azt is: Minél inkább törekszik az ember arra, hogy a beléje áramló Isten befogadására képes legyen, annál boldogabb lesz ő; s akinek végül is sikerül felkészülnie a legteljesebb befogadásra, az éri el a végső üdvösséget. Márpedig senki sem képes másképpen felkészülni a beléje áramló Isten befogadására, mint úgy, hogy hasonlónak válik Istenhez; mert amennyire az ember hasonlónak válik az Istenhez, annyira képes magába fogadni a beléje áramló Istent. Ez a hasonlóság pedig csakis onnan való, hogy az ember aláveti magát Istennek; minél inkább veti tehát alá magát az ember a teremtett világnak, annál kevésbé hasonlatos Istenhez. Így hát a tiszta, világról levált szív immár nem függ semmilyen teremtménytől. Ekkor már teljes egészében Istennek veti alá magát és ilymódon válik éppen a leghasonlatosabbá Istenhez, s egyszersmind a legfelkészültebbé a beléje áramló Isten befogadására. Így értendők Szent Pál szavai: „Öltetek magatokra Jézus Krisztust” –, ami azt jelenti: váljatok hasonlatossá Krisztushoz; mert másképp nem vehetjük magunkra Krisztust, mint hogy hasonlatossá válunk őhozzá. És tudd meg: Amikor Krisztus emberré vált, akkor nem az embert öltötte magára, csak az emberi természetet. Szabadulj meg tehát minden dologtól, s így nem marad benned egyéb, mint amit Krisztus magára vett, és így öltöd magadra Krisztust.

Aki tehát meg akarja érteni a világról való teljes leválás nemességét és hasznát, . gondoljon Krisztus szavaira, amelyeket a maga embervoltáról a tanítványainak mondott, szólván: „Jobb néktek, hogy én elmenjek; mert ha el nem megyek, nem lehet részetek a Szentlélekben (Jn 16,7); vagyis mintha ezzel azt mondta volna: Túlságosan sok örömet leltetek az én földi jelenlétemben, semhogy részetek lehetne a Szentlélek tökéletes örömében. Ezért váljatok le a képről és legyetek eggyé az alaktalan léttel, mert Isten szellemi vigasza annyira leheletfinom, hogy csak az részesülhet benne, aki a testi vigaszt megveti.

Vessétek bőt emlékezetetekbe mindnyájan, akiknek fogékony az elmétek! Senki sem lehet boldogabb annál, mint aki teljesen levált a világról. A hús és a test vigasza nem lehetséges a lélek kára nélkül, „mert a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen” (Gal 5,17). Aki tehát a zabolátlan szerelem magvát veti el a testben, az örök halált arat; aki pedig az igazi szeretet magvát veti el a szellemben, örök életet nyer a szellemtől. Éppen ezért: minél hamarabb menekül az ember a teremtésből, annál hamarabb siet felé a Teremtő. Vessétek hát jól elmétekbe: Ha már az az öröm is, amit Krisztus testi megjelenése okozhat, akadályoz bennünket a Szentlélek befogadásában, mennyivel inkább akadályoz Istennel szemben az a zabolátlan élvezet, amelyet múlandó vigaszul kapunk. Éppen ezért mindennél jobb leválni a világról, mert ez makulátlanná teszi a lelket és tisztává a lelkiismeretet és felgyújtja a szívet és felébreszti a szellemet és felhevíti a vágyat és megismertet Istennel és megszabadít mindattól, ami kreatúra, és az Istennel való egyesüléshez visz.

Véssétek hát emlékezetetekbe mindnyájan, akinek fogékony az elmétek! A leggyorsabb lábú állat, amelyik ehhez a tökéletességhez eljuttat titeket, a szenvedés; mert senki sem élvez örökebb édességet azoknál, akik Krisztussal együtt vannak a legnagyobb keserűségben. Nincs keserversébb a szenvedésnél és senkinek sem jut osztályrészül mézédesebb édesség, mint annak, aki szenvedett; semmi sem csúfítja el jobban a; testet az emberek előtt a szenvedésnél, ám semmi sem ékesíti fel jobban a lelket Isten előtt, mint az, hogy szenvedett. A legszilárdabb alap, amire ez a tökéletesség épülhet, az alázat; mert akinek a természete itt a legmélyebben alacsonyítja le magát, annak szelleme szökken fel a legmagasabbra Istenben, mert a szeretet szenvedést hoz, a szenvedés pedig szeretetet. Aki tehát végképp le akar válni a világtól, az törekedjék teljes alázatra, mert így kerül közel Istenhez. S hogy ezt valamennyien elérhessük, abban legyen segítségünkre a legtökéletesebb elkülönültség, aki maga Isten. Ámen.

(Mándy Stefánia fordítása)

Surrexit autem Saulus de terra apertisque oculis nihil videbat

Az ige, melyet az imént latinul mondtam el, Szt. Lukács, Apostolok Cselekedeteiről írt könyvében található. Szt. Pálról szól és így hangzik: „Felkelt Pál a földről, és nyitott szemeivel sem látott semmit.” (ApCsel 9,8)

Úgy tűnik nekem; hogy ennek a kis, igének négy jelentése is van. Egyik jelentése az, hogy amint-a földről fölkelt és szemét kinyitotta, semmit sem. látott, és ez a semmi Isten volt, mert amiképp Istent látta .azt nevezi semminek. Második jelentése az, hogy amint felkelt, nem látott semmi mást csak Istent. A harmadik, hogy egyetlen dologban sem látott semmi mást csak Istent. A negyedik, hogy amint Istent látta, minden dolgot semminek látott.

Korábban arról beszél Szt. Lukács, hogy miként támadt hirtelen fény a mennyből, és miként terítette le Pált a földre. Nos figyeljétek meg jól, hogy mit mond: fény támadt a mennyből (vö. ApCsel 9,3). Legjobb mestereink mondják, hogy a mennyben fényesség van, de a menny mégsem világít. A napnak is van saját fénye a nap azonban világít. Éppígy a csillagoknak is van fénye, jóllehet ez csak rájuk vetül. Mestereink azt mondják, hogy a tűz; a maga egyszerű, természetes tisztaságában, a legfelső szférában nem világít. Természete oly tiszta, hogy szem semmiképpen nem láthatja. Oly finom és a szemtől oly idegen, hogy ha a szemünk előtt volna is, tekintetünk még akkor sem lenne képes megérinteni. Jól látható azonban a tűz a tőle idegen dolgokban, akkor, amikor a fában vagy a szénben felgyullad.

Mennyei fénynek azt a fényt hívjuk, ami maga az Isten, amit emberi érzékeinkkel el nem érhetünk. Ezért mondja Szt. Pál: „Isten olyan fényben lakozik, ahová senki sem képes eljutni. ...” (1Tim 6,16) Azt mondja, hogy Isten az a fény, amihez nem vezet bejárat. Istenhez nincs bejárat. Aki még a kegyelem és a fény kibontakozásában él, Istent még soha el nem érte. Isten nem a növekvő fény, jóllehet az embernek növekedés révén kell elérkezni hozzá. Növekedés közben Isten nem látható Istennek olyan fényben kell láthatóvá válnia; ami Isten maga. Egy mester azt mondja, hogy Istenben nincs kevesebb vagy több, sem ez vagy az. Ameddig .úton vagyunk, nem léptünk még be.

Ezt mondja hát Szt. Lukács: „...fény sugárza őt körül a mennyből.” (ApCsel 9,3). Itt pedig arra gondol, hogy mindazt ami lelkéhez tartozott, körülvette ez a fény. Egy mester azt mondja, hogy ebben a fényben felbuzdulnak és szárnyalnak a lélek erői. A külső érzékek – melyekkel látunk és hallunk – éppúgy, mint a belsők, melyeket gondolatoknak nevezünk. Csodálatos, hogy milyen messzire elérnek, és milyen kifürkészhetetlenek a gondolatok. Éppoly könnyen tudok elgondolni valamit, ami a tenger túlsó partján van, mint azt, ami közvetlenül mellettem van. A gondolatok fölé emelkedik azonban az értelem, amennyiben még kutat is. Körös-körül bejár mindent és kutat, vizsgálódik itt is, ott is, begyűjt és kirostál.

Ezen a kutató értelmén is túl van azonban egy másik értelem, mely nem kutat, mely tiszta egyszerű létében nyugszik, abban a létben, melyet fény vesz körül. Én pedig azt mondom, hogy ebben a fényben a lélek összes erői szárnyalnak. Az érzékek a gondolatokba rugaszkodnak fel, s hogy a gondolatok milyen magasan szárnyalnak és milyen kifürkészhetetlenek, nem tudja más csak az Isten és a lélek.

Mestereink mondják – és ez egy nehéz kérdés hogy maguk az angyalok sem tudnak a gondolatról semmit, ha ők maguk nem törnek át és nem hágnak fel a kutató értelemig, és ha az értelem nem szökken fel abba az értelembe, amelyik már nem kutat, hanem sokkal inkább önmagában levő tiszta fény. Ez a fény foglalja magába a lélek összes erőit. Ezért mondja Szt. Lukács, hogy „... fény sugárza őt körül a mennyből.”

Egy mester azt mondja, hogy azok a dolgok, melyekből kiárad valami, nem fogadnak be semmit náluk alacsonyabbrendű dolgokból. Isten árad ki minden teremtménybe, és mégsem érinti meg őt egyikük sem: Nincs szüksége semmire abból, ami az övék. Isten adományozza a természetnek a működés képességét, annak pedig első műve a szív. Ezért hitte néhány mester, hogy a lélek a szívben van elrejtve, és onnan kiáradva, eleveníti meg a többi tagot. Ez azonban nem így van. A lélek minden egyes tagban oszthatatlanul benne van. Jóllehet az igaz, hogy első műve a szívben található. A szív közepén van, s körös-körül védett akar lenni. Éppúgy, ahogy a menny, amelyben nincs idegen hatás, és nem is fogad be semmit másból. Minden dolgot magába foglal, minden dolgot megérint, miközben ő maga érintetlen marad. Még maga a tűz – legyen bár mégoly magasan a legfelső szférában – sem érinti meg a mennyet.

A fényár a földre terítette, és szemei úgy nyíltak fel, hogy bár nyitva voltak, minden dolgot semminek látott (vö. ApCsel 9,8). És amikor minden dolgot, semminek látott, akkor látta Istent.

Most pedig figyeljete! A „Szerelem Könyvében” így szól a lélek: „Az én ágyasházamban éjjeleken keresém azt, akit szeret az én lelkem, keresém őt, és meg nem találtam.” (Énekek Éneke 3, 1) Az ágyasházában kereste, s ezzel arra mutat a lélek, hogy aki olyasmihez tapad és olyasmitől függ, ami Isten alatt van, annak ágya túl szűk. A lélek így beszél: „... éjjeleken keresém őt.” Nincs olyan éjszaka, amelyben egyáltalán ne lenne fény, jóllehet valami eltakarhatja előlünk. A nap világít az éjszakában, de valami eltakarja. Napközben fénylik és minden más fényt eltakar. Így tesz az isteni fény is, minden fényt eltakar. Amit a teremtményeknél keresünk, mindaz éjszaka. Az a véleményem, hogy amit a teremtmények bármelyikénél keresünk, mindaz árnyék és éjszaka. Még a legfőbb, angyal, mégoly magasrendű fénye sem érinti meg a lelket. Mindaz, ami nem az első fény sötét és éjszaka. Ezért nem találja Istent a lélek. „Akkor felálltam és mindenütt kerestem; bejártam széltében hosszában mindent. Így találtak rám az őrizők, az angyalok voltak ők. Megkérdeztem tőlük, hogy vajon nem látták-e azt, akit lelkem szeret.” ők pedig hallgattak, talán nem tudták megnevezni őt. „Alig mentem vala el azoktól, mikor megtaláltam azt, akit az én lelkem szeret.” (Énekek Éneke 3, 4) Arról az „alig”-ról és arról a „kicsiny”-ről, amely ekkor a lelket olyannyira hátráltatta, hogy Istent nem találta, már máskor is beszéltem: az akinek az összes múlandó dolog nem csekélység, nem annyi mintha semmi sem lenne, nem találja az Istent. Ezért mondta a lélek: „Amint egy kissé továbbmentem, megtaláltam azt, akit kerestem.” Amikor Isten önmagáról képet formál és önmagát kitölti a lélekben mint fényt; mint létet vagy mint jószágot fogadod be őt. Ha ezenkívül még valamit megtudsz róla, az már nem az Isten. Lássátok ezen a „kicsin” kell túllépni, minden ráakódást le kell róla hántani, és Istent mint egyet kell megismerni. Ezért mondja a lélek: „Amikor kissé továbbmentem, megtaláltam azt, akit az én lelkem szeret.”

Elég gyakran mondjuk: „akit az én lelkem szeret.” De miért mondja itt a lélek: „akit az én lelkem szeret”? Nos Isten jócskán fölötte áll, és éppen ezért nem nevezi meg, hogy kit is szeret. Négy oka is volt arra, hogy ne nevezze meg. Az egyik oka az, hogy Istennek nincsen

neve. Ha nevet akart volna adni neki, azt előbb el kellett volna gondolnia. Isten azonban fölötté áll minden névnek, senki sem juthat oly messzire, hogy Istent képes legyen kimondani. A második ok, amiért nem adott nevet neki az, hogy ha a lélek a szeretetben Istenbe teljesen beleolvad, már nem tud másról csak a szeretetről. Azt hiszi minden ember úgy ismeri Istent, ahogy ő. Csodálkozásra készíti, ha valaki még Istenien kívül is megismer valamit. A harmadik ok az, hogy nem volt annyi ideje, hogy megnevezze. Nem tud oly sokáig a szeretettől elfordulni, nem tud önmagából más szót előhívni, mint azt, hogy szeretet. A negyedik ok az, hogy talán úgy vélte, hogy nincs is más neve a szereteten kívül, a szeretettel kimondja az összes többi nevét is. Ezért mondja a lélek: „Felálltam, bejártam keresztül-kasul mindent. Amint egy kissé továbbmentem; megtaláltam azt, akit kerestem.”

„Fölkelt Pál a földről, és nyitott szemmel sem látott semmit.” Képtelen vagyok az egyet látni. Nem látott Pál semmit, és ez volt az Isten. Isten semmi és Isten valami. Ami valami, az egyúttal semmi is. Ami Isten, az teljes egészében Isten. Ezért a megvilágosodott Szt. Dénes, akárhol is ír Istenről, így beszél: ő lét feletti, élet feletti, fény feletti. Nem tesz hozzá sem ezt, sem azt, és így arra utal, hogy Isten olyan – tudom is én mi szükségképpen, ami mindezeket messze túl van. Amit lát valaki, vagy ami ismereteid sorába jut, az nem az Isten, éppen azért nem, mert ő nem ez vagy az. Ne higgyetek annak, aki azt mondja, hogy Isten itt vagy ott van. Az a fény ami Isten maga, a sötétségben fénylik. (Jn 1,5) Isten az igazi fény, s ahhoz, hogy ezt lássa valaki, vakká kell legyen, és Istent minden „valamitől” meg kell őrizze. Egy mester azt mondja, hogy aki Istenről bármilyen hasonlattal beszél, tisztátalanul szól róla. Aki azonban a semmivel beszél Istenről, hozzá illő módon teszi ezt. Ha a lélek az egybe érkezik, és eljut örmaga teljes elvetéséig, Istenre úgy talál, mintha a semmiben lelné meg. Egyszer egy embernek úgy tűnt, mintha álmában – s ez éber álom volt – terhes lett volna a semmitől, mint egy asszony egy gyermekkel. Ebben a semmiben pedig Isten született meg, ő volt a semmi gyümölcse. Isten született meg a semmiben. Ezért mondja, hogy „fölkelt a földről, és nyitott szemekkel sem látott semmit.” Látta Istent ott, ahol az összes teremtmény semmi volt. Semminek látta az összes teremtményt, mert minden teremtmény léte Istenben önmagában van. Ő olyan lét, amely minden létet magába foglal.

Másvalamire is gondolt Szt. Lukács, amikor azt mondja, hogy „nem látott semmit”. Mestereink azt mondják, hogy ha valaki külső dolgokról tud meg valamit, abba szükségképpen bele kell hogy „hulljon” valami, legalábbis egy „benyomás”. Ha képet akarok kapni egy dologról, mondjuk egy köről, a legdurvábbat vonom be magamba belőle, mert kívülről hántom le róla. Ahogy viszont lelkem alapján, a lélek legemelkedettebb és legnemesebb tartományába van nem más az mint (szellemi) „kép”. Minden esetben, ha lelkem kívülről ismer meg valamit, beléhull valami idegen. Amit azonban a teremtményekkel kapcsolatban Istenben ismerek meg, ahhoz nem adódik hozzá más, csupán Isten. Ha minden teremtményt Istenben ismerek meg, semmiként ismerem meg őket, Pál látta Istent, akiben minden teremtmény semmi.

Harmadszor, azért nem látott semmit, mert a semmi Isten volt. Egy mester azt mondja, hogy Istenben minden teremtmény olyan, mint a semmi, mert minden teremtményi létet ő foglal magába. Isten olyan lét, akiben minden lét együtt van. Azt is mondja egy mester, hogy nem létezik olyan dolog Isten alatt, legyen az mégoly közel hozzá, amibe ne jutna be valami idegen. Megint egy másik mester azt mondja, hogy egy angyal közvetlenül ismeri meg önmagát és Istent. Amit viszont ezenkívül megismer, annak révén bejut valami idegen; valami benyomást gyakorol rá, legyen bár az mégoly kicsi is. Ha Istent akarjuk megismerni; közvetlenül kell annak megtörténnie, nem társulhat hozzá semmiféle idegen. Ha abban a bizonyos fényben ismerjük meg Istent, e fénynek egészen önállónak és önmagába zárulónak kell lennie, annyira, hogy bele ne kerülhessen semmi teremtet dolog. Ekkor ismerjük meg az örök életet egészen közvetlenül.

Amikor semmit nem látott, akkor látta az Istent. Az a fény, ami Isten maga, kiárad és elsötétít minden fényt. A fényben, amiben Pál ekkor látott, látta Istent, egyébként nem. Ezért mondja Jób: „Aki szól a napnak és az fel nem kél és bepecsételi a csillagokat.” (Jób 9,7) Mivel ez a fény fogta körül, nem látott semmi egyebet, mert mindannak, ami lelkében volt, arra a fényre volt gondja, és azzal a fénnel volt elfoglalva, ami az Isten. Oly mértékig, hogy nem is volt képes semmi egyebet észrevenni. Ez pedig jó lecke számunkra, mert ha Istenre van gondunk, kevés külső dolog okozhat gondot nekünk.

Negyedszer azért nem látott semmit, mert az a fény, ami az Isten, nem keveredik semmivel, nem kerül bele semmiféle adalék. Az volt a jele annak, hogy az igazi fényt látta, hogy semmisen volt benne. A fénnel nem akart kifejezni semmi mást, mint azt, hogy nyitott szemekkel sem látott semmit. Azáltal, hogy semmit sem látott, az isteni semmit látta. Szt. Ágoston mondja: amikor semmit sem látott, látta az Istent. Szt. Pál azt mondja, hogy aki semmi egyebet nem lát és vak, az látja az Istent. Ezért mondja Szt. Ágoston: mivel az Isten igaz fény és a lélek támasza, és közelebb van a lélekhez, mint amaz önmagához, amikor a lélek az összes teremtetett dologtól elfordul, az Isten szükségképpen felfénylik és ragyog benne. A lélekben nem lehet sem szeretet, sem szorongás anélkül, hogy ne tudná honnan ered. Ha a lélek nem irányul külső dolgokra, akkor hazatért és saját egyszerű, tiszta fényében lakik. Itt, .nem szeret, és nincs is benne szorongás vagy félelem. A megismerés minden lét talpköve és fundamentuma. A szeretet nem kötődhet .máshoz, csakis a megismeréshez. Ha a lélek vak és más egyebet nem lát, akkor Istent látja, és ez szükségszerű. Egy mester azt mondja, hogy a szem akkor lát minden színt; ha a legmagasabbrendű tisztaság állapotában van, ahol nincs benne szín egyáltalán. S nemcsak ott, ahol minden színtől mentes, hanem itt a testben is, ha színeket akarunk felismerni, szemünkben nem lehet szín. Ami maga híjával van a színeknek, annak segítségével látunk minden színt, s még akkor is így lenne ez, ha az amivel látnánk, a lábainknál lenne. Isten olyasfajta létező, aki minden létet önmagában hord. Ha a lélek Istent akarja megismerni, vakká kell válnia. Ezért mondja Szt. Lukács: „a semmit látta”, azt akinek fénye minden fény, akinek léte minden lét. Ezért mondja a menyasszony a „Szerelem Könyvében”: „Alig mentem vala el azoktól, mikor megtaláltam azt, akit az én lelkem szeret.” (Énekek Éneke 3, 4) Ez az alig, amelyen túllépett, az összes teremtmény volt. Aki nem löki el magától mindezeket, nem találja meg Istent. Azt is megérteti velünk itt a menyasszony, hogy akármilyen finom és akármilyen tiszta is lehet az az eszköz, amivel Istent megismerem, el kell tűnnie. Igen még a fény is, ami valóban Isten; ha úgy ragadom meg, ahogy lelkemet megérinti, méltatlan öhozzá. Ott kell megragadnom, ahol kiárad. Nem lennék képes a fényt igaz mivoltában látni, ha csak úgy látnám, ahogy a falat megvilágítja, s nem fordítanám arra a tekintetemet, ahonnan kiárad. Még akkor is, ha ott ragadom meg, ahol kiárad, meg kell üresítenem magamat a kiáradástól. Úgy kell megragadnom, ahogy önmagában lebeg. Sőt még ekkor is azt mondom, hogy nem az igazi. Ott kell megragadnom, ahol sem nem érint; sem pedig kiárad vagy önmagában lebeg, mert mindezek még létezési módok. Istent azonban mint létezési mód nélküli módot, mint létnélküli létet kell megragadni, mert híjával van a módozatoknak. Ezért mondja Szt. Bernát: „Aki téged akar megismerni, Istenem, mérték nélkül kell téged mérjen.

Kérjük Urunkat, hogy olyan megismerésre juthassunk, amely egészen módozatok és mérték nélkül való. Ehhez segítsen minket az Isten. Ámen.

(Schneller István fordítása)

George Fox: Újjászületve Isten képmására

Egy napon, miután kint jártam, majd hazatértem, fölemeltettem Isten szeretetébe, úgy, hogy csak csodálkozni tudtam szeretetének nagyságán. Ebben a lelkiállapotomban megnyilatkozott nekem az Örökkévaló világossága és hatalma, úgy, hogy világosan láttam, hogy mi minden történt Krisztusban és Krisztus által, s hogy mi mindennek kell még történnie s hogy hogyan győzte le és semmisítette meg a Kísértőt, a Sátánt és annak minden művét, s hogy miként áll fölötte. Fölismerem, hogy ezek a nyugtalanságok javamra voltak, hasonlóképpen a Krisztustól kapott hitem próbatételét szolgáló kísértések is. Ha néha el is fátyolozódott a lelkem, rejtett hitem mégis szilárd maradt; és lelkem mélyén megtartott a remény, mint a horgony a tenger mélyén és lehorgonyozta halhatatlan lelkemet püspökéhez, s rávette, hogy ússzon a világ tengerén, a tomboló hullámok, a viharok és a kísértések között. De ó! Egyszerre csak jobban láttam, mint valaha félelmeimet, próbatételeimet és kísértéseimet. Amikor kiáradt a fény, mindaz, ami a fényen kívül volt, sötétségnek, halálnak, kísértésnek tűnt; az istentelen, bűnös dolgok mind nyilvánvalóvá és láthatóvá váltak a fényben. Ezután tiszta tűz támadt bennem, s akkor láttam, hogy miként járt át, tisztító tűzhöz hasonlóan ... akkor rám szállt a megkülönböztetés lelke, amelyben élesen láttam a saját gondolkodásomat, nyögésemet és sóhajtásomat, s hogy mi volt az, ami megvilágosított engem.

Lélekben ekkor eljutottam a lángoló kardon át Isten paradicsomába. Minden megújult, és az egész teremtés másként illatozott, mint azelőtt; valóban teljességgel leírhatatlanul. Most már csak tisztaságot; ártatlanságot és igazságot ismertem; mert Jézus Krisztus által újjászülettem Isten képmásává, Ádámnak a bűnbeesés előtti állapotába. A teremtés nyilatkoztatott ki nekem, és megmutattatott, hogy minden dolog természetének és gyógyítóerejének megfelelően kapta a nevét. Az a gondolatom támadt, hogy talán orvosként kellene tevékenykednem az emberiség javára, mivel az Úr kinyilatkoztatta nekem a teremtmények mivoltát és gyógyítóerejét. A Lélek azonban rögtön tovább vezetett, s egy másik állapotba láttam bele, amely maradandóbb volt, mint Ádám ártatlansága, egy olyan állapotba tudniillik, mint Jézus Krisztusé, ami sohasem bukik el... Az Úr nagy titkokba vezetett be, leírhatatlan mélységek tárultak föl előttem. Aki átadja magát a Szentléleknek, és felnövekszik a Mindenható képmásává, befogadhatja a bölcsesség Igéjét; aki kinyilatkoztat minden dolgot, és képes fölismerni az örökkévalóban rejlő egységet.

Nagy Szent Gertrúd: A szeretet sebe

Advent 3. vasárnapján, amikor a Gaudete in Domino-t (Önvendézzetek az Úrban) éneklik, amikor kimeríthetetlen. kegyességéből szent testedet és véredet magamhoz: vehettem a szentáldozásban, elsodró vágygal töltöttem be szívemet, s ajakamról ellenállhatatlanul bugyogtak a szavak: „Megvallom, Uram, hogy érdemeim szerint nem vagyok méltó legcsekélyebb ajándékod vételére sem, de a jelenlévők érdemeiért és vágyakozására való tekintettel kérve kérlek: szegezd át szívemet szereteted nyilával.” Ekkor legott megéreztem kegyelmed belső kiáradásából, másrészt a keresztre feszített képeden megnyilatkozó bizonyos jeltől, hogy kérésem meghallgatásra talált.

Mikor az életadó szentség vétele után csöndes imádkozóhelyemre visszatértem, úgy tetszett, mintha egy festett feszület jobb oldalsebéből nyílhegyes napsugár törne elő. Ez először megnyúlt, aztán összehúzódott, majd megint felém nyúlt, s szívemet egy darabig szelíden magához vona. Vágyam azonban még így sem elégült ki egészen addig a szerdáig, amikor a mise végén híveid megtestesülésed szent titkáról és az angyali üdvözléről emlékeznek meg. Erre irányult az én figyelmem ha kissé lanyhán is –, amikor, íme, megjelentél. előttem s egészen váratlanul megsebezted szívemet. ezekkel a szavakkal: „Minden .érzelmed áradása itt folyjon. egybe: folyjon egybe minden gyönyöröd ., vágyad, .örömed, fájdalmad, rettegésed, folyjon egybe minden más érzelmed szeretetemben!”

Ekkor hirtelen eszembe jutott mindaz, amit egykor hallottam: a. sebre fürdő, kenet és gyolcs szükséges. Akkor még nem tudtam, mit tegyek. Csak később tártad föl előttem világosan egyik nővérem által, aki sokkal állhatatosabban és gyöngédebb szeretettel szoktatta hozzá fülét isteni sugallataid meghallásához, mint én. Ő azt tanácsolta, hogy kereszten függő szentséges Szíved imádjам szakadatlanul. Forró szeretetedből merítsem az áhítat patakját, ezzel. mossam le vétkeimnek szennyét; mérhetetlen szereteted forrásából vegyem a hála kenetét minden megpróbáltatás ellen; a hathatós és erős szeretet készítse el megigazulásom kötelékét, ezzel irányítsam feléd minden gondolatomat, szavamat és cselekedetemet, ezzel tapadjak hozzád elválaszthatatlanul.

(Ágoston Júlián fordítása)

Al Ghazáli: A szív csodás világa

A szív világának megszámlálhatatlan csodája van. Legcsodálatosabb mégis a szív nemessége, bár a legtöbb ember föl sem figyel rá. A szív nemessége a tudás és a hatalom kettős alapján nyugszik.

A tudáson nyugvó nemesség szintén kettős. Az egyik felfogására mindenki képes; a második azonban titokzatosabb az elsőnél, nem mindenki ismeri és nagyon ritka. A mindenkinek kinyilatkoztatott tudás által érti meg az ember a művészeteket, olvassa mindazt, ami a könyvekben áll és fogja fel a geometriát, a számtant, a gyógyítás tudományát, a csillagászatot és jogtudományt. Bár a szív oszthatatlan egység mégis mindezeknek a tudományoknak megvan benne a helyük, sőt az egész világ úgy elfér benne, mint egy atom a tengerben. Az ember egyetlen szempillantás alatt gondolatban fölemelkedik a földről az ég legfelsőbb magaslataira, s fölméri a világot keletkezésétől pusztulásáig. A föld porának világához kötve fölméri az ég szférájának Teljességét, megismeri minden csillag méretét; s a mérés művészete által megadja kiterjedésüket. Fölcsalja a halat a tenger mélyéről, a madarat lehívja a levegő birodalmából, szolgálatába hajtja a legerősebb állatokat, a tevét, ami csak létezik a világban, a maga mesterségévé teszi.

Mindezt az öt érzék útján szerzi meg az ember. Ezért ez külsődleges tudás és mindenki ismeri a hozzá vezető utat.

Azonban mindennél csodálatosabb az az ablak, amely a szív bensejében az ég érzékfölötti világára tárul, hasonlóan ahhoz, ahogyan a szíven kívül öt ablak van nyitva az érzéki világra. Az érzéki világ a testek világa, az érzékfölötti a lélek világa. A legtöbb ember csak az érzékekkel fölfogható testi világot ismeri, a megismerés útjaként pedig csupán az érzékek útját.

Ha egy ember virrasztásban aszkézist gyakorol, s megtisztítja szívét a haragtól, a vágytól, minden rossz lénytől és a világ minden gonoszságától, s aztán egy elhagyatott helyen letelepszik, lehunyja szemét, elcsendesíti érzékeit, szívében kapcsolatot teremt a felsőbb világgal és lelkében, nem a nyelvével, folyvást ezt mondogatja: „Allah! – Allah!” – mindaddig, amíg elveszíti önmaga és az egész világ tudatát, s már nem tud semmiről csak Istentől, akkor megnyílik előtte az az ablak, amin mások csak álomban látnak, ő pedig ébrenlétben szemlélheti. Az angyalok lelke jelenik meg neki csodálatos alakban, látja a prófétákat, tanítást és támogatást kap tőlük, és megmutattatik neki a föld és az ég birodalma. Akinek megnyílik ez az út, az leírhatatlan és hatalmas dolgokat lát. Ha Isten küldötte azt mondja: „Láthatóvá vált előttem a föld, és megmutattattak nekem napkelet és napnyugat országai”, vagy ha ezt mondja Isten igéje: „Így megmutattuk Ábrahámnak az ég és föld birodalmát” – akkor az ilyen állapotban történt. Nos, a prófétáknak ezen az úton lett részük a tudásban, nem az érzékek és nem fokozatos tanulás útján. Ennek kezdete azonban mindig a szent harc, amint Isten igéje mondja: „Szenteld magad neki szentségben” – ami annyit jelent: szabadulj meg minden dologtól, add át magad neki egészen, és ne törődj a világ eseményeivel, mert azokat Isten magától is jó végre vezeti. „Ő napkelet és napnyugat Ura, nincs Isten rajta kívül, őrá bízod ügyeidet!” De ha rá bízod ügyeidet, akkor tartsd magad szabadon, ne keveredj az emberek közé, hanem „viseld el, amit mondanak, s különülj el tőlük barátságban”.

Bingeni Szent Hildegard: Egy látomás

Egy nagy, fêmes hegyet láttam. Azon valaki olyan ragyogó fényességben ült; hogy világossága elvakított. Minden irányban – szelíd árnyékként – széles, hosszú szárnyak nyúltak ki.

Elôtte, a hegy lábánál egy alak állt körös-körül szemek borították, olyannyira, hogy a szemek tömegétôl semmit sem láthattam belôle. Ez elôtt az alak elôtt egy másik állt. Ez olyan volt, mint egy gyermek, fakó ruhája és fehér cipôje volt. A hegyen ülô felôl a fénynek olyan áradata érte; hogy nem láthattam az arcát. Eleven szikrák is áradtak felülrôl, szeretetteljesen a két alak közé fonódva. A hegyen sok ablakot lehetett látni, bennük fakó és fehér emberfajék tûntek föl.

S ekkor hirtelen hatalmas, átható hangon szólt a hegytetôn ülô:

„Te törekeny ember, por a föld porából, hamu a hamuból, szólj a tiszta megváltás beköszöntérôl, hogy mindenki oktatást nyerjen, aki az Írás velejéig lát, és mégsem akarja hirdetni és prédikálni, mert langyos és eltompult Isten ügye iránt. Tárd föl nekik a titkok kastélyát, amelyet vonakodva lepleznek a rejtett mezôn. Tárulj a túláradás forrásává, áraszsd szét magad misztikus tanításokban, hogy azok, akik Éva bukása miatt megvetôen bánnak veled, megrendüljenek öntözô vized árájától. Mert nem embertôl kaptad ennek a mélységnek a magasztosságát, felülrôl fogadod be, a magasságbeli Szent Bírótól, aki ragyogó fénybe és világlásba sugározza derûjét. Emelkedj föl hát, kiáltsd és hirdesd, ami neked kinyilatkoztatott az isteni segítség nagy erejében! Mert aki hatalmasan és jóságosan uralkodik minden teremtményén, Ô járja át az égi megvilágosítás tiszta fényével mindazokat, akik félik ôt, és az odaadás lelkületével szeretettel szolgálnak neki, és vezeti az állhatatos zarándokokat a helyes úton az örök szemlélés örömeihez.

A nagy fêmes hegy az örökkévaló isteni birodalom erejét és állandóságát jelenti, amely nem rendíthetô meg az ingatag változás semmiféle vihora által. És az a Valaki; aki a hegyen ül és fényes szépségével elvakítja szemedet, ôt mutatja a boldogság birodalmában, aki az örökké tartó derû fényében, isteni magasztosságban, az emberi értelem számára fölfoghatatlanul az egész földkerekségnek parancsol. A hosszú, széles, árnyékhoz hasonló szárnyak mindkét oldalon a szelíd, enyhe pártfogást jelentik, melyek buzdítással, de büntetéssel is tiltanak; méltóan mutatják az állandó; mérlegelô igazságosság kimondhatatlan lényét.

A hegy lába elôtt áll a körös-körül szemekkel kirakott alak. Alázatosan megfélekezve önmagáról ismeri meg Isten országát, s az Úr félelmében elsáncolva serényen és kitartóan mûködik az emberek között a jó és egyenes törekvés éleslátásával. Mivel csupa szem, nem ismerhetô föl emberi alakja. Mindent átható arcának köszönhetôen teljesen leküzdötte az istenihelyes feledését, amit az emberek gyakran élnek át melankolikus hangulatban, így éber látását már nem tudja megteveszteni a gyöngé, földi kérdezésmód.

Eme alak mellett jelen van egy másik, gyermeki lény, sápadt ruhában és fehér cipôben. Az istenfélelmet ugyanis, amely elöl jár, követi a lelki szegénység. Mert Isten félelme az áhítat szellemében birtokolja annak a lelki szegénységnek a lelkületét is, amely nem akarja a fennhéjázó önzést, a szív büszkeségét, hanem a lélek egyszerűségét és józanságát szereti. Tekintély nélküli, odaadó magatartásban, fakó és jelentéktelen ruhába öltözve nem önmagának, hanem Istennek tulajdonítja a jótetteket, és örömmel követi az Isten Fiának ragyogó lábnyomait.

A mindenható Istenbôl különféle, mennyei fényben ragyogó erôk indulnak ki, segítô védelmezôként veszik körül és simogatják tüzükkkel azokat, akik valóban félik Istent, és lélekben hûséges szeretettel adják át magukat a szegénységnek.

A hegyben sok ablakot látni, amelyekben: sápadt vagy fehér emberfejek jelennek meg. Ez annyit tesz: A legmagasztosabb magasságban Isten összehasonlíthatatlanul mély; éles Ismerete előtt nem maradhat titokban és rejtve az emberek törekvése és cselekvése, amint azok -magukban is sokszor lényüknek sápadt hűvösét vagy izzását mutatják kifelé – egyszer fáradt szívű és fáradt kezű emberek, amint lassan álomba zuhannak, másszor felébredt és tisztességesen őrködő emberek. Így mondja Salamon is, egészen az én kívánságomnak megfelelően: A petyhüdt kéz szegénységet szerzett magának, az erősek keze viszont gazdagságot teremt (Péld 10,4). Ez annyit tesz: gyöngévé és szegénnyé tette magát az ember, aki nem akart semmiben sem hozzájárulni az igazságossághoz, nem akarta leküzdeni a maga bűnét, nem akarta elengedni a más adósságát, üresen maradt hát a boldogság nagyszerű műveitől. Aki azonban az üdvösség erős tetteit műveli, az utána nyúl – miközben az igazság útját járja – a dicsőség felszökő forrásának, amelyből az ég és a föld legértékesebb kincseit szerzi meg magának. Mindazok, akikben tehát adva van a tudás a Szentlélekben és adva vannak a felemelő szárnyak a hitben, azok ne szegjék meg figyelmeztetéseimet, hanem fogadják el és ízlelgessék lelkükben.”

Aranyzásj Szent János: Isten felfoghatatlanságáról

Meg van írva: „Féld az Istent és tartsd meg az ő parancsolatai, mert ez az egész ember.” Ha tehát az istenfélelem az egész ember, az istenfélelem pedig az ismeretből származik, az ismeret viszont eltöröltetik, amint azt Pál mondja, akkor ismeret nélkül egészen elveszünk, mindenünk odatesz, és semmivel sem leszünk jobb állapotban az értelem nélküli teremtményeknél, hanem sokkal rosszabban. Hiszen emiatt vagyunk többek náluk, hiszen ami a többi, testi képességet illeti, ők jóval fölöttünk állanak. Mit jelentsenek hát ezek a páli igék, és mire vonatkozik az, hogy „az ismeret eltöröltetik”?

Nos, nem a teljes, hanem a rész szerinti ismeretről mondja ezt, eltöröltetésen pedig az ismeret jobbra változását érti: a rész szerinti ismeret eltöröltetik, hogy többé ne rész szerinti, hanem tökéletes ismeret legyen. Mert amiképpen a gyermekkor eltöröltetik, ami nem a gyermek létének végét jelenti, hanem csak a felnőttkor beköszöntét és a gyermek teljes emberré válását, ugyanúgy történik az ismerettel is. Ezt mondja: ez a kis ismeret többé nem lesz kicsiny, mert az elkövetkezendőkben nagygyá lesz. Ezt jelenti az, hogy eltöröltetik. Mindezt a következőkben még világosabbá teszi. Nehogy azt hallván, hogy „eltöröltetik”, úgy értsd ezt, hogy „teljesen megszűnik”, ahelyett, hogy „megnövekszik” és „jobbá lesz”, az „eltöröltetik” után még hozzát teszi: mert rész szerint ismerünk és rész szerint prófétálunk. Amikor azonban eljön a tökéletes, a rész szerinti eltöröltetik. Vagyis többé már nem rész szerinti, hanem tökéletes. Vagyis ami benne tökéletes. Ez az eltöröltetés tehát beteljesedés és jobbra fordulás.

Figyeld most meg Pál szavainak mély értelmét: nem azt mondja, hogy egy részt ismerünk, hanem hogy rész szerint ismerünk, azt mutatván meg ezzel, hogy csak a résznek egy részét birtokoljuk. Talán szeretnétek hallani, hogy mekkora részt birtokolunk és mekkora hátramaradt részt, és hogy vajon a kisebbik vagy a nagyobbik rész van birtokodban, de nem is egyszerűen a kisebbik rész, hanem mondhatni az egésznek század vagy tizedrésze, hallgasd meg a következőket Pontosabban szólva, mielőtt felolvasnám nektek az apostoli igét, egy hasonlatot mondok, amelyből fogalmat alkothattok róla – már amennyire ez egy hasonlat alapján lehetséges –, mi az, ami hiányzik nekünk, és mi az, amit most birtokolunk. Mekkora tehát a különbség a majdan osztályrészünkül jutó tudás és a jelenlegi között? Akkora, amekkora a különbség a felnőtt férfi és a csecsszopó gyermek között. Ennyivel különb tehát az eljövendő ismeret a jelenvalónál. S annak bizonyítására, hogy ez igaz, és amaz ismeret ennyivel több a jelenvalónál, beszéljen ismét maga Pál. Mert azután, hogy ezt mondta: „rész szerint ismerünk”, meg akarván mutatni mekkora ez a rész, és hogy milyen csekélyke az, amit most birtoklunk, hozzát teszi: „mikor kiseded voltam, kiseded módra beszéltem, kiseded módra éreztem, kiseded módra gondolkoztam. Ámde mikor férfiú lettem, elhagytam a kisededhez illő dolgokat.” A kisededek viselkedéséhez hasonlítja a jelen ismeretet és felnőtt férfiúhoz az eljövendőt. Nem azt mondja: „mikor gyermek voltam” – hiszen a tizenkét éves gyermek is gyermek –, hanem: „mikor kiseded voltam”, amivel a csecsemő képét tárja elénk, azét, aki még szopik és anyatejjel táplálkozik. S hogy az írás ezt érti kisededen, annak bizonyítására hallgasd meg a zsoltárt: „Uram, mi Urunk, mily csodálatos a te neved az egész földön! Mert fenséged az eget fölé emelkedett. Kisededek és csecsemők szájából szerzettél dicséretet.” Látod, hogy mindenütt a csecsszopót hívja kisedednek?

Ezután, lélekben előre látván az eljövendő emberek szégyentelepségét, az apostol nem elégszik meg ezzel az egy példával, hanem egy másodikkal, sőt harmadikkal teszi, ezt számukra bizonyossá. Amiképpen ugyanis Mózes. a zsidókhoz küldetvén három jel felmutatására kapott hatalmat, hogyha nem hisznek az elsőnek, hallgassanak a második hangjára, ha pedig ezt is megvetik, harmadjára megszegyenülvén, befogadják a prófétát, hasonlóképpen Pál is három hasonlatot említ. Az egyik a kisgyermek példája, amikor ezt

mondja: „amikor kisdéd voltam, kisdéd módra éreztem”, a második a tükör példája, a harmadik pedig a talányé. Mert azután, hogy ezt mondja: „mikor . kisdéd voltam ”, hozzáteszi: „most tükör általlátunk, talányosan”. eme egy második hasonlat jelenlegi gyengeségünkre és tudásunk tökéletlenségére. A harmadik pedig az, hogy „talányosan”. Hiszen egyébiránt a kisgyermek sok mindent lát, hall és beszél de semmit nem lát, nem hall, nem mond világosan. Érez, gondolkodik is, de teljesen tagolatlanul. Hasonlóképpen sok mindent tudok én is, de nem ismerem a tudás jelentését: Tudom, hogy az Isten mindenütt jelen van, és hogy mindenütt teljes egészében van jelen, ámde hogy miként; nem tudom. Tudom, hogy kezdet nélküli, nem született és örökkévaló, de hogy miként, nem tudom. Hiszen a gondolat nem tudhatja, miként létezhet olyan ,valóság, amely nem is önmagától kapja a létét és nem is valami mástól. Tudom, hogy Fiút szült, de hogy miként ered tőle, nem tudom. Tudom, hogy a Lélek tőle ered, de hogy miként ered tőle, nem tudom. Ételeket eszem, de hogy miként lesz belőlük nyál, vér, nyirok, epe, nem tudom. Nem ismerjük, amit nap mint nap evés közben tapasztalunk, és ugyanakkor Isten lényegéről tudakozódunk?

Hol vannak hát azok, akik azt állítják, hogy immár elnyerték a tudás teljességét, hol vannak ezek, akik a tudatlanság feneketlen szakadékába zuhantak? Akik, mivel azt mondják, hogy már most mindent elnyertek, a jövőben megfosztják magukat a tökéletei ismerettől? Mert én, aki elismerem, hogy rész szerint ismerek , ha azt mondom is, hogy ez az ismeret eltöröltek, a jobb és a tökéletesebb felé haladok előre, mert a rész szerinti eltöröltetik és tökéletesebb lesz. Ő viszont; aki azt állítja, hogy teljes, tökéletes és hiánytalan ismerettel rendelkezik, azután pedig megvallja, hogy ez az ismeret a jövőben eltöröltetik, bebizonyítja, hogy híjával van az ismeretnek, mert ez a mostani eltöröltetik, és nem jön helyébe más, tökéletesebb, ha egyszer szerintük ez a mostani tökéletes. Látjátok-e, hogy miközben azon erősködnek, hogy már itt minden az övék, az itteni sincs birtokukban, ott pedig mindentől megfosztják magukat? Ilyen nagy baj az, ha valaki nem marad meg az Isten által kezdettől fogva szabott határok között. Így esett el Ádám is a nagyobb méltóság reményében a meglévőtől is, és ez történik a kapzsi emberekkel is: sokan sokszor a több utáni vágyukban azt is elvesztették, amijük volt. Ugyanígy ezek is, miközben azt képzelik, hogy már itt minden az övék, még a résztől is elestek.

Ezért hát intelek benneteket, meneküljetek az ő örületüktől! Hiszen a legvégső örültség azt bizonygatni, hogy tudjuk, micsoda az Isten lényege szerint. S hogy megértsétek, hogy ez valóban a legvégső örültség, a prófétákból fogom ezt megvilágítani előttetek. Hiszen a próféták láthatólag nemcsak hogy azt nem tudják, micsoda az Isten lényege szerint, hanem még az isteni bölcsesség nagysága felől is kétségben vannak. Holott nem a lényeg származik a bölcsességtől, hanem; a bölcsesség a lényegből. Ha pedig a próféták a bölcsességet sem tudják pontosan felfogni, mekkora örültség azt hinni, hogy magát a lényeget alávethetjük önnön gondolatainknak. Hallgassuk hát meg, mit mond a próféta a bölcsességről: „Csodálatossá lett a te tudásod előttem.” Ámde kövessük még tovább e beszédet: „Hálát adok néked, mert félelmetesen csodálatossá lettél.” Mit jelent az, hogy félelmetesen? Sok mindent csodálunk most, de félelem nélkül, például az oszlopok szépségét; a festmények formáit, a virágzó szépségű testeket. Ugyancsak csodáljuk a tenger nagyságát és végtelen mélységét, de ezt már félelemmel, ha a mélység fölé hajolunk. Így hát a próféta is, amikor az Isten bölcsességének végtelen és tátongó tengere fölé hajolt, megszedült, és nagy félelemmel teljes csodálatában visszatántorodott, ezt kiáltván és mondván: „Hálát adok néked, mert félelmetesen csodálatossá lettél. Csodálatosak a te műveid.” És ismét: „Csodálatossá lett a te tudásod előttem, hatalmassá, nem érhetek fel hozzá.”

Lásd a szolgáló jóérzését: Hálát adok néked – mondja – azért, hogy felfoghatatlan az én Uralkodóm. És itt nem a lényegről beszél. Azt ugyanis, minthogy közismerten felfoghatatlan, meg sem említi. Mindezt Isten mindenütt jelenvalóságáról mondja, megmutatván, hogy még azt sem tudja, miként van az Isten mindenütt jelen. S hogy valóban erről van szó, annak

bizonyítására hallgasd meg a folytatást: „Ha a mennybe szállok, Te ott vagy, ha az alvilágba ereszkedem, jelen vagy.” Láttad, miként van mindenütt jelen? A próféta nem tudja, hanem szédeleg, zavarban van és fél, ha csak rágondol is. Hogyne volna hát a legvégső eszeveszettség, hogy ezek, akik oly távol vannak a prófétát ért kegyelemtől, magát Isten lényegét tudakolják? Habár ugyanez a próféta mondja ezt is: „Bölcsességed rejtett, és titkos dolgait megmutattad nékem.” Mégis, miután tudomást szerzett Isten bölcsességének rejtett és titkos dolgairól, ugyanerről a bölcsességről mondja, hogy az valami végtelen és felfoghatatlan. Mert „nagy az Úr”, mondja, „és nagy az ő ereje, és az ő értelmének nincsen száma”, vagyis felfoghatatlan. Mit mondasz? A bölcsesség felfoghatatlan a próféta számára, és a lényeg számunkra felfogható volna? Hát nem nyilvánvaló örültség ez? Isten nagyságának nincsen határa, és a lényegét körülírhatod?

(Perczel István fordítása)

Keresztes Szent János: A szemlélődésből fakadó elragadtatottság strófái

*Hol van az, hová beléptem,
hol időzöm, mit se tudtam,
s. mindent ismertem tudatlan.*

Nem tudtam, hová kerültem,
nem tudtam, hogy maradok,
mily világba elmerültem,
mégis mindent láttam ott.
Szólni mégsem szólhatok,
hol időzöm, mit se tudtam,
mindent ismertem tudatlan.
Tökéletes tudomány:
béke csöndje és kegyesség,
mérhetetlen mély magány,
tévelygőnek, hogy vezessék,
titkos út, hogy el ne essék.
Nem beszéltem, csak dadogtam,
mindent ismertem tudatlan.

Idegenül önmagamnak,
véle egy és tőle részeg,
érzékeim mind kihagytak,
éreztem, hogy mégis érzek,
s fölfogja bennem a lélek,
amit tudni mégse tudtam,
s ismerek mindent, tudatlan.

Az, ki ide érkezik meg,
önmagát elveszni látja,
mit tudott rég – semmivé lesz,
s megnövekszik új tudása.

Bizonyságát leli abban,
mindent fölismer tudatlan,
tudja azt, mi tudhatatlan.

Léphet egyre magasabbra,
annál sűrűbben homálylik.

Mily felhő, mi eltakarja,
s éjjel, mégis, hogy világít?
Homályát érteni vágyik,
és tudása, bár tudatlan,
tudja, ami tudhatatlan.

Oly ködös, fölfoghatatlan,
bölcsele nem bír vele,
vizsgálhatja szakadatlan,
érvelés nem bírja le.

Sosem érhet el ide,
ki e tudáshoz tudatlan,
nem látja mi láthatatlan.

Mindennek fölötte álló,
oly magas e tudomány,
képesség, bármily kiváló,
hozzá mérve mind silány,
győzni hiába kíván.
Csak tudásunk, mely tudatlan,
tudja azt mi tudhatatlan.
Hogyha vágytok hallani,
ily dolognak mi a nyitja,
válaszom: az isteni
Lényeg érzése a nyitja,
mely kegyelmét tanúsítja,
s hagyja, hogy mi tudhatatlan,
tudjuk általa tudatlan.

(Takács Zsuzsa fordítása)

Sziénai Szent Katalin: Elragadtatásban kapott intelmek

...A gyötrelmes vágy fájdalmas szomjúsága megújult bennem Isten színe előtt, hiszen az értelem világossága. az örök Háromságban szemlélődött, és abban a mélységben meglátta az értelmes teremtmény méltóságát és a nyomorúságot, amelybe az ember a halálos bűn elkövetésével jutott. És látta a szent Egyház szükségét, amint Isten megmutatta a szívében, és hogy senki sem juthat el Isten szépségének a Szentháromság mélységében való ízlelésére ennek az édes Menyasszonynak közvetítése nélkül, mert mindannyiunknak, a megfeszített Krisztus kapuján kell átmennünk, és ezt a kaput csak a szent Egyházban lehet megtalálni. Látta, hogy ez a Menyasszony életet ad, mert olyan élet birtokosa, amit senki sem tud megölni; erőt és világosságot ad, és nincs senki, aki elgyengíthetné vagy a maga sötétségét átadhatná neki. És látta, hogy gyümölcse soha el nem fogy, hanem mindig gyarapszik.

Akkor az örök Isten mondta: „Mindezt a méltóságot, amit értelmed fel se tud fogni, én adtam nektek magamból. Fájdalommal és keserűséggel nézd és szemléld tehát, hogy ezt a Menyasszonyt nem keresik másért, csak külső öltözetéért, azaz az anyagi javakért. Jól látod, hogy nincs senki, aki a velejéért, azaz a vér gyümölcseért keresné; amely gyümölcs nem életet, hanem, halált ad azoknak, akik nem a szeretet váltságdíján, veszik a szentséges hit világosságával és igaz alázatossággal, hanem úgy tesznek, mint a tolvaj, aki elveszi, azt, ami nem az övé. A vér gyümölcse ugyanis azoké; akik a szeretet váltságdíját hordozzák, mert a szent Egyház szeretetben van megalapozva és maga a szeretet. És a szeretet miatt akarom (mondta az örök Isten), hogy mindenki azt adja, amit tőlem kapott, azért, hogy szolgálja az én szolgálmat különféle módokon, amint én adom. De fájdalom, nem találok olyanokat, akik szolgálnák, sőt úgy látom, mindenki elhagyta Egyházamat. Én azonban a gyógyítója leszek.”

És a megnövekedett vágy tüze és fájdalma felkiáltott Isten színe előtt, mondván: „Mit tehetek én, ó felbecsülhetetlen tűz? És az ő jósága felelt: „Ajánld fel újra az életedet. És soha ne hagyj nyugtot magadnak. Erre a gyakorlatra rendelvelek és állítottalak téged és azokat, akik téged követnek és követni fognak. Ügyeljetek tehát arra; hogy soha ne lanyguljanak, hanem mindig növekedjenek vágyaitok, mert én a szeretet érzületével valóban ügyelek arra, hogy testi és lelki Kegyelemmel segítssek titeket. És annak érdekében, hogy elmétek ne legyen másban elfoglalt, gondviselésem ösztökéli azt, akire kormányzástokat bíztam, és titkos és új módokon vonzom és készítem elméteket e gyakorlatra. Innen van az, hogy ő, az én Vikáriusom a mulandó javakban szolgálja Egyházamat, ti pedig a szüntelen, alázatos és hűséges imádságban és azokban a gyakorlatokban, melyeket jóságom ró ki rátok, kire-kire a maga szintje szerint. Helyezd tehát életedet, szívedet és érzületedet egyedül csak ebbe a Menyasszonyba, általam és nélküled. Tekints belém és figyeld a Menyasszony jegyesét, azaz a legfőbb főpapot, és lásd szent és jó szándékát, amely szándék azonban szertelen. És amint egyetlen a Menyasszony, úgy egyetlen a jegyes is. Én engedem meg, hogy a maga módján, szertelenül és alattvalóiban félelmet keltve tisztítsa meg a szent Egyházat. De jön majd más, aki szeretettel fogja kísérfi és eltölteni bárányaimat. Az történik majd a Menyasszonnyal, ami a lélekkel szokott: először eltölti a félelem és megtisztítja a víciumoktól, majd betölti a szeretet és felöltözteti az erény. Mindez édes szenvedések között fog végbemenni: édes és szelíd lesz azok számára, akik igazságban táplálkoznak az ő kebelén. De azt mondd meg az én Vikáriusomnak, hogy lehetőségei szerint engesztelődjék ki és adjon békét azoknak, akik kérik. A szent Egyház oszlopainak pedig mondd meg, ha orvosságot akarnak a nagy romlás ellen, ezt tegyék: váljanak eggyé és alkossanak egyetlen nagy köpenyt, amely eltakarja azt, ami hibásnak tűnik atyjukon. Életük legyen rendezett és álljanak azok mellé, akik félnek és szeretnek engem; és találjanak egymásra abban, hogy megtagadják önmagukat. Ha így tesznek, Én, aki a világosság vagyok, meg fogom adni azt a világosságot, amelyre a szent Egyháznak szüksége van. És miután magukban meglátták, mit kell tenni, igaz alázatossággal,

készséggel és égő, nagy el határozással tárják fel az én Vikáriusom előtt. Akkor ő kényszerítve lesz arra, hogy jóakarata szerint tegyen, hiszen szent és jó szándék él benne.”

A nyelv nem elegendő annak a nagy misztériumnak elbeszélésére, amit az értelem látott és az érzület befogadott. És ebben a teljes csodálatban telt el a nap és jött el az este. És éreztem, hogy a szívem annyira vonzza a szeretet érzülete, hogy nem tud ellenállni annak, hogy az imádság helyére menjen, és mivel ugyanazt éreztem, mint halálom idején, leborultam és nagy szemrehányásokkal dorgáltam magam, amiért sok tudatlansággal és hanyagsággal szolgáltam Krisztus Menyasszonyát és oka voltam annak, hogy mások is ezt tegyék. És fölemelkedvén ezzel a benyomással, ami az értelem szeme előtt állt (amely értelem szeméről már beszéltem), Isten maga elé állított engem; jóllehet számára én mindig jelen vagyok, hiszen ő magában foglal mindent, most azonban új módon voltam előtte, úgy mintha az emlékezetnek, az értelemnek és az akaratnak semmi köze se lenne a testemhez. És olyan nagy világossággal szemlélte a lélek az Igazságot, hogy abban a mélységben megelevenednek a szent Egyház misztériumai és az összes testi és lelki kegyelmek, melyeket elmúlt és jelen napjaimban kaptam; az a nap is, amely eljegyezte az én lelkemet. De mint ezt feledtette velem az egyre növekvő tűz és csak arra figyeltem, mit tehetnék és hogyan áldozhatnám fel magam Istennek a szent Egyházért, és hogyan vehetném el azok tudatlanságát és hanyagságát, akiket Isten a kezeimre bízott. Ekkor az ördögök serege ordított körülöttem: rettegést keltve akarták akadályozni és csillapítani a bennem látott szabad és égő vágyat. Ütlegették testem porhüvelyét, de a vágy csak magasabbra lobogott felkiáltván: „Ó örök Isten! Fogadd be életem áldozatát a szent Egyház misztikus testébe! Nem adhatok mást neked, csak amit tőled kaptam: vedd tehát a szívemet és préseld a Menyasszony arcába!” Akkor az örök Isten reám fordította kegyességének szemét és kivette a szívemet és belepréselte a szent Egyházba. És olyan erővel vonta magához, hogy ha azonnal meg nem erősít a maga erejével (nem akarván, hogy testem edénye összetörjön), véget ért volna az életem. Az ördögök erre sokkal jobban ordítottak, mintha csak elviselhetetlen fájdalmat éreztek volna; minden erejüket megfeszítették, hogy rémületet keltsenek, azzal fenyegetőzván, hogy nem hagyják végezni e gyakorlatot. Mivel azonban az alázatosság erénye ellen, mely a szentséges hit világosságával jár, a pokol semmit sem tehet, a lélek csak jobban egyesült és dolgozott a tüzes vasal, az isteni Fölség színe előtt hallott vonzó szavakkal és vidámságot adó ígéretekkel: És mivel annyira nagy misztérium ez, nyelv soha nem lesz elegendő elbeszélésére.

Most azt mondom: hála, hála legyen a magasságban az örök Istennek, aki csatatérre állított minket, mint lovagokat, hogy harcoljunk Menyasszonyáért a szentséges hit pajzsával. Szabadon harcolhatunk azzal az erővel és hatalommal, amely legyőzte az ördögöt, aki az emberi nemet birtokolta, és akit nem az emberség ereje, hanem az istenség ereje győzött le. Az ördögöt tehát nem testünk szenvedéseivel győzzük le és fogjuk legyőzni, hanem a felbecsülhetetlen, legégőbb isteni szeretet tüzének erejével

(Csertő György fordítása)

Jeanne Marie Bouvier de la Mothe-Guyon: Szemlélni és szeretni

Aki imádkozik, annak imája nem tökéletes, ha tudja, hogy imádkozik.

Ó Uram Jézus, Te azt parancsoltad nekem, hogy szüntelenül imádkozzam, add kegyelmedet, hogy megtehessem, s add meg ezt azoknak is, akiket nekem adtál. Isteni Ige, Te magad vagy bennünk ez az örökké tartó és szakadatlan imádság. Isteni Bárány, Te vagy a fény, amely bevilágítja lelkünk egész égboltozatját. Ó, bár soha ne kívánnánk más imádságot; csak a te imádságodat, más fényt, csak a te fényedet, más szeretetet, csak a te szeretetedet!

Ma éjjel szép álmom volt. Úgy tűnt, mintha fekvőhelyemen az egyik sarokba bújtam volna, hogy imádkozzam. S akkor megmutattatott nekem, hogyan szemlélik az angyalok Istent. Ez valami olyan, hogy nem vagyok képes kimondani. Megtanultam akkor, hogy az angyalok nem gondolkodnak, tudniillik tevőlegesen, képekben, formákban és alakokban. Ez idő alatt bennem sem volt helye egyetlen gondolatnak sem: A teremtett dolgok fölé emelkedő lélek nem kap többé világosan észlelhető elképzelést, hanem elmerül a minden lényt fölülmúló Istenben. Ekkor megtanultam, mennyire szükséges, hogy ne engedjünk meg egyetlen gondolatot sem, legyen az jó vagy rossz; s hogy mennyire meg kell szabadítanunk magunkat minden alaktól és minden képtől, hogy a tiszta, a benső imádságot gyakoroljuk. Ez mindenesetre egyfajta halált jelent. Abban áll, hogy nem adunk helyet semmiféle megfontolásnak, semmilyen gondolatnak, semmilyen képnek azért, hogy az értelemben, amely annyira szabad lett, az kerül ön bele, ami Istennek tetszik, vagy inkább, hogy Ő időzzön el ebben a mérhetetlen ürességben. Ha az ember ebben a minden képtől, alaktól, gondolattól, értelemről és emlékezettől mentes szabadság teljességében lehetne és benne megmaradhatna, amint megmarad a minden vágytól és akarástól való szabadságban, akkor tökéletes lenne Istenben, még akkor is, ha Isten kívülről szembetűnő hibákkal és hiányosságokkal fedné, hogy rejtve tartsa az emberek elől a maga szentélyét és lakóhelyét. Azonban az ember újra meg újra gondolkodásba esik, és nem marad hűséges, mert szívesebben cselekszik emberi, mint isteni módon. Az értelemnek ez a halála sokkal tovább tart, sokkal keményebb és nehezebb, mint minden más halál. Ha azonban az ember időben elkezdene teljes és tartós hűséggel dolgozni azon, hogy eltávolodjon az értelem bonyodalmaitól és nyugtalanságaitól, akkor megtisztulna a lelke, s így megtisztult lélekkel imádná a tiszta és magasztos Szellemet. Gyermekeim bárcsak újult erővel állnának ellen az említett dolgoknak, s akkor egy új országba jutnának, el tudnának szakadni és meg tudnának szabadulni az érzéki képektől és ezernyi bajtól, amit a képzelőerő okoz. Isten erejével támogat bennünket ebben, és végül minden művét véghezviszi bennünk: „Mert minden dolgunkat Te vitted végbe értünk” (Iz 26,12).

Ó Istenem, lelkemet ily magasrendű ismeretre akartad előkészíteni. Ő Szeretet, ó Szentlélek, megtanítottál, hogyan kerüljük el a halálnak ezen az útján az összes eretnekséget, tévedést, mindent viszályt, minden tisztátalanságot, sőt mindazt, ami érzelmeinket fölébreszti és makacsságunkat kiváltja, hogy a meztelen és tiszta igazságra juthassunk. Ó Istenem, add, hogy valamennyi választottad felismerje ezt!

Az írás szerint Jézus Krisztus fölment egy hegyre, hogy az éjszakát Isten imáadásának szentelje (Lk 6,12). Mit jelent itt az Isten imádása? Szemlélést és szeretetet. Ez az az ima, amit egész éjszakán át gyakorolt a hegyen, s amit nekünk is tennünk kell, mert a Róm 8,29 szerint arra vagyunk rendelve, hogy hasonlatossá legyünk Fia képmásához. Vessünk egy pillantást ennek az imádságnak a körülményeire.

Először is Jézus Krisztus egyedül félrevonul, hogy megtanítsa bennünket arra, hogy el kell távolodnunk minden teremtménytől, gondolattól és hajlamtól. A hajlamból és a vágyból erednek rendesen a gondolatok. Ha sok az önszeretet bennünk, akkor az önmagunkra irányuló

gondolatok és szándékok gyakran szétszórta tesznek bennünket. Ezért mindettől meg kell szabadulnunk. Ezenkívül a hegyre is föl kell mennünk, azaz önmagunk fölé kell emelkednünk, és meg kell feledkeznünk magunkról, hogy kizárólag az egyetlen és változatlan Lénnel találkozzunk. Ott aztán, megszabadulva mindattól, ami nem Ő, képessé válunk képmása, vagyis Igéje befogadására. A lélek így részesedhet a legszentebb Szentháromság kimondhatatlan közösségében. Szükséges továbbá, hogy a hegyre való felmenetelünk éjszaka történjék, s ebből felismerjük, hogy bármilyen előrehaladott is szemlélődésünk ebben az életben, az örökkévalósággal szemben mégiscsak éjszaka, s hogy az igazi szemlélődésnek a hit éjszakájában kell végbemennie.

Szent Dionüsziosz ezt a hasonlíthatatlan sötétséget homályló ködnek nevezi; ennek volt előképe az a felhő, amely a szövetség sátra fölött jelent meg, midőn azt betöltötte Isten jelenléte. Ő éjszaka, szebb; mint a legragyogóbb nappal! Ó sötétség, világosabb a fénynél! Gyöngé értelmünk előtt sötétnek látszol, pedig magad vagy a világosság. Nem lehetsz az ember kedvére, amíg nem ismer téged. Jóllehet ez a homályló hit olyan múlhatatlanul szükséges, hogy nélküle ebben az életben soha nem juthatunk el a tökéletes szemléléshez.

Ennek a szemlélésnek pusztának és egyszerűnek, mert szintisztának kell lennie. Mindaz, ami meghatározza és határt szab neki; megszakítja és akadályozza. Mivel Isten tiszta és egyszerű lén, nem lehet másképp szemlélni, csak úgy, ahogy Ő mutatkozik. Semmi más nem képes ily tiszta szemlélődéssel megajándékozni bennünket, csak a sötét és mezítelen hit, s ez a szemlélődés nem válhat kifejezetté, hisz nem kifejezhető dologgal foglalkozik. És ebben rejlik a tiszta szeretet forrása. Minden különös világlás és megismerés olyan, mint az ellenfényben kirajzolódó árny, amely sohasem olyannak mutatja a dolgot, mint amilyen az önmagában, hanem csak elnagyolt képet ad róla, amivel az egyszerű és fölmérhetetlen mindenség nem azonosítható.

Plótinosz: (Ami felette áll az életnek, az az élet oka...)

Ami felette áll az életnek, az az élet oka. Mert az élet megnyilvánulása, vagyis a mindenség nem az első, hanem mintha előtörne egy forrásból. Gondolj el egy forrást, amelynek nincsen egyéb kezdete, átadja magát az összes folyónak, de a folyók nem merítik ki, hanem szép nyugodtan megmarad önmagában, a belőle előtörő folyók pedig, mielőtt mindegyik más irányban kezdene folyni, először még együtt vannak, de már mindegyik mintha csak tudná, merre tart majd a folyása. Vagy tekintsd egy hatalmas fa életét, amely az egész növényt átjárja, de a kezdete nyugalomban marad, és nem szóródik szét mindenhová, mert a gyökérben van a székhelye, ő. adja a növénynek az egész sokszínű életet, ő maga azonban megmarad olyannak, amilyen: nem sok, hanem a sokaság kezdete. Nincsen ebben semmi csodálatos. Vagyis hát csodálatos, hogyan születik az élet sokasága abból, ami nem sokaság, és nem is létezne a sokaság anélkül, ami a sokaság előtt van, anélkül, ami nem sokaság. A kezdet ugyanis nem oszlik el a mindenségben. Ha részekre oszlana, elveszejtené a mindenséget is, és ez nem is jöhetne többé létre, ha nem maradna meg az önmagában nyugvó kezdet, amely más, mint minden más. Ezért is kell mindent egyre visszavezetni. Minden egyes dolog esetében van egyvalami, amire visszavezetheted. Ezt a mindenséget visszavezetheted az őt megelőző egyre; amely még nem egyszerűen az Egy, amíg csak el nem jutunk ahhoz, ami egyszerűen az Egy. Ezt viszont már nem lehet másra visszavezetni. Amikor megragadjuk azt, ami a növényben vagy az állatban, vagy a lélekben, vagy a mindenségben egy, vagyis változatlan kezdetüket, mindenben azt ragadjuk meg, ami a leghatalmasabb benne és ami az értékét adja. Amikor pedig azt ragadjuk meg, ami a valóságosan létezőkben egy, kezdetüket, forrásukat és lehetőségüket, kezdünk el talán kételkedni, és feltételezzük, hogy ez semmi? Valóban semmi sem azok közül, amiknek a kezdete, semmit sem lehet állítani róla, sem azt, hogy van, sem azt, hogy lényeg, sem azt, hogy élet, mert fölötte áll a dolgok minden tulajdonságának. Ha viszont úgy ragadod meg, hogy elvonatkoztatasz a létezésről, csodát fogsz látni. Ha ráveted a tekinteted és eléred őt és megpihensz a birodalmában, őt magát inkább abból fogd fel, amit ebben a szempillantásban megértettél, nagyságát pedig az őutána és őáltala létezőkben lásd meg.

Még csak ennyit: a szellem mint egyfajta nézés, mégpedig látó nézés, nem egyéb, mint megvalósuló lehetőség. Elkülöníthető tehát benne anyag és forma ugyanúgy, ahogyan a megvalósult látásban, anyaga azonban szellemi anyag: A megvalósult látásban is megvan ez a kettősség, legalábbis mielőtt látott volna, egy volt. Tehát az egy kettővé lett, és a kettő eggyé. A látás számára azonban a beteljesedés és mondhatni tökéletessé válás az érzékelhető világból adódik, a szellemi nézést viszont a Jó teljesíti be. Hiszen ha ő maga volna a Jó, mi szüksége volna arra, hogy lásson, vagy egyáltalán, hogy tevékenykedjék? Minden más a jó körül és a Jó miatt tevékenykedik, a Jónak viszont semmire sincsen szüksége. Ezért nincs is semmije önmagán kívül. Amikor tehát kimondod, hogy Jó, ne gondolj hozzá semmi többet. Ha hozzáteszel valamit, hiányossá teted azt, amihez bármit is hozzáadtél. Ezért a megismerést sem szabad hozzátenned, mert akkor valami mással társítod, és kettő lesz belőle, szellem és Jó. A szellemnek szüksége van a Jóra, a Jónak viszont nincsen szüksége a szellemre. Ennélfogva, ha eléri a Jót, hasonlatossá lesz hozzá és be is teljesedik tőle; mivel a rávetülő forma a Jótól érkezik hozzá, e forma által olyan lesz, mint a Jó. És amilyen a Jónak a szellemben látható nyoma, olyannak kell elgondolni az eredetét, a lenyomat ösképét is. A szellemre vetülő nyomából alkothatunk fogalmat öröla. Azt adta tehát a Jó a szellemnek, hogy a látásban övé lehessen a Jó rávetülő lenyomata. Így tehát a szellemben vágyakozás lakik, örökké vágyakozik, és örökké el is éri, amire vágyakozott. Ott viszont nincs, aki vágyakozzon, hiszen mire is vágyna, és nincs mit elérnie, ha egyszer nem is vágyott semmire. Így hát Ott szellem sincsen. Hiszen a szellemben is vágyakozás lakik és önnön formája felé

igyekszik. A szellem tehát szép és mindenek között a legszebb, tiszta fényben és tiszta ragyogásban lakozik, magába foglalja a létezők mindenségét, és a mi szép világrendünk az ő árnyképe és hasonmása. Teljes fényben ragyog, mert nincsen benne semmi, ami értelmetlen, semmi, ami sötét, semmi, ami mértéktelen volna, örök boldogságban, él, döbbenet fogja el, aki csak látja, és annak rendje s módja szerint elmerül benne és eggyé lesz vele. Ha valaki feltekint az égre, és látja a csillagok ragyogását, az Alkotóra gondol, és azt kérdezi, ki lehet az. Ugyanígy, ha valaki bepillantott a szellemi világba és megszemlélte és megcsodálta, annak is fel kell tennie a kérdést, ki alkothatta ezt, ki az, aki mindezt létrehozta, hol van és milyen lehet, aki ilyen gyermeket nemzett, mint a szellem, a gyönyörű teljesség, a tőle született fiú. Ő maga egyáltalán nem szellem és nem is teljesség, hanem előbbi a szellemnél és a teljességnél. A szellem és a teljesség őutána következik, és nekik szükségük van arra, hogy elteljenek vele és megismerjék őt. Ott vannak közvetlenül amellet, ami nem lát szükségét semmiben, és nincs szüksége rá, hogy bármit is megismerjen. Teljességük igazi teljesség és tudásuk igazi tudás, mert eredendően az övék. Ami viszont mindezeket megelőzi, annak nincs is szüksége semmire és nincs is semmije. Különben nem lehetne a Jó.

(Horváth Judit és Perczel István fordítása)

Louis-Claude de Saint Martin: A vágyakozó ember

1. Mintha rendszer és cél nélkül szórták volna az Úr csodáit a végtelen térbe.

Mindenütt ragyognak, mint a tavasz számtalan virága, melyek tarkán díszítik rétjeinket.

Túl szabályos tervet ne keress bennük. Lények alapja, mind tőled való.

Titokzatos viszonyuk Veled teszi őket becsessé, mindegy, milyen rangon és helyen állanak.

Íme, megkísérlem felemelni tekintetemet dicsőséges trónodig. Gondolataim ekkor életre kelnek, látván szeretetedet az emberek iránt, s bölcsességedet, mely műveiden uralkodik.

Szavad kezdetben újra szétosztódik akár a vízesés, mely a hegyek ormáról a tarajos sziklákra zuhan.

Látom, ahogy párafelhőként felszökik újra; minden cseppje, melyet a levegőégbé küld, szemembe a ragyogó Nap fényét tükrözi vissza.

Szavad minden sugara ekként gyűjtja meg a bölcs szemében eleven, szent fényedet; látja, hogy tetted hozza létre és kelti életre a világegyetemet.

Hálaadó énekem nagyszerű alakjai, gyakran kell majd szememet elfordítanom rólatok.

Az ember halandónak hitte magát, mert talált magában valami halandót.

Az ember még őt is úgy tekintette, ki minden lénynek az életet adja; mintha sem az élet sem a lét nem lenne az övé. Ő, Jeruzsálem, mi mindent kell szemedre vetniök az Úr prófétáinak)

Kezedet rátetted arra, ami téged ékesíteni volt hivatva, szól az Úr, mely aranyamból és ezüstömből készült, mit egykor neked adtam: belőle emberképeket készítettél, melyekhez lealacsonyodtál.

Fájdalmas kiáltások vegyüljete ujjongó énekembe; a tiszta gyönyör már nem az ember szomorú ittlétére teremtetett.

Nem nyilatkozott-e már meg a legelső igazság cáfolhatatlan tanújelekkel a nemzeteknek?

Ha van még kétség bennetek, menjetek, és tisztuljatok meg e forrásokban. Majd visszatértek; hogy hangotok az enyémmel egyesüljön.

És együtt hirdessük a vágyakozó ember gyönyörét, ki elnyeri az igazságért ejtett könnyek boldogságát.

2. Légy áldott ragyogó fény, az örök fény látható tündöklése, kitől gondolatom létét kapta.

Ha gondolatom nem belőled született szikra volna, nem tudnék szemléletedben elmerülni.

Nem csodálhatnálak elragadtatottan nagyságodért, ha mértéked néhány elemét lelkembe nem vettetted volna.

Nevezetes emberek, ne mondjátok: a fáklya lángja is átterjed a többi fáklyára, mégse fogy, s hogy Isten így hozta. létre a lelkeket.

Ne gyalázzátok többet a-látható fényt azzal, hogy csak anyagi működéséről beszéltek.

A fáklya a meglétet ábrázolja, és nem a keletkezés törvényét.

Vajon a fáklya mellett nem szükséges-e még egy szubsztancia, mely a látható fényt adja?

De a mi Istenünk maga a fény, saját méhéből vonja ki a szellem fényes szubsztanciáját.

Minden teljes a minden alapjának kezéből kilépve. ő azt akarta, hogy a látható fény érzékelése testem életéhez tartozzék.

Úgy akarta, hogy a Nap ébressze fel szememben a látható fény érzékelését.

De ő maga akarta felébreszteni lelkemben a láthatatlan fény érzékelését.

Minthogy ő is e fényből merítette a szent magot, mely az ember lelkét élteni.

Nem ágaznap-e szét az élő gyertyatartókarjai, s nem a szent olaj az ő éltető nedve, mely bennem a fényt táplálja? Nem ez az olaj, mely mindig ég, és nem fogy el sosem?

Az élet egyesüljön életemmel, és újítsa meg az életet, melyet bennem létrehozott!

Mint örök forrásom, oly szakadatlanul növekedjem a halhatatlanságban és az isteni létben!

Isten a lényekbe hatolva éri el, hogy érzik életüket, de a halálban vannak, mihelyst nincsenek már vele közösségben.

Ti, Földnek lakói, repessetek mind az örömtől, mert hozzájárulhattok az egyetemes közösséghez. (...)

3. Fogd lantodat és ne hagyd el többé. Ne hagyj már nyugtot szellemednek. Mikor elérte nyugatot, forduljon keletnek, hogy új pályát kezdjen.

Mikor érintette északot, forduljon délre. A szakadék mélyéről emelkedjen fel nap mint nap a fény házába, ahonnan a fényhullámok folynak alá.

Az Úr sürgetni fogja az embert, hogy meghallja a hívó igazságot. Megzavarja hamis örömeiben, és nagy példákkal döbbend meg.

Felélénkíti az erény titkos vonzásával. Tanítani fogja könnyű álmokkal. Így vezettem olykor prófétáimat. Gyenge és rest emberek, ha roppant mocsaras vízbe esnétek, nem kellene-e élénken mozognotok, hogy ismét partra jussatok?

Egy tett hozta ki őket eredeti őrhelyükről. Csak egy tettel emelkedhetnek vissza.

Keressétek a menedéket nyújtó városokat, mert oly sötét éjszakában vagytok, hogy talán nincs is perc, mikor ne ontanátok fivéreitek vérét.

Rokonaik szakadatlanul üldöznek; hogy bosszút álljanak. Napjaitok veszélyben vannak; de az Úr meg akarja menteni életeteket.

Repüljete, repüljete e menedéket nyújtó városokba, melyekkel betöltötte a földet, amelyet nektek adott.

Ó, béke Istenei emlékezzél, választotta az azt kérték, hogy legyenek kiátkozva testvéreik üdvéért.

Érted és nem ellened kívánták ezt. Szereteted követni fogja őket a pusztába, és táplálja mindaddig, amíg testvéreik ki nem jönnek a pusztából.

Tűszul adják magukat a halálnak, s te ki fogod váltani őket.

Csak könyörület képes ilyen áldozatra, s csak könyörület tudja megérteni. Egyedül halhatatlan szereteted vezérelheti teljesítését.

4. Ó, halandók, ne mondjátok) Hogy igazságszomjatok csak szenvedésekre adatott.

Az igazság egyáltalán nem büntet, az igazság javít és tökéletesít.

A bölcsesség egyáltalán nem büntet, a bölcsesség tanít.

A szeretet egyáltalán nem büntet, a szeretet szelíden készíti az utat. Hogy tudna a szeretet büntetni?

Íme halandók, ez alkotja Istenetek lényegét.

A bölcsesség nem juttatna valóságos vágyakat bensőtökbe, ha nem adott volna nektek e vágyak betöltésére biztos eszközöket. Ő maga a mérték, s csak e mérték szerint cselekszik veled.

De ti, esztelen és meggondolatlan bírúk, megzavarjátok-e mértéket a halandókban)

Ha túl korán kezdtek úrrá lenni rajtuk, csupán korai vagy elvadult gyümölcsöket ajándékoztok nekik, amelyek végül titeket is zavarba ejtenek.

Ha gondolataikat túlságosan felajzzátok, időelőtti veszélyes vágyakat adtok.

Ha szellemüket az összetett dolgok felé hajlítjátok, olyan nehézségeket keltetek bennük, amelyek tévútra viszik őket.

Bölcsesség, bölcsesség, csak te tudod az embert fáradhatatlanul és veszélytelenül vezérelni a fény és az igazság szelíd lépcsőfokain.

Időt fordítottál közvetítődre és szervedre; aki mindent szelíden és észrevétlenül tanít, mint te, folytonos csendben, az emberek pedig semmit se tudatnak velünk szertelen és szakadatlan szóáradatukkal.

Az Úr úgy halad előre, mint az eleven tűz; hatalmába keríti mind az élőlényekbe szétszórt tüzeket. Meggyújtja fáklyáit az emberi lélek előtt, ő maga

kíséri, hogy biztosabban eljuttassa a szeretet kapujába.

Ó ember, hogy fogsz te jajgatni egy napon, amikor a zavarral telítve közeledel a rend birodalmához.

Hogy lettem mindama csodával ékes, amelyből az élő bölcsesség formálta lelkemet – látszatok gyártóját és béréncét?

Hogy vádolhattam igazságtalansággal azt a kezet, amely csak azzal törődött, hogy kegyeivel halmozzon el? A szó azért győzte le egykor az időt, azért lépett az emberbe, azért vésetett belé, azért hangzik fel benne folytonosan, hogy az ember kimondja e harmonikus hangokat, és hirdesse az egyetemes irgalom dicséretét.

(Isztrayné Bíró Anna fordítása)

Heinrich Seuse: Hol van Isten és milyen Ő?

A jó lány így szólt: „Uram, biztosan megéreztem, hogy van Isten, de hogy hol van Isten, azt nagyon szeretném tudni.” Ő ezt válaszolta: „Halljad hát!”

„A tanítók azt mondják, istenben nincsen »hol«, ő Minden a mindenben. Most nyisd ki belső füledet, lelkednek a fülét, s figyelj erősen! Ugyanezek a mesterek a logika művészetében azt mondják, hogy néha a néven keresztül is eljutunk a dolgok megismerésére. Mármint azt mondja a Tanító, hogy ez a név: »Lét« az első neve Istennek. Erre a létre a maga egyszerűségében fordítsd most figyelmedet, és ne törődj a részletekkel) Csak a létet vedd önmagában, amely nincs összevegyülve a nemléttel; mert ahogyan a nemlét tagad minden létet, ugyanúgy az önmagában vett lét is tagad minden nemlétet. Egy dolog, aminek ezután kell létrejönnie vagy már volt, jelenleg nincsen meg a létező jelenben. Azonban a vegyes létet vagy nemlétet nem lehet másképpen megismerni, mint a mindenlét szemlélése révén. Ez nem egyik vagy másik teremtménynek a megosztott léte; mert a részlet össze van vegyülve valami mássággal, azaz valamilyen lehetőséget arra nézve, hogy még fölvegyen magába valamit. Ezért a névtelen isteni Létet Mindenlétnek kell nevezni, amely jelenléte által minden megosztott létet tartalmaz.

Az emberi értelem elképesztő vaksága folytán képtelen megvizsgálni azt, ami nélkül semmit sem képes megérteni vagy meglátni. Ezért mondja egy bölcs mester, hogy megismerőkéességünk szeme a maga gyöngeségében úgy viszonyul a léthez – amely önmagában a legmegismerhetőbb –, mint a denevér szeme a Nap fényéhez; mivel a sok megosztott lét úgy megzavarja és elvakítja az értelmet, hogy nem láthatja az isteni sötétséget, amely azonban önmagában a legfényesebb világosság.

Nos, nyisd fel belső szemedet, és szemléld, ha tudod, ezt a Létet, a maga egyszerű tisztaságában; s hamarosan látni fogod, hogy senkitől sem ered, nincs előtte és utána, nem változhat sem kívülről, sem belülről, hanem egyszerű Lét. Azt is meg fogod látni, hogy a legvalóságosabb, a legjelenvalóbb, a legtökéletesebb, amelyben nincs gyöngesség, sem másság, hanem csak az egyetlen Egy egyszerű mezítelenségében van. S ez az igazság olyan tisztán áll minden megvilágosodott értelemben, hogy nem képes semmi mást gondolni, mert az egyik bizonyítja és kimutatja a másikat. Mivel tehát ez a Lét egyszerű, szükségképpen az elsőnek kell lennie. Mivel pedig elő, örök és egyszerű, a legjelenlívőbbnek kell lennie. A legmagasabb tökéletességben és egyszerűségben trónol, amihez nem lehet semmit hozzátenni, s amiből nem lehet semmit elvenni.

Ha képes vagy megérteni, amit az istenségről mondtam, akkor ezáltal mélyen belemerülsz a rejtett isteni igazság felfoghatatlan fényébe is. Ez az egyszerű, tiszta Lét az első és legfőbb oka minden okkal bíró lénynek, s a maga mindenben benne rejlő jelenvalósága által, mint minden .dolgok kezdete és vége, átfog minden időben létrejöttet. Egyszerre van minden dolgon belül és kívül. Ezért mondja egy tanító: „Isten olyan kár, amelynek a középpontja mindenütt ott van, kerülete pedig sehol .. sincs.

A leány így beszélt: „Dicsértessék Isten! Ha tudtalak követni, arra tanítottál meg, hogy Isten van, és hogy hol van. Most azt is szeretném tudni, hogy hogyan lehet háromságos, s mégis ugyanakkor egészen egyszerű is.”

Ő tehát megint beszélni kezdett: „Minden lény annál sokrétűbb a maga képességei erejében, mennél egyszerűbb önmagában; aminek semmije nincs, az nem ad semmit, akinek sok van, az sokat képes adni. Nos az előbb a beáradó és túláradó jóról beszéltünk, ami Isten önmagában, s akit mélységes, természetfölötti jósága arra készített, hogy ne tartsa meg magának, hanem szabadon szétáradassa önmagában és magán kívülre. A legfelső jónak szükségképpen önmaga legmagasabb és legnemesebb kiáradásának kell lennie, s ez nem lehet másként. mint jelenvalóságban, bensőleg, szubsztanciálisan, személyesen, természetesen,

szükségképpen, végtelenül és tökéletesen. Minden más kiáradás, ami az időben vagy a teremtményben történik, csupán visszfénye a kimeríthetetlen isteni jóság örök kiáradásának. Azt is mondják a mesterek, hogy a teremtménynek az első eredetből való kiáradásával a vég kör alakban újra visszahajlik a kezdetbe; mert miként a személyeknek Istenből való kiáradása a teremtmény eredetének alakja és előképe, ugyanúgy a teremtménynek Istenbe való visszaáramlásának is előjátéka.

Figyeld meg a különbséget a teremtménynek és Istennek a kiáradása között: mivel a teremtmény szétosztott lét, tehát az adása és kiáradása is megosztott és mértékkel bíró. Az emberi atya fiának születésében létének egy részét adja; de egyáltalán nem azt, ami ő maga, mert hiszen ő maga is csupán megosztott jó. Mivel tehát ama jónak a nagyságának megfelelően, ami Isten – és mivel Ő minden más jót határtalanul felülmúl, tehát minden jónál bensőbbnek és nemesebbnek kell lennie –, szükségképpen következik, hogy ennek a kiáradásnak Isten lényegével is azonosnak kell lennie, tehát nem történhet személyi tulajdonságainak kiárasztása nélkül.

Ha tehát megtisztult szemmel bele tudsz tekinteni, és látod, eme legfőbb jónak a legtisztább jóságát, amely lényegében jelenlévő, hatékony kezdete annak, hogy önmagát természetes módon és szíves akarattal szeresse, akkor látod az Igének az Atyából történő túlárado, természetfölötti kiáradását, akinek a születésével és kimondásával minden dolgok kimondatnak és megadatnak. Azt is láthatod, hogy a legfelsőbb jóban és a legmagasabb kiárasztottságban források az isteni Háromság: Atya, Fiú és Szentlélek. És mivel a legmagasabb kiáradás a legfőbb létező jóból árad, azért a kiáramló Háromságban benne kell lennie a legmagasabb és legnemesebb együttlétnek, azon lét legfőbb egyenlőségnek és önnönvoltának, amelyet a Személyek a bennmaradó kiáradásban a három Személynek az Istenségben való osztatlan szubsztanciájában, oszthatatlan mindenhatóságában birtokolnak.”

A leány így szólt: „Ő, úgy úszom az istenségben, mint a sas a levegőben.”

Ő így szólt: „Azonban a kiáradó Lélekről tudni kell, hogy az isteni értelem szubsztanciája megismerés, és ennek – ama formának megfelelően, amely az értelemben megfogant – saját céljához és végéhez való hajlandósággal kell bírnia. Ez a hajlandóság akarat, és vágya a Legjobb keresésének a gyönyöre. Nos, fontold meg azt is, hogy a szeretett lényről alkotott elképzelés abban, aki szeret, nem azonos a természet formájával, viszont azonos az értelem elképzelése a megismerés fényében. Mivel tehát az Ige az atya kiáradása révén a természet formájába és személyi különbséggel áramlik ki, ezért az Atyából történő kiáradást születésnek nevezzük. Mivel az akarat és a szeretet kiáramlásával, azaz a harmadik Személy esetében – aki a szeretet árama szerint éppúgy források az Atyából, mint az ő legbenső mélyének kifejezéséből és másából – nem úgy megy végbe, mint az imént, azért erről a harmadik Személyről nem mondhatjuk sem azt, hogy Fiú, sem azt, hogy születik. És mivel a Szeretet értelmes vagy szellemi, és az akaratban mint a szeretet alanya és tárgya közötti belső hajlandóságban vagy belső szeretetkötelékben áll, ezért a harmadik Személy a szeretet szándékából ered, amelynek a neve Lélek.

Az embert itt besugározza az isteni fény, és átalakítja rejtett szeretete teljességével, amit senki sem tud felfogni.”

A leány így szólt: „Ó Uram, milyszármaló keresztény tanítás ez! De nem egy értelmes embert találunk, aki mindazt tagadja, amit Istenről mondottál, s helyette azt tartja, hogy aki a legmagasabbra törekszik, annak számára Isten egy gonosz válaszfal; ezért az embernek el kell szakadnia Istentől, el kell szakadnia a Lélektől is, vissza kell utasítania minden látomást, és egyedül az ésszerű igazsághoz kell fordulnia, amelyik ő maga.”

Ő így szólt: „Ezek a szavak hamisak abban a jelentésben, amit általában tulajdonítanak nekik. Ezért ne állj velük szóba, és halld, mit tart erről a keresztény igazsági A közönséges emberek számára Isten az egész világ Ura, aki nem hagy bosszúlatlan elmúlni semmi gonoszságot, és nem hagy jutalmazatlanul semmi jótettet. Annak, aki bűnt tesz, Isten

rettenetes Isten, amint Jób mondja: Minden időben féltem Istent, mint a hajósok a nagy hullámokat. Annak is, aki nagy jutalomban reménykedve szolgálja Istent, nagy Istene van, aki nagylelkűen meg tudja jutalmazni. Azonban a gyakorlott lelki embernek, aki az Isten által gyűlölt bűnös dolgoknak sokszorosán meghalva elszakadt azoktól, s bensőséges szeretettel szolgál minden időben Istennek, annak a számára Isten a szívében nem az az Isten, amilyennek őt amazok fölfogják; számára valahogy nem Isten. Istent szívélyes szeretettel elteltként fogadja, és a szolgálai félelem lehull róla – ahogy Pál mondja. Tehát az Istennel bensőséges viszonyban élő ember számára Isten valóban Isten és Úr, de abban a durva formában mégis megszabadult tőle, mert valami magasabbat ragadott meg.

Azonban hadd oktassalak még arról, hogy miként kell az embernek a saját lelkétől megszabadulnia. Ha az ember a kezdet kezdetén észreveszi, hogy testből és lélekből álló teremtmény, s hogy a test halandó, a lélek viszont örök szellem, akkor búcsút vesz a testétől és annak minden állati érzékiségétől, a lélekhez ragaszkodik, s testet aláveti a léleknek. Minden tevékenysége befelé irányul, egyetlen törekvése a földöntúli Lélek, s az, hogy miként tudja azt elérni, felfogni, s lelkét ezzel a Lélekkel egyesíteni. Az ilyen embereket nevezzük lelki, szent embereknek. Hogyha ebben egy ember a legmélyéig megragadtatik, hosszú időn át gyakorolja magát benne, s azután a minden lét fölött lebegő Lélek előtte játszadozik, s mégis kicsúszik az utána kapó kezéből; akkor a teremtetett lélek lassan belátja saját tehetetlenségét, önmagától lesüllyed lelkének a legmélyére, s ott átadja magát az örök, isteni erőnek; önmagától hozzá fordul, s megveti saját létét a legmagasabb lét mérhetetlensége láttán. S ezzel az elmerüléssel Istenben valamiképpen eljut a lélek addig, hogy feledje és elveszítse önmagát. Ebben az értelemben mondta Pál: »Élek, de már nem én élek.« Krisztus pedig azt mondta: »Boldogok a lélekben szegények.« Tehát a lélek lényegileg megmarad és mégis elvész önös létének hordozójaként.”

Pierre Teilhard de Chardin

Isten arca a másik emberen

Istenem, ragyogtasd fel számomra a Másik életében a Te Arcodat. Szemed ellenállhatatlan fénye; amely a dolgok mélyén gyullad ki, már belevetett minden munka vállalásába, minden fájdalom átvészelésébe. Add meg nekem azt is, hogy Téged vegyelek észre embertestvéreimben – sőt éppen ott –, lelkük legbenső, legteljesebb, legtávolibb zugában is ... Te azt akarod, hogy Eukarisztiád segítségével az Emberek és énköztem megmutatkozzék az az alapvető nagy vonzódás (halványan megérezhető már minden erőssé vált szeretetben), amely a rengeteg szellemi teremtményből misztikusan szinte ugyanegy Monádot alkotson Benned, Jézus Krisztus. Azt akarod, hogy a csak személyes szimpátiánál valami magasabb rendű vonzzon engem a »Másik« felé: *az a lelki rokonság, amelyben összefonódnak a világnak önmagkért és e világnak az Istenért egybeszövődő szálai!*

Jézus, Megmentője az emberi aktivitásnak, amelynek Te adsz értelmet; Megváltója az emberi szenvedésnek, amelybe Te lehelsz éltető értéket ... Légy az emberi egység üdvössége, arra szorítva minket, hogy elhagyjuk kicsinyességeinket, s hogy Terád támaszkodva ki merjünk kalandozni a szeretet ismeretlen óceánjára.

„A külső sötétségek”

Minden egyes lélek, amely a kegyelem hívásai ellenére elvész és ezzel le kellene, hogy rombolja a közös Egyesülés tökéletességét – szembetalálja magát Vele, Istenem, s Te azonnal elvégzel egy újraöntést, és ezzel minden percben új frissességbe és új tisztaságba állítod vissza a Világmindenséget ... Van a semmi által bezárt Világmindenség, azaz valamiképp a záróra állított nagyságok létrája ... Istenem, szétszakítod a Világegyetem alsó árnyait és arra tanítasz, hogy lábam alatt egy másik félgömb nyílik, a legalábbis lehetséges létezőknek valódi tere, amely határ nélkül nyílik lefelé... Ugye, Uram, a Világ ilyen negatív pólusának valósága kell hogy *megkettőzze* hatalmad sürgősségét és végtelenségét, amellyel Te zuhansz ránk?

Jézus, rettenetesen szép és magadnak lekötő Mester, bezárva szememet afölött; amit emberi gyöngeségem még nem képes megérteni, tehát elviselni sem – nem kutatva, hogy valóban vannak elkárhozottak, legalább a Világról alkotott állandó és gyakorlati látásomba akarom iktatni az ítélet mindig fenyegető súlyosságát ... – nem azért, hogy féljek Tőled, Jézus, hanem hogy egyre szenvedélyesebben tiéd legyek ... A pokol tüzei és az ég tüzei nem különböző erők, hanem ugyanannak az energiának ellentétes megnyilvánulásai...

Mester, bárcsak a pokol lángjai ne érnének el hozzám, s ne kapnának el senkit sem azok közül, akiket szeretek ... Senkit se érjenek el, Istenem (megbocsátasz, tudom, hogy ily esztelenül könyörgök)! De sötét villogásuk, a fölvilantott minden szakadékkal együtt, mindegyikünk számára még csak növelje az Isteni Erőtér patakzótüzű teljességét.

Esteledik ...

Maradj velünk, Urunk, mert már esteledik ...

Alakítsam át, használjam fel az évek múlásával növekvő *árnyakat*: a gyöngülést, az elszigeteltséget, amikor nem tárulnak elém új távlatok ...

Krisztusban, az Ómegában találjak lehetőséget, hogy *fiatal* maradjak, vidám, lelkesedő, vállalkozó kedvű.

Még ne tekintsem „bölcességnek” azt, ami csak melankólia, közömbösség, kiábrándultság.

Adjak helyet a közelgő végnek, *főlemelő* szerepet szánjak hanyatló napjaimnak.

Ahányszor csak ezt mondtam: „Készen vagyok”, mindig ezt jelentette: „Nekifeszülök annak, ami előttem van” ...

... Fogadjam a halált úgy, ahogyan az Ómega-Krisztusban jön el, azaz fejlődésem érdekében ...

... Belül is, kívül is mosolyogva, szívesen fogadjam, ami rám vár.

Ómega–Jézus, add, hogy hátralévő gyapjaimmal s főleg *halálommal Téged szolgáljalak*, hirdesselek, mutassalak meg az embereknek, mindig és mindvégig! ...

Jézus, szívszakadva bízom Rád utolsó munkás éveimet, halálomat. El ne gyöngítsék azt, amit vágyvavágytam. Teérted befejezni...

A kegyelmek kegyelme az az ajándék, hogy *jól* érem meg a véget: ahogy leghathatósabban szolgálhatom az Ómega-Krisztus dicsőségét)

Egyetlen szenvedély uralja életemet: növeljem Krisztus és a Világ szintézisét. Tehát szeressem mindkettőt, különösen az Egyházban élő Krisztust, a legfőbb Tengelyt ...

Egyesülés a Halál által, az egyesítő Halál ...

Végül az imádasraméltó vár reánk ...

Megyek Őelébe, aki jön felém...

(Rezek Román fordítása)

Avilai Szent Teréz

Egy látomás leírása

Bal oldalamon egy angyalt láttam testi alakban. Ilyen formában csodálatosan ritkán látom őket. Bár sokszor jelennek meg nekem angyalok, de rendszerint anélkül, hogy látnám őket. Most azonban azt akarta az Úr, hogy lássam az angyalt testi alakban. Nem volt nagy, hanem kicsiny és nagyon szép: Arca úgy lángolt, hogy a legmagasztosabb angyalok egyikének gondoltam, akik teljesen lángban állni látszanak. Bizonyára ők azok, akiket kerubimnak neveznek. Nevüket ugyan nem mondják meg, de azt nagyon jól látom, hogy az égben kimondhatatlan különbség van közöttük. A nekem megjelent angyalnak a kezében láttam egy hajítódárdát, s úgy tűnt, hogy a hegye tüzes. Úgy éreztem, mintha a dárdával néhányszor átütötte volna a szívemet. És amikor kihúzta, úgy éreztem, mintha szívemnek legbensejét húzta volna ki. Végül elhagyott, s én egészen lángra lobbantam Isten tüzes szerelmétől. Ennek a sebesülésnek a fájdalma olyan nagy volt, hogy panaszos sóhaj hagyta el ajkamat. Azonban a gyönyör is, amelyet ez a rendkívüli fájdalom okozott, olyan túláradó volt, hogy lehetetlen lett volna azt kívánnom, hogy szabaduljak tőle, vagy hogy bármi csekélyebb dologgal megelégedtem volna, mint Istennel; ez nem testi, hanem lelki fájdalom, bár a test is részt vett benne, nem is kis mértékben. Ez a szeretetegyesülés, amely most a lélek és Isten között végbemegy, oly édes, hogy azért esdeklek az Úr jóságához, ízleltesse meg azzal is, aki talán hazugságnak gondolja ezt.

Ez idő alatt mintha magamon kívül lettem volna. Nem akartam sem beszélni, sem látni, csak belesüllyedni a magam fájdalmába, amely nagyobb dicsőség volt számomra, mint ami bármely teremtményben lelhető.

Amikor a lélek lángra lobbán, gyakran átsuhan rajta a halál gondolata: a halál szó hallatára szúrást érez, mintha egy tüzes nyíl járta volna át, anélkül, hogy tudná, hogy honnan és hogyan jött. Nem állítom; hogy valóságos nyíl; de legyen bármi is, azt világosan láthatjuk, hogy nem származhat a mi természetünkből. Éppoly kevésbé valóságos a szúrása, bár annak nevezem, és noha élesen sebez, véleményem szerint nem ott, ahol egyébként a fájdalmakat érezzük, hanem a léleknek a legbensejében és a legmélyén, s ott ez a gyorsan tovatűnő villámcsapás mindent hamuvá éget, ami földre csak talál. Amíg ugyanis tart ez az állapot, amelybe a lélek kerül, lehetetlen, hogy valamire emlékezni tudna, ami a saját lényét érinti, mert képességei egy pillanat alatt olyannyira kötötté válnak, hogy nem marad szabadságuk semmi másra, csak arra, hogy a lélek fájdalmát gyarapítsák.

Nem szeretném azt a látszatot kelteni, mintha túloznék, mert való igaz, hogy még csak nagyon keveset mondtam el. Ezt az állapotot lehetetlen kimerítően leírni. Oly elragadtatás ez, amely – mint már mondtuk – alkalmatlanná teszi az érzékeket és képességeket mindarra, ami nem a kín növelésére szolgál. Az értelem eközben teljesen éber marad, hogy felismerje, milyennek érzi a lélek távollétét Istentől. Ehhez járul még az is, hogy Isten maga segíti a lelket, ekkor lényének oly eleven ismeretében részesíti, hogy kínjában fel kell kiáltania. Nem tehet másként, noha egyébként hozzászokott a fájdalom türelmes elviseléséhez, mivel ezt a kint nem a testében, hanem amint mondtuk, a legbelsejében érzi.

Bár ez az állapot nem tart sokáig, a test mégis egészen elváltozik, az érverés oly gyöngé, mintha a lélek már Istenhez készülne, s ezzel egyáltalán nem mondtunk sokat. Mert a test természetes melege lecsökken, ellenben a lelket oly emésztő forróság járja át, hogy közel kerül ahhoz, hogy beteljesedjen Isten iránti vágya. S közben a testében mégsem érez fájdalmat, noha az teljesen elváltozik. Két-három napon át tartó szenvedései közepette még írni sincs ereje, és megítélésem szerint korábbi állapotához képest legyengül. Ez az

érzéketlenség a lélek belső fájdalmából eredhet, amiért is egyáltalán nem tud figyelni a külső fájdalmakra.

Egy elragadtatás leírása

Olykor megesik, hogy az ember hirtelen észreveszi a lélek gyors elmozdulását. Úgy tűnik; hogy a lélek oly gyorsasággal ragadtatik el, hogy az embert, különösen kezdetben, nagy félelem szállja meg. Ezért mondtam nektek, hogy annak, akit a mi Urunk ilyen kegyelemben részesít, nagy bátorságra van szüksége; s most hozzáteszem, hogy nagy hitre, nagy bizalomra és az Isten akaratának való teljes odaadásra van szüksége, hogy Isten azt tehesse a lélekkel, ami neki tetszik. Vagy azt gondoljátok, hogy csekély ijedség, ha az ember érzékeinek a birtokában van és azt látja, hogy a lelke és azután, ahogy egyesekről olvassuk, a teste is elragadtatik, anélkül, hogy tudná, hogyan, kitől és hová? Mert ennek az elmozdulásnak az első pillanatában az ember még nem biztos abban, hogy eredete Istentől való. Dehát nincs valami eszköz arra, hogy ellent tudjunk állni? Semmiképpen sincs! Ellenkezőleg, ahogy egy bizonyos személyről tudom, az ellenállás még rosszabb következményekkel jár. Úgy látszik, Isten tudtára akarja adni a léleknek, hogy miután annyiszor és olyan komolyan a kezébe adta magát, és teljes akarattal tökéletesen áldozatul hozta magát, ettől kezdve semmi hatalma sincs örvmaga fölött; s ha megpróbál ellenszegülni, észrevehetően erőteljesebb mozdulattal ragadtatik el. Ezért az említett személy el is határozta – a szalmaszálhoz hasonlóan, amelyet, amint talán ti is láttátok, magához vonz a borostyánkő –, többé már nem áll ellen, hanem átengedi magát ama hatalmas kéznek. Belátta, a legjobb, ha a szükségből erényt csinál. És ha már említést tettem a szalmaszálról, biztosítalak benneteket, hogy ez az Óriás oly könnyűséggel ragadja el a lelket, mint amellyel egy erős férfi fölemel egy szalmaszálat.

A lélek elragadtatása úgy megy végbe; mintha a lélek elválna a testtől ugyanakkor mégis kétségtelen, hogy az illető személy nem halt meg, jóllehet néhány pillanatig maga sem tudja megmondani, hogy a lelke a testében van-e vagy a testén kívül. Ha azonban magához tér, azt hiszi, hogy egészen más világban járt, mint amelyikben élünk. Az a fény, amely ott megmutatkozott előtte, annyira különbözik a földitől, hogy nem képes róla fogalmat alkotni, ahogy más dolgokról sem, amiket látott, még ha egész életén át azon fáradozna is.

Rövid életrajzok

– A –

ABRAHAM a Santa Clara (Haris Ulrich Megerle; Krenheinstetten, 1644 – Bécs, 1709) sarutlan Ágostonrendi szerzetes. Ízes beszédű hitszónok, a szellemes szójáték mestere. (Schiller Wallensteinjében ő a „kapucinus-prédikáció” modellje.)

ABU Szaid ibn Abi'l Cheir (967–1049) perzsa misztikus; a perzsa panteista misztika megalapítója.

ALDRIN, Edwin (1930–) amerikai űrhajós, 1969-ben lépett a Holdra. Azóta „a Lélek misszionáriusa”-ként sok előadásában vallott Istenről.

ANGELUS SILESIUS (Johann Scheffler; Breslau, 1624 – uo., 1677) misztikus barokk költő. A 17. század legnagyobb német lírikusa. Legismertebb műve: A kerubi vándor.

ANSZÁRI Abdullah (Herat, 1006 – ?, 1088) perzsa költő, író. A népszerű misztikus-didaktikus szúfiköltészet első jelentős képviselője.

ANZELM, Canterbury, Szent (Rosta, Piemont, 1033 – Canterbury, 1109) egyházdoktor, Canterbury érseke. A bencés rendi teológia kimagasló alakja. Fő műve: Miért lett Isten emberré? (Cur Deus homo?)

ARATOSZ (Soli, Kilikia) görög költő és tudós. A makedóniai, majd a szíriai királyi udvarban élt a Kr. e. 3. század első felében.

ÁRJASÚRA (Arjun guru; 4. sz. ?) szankszkrit költő. A buddhista legendákat irodalmi szanszkritra ültette át.

ARNDT, Ernst Moritz (Schoritz, Rügen sziget, 1769 – Bonn, 1860). A Napóleon elleni német szabadságharc költője.

ARNIM, Ludwig Achim von (Berlin, 1781 – Wiepersdorf, 1831). Clemens Brentanoval együtt az ún. „heidelbergi romantika” fő képviselője. Közösén adták ki A fiú csodakürtje című népdalgyűjteményt.

AUGUSTINUS, Aurelius (Szent Ágoston; Thagaste, Észak-Afrika, 354 – Hippo Regius, 430) püspök, hitvalló, egyháztanító. Ágoston ifjúkorában kicsapongó életet élt. Később Karthágóban, Rómában és Milánóban retorikát tanított. Sokáig a manicheizmus és a neoplatonizmus hatott rá. 387-ben Szent Ambrus milánói püspök hatására megtért. Megkeresztelkedett, majd hamarosan pappá szentelték. 395-től Hippo Regius püspöke lett. Megtérésének történetét a Vallomások című művében írta meg. Ez az önéletrajzi-elmélkedő műfaj legelső és máig talán leghatásosabb képviselője.

AUROBINDO, Sri (1872–1950), az integrális jóga megalapítója a modern Indiában.

– B –

BAADER, Franz Xaver von (München, 1765 – uo., 1841) német katolikus filozófus. Eredetileg orvos és bányamérnök. A középkori keresztény misztika és Böhme újrafölfedezője; az újkori keresztény társadalombölcselet egyik megalapítója.

BACON, Francis, lord Verulam (London, 1561 – Highgate, 1626) angol államférfi (lordkancellár), jogtudós. A természettudományos, empirikus alapokon nyugvó, modern angol filozófia megalapítója.

BAHÁ'ULLÁH (Mírzá Huszain Alí Núri; Siráz, 1817 – Akka, 1892) perzsa vallásos író, a bábista mohamedán szekta megalapítója. Könyvei Európában és Amerikában is népszerűek lettek.

BALASSI Bálint (1554 – Esztergom, 1594) az első nagy magyar költőegyeniség. Bornemissza Péter neveltje volt, később katolikus hitre tért. Kalandos, szenvedélyes életet élt. Esztergom ostrománál hősi halált halt. Költészetében egyaránt tükröződnek a humanizmus és a protestantizmus eszméi, a végvári élet tarka képei. Istenes versei lírájának csúcspontját jelentik.

BASZILIOSZ (Nagy Szent Vazul; Caesarea, Kisázsia, 330 – uo., 379). A nagy keleti egyházatyák egyike. A keleti szerzetesség metropolitája.

BEETHOVEN, Ludwig van (Bonn, 1770 – Bécs, 1827) zeneszerző. Sokoldalú művész: zseniális műveivel minden műfajban maradandót alkotott. Az atyai részről németalföldi, anyai részről rajnai családból származó Beethoven, Haydn tanítványa lett Bécsben. Tehetsége kibontakoztatását főúri pártfogóinak köszönhette. Élete utolsó két évtizedét megkeserítette hallásának romlása és környezetétől való fokozatos elidegenedése. Életművével maradandó szabályokat adott a zeneművészet számára, különösképpen a szimfónia, a hangszeres és a kamarazene területén:

BENÉT, Stephen Vincent (Betlehem, Pennsylvania, USA, 1888 – New York, 1943) amerikai író. Főleg népi motívumokat dolgozott föl gazdag képzelettel. Az amerikai polgárháborúról írott műve. A John Brown's body (1928) Pulitzer-díjat kapott.

BEN-GAVRIEL, M. Y. (Bécs, 1891 – Jeruzsálem, 1965) izraeli író, újságíró esszéista. Az első világháború idején osztrák tiszt volt. 1927 óta Jeruzsálemben élt.

BERGYAJEV, Nyikolaj Alexandrovics (Kiev, 1874 – Clamart, Párizs mellett, 1948) orosz vallásfilozófus. Az egzisztencializmus perszonalista-spiritualista irányát képviselte. Műveit pravoszláv szellemiség hatja át.

BERNANOS, Georges (Párizs, 1888 – Neuilly, 1948) francia regényíró és filozófus. A mai, közönybe fulladt civilizáció számára új, szabad embereszményt kívánt kialakítani, katolikus perspektívából. Fő művei: A Sátán árnyékában, Egy falusi plébános naplója.

BERNÁT, Clairvaux-i, Szent (Fontaines, 1090 – Clairvaux, 1153), a cisztercita rend alapítója. Korának kimagasló egyénisége. Kiváló tudós, szónok, a misztikus imaélet mestere.

BERZSENYI Dániel (Egyházashetye, 1776 – Pest, 1836) földbirtokos, költő. Költeményeit a nemzeti hagyományok, az ókori klasszikus költők és a preromantika ihlették. A klasszikus versformákban duzzadó feszültség adja meg verseinek különös varázsát.

BJÖRNSSON, Björnsterne (Krikne, 1832 – Párizs, 1910) norvég költő, regény- és drámaíró. Radikális szabadelvű regények, történelmi és polgári drámák szerzője. Költészete alapvetően derűs, eleven, helyenként patetikus; mélyen vallásos lelkiségű. 1903-ban irodalmi Nobel-díjat kapott.

BONAVENTURA, Szent (Banoregio, Viterbo mellett, 1217 – Lyon, 1274), a középkori skolasztikus filozófia és misztika kimagasló alakja. A Sorbonne professzora, ferences rendi generális, bíboros, a Lyoni zsinat vezéregyénisége.

BONHOEFFER, Dietrich (Breslau, 1906 – Flossenbürg, 1945) evangélikus teológus, lelkész, egyetemi tanár. 1935-ben a Hitvalló Egyház élén a fasizmus elleni egyházi harc egyik vezető egyénisége volt, Niemöller és Barth oldalán. 1943-tól a Gestapo fogságába, majd koncentrációs táborokba került. 1945-ben Hitler személyes parancsára kivégezték.

BOYLE, Robert (Lismore, 1627 – London, 1691) angol természettudós. Elsőnek fedezte föl a gázok nyomás és térfogatbeli összefüggését.

BÖHME, Jakob (Görlitz 1757 – uo., 1624) autodidakta német protestáns filozófus-író, nyelvújító. Cipésmesterséget tanulva végigvándorolta Németországot. Az Auróra vagy a kelő pirkadat című művében misztikát és alkimista természetfilozófiát ötvözött eredeti módon panteista rendszerbe. A korai német romantika fedezte újra fel.

BRENTANO, Clemens (Ehrenbreitstein, 1778 – Aschaffenburg, 1842) német költő. Görres és Arnim mellett az ún. „heidelbergi romantika” képviselője. Gazdag fantáziájú; mély érzelmű lírikus és elbeszélő.

BRIGITTA, Svédországi Szent (Finstad 1303 körül – Róma, 1373) rendalapító szerzetesnő, misztikus; kora egyik reformátora.

BROD, Max (Prága, 1884 – Tel Aviv, 1968) író. Kafka barátja, műveinek kiadója. 1939-től Tel Avivban élt. Műveiben az expresszionizmus hatása érződik.

BRUCKNER, Anton (Ansfelden, 1824 - Bécs, 1896) zeneszerző: Műveinek alaphangulatát vallásossága adja.

BUBER, Martin (Bécs 1878 – Jeruzsálem, 1965). A zsidóság egyik szellemi vezéregyénisége. Buber ismertette meg a Nyugattal a hászidizmus elevenen élő hitvilágát. Az Ich und Du című művével az ún. dialógikus filozófia megalapítója. 1938-tól a jeruzsálemi egyetem szociológia professzora volt.

– C –

CAMARA, Helder (Fortaleza, 1909-), a braziliai Olinda és Recife püspöke 1962-1986 között. Az egész világon ismertté lett a szegények melletti kiállása és az erőszakmentesség hirdetése révén.

CARREL, Alexis (Lyon, 1873 – Párizs, 1944) francia sebész és biológus. Főleg szervátültetéssel és szövettanyéssztéssel foglalkozott. Úttörő jelentőségű kutatásaiért 1912-ben orvosi Nobel-díjat kapott.

CELANÓI Tamás (+1250 után) ferences szerzetes, Assisi Szent Ferenc első életrajzírója. Mint himnuszkiöltő is jelentős. Legismertebb műve a Dies irae.

CLAUDEL, Paul (Villeneuve-sur-Fère-en-Tardenois, 1868 – Párizs, 1955) író, diplomata. Rimbaud költészetének hatására 1886-ban tért meg. Fő feladatának a keresztény katolikus hit hirdetését tartotta. Fő művei: Kinyilatkoztatás, Johanna a máglyán, Selyemcipő, Öt nagy óda.

CULLEN, Countee (New York, 1903 – uo., 1946) amerikai néger lírikus és regényíró. Büszke volt származására, műveiben sokat merített a néger folklór hagyományaiból. Róla nevezték el New York legnagyobb néger könyvtárát.

– D –

DANTE, Alighieri (Val d'Elsa Firenze, 1265 – Ravenna, 1321) olasz költő, a késő középkor egyik legnagyobb írója és gondolkodója. Fő műve; a csodálatos Isteni színjáték (La divina commedia) a költő látomásos vándorútját írja le a poklon (Inferno), a tisztítóűzőn (Purgatorio) és a mennyországban (Paradiso) keresztül.

DARWIN, Charles (Shrewsbury, 1809 - Down, 1882) angol természettudós. A modern származáselmélet megalapítója. Munkássága nagy hatással volt kora természetfelfogására, sőt a politikára és a művészetekre is (darwinizmus).

DÁVID (héberül „a szeretett”), Juda törzséből. A történelmi Izrael második királya (Kr. e. 1004–972). Párharcban legyőzte a filiszteus óriást, Góliátot. Királlyá választása után a belső egység megerősítésére törekedett. Célja a Libanontól a Vörös-tengerig terjedő birodalom létrehozása volt. Uralkodása alatt lett Jeruzsálem az ország központja. Zsoltárai az Ószövetségi Szentírás kiemelkedő darabjai.

DAVY, Humphry (Penzance, 1778 – Genf, 1829) angol kémikus. Felfedezte az elektrokémiai erők összefüggéseit. Az ún. Davy-lámpa föltalálója.

DÉNES, Areopagita (valószínűleg a 6. században élt), a Pál apostol által megtérített Areopagita Dénes nevét használó teológiai írások szerzője. Műveinek igen nagy hatása volt a későbbi misztikus irodalomra.

DESCARTES, René (Renatus Cartesius; La Haye, 1556 – Stockholm, 1650) francia tudós és filozófus. A racionalizmus megalapítója. Tagadta az érzéki megismerés lehetőségét; mindenben kételkedett, magát a kételkedést kivéve. Ennek alapján jutott a „cogito, ergo sum” – gondolkodom, tehát vagyok – következtetésre. Munkássága nagy hatással volt az újabb kori filozófiára és matematikára.

DONNE, John (1572–1631) angol lelkész, költő; a „Metaphysical Poetry” egyik vezéralakja, az angol költői nyelv megújítója és az egyik legmarkánsabb képviselője.

DOSZTOJEVSZKIJ, Fjodor Mihajlovics (Moszkva, 1821 – Pétervár, 1881) orosz regényíró. A szegények, a megalázottak sorsa, általában az emberek lelki–testi nyomorúsága foglalkoztatta. Műveiben az Istenhez való megtérés szükségességét hirdette. „Minden

rossznak gyökerét a vallás hiányában látta ... Kétségektől gyötrött istenkereső volt, mint Iván Karamazon” (H. Kohn). Legismertebb regényei: Bűn és bűnhődés, A Karamazon testvérek, A félkegyelmű.

DROSTE-HÜLSHOFF, Annette von (Burg Hülshoff, 1797 – Meersburg, 1848) német költőnő és elbeszélő. Hitéért küzdő, misztikusan vallásos, érzékeny művész. Mély természetérzés és művészi realizmus jellemzi erőteljes, tömör nyelvezetű verseit. A zsidóbükk című elbeszélése világirodalmi rangra emelte.

DUGONICS András (Szeged, 1740 – uo., 1818) piarista szerzetes, egyetemi tanár, író. A magyar nemzeti önérzet lelkes képviselője, az első magyar regény (Etelka) szerzője, népi hagyományok gyűjtője.

DUKE, Charles (1935–) amerikai űrhajós. Ő a tizedik ember, aki a Holdra lépett. 1972-es űrutazása után mintegy nyolc hónappal megrázó istenélményben volt része. Azóta egy bibliacsoporttal prédikációkat tart, és betegek gyógyulásáért imádkozik.

DÜRER, Albrecht (Nürnberg, 1471 - uo., 1528) német festőóriás. Magyar ötvös fia, aki eredetileg maga is ötvösmesterséget tanult. A reneszánsz egyik legszebb, legsokoldalúbb életművét hagyományozta az utókorra.

DZSELAL ED-DIN RÚMÍ (Balkh, 1207 – Konya, 1273) perzsa költő. 1219-ben a mongol támadás elől menekült török földre. A hagyomány szerint nevéhez fűződik az ún. „táncoló” dervisek rendjének a megalapítása. 26 000 párversből álló hatalmas terjedelmű főművében történetekkel illusztrálja a szufi misztika tanításait.

– E –

ECKHART (Eckart; Eckehard mester; Hochheim, 1260 körül – Köln, 1327) domonkos rendi szerzetes. Hitszónok, a középkori misztika legjelesebb képviselője. Tanításának lényege, hogy az „unio mystica”, az egyesülés Istennel csak magányban mehet végbe; az igazságot kereső embernek „a lélek mélyén” egyedül kell Istenhez eljutnia.

EHRENBERG; Chistian Gottfried (Delitsch, 1795 – Berlin, 1876) német természettudós. Az egysejtűekkel foglalkozó tudományág megteremtője.

EICHENDORFF, Joseph, Freiherr von (Burg Labowitz, Ratibor, 1788 – Neisse, 1857) romantikus költő, Brentano és Achim von Arnim barátja. A szülőföld, a természet iránti mélyszéles szeretete gyakran a sejtelmes, a megfoghatatlan felé vonzotta. Prózai művel közül legjelentősebb az Egy mihaszna életéből című kisregénye.

EINSTEIN, Albert (Ulm, 1879 – Princeton, 1955) a legjelentősebb fizikusok egyike. A modern elméleti fizika, az általános és a speciális relativitáselmélet megalapozója. A fizika számos más területén is sok korszakalkotó tudományos felismerés fűződik a nevéhez. 1921-ben fizikai Nobel-díjat kapott.

ELIOT, Thomas Stearns (1888–1985) angol költő; Nobel-díjas. Az Egyesült Államokban született, de 1914-től haláláig Londonban élt. Írásaiban a keresztény hagyomány új formákkal szervesült. Költészetén kívül drámaírói, kritikusai és esszéírói munkássága is jelentős. Versei, drámái és esszéi egy-egy kötetben magyarul is megjelentek.

EMMANUEL, Pierre (1918–1984) francia költő és esszéista; biblikus és mitológiai tárgyú versek szerzője: Magyar nyelvterületen Rónay György és Pilinszky János közvetítése révén vált ismertté.

ERASMUS, Desiderius, Rotterdami (Gerhard Gerhards; Rotterdam, 1466 – Basel; 1538) németalföldi humanista. A korai keresztény hagyomány visszaállítására törekedett. A külsőségtől megtisztított lelki egyházért küzdött. Íróként sikeresen ötvözte a német szellemiséget a latin formával. Leghíresebb műve: A balgaság dicsérete.

ESTERHÁZY Pál (1635–1713) Zrínyi Miklóssal együtt harcolt a törökök ellen. Tudomány- és művészetpártolásáról volt ismert; számos vallásos tárgyat munkát írt.

EUGEN, Savoya hercege, „a nemes lovag” (Párizs, 1663 – Bécs, 1736) államférfi és hadvezér. A törököt Magyarország területéről kiűző csapatok' fővezére volt. Később eredményesen harcolt a spanyol örökösödési háborúban XIV. Lajos ellen.

EUSEBIUS (Palesztina; 263 – Caesarea, 339) a palesztinai Caesarea püspöke, teológus és egyháztörténész.

– F –

FALUDI Ferenc (Németújvár, 1704 – Rohonc, 1779) jezsuita szerzetes, hitszónok, költő. Prózai műveiben a barokk embereszményt hirdette. Nyelvújító munkássága jelentős.

FARADAY, Michael (Newington, 1791 – Hampton Court, London, 1867) angol természettudós. Felfedezte az elektromágneses indukciót, az elektrolízis alaptörvényeit. Az ő nevéhez fűződik az elektromágneses erőter fogalma. Felismerte, hogy a fény polarizációs síkja átlátszó anyagban mágneses tér hatására elfordul (Faraday-effektus).

FAULHABER, Michael (Heidenfeld, 1869–1952) bíboros. 1917-től München-Freising érseke. A katolikus egyházat és tanítást energikusan védelmezte a nemzeti szocializmus ellen.

FEDERER, Heinrich (Brienzi, 1866 – Zürich, 1928) svájci költő. Költeményeit hit, emberség és természetszeretet hatja át.

FÉNELON, François de Salignac de la Mothe (Fénelon, 1651 – Cambrai, 1715) francia érsek, prédikátor, teológus, pedagógus, író. Bossuet mellett a legjelentősebb francia egyházi szónok. XIV. Lajos korában az egyház legkiválóbb képviselője.

FERENC, Assisi, Szent (Assisi, 1181 – uo., 1226) a ferences rend alapítója. Az egyszerűség, a szegénység egyik legnagyobb tanítója az egyházban. Katolikusok és más vallásúak egyaránt tisztelik.

FERENC, Szalézi, Szent (Sales, Thorens mellett, 1567 – Lyon, 1622) püspök, lelki író. A vallásháborúk korában szelídséggel, meggyőzéssel vitte vissza az embereket a katolikus egyházba. 1610-ben megalapította a Mária látogatásáról elnevezett apácarendet. 1877-ben egyházatyává nyilvánították. 1923-ban a katolikus sajtó és a katolikus írók védőszentjének választották.

FICHTE, Johann Gottlieb (Rammenau, 1762 – Berlin, 1814) filozófus, a német idealizmus egyik főalakja. Szerinte az Én fogalma, az Én tételező tevékenysége ésszerű szükségszerűség, amely állandó tevékenység útján, önmagából alkotja meg a világot és törvényszerűségeit.

FIRDAUSZI (tévesen Firduszinak nevezik) Abul Kaszim Manszúr (Túsz, 939 – uo., 1020) a legnagyobb persza epikus költő.

FLEMING, Sir Alexander (1881–1955) angol orvoskutató, a penicillin felfedezője. Szegény parasztfiú volt; egy alkalommal megmentette a vízbefúlástól az ifjú Winston Churchillt. A Churchill család azután lehetővé tette számára a tanulást. A penicillin felfedezése után (1923) neve az egész világon ismertté vált. 1945-ben orvosi Nobel-díjat kapott.

FOUCAULD, Charles de (Strassbourg, 1858 – Tamanrasset, 1916) francia katonatiszt, kutató, misszionárius. Tiszti pályafutása után trappista szerzetbe lépett. Algériában és Marokkóban nyelvészeti–néprajzi kutatásokat folytatott a tuaregek körében. 1890-ben a Fehér Atyák (Afrikai Misszionáriusok Társasága) missziós munkára küldték a Szaharába. A sivatagi törzsek francia uralom elleni felkelése során vesztette életét. Az újkor egyik szentéletű alakja.

FOX, George (1627–1691) a kvéker-mozgalom alapítója. Kézműves vándorprédikátorként Krisztus „benső fényét” kereste. A követőiből alakult „fény gyermekei” közösség az egyház és a biblikus tradíció helyett az ige benső vezérletére helyezte a hangsúlyt.

FRANKLIN, Benjamin (Boston, 1706 – Philadelphia, 1790) észak-amerikai politikus, író és természettudós; eredetileg nyomdász. A légköri elektromosság felfedezője és a villámhárító föltalálója.

– G –

GALILEI, Galileo (Pisa, 1564 – Arcetri, 1642) olasz fizikus és csillagász. Maga készítette távcsövével értékes csillagászati fölfedezéseket tett (Jupiter-holdak). Ezzel azonban szembekerült kora egyházának világképével. A pápai Szent Hivatal perbe fogta és tanainak visszavonására kényszerítette. 1633-tól haláláig házi őrizetben volt.

GANDHI, Mohandas Karamchand (Mahatma Gandi = „nagy lélek”; Porbandar, 1869 – Delhi, 1948) az India függetlenségéért vívott harc vallási és politikai vezetője. 1914-ig az indiaiak ügyvédje volt Dél-Afrikában. Indiában az ő kezdeményezésére indult meg az angolok elleni felszabadító mozgalom sajátos formája, a „nem-együttműködés” az erőszak nélküli ellenállás (satyagraha). 1924–37 és 1940–41 között a Kongresszus párt elnöke volt. Elveiért többször éhségstrájkjal küzdött. New Delhiben meggyilkolták.

GAUSS, Carl Friedrich (Braunschweig, 1777 – Göttingen, 1855) német matematikus és asztronómus. 1807-től a göttingeni csillagászati obszervatórium professzora és igazgatója. A legkiválóbb matematikusok egyike; sokoldalú tudományos munkája korszakalkotó jelentőségű:

GERGELY, Nazianzi, Szent (Arianz, 329 k. – uo., 389) püspök, az ókeresztény irodalom egyik legkiemelkedőbb alakja. Szentírás–magyarázatai, prédikációi és levelei egyaránt vallanak mély hitéről és magasfokú írásművészetéről.

GERHARDT, Paul (Grafenhainichen, 1607 – Lübben, 1676) német evangélikus teológus és dalköltő. A 17. század vallásos lírájának jelentős képviselője.

GERTRÚD, Nagy, Szent (1256 – Helfta, 1301) bencés szerzetesnő, a középkor nagy misztikus szentje. Kisgyermek korától a helftai kolostorban élt, itt érték őt a misztikus élmények. Életét az imádság, a vezeklés és mások vigasztalása töltötte ki.

GHAZÁLI, Abú Hámid Muhammad at-Túsi (Túsz, Khorasszán, 1058 – uo., 1111) perzsa származású, arabul író, mohamedán teológus, jogász, szúfi misztikus és vallásreformátor. Hatása igen sokrétű volt. Vannak, akik neki tulajdonítják, hogy a 12. század után gyakorlatilag nincs keleten mohamedán filozófia.

GOETHE, Johann Wolfgang von (Frankfurt am Main, 1749 – Weimar, 1832) a legnagyobb német költő. Egyetemes gondolkodó; érdeklődése az élet, a tudomány a művészet számos területére kiterjedt. Költeményei mellett regényei és drámái is jelentősek. Első, viharos sikert aratott regénye: Az ifjú Werther keservei, klasszikus fejlődésregénye: Wilhelm Meister tanulóévei, önéletrajzi regénye: Költészet és valóság. Főműve a Faust-dráma.

GOTTHELF, Jeremias (Albert Bitzius; Marten, 1797 – Lützelflüh, 1854) svájci elbeszélő. 1832-től Lützelflüh papja. Éles szemű megfigyelő; emberábrázolásai mély együttérzésről tanúskodnak.

GÖKALP Ziyá (1875–1924) török író, a pántörök gondolat képviselője.

GÖRRES, Johann Joseph von (Koblenz, 1776 – München, 1848) német tudós politikai zszurnalisztika előfutára. 1824-ben katolizált. Rheinischer Merkur című lapjában a nép és az egyén szabadságáért küzdött. 1827-ben Münchenben az egyetemes történelem professzora; 1828-32 között az Eos című folyóirat köré tömörítette híveit és barátait. Fő műve: A keresztény misztika.

GRIMM, Jakob (Hamu, 1785 – Berlin, 1863) német filológus Göttingen és Berlin egyetemén a nyelvészet professzora. A tudományos germanisztika megalapítója. ficcsével közösen kiadott népmesegyűjteménye tette világhírűvé.

GUARDINI, Romano (Verona, 1885 – München, 1968) katolikus teológus. A müncheni egyetem professzora, kiváló vallásfilozófus.

GUYON, Jeanne Marie Bouvier de la Mothe (Montargis, 1648 – Blois, 1717) franciamisztikus. A kvietizmus fő képviselője. Mély lelki kapcsolat fűzte Fénelonhoz, aki megvédte őt Bossuet támadásai ellen. Ennek ellenére több évig a Bastille foglya volt.

– H –

HAKUIN, Zen-mester; jelentős 17. századi japán misztikus. Zen: az Abszolúthoz való testi-lelki odafordulás, a tanizmus természetszemléletével ötvözött buddhista misztika. Hakuin eszmevilága nagy hatással volt a háború utáni beat-nemzedék gondolkodására. (Lásd Keruac Úton című regényét.)

HAMMARSKJÖLD, Dag (Jönköping, 1905 – Afrika, 1961) svéd politikus, filozófus. Hite és misztikus vallásossága arra ösztönözte, hogy életét „korunk megszentelésének” szolgálatába állítsa. Mint az ENSZ főtitkára minden erejével a népek közötti békét iparkodott előmozdítani. Egyik hivatalos útján repülőgépszerencsétlenség áldozata lett. Halála után megkapta a Béke Nobel-díjat.

HARIRI, (Abu Muhammad al-Kaszim; 1054–1122) arab költő. A makáma nagymestere, kiváló nyelvművész.

HESSE, Hermann (Calw, 1877 – Montagnola, 1962) svájci német regényíró, elbeszélő. Regényei főalakja az érzékeny, problémákkal küzdő, magányos ember. Üveggyöngy-játék című regénye a második világháború alatt keletkezett pedagógiai utópia. 1946-ban irodalmi Nobel-díjat kapott.

HILDEGARD, Bingeni, Szent (Burg Böckelheim, 1098 – Rupertsberg, Bingen, 1179) misztikus. Az általa létesített rupertsbergi és eibingeni kolostor főnöknője.

HOMÉROSZ (Kr. e. kb. 8. sz.) a görög irodalom és egyben az európai irodalom első nagy költője. Életéről semmi bizonyosat nem tudunk. A hagyomány szerint vak volt. Két epikus remekmű, az Iliász és az Odüsszeia fűződik a nevéhez. Ez a két eposz műfajának mintaképe lett az egész európai irodalomban.

HÖLDERLIN, Johann Christoph Friedrich (Lauffen am Neckar, 1770 – Tübingen, 1843) a német irodalom egyik legnagyobb lírikusa. Versei mellett jelentős Hyperion és Empedoklész című regénye, illetőleg drámatörredéke. E századi újrafelfedezése óta különösen nagy hatással van a német költészetre és gondolkodásra.

HUYGENS, Christian (Hága, 1629 – uo. 1695) fizikus, matematikus, csillagász, mindhárom tudományban jelentős felfedezésekkel és elméletekkel.

– I –

IGNÁC, Loyolai Szent (Inigo de Loyola; Loyola, 1491 – Róma, 1556) rendalapító. Hivatásos katonaként vett részt Pamplona ostromában és itt súlyosan megsebesült. Hosszas betegsége idején került közel a Szentíráshoz, és ekkor ébredt fel hivatástudata. Teológiai tanulmányokat folytatott Salamancában és Párizsban. 1540-ben 4 társával megalapította a Jézus Társaságot (jezsuita rend). Alapvető célja volt, hogy a rend a pápaság iránti feltétlen engedelmesség szellemében szolgálja a katolikus hit terjesztését. A rendtagok több éves teológiai tanulmány és lelki elmélyülés után tehetnek csak fogadalmat. Szent Ignác harmincnapos lelkigyakorlata a mélyebb lelkiéletre törekvő világiak körében is hamar elterjedt.

IRVIN, James amerikai úrhajós. 1971-ben nyolcadik emberként lépett a Holdra. Később a keresztény–karitatív High-Flight szervezetyt vezetője lett. To rule the night című könyvében mondja el a könyvben idézett alapélményét.

– J –

JAMMES, Francis (Tournay, 1888 – Hasparren, 1938) francia költő, író. Költeményeit és *írói* prózáját az antik, idilli egyszerűség jellemzi. Műveiben gyengédséggel, szeretettel ábrázolja szűkebb hazájának, a Baszk-földnek tájait, embereit.

JÁNOS, Aranyzájú, Szent (Antiochia, 344 – Komana, 407) konstantinápolyi pátriárka, a keleti kereszténység legnagyobb hatású szónoka. Szentírás-magyarázatai, morális és aszketikus témákat fejtegető beszédei egyaránt vonzották kora hallgatóságát, és évszázadokon át hatottak páratlan kifejező erejükkel az egyházi szónokokra. Az igazság szenvedélyes szeretete, a bűnök bátor ostromozása kegyvesztetté tették az udvarnál; száműzetésben halt meg.

JÁNOS, XXIII. (Giuseppe Roncalli; Sotto il Monte, 1881 – Róma, 1963) 1958-ban választották pápává. Optimizmusa, minden embert segíteni akaró egyénisége, rendíthetetlen hite és bizalma az isteni gondviselésben és a katolikus egyház egyetemes küldetésében a 20. század kimagasló alakjává tette. Az egyház belső megújulását és a világ felé fordulását célzó II. Vatikáni zsinat elindítója.

JÁNOS, Keresztes, Szent (San Juan de la Cruz; Fontiveras, 1542 – Ubeda, 1591) spanyol misztikus, költő, lelki író. A férfi sarutlan karmelita rend megalapítója.

JANUS PANNONIUS (Csezmicei János; 1434–1472) pécsi püspök, a magyarországi latin nyelvű humanista költészet kiemelkedő alakja. Mátyás humanista körének tagja.

JEAN PAUL (Johann Paul Friedrich Richter; Wunsiedel, 1763 – Bayreuth, 1825) német elbeszélő. Ábrázolásmódjára jellemző a valószerűtlen helyzetek bemutatása, stílusa humoros, fantáziadús. Korának legolvasottabb írója volt.

JOUVE, Pierre Jean (1887–1976) francia költő, író és esszéista. A belső tájak és a „lét geológiájának” költője. 1924-ben katolizált.

JUNG, Carl Gustav (Kesswill, 1875 – Küsnacht, 1961) svájci pszichiáter. Új irányzatot teremtett a pszichoanalízis területén: az egyéni tudattalan fogalmát kibővítette az őstapasztalati kollektív tudattalan, az ún. archetípus fogalmával.

– K –

KÁLIDÁSZ (IV. század) szankszrit költő és drámaíró. Az indiai irodalom legnagyobb klasszikusának számít. Első magyar ismertetője Arany János volt.

KANT, Immanuel (Königsberg, 1724 – uo., 1804) az egyik legjelentősebb német filozófus. Filozófiájában az emberi megismerőképesség vizsgálatából indul ki. Felfogása szerint az objektív valóságból eredő érzeteinket csak a tudat formái rendezik jelenségvilággá; a valóság „magábanvaló dolog” (Ding an sich), amelyet az ember nem képes megismerni. Ebből kiindulva bírálja mind a történelmi vallások dogmatizmusát, mind a felvilágosodás szkeptikus filozófiáját. Etikájának alapelve a „kategorikus imperatívusz”, amely a tiszta észből származik, s feladata az ember indulatainak legyőzése a helyes cselekedet érdekében. Fiatalon természettudományokkal foglalkozott, felállította a Föld és naprendszer keletkezésének elméletét (Kant-Laplace elmélet).

KATALIN, Sziénai, Szent (Sziéna, 1347 – Róma, 1380), a középkor kiemelkedő nőalakja. Misztikus imaéletével, az istenszeretetet kifejező páratlan imáival a lelkek sokaságát vitte közelebb az Úristenhez. Történelmi szerepe hasonló módon igen nagy: döntő hatással volt a pápák avignoni fogságának befejezésében és Rómába való visszaköltözésében.

KAZANTZAKISZ, Nikosz (Heraklion, Kréta, 1885 – Freiburg; 1957) görög író, költő. Életművében versek, drámák, regények, útleírások, filozófiai értekezések valamint műfordítások egyaránt megtalálhatók. Nem sorolható egyik irodalmi irányhoz sem, saját, eklektikus, panteista, misztikus gondolatvilágában élt. Főbb művei: Zorba, a görög, Akinek meg kell halnia, Isten szegénykéje, és posztumusz urai önéletírása: Jelentés Grecónak.

KECSKEMÉTI VÉG Mihály (1500 körül–1570?) Kecskemét város főbírája volt. Az 55. zsoltárt szabadon és erőteljesen földolgozó Psalmus Hungaricus-a megragadó szépségével méltán ihlette Kodály Zoltánt zeneműve megkomponálására.

KELLER, Gottfried (Zürich, 1819 – uo., 1890) svájci német író és költő. Életművének alapvonása: a józan és tárgyi valóságát az összefonódása a kimeríthetetlen írói fantáziával és mesélőkedvvel; a lényeges társadalmi problémák egybeötvözése az egyszerű emberek mindennapi örömeivel, gondjaival. Főbb művei: Zöld Henrik (ez önéletrajzi elemek költői feldolgozása), Falusi Rómeó és Júlia.

KEMPIS Tamás (Kempen, 1379 – Agnetenberg, 1471) Ágoston-rendi szerzetes, egyházi író. Leghíresebb a Krisztus követéséről szóló (De imitatione Christi) négy könyve. A Biblia után ez a legtöbb nyelvre lefordított keresztény mű.

KEPLER, Johannes (Weil der Stadt, 1571 – Regensburg, 1630) korszakalkotó jelentőségű német matematikus és csillagász. Ő fedezte föl a bolygók mozgásában megnyilvánuló három legfontosabb törvényszerűséget (Kepler-törvények), és ezzel tökéletesítette a kopernikuszi heliocentrikus világképet.

KIERKEGAARD, Søren Aabye (Koppenhága, 1813 – uo., 1855) dán protestáns író és vallásfilozófus. Az ő írásaiban jelennek meg először az egzisztencialista filozófia elemei („szorongás”, „választás”). Merész harca a hivatalos egyházak langyos kereszténysége ellen az erkölcs megalkuvás nélküli hirdetése nagy hatással volt a 20. századi irodalomra. Fő művei: Vagy-vagy, Félelem és rettegés, Az aggodás fogalma.

KIPLING, Rudyard (Bombay, 1885 – London, 1936) angol író és költő. Az indiai gyarmati élet alapos ismerője. Legismertebb műve: A dzsungel könyve. 1907-ben irodalmi Nobel-díját kapott.

KLEE, Paul (1879–1940) a század egyik legnagyobb képzőművésze és gondolkodója. Közel tízezer darabra terjedő festői és grafikai életműve mellett írói műve és gondolkodói munkássága is kiemelkedő. A „látás relativitáselméletének” megalkotója. Több kisebb írása és W. Haftmann róla szóló monográfiája (Corvina, 1988) magyarul is olvasható.

KOCHANOWSKI, Jan (Sycyna, 1530 – Lublin, 1584) lengyel költő és humanista. A krakkói udvarban az olasz humanista műveltség terjesztője volt. A lengyel nyelvű irodalom egyik megalapítója.

KOLBE; Maximilian (Zdunska Wola, 1894 – Auschwitz, 1941) lengyel ferences szerzetes. Lengyelország német megszállása idején Auschwitzba deportálták. Itt 1941 végén egy rabnak sikerült megszöknie. A lágerparancsnok megtorlásul tíz foglyot éhhalálra ítélt. Az egyik kiválasztott fogolynak felesége és két gyermeke volt. Mikor ezt Maximilian atya meghallotta, azzal a kéréssel jelentkezett, hogy magára vállalhassa a családapa helyett a halált. Életét így módon a cselekedet legnagyobb imájával fejezte be. 1971-ben VI. Pál boldoggá, II. János Pál pápa pedig 1982-ben szentté avatta.

KOLUMBUS, Christoph (Cristoforo Colombo; Cristóbal Colón; Genova, 1451 – Valladolid, 1506) spanyol szolgálatban álló olasz hajós, Amerika felfedezője. A ptolemaioszi térképre támaszkodva és a firenzei Toscanelli elgondolását követve, nyugat felé hajózott, hogy Indiába jusson. Élete végéig abban a meggyőződésben volt, hogy útja sikerrel járt.

– L –

LEIBNIZ, Gottfried Wilhelm (Lipcse, 1646 – Hannover, 1716) német filozófus, természettudós, matematikus. A differenciál- és integrálszámítás egyik felfedezője. Filozófiájának alapja a Monadologie, mely szerint a világ – ellentétben a Spinoza-féle egységes anyagi jellegű szubsztanciával – végtelen sok kis szubsztanciából, monádozokból áll. Ezek mindegyike önálló, önmagában zárt világ. Egységes világot csak úgy alkothatnak, hogy Isten „előre megállapított harmóniát” alakított ki közöttük. Leibniz leghíresebb műve a Theodicea; ebben azt állítja, hogy világunk a létező világok legjobbjika.

LEINO, Eino (Poltamo, 1878 – Tuusula, 1926) finn költő, író, esztéta. A finn költészet kimagasló egyénisége. A kötetben szereplő költeményét (párbeszéd a világ Teremtőjével) Alexis Kivinek, az első jelentős finn költőnek ajánlotta.

LEONARDO da Vinci (Vinci, 1452 – Cloux, Amboise, 1519) olasz festő, szobrász, építész; mérnök, író. Az Utolsó vacsora, a Sziklás Madonna, a Mona Lisa festője: szobrászként, építész-ként és költő-ként is kiemelkedő műveket alkotott. A kísérleti kutatás egyik nagy előfutára, az olasz reneszánsz természetfilozófiájának kiemelkedő képviselője; „uomo universale”. Számos természettudományos elgondolását igazolta az idő.

LERMONTOV, Mihail Jurjevics (Moszkva, 1814 – Pjatyigorszk, 1841) orosz költő, elbeszélő, drámaíró. Romantikus színezetű, borús hangulatú urai költeményeiben egy teljesebb élet utáni szenvedélyes vágy szólal meg. Elbeszélő költeményeit életteli ábrázolás, az érzések és gondolatok mélysége jellemzi. Korunk hőse című önéletrajzi jellegű regénye a pszichológiai regény előfutára.

LIEBIG, Justus von (Darmstadt, 1803 – München, 1873) német kémikus, az agrokémia megalapítója. Új szerves kémiai analitikai módszereket dolgozott ki.

LINNÉ, Carl von (Råshult, 1707 – Uppsala, 1778) svéd természettudós. A természet leírásával és rendszerezésével foglalkozott. Először használta a növények kettős elnevezését, külön nevet adva a nemnek és a fajnak (binominális nomenklatúra). Systema naturae című művében (1735) rendszerezte az addig ismert összes növényt, állatot. '

LUTHER, Martin (Eisleben, 1483 – uo., 1546) német reformátok bibliafordító, egyházi publicista. 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom kapujára kiszögezte 95 tételét, melyekben kifejtette az egyházi tanítással ellentétes elveit. Az elvi harc kiélesedett, végül egyházzakadáshoz, a lutheránus egyház kialakulásához vezetett (evangélikus egyház). Luther életének utolsó éveiben széles körű irodalmi tevékenységet folytatott. Németre fordította az Újszövetséget, majd az Ószövetséget is. Rendkívüli hatású író: erő, melegség, képszerűség jellemzi középnémet nyelven írott műveit.

– M –

MAETTERLINCK, Maurice (Gent, 1862 – Nizza, 1949) flamand származású, franciául író költő, esszéista. A neoromantika, a titokzatos szomorúság, a testetlen szorongás szimbolista költője. Természetmisztika és egyfajta filozófikus panteizmus jellemzi A méhek élete című művét. Legismertebb A kék madár című darabja. 1911-ben irodalmi Nobel-díjat kapott.

MARCEL, Gabriel (1889–1973) a század egyik legjelentősebb keresztény gondolkodója. 1927-ben megjelent Metafizikai naplója Heidegger Lét és idője (ugyancsak 1927) mellett az

egzisztencialista bölcsélet alapműve. 1929-ben katolizált. Műveiből több. részlet és egy kötetnyi válogatás (Marcet önmagáról. Róma, 1988) olvasható magyarul.

MAURIAC, François (Bordeaux, 1885 – Párizs, 1970) francia regényíró. Keresztény szellemiségé, lélekelemző regényeinek fő témája a Gonosz hatalmának jelenléte a modern társadalomban. Szinte kizárólag a vidéki konzervatív katolikus nagypolgárság kicsinyes és fojtogató világát jeleníti meg: Viperafészek, A farizeus, Fekete angyalok. „Az Ön regényeinek nerc' az a célja elsősorban, hogy a bűnös megtérjen – írta neki egy levelében André Gide –, hanem, hogy figyelmeztesse a keresztényt: a földön más is van, nemcsak a menny ... Ha jobb keresztény volnék, kevésbé érezném magam az Ön tanítványának.”

MAXWELL, James Clerk (Edinburgh, 1831 – Cambridge, 1879) angol fizikus. Munkássága: a Maxwell-féle elektromágneses fényelmélet, a Maxwell-féle sebességelosztás, a Maxwell-féle egyenletek, amelyek az elektrodinamika törvényeit foglalják magukban alapvető jelentőségű a fizika történetében.

MAYER, Rupert (1876–1945) jezsuita szerzetes, München apostola. Bátran felemelte szavát a nemzetiszocialista eszmék ellen, ezért többször bebörtönözték, s az ott szerzett súlyos betegségben hunyt el. Halála óta igen sok imameghallgatás történt a sírjánál. II. János Pál pápa a közelmúltban boldoggá avatta.

MECHTILD, Magdeburgi, Szent (1210–1285) cisztercita apáca. A helftai kolostorban élt a legszigorúbb aszkézisben. A középkor egyik legműveltebb női szentje, a misztika óriása. Fő műve: Az Istenség előmlő fénye.

MELLO, de Anthony a keresztény lelkiélet indiai születésű mestere. Könyveiben a keleti meditációs módszerekkel tanítja meg olvasóit az elmélkedésre és az imádságra. Egyik legismertebb könyve nemrég magyarul is megjelent a Prugg Verlag kiadásában Test és lélek imája címmel.

MERTON, Thomas (Prades, 1915 – Bangkok, 1968) trappista szerzetes. A legnépszerűbb amerikai katolikus író. Művei: A hétlépcsős hegy, A csend szava.

METÓD, Szent (Thesszaloniké, 816 k. – Velehrád, 885) szerzetes; majd öccsével, a későbbi Szent Cyrillel együtt a szláv népek térítője, a szláv ábécé és a szláv irodalmi nyelv megalkotója. Az volt a céljuk, hogy a nép anyanyelvén kapja meg a szent szövegeket. Ma mint Európa védőszentjeit tiszteljük őket.

MICHELANGELO, Buonarroti (Caprese, 1475 – Róma, 1564) olasz festő, szobrász, mérnök, költő. A reneszánsz egyetemes jelentőségű képzőművésze. Firenzében és Rómában tanult és dolgozott, Lorenzo Medici, illetőleg II. Gyula pápa, majd III. Pál pápa megbízásából. Szobrai: Dávid, Pieta, festményei: a Sixtus-kápolna freskói – egyaránt remekművek. Kései plasztikai stílusa a kibontakozó barokk művészetnek, a manierizmusnak is ihletője lett. Legnagyobb szabású építészeti tervei – a Szent Péter bazilika áttépítése és kupolája – jórészt élete utolsó éveiben valósultak csak meg. Szonettjeiben mint őszinte szavú, mély érzésű lírikust ismerjük meg.

MIKES Kelemen (Zágon, 1690 – Rodostó, 1761) II. Rákóczi Ferenc kamarása, majd hűséges kísérője a száműzetésben. Naplója, a Törökországi levelek, a magyar próza máig élvezhető remeke.

MIKLÓS, Flüeli, Szent (Flüeli, 1417 – Ranft, 1487) svájci misztikus, paraszt, bíró. Felesége béleegyezésével ötvenéves korában remetésébe vonult. Kiváló közvetítő volt: 1481-ben megmentette a kantonok szövetségét a polgárháborútól.

MILOSZ, Czeslaw (1911–) lengyel költő, író, műfordító. Nobel-díjas. A negyvenes évek óta Nyugaton él. Versei és esszéi magyarul a Vigiliában és a Nagyvilágban jelentek meg.

MILTON, John (London, 1608 – uo. 1674) angol klasszikus költő. . Költészetében egyesítette a reneszánsz derűs életszemléletét a puritanizmus erkölcsi szigorával. Fő művében, Az elveszett paradicsom-ban a bűnnel viaskodó ember harcát' ábrázolja. Az értelem és akarat felsőbbrendűségének hirdetésével kora angolszász-protestáns felfogásának adott hangot.

MOHAMED (Mekka, 570 – Medina, 632) arab vallásalapító. Eredetileg kereskedő volt. Negyvenéves korában látomásai támadtak. Ezek nyomán új hitet hirdetett honfitársai számára: szigorú monoteizmust, az abszolút isteni determináció elvét, a paradicsom és a pokol létezését. Tanítása szerint Istent nem áldozatokkal, hanem lélekben, imádságban kell imádni. Saját magát Mózes és Jézus után, valamint Buddha után a negyedik prófétának mondta. Hithirdetése Mekkában ellenséges érzelmeket váltott ki a kereskedőrétegben, ezért 622-ben Medinába kényszerült híveivel együtt (hedzsra), és ott alapította meg egyistenhívő vallási felekezetét, az iszlámot.

MORUS Tamás, Szent (Sir Thomas More; London, 1478 – uo. 1535) angol filozófus, államférfi. VIII. Henrik lordkancellárja volt, de helytelenítette a király egyházellenes törekvéseit és válási szándékát. 1534-ben nem tette le a hűségesküt a pápától elszakadó anglikán egyházra, ezért 1535-ben a király lefejeztette. Nagy műve, az Utópia éles kritika kora valóságáról, egyszersmind az emberiség előtt álló nagyszerű lehetőségekben bízó, optimista látomás. 1935-ben avatták szentté.

– N –

NASZIRI ibn Khuszrau (Qubádiján, 1004 – Jumghán, 1077?) perzsa filozófus, költő. Nagy hatást gyakorolt a misztikus-filozófiai költészetre.

NEWMAN, John Henry (London, 1801 – Edgebaston, 1890) angol bíboros. Eredetileg anglikán teológus, az Oxford-mozgalom megindítója és szellemi vezére. 1845-ben katolikus hitre tért. 1847-ben pappá szentelték, 1879-ben bíboros lett.

NEWTON, Sir Isaac (Woolsthorpe, 1643 – Kensington, 1727) angol matematikus, fizikus és csillagász. Munkásságával megalapozta a klasszikus elméleti fizikát. Megfogalmazta a tömegvonzás törvényét. Fénytani kísérleteiben kimutatta, hogy a fehér színű fény a szivárvány színeire bontható (Newton-gyűrűk). Felállította a fény korpuszkuláris elméletét, kidolgozta a differenciál- és integrálszámítás egyik változatát.

NICETAS a Remesiana (353–414) ókeresztény himnusz-költő. Őt tartják a Te Deum szerzőjének is.

NIZÁMI, Abu Mohamed Iljasz ibn Jusszuf, Nizam odDin (Tafris, 1141 – Gandzsa, 1209) sejk, perzsa nyelvű azerbajdzsáni költő. A keleti romantikus elbeszélő költészet

megalapozója. Hamsze (Ötös) néven utóbb egységbe foglalt elbeszélő költeményei hagyománnyá lettek.

NOVALIS (Freiherr Friedrich von Hardenberg; Oberwiederstedt, 1772 – Weissenfels, 1801) német költő. Rajongó, misztikus költeményeiben a földi boldogságot tagadva, megrendítően szólaltatja meg a túlvilág és a halál utáni vágyat (Himnuszok az éjhez). Történeti regénytöredéke, a Heinrich von Ofterdingen hősenek látomásában jelenik meg „a kék virág”, amelyet Heine a német romantika jelképének nevezett.

– Ö –

ÖRSTED, Hans Christian (Rudköping, 1777 – Koppenhága, 1851) dán fizikus. 1820-ban fedezte föl a mágneses és az elektromos jelenségek kapcsolatát. A mágneses tér erősségének egységét róla nevezték el oerstednek.

– P –

PARACELUS (Philippus Theophrastus Bombastus von Hohenheim, Einsiedeln, 1493 – Salzburg, 1541) svájci orvos, természettudós. A modern természetszemlélet egyik előfutára; az ember és a természet egységét hirdette. Az iatrokémia (kémiai gyógyszeres gyógyítás) megalapítója.

PASCAL, Blaise (Clermont-Ferrand, 1623 – Párizs, 1662) francia matematikus, fizikus és filozófus. A geometria, a kombinatorika és a valószínűségszámítás területén ért el jelentős eredményeket. 1654-ben történt megtérése után a Párizs melletti Port-Royal kolostorban szigorú aszkézisben élt. Filozófiai nézeteinek középpontjában az ember áll; a konkrét, vívódó ember, aki mégis Isten képmása. Utolsó éveiben jegyzeteket írt egy hitvédelmi mű számára; a Gondolatok azonban töredék maradt.

PASZTERNÁK, Borisz (1890-1960), orosz költő és író. Legismertebb műve, amiért Nobel-díjat kapott, a Zsivágó doktor, a közelmúltban jelent meg magyarul.

PATMORE, Coventry (1823–1896 angol költő és esszéista. Felnőtt korában katolizált. Írásainak fő tárgya a szeretet; ennek valamennyi vetületében. Magyarországon főként Hamvas Béla révén vált ismertté.

PÁZMÁNY Péter (Várad, 1570 – Pozsony, 1837) jezsuita szerzetes, bíboros, esztergomi érsek. A magyar katolikus megújulás legtevékenyebb, legnagyobb alakja. Kitűnő szónok, politikus, író. A magyar prózai nyelv egyik megeremtője.

PETRŐCZI Kata Szidónia (1664–1708) mélyen vallásos evangélikus költőnő. Költészetét Balassi Bálint istenes versei és a német pietisták gondolatai ihlették.

PETÚRSSON, Hallgrímur (1614–1674) izlandi költő. Hazája legjelentősebb himnusz- és zsoltárköltője.

PILINSZKY János (Budapest, 1921 – uo., 1981), a 20. századi magyar és európai líra kiemelkedő művésze. Vallásos ihletésű művei a modern ember Isten-élményének megrázó dokumentumai.

PLANCK, Max Karl Ernst Ludwig (Kiel, 1858 – Göttingen, 1947) német fizikus. A Planck-törvény volt az első fizikai törvény, amiből arra lehetett következtetni, hogy az energia nem

folytonos, hanem atomos szerkezetű. Ezzel a felfedezésével Planck a modern kvantumelmélet megalapítója lett. 1918-ban fizikai Nobel-díjat kapott.

PLÓTINOSZ (Lykopolisz, 205 – Minturnae, 270) görög filozófus. Az újplatonizmus egyik megalapítója. Nagy hatással volt a keresztény misztikára. Tanításának lényege: megszabadítani a lelket az anya materiális kötelékektől, hogy egyesülhessen az Eggyel, akinek emanációiból jött létre a világ.

POE, Edgar Allan (Boston, 1809 – Baltimore, 1849) amerikai író és költő. Novelláiban és verseiben az élet szélső- és határhelyezeteit mutatja be rendkívüli intenzitással. Világhírű elbeszélései és versei magyarul is megjelentek.

PROHÁSZKA Ottokár (Nyitra, 1858 – Budapest, 1927) teológus, író, székesfehérvári püspök. Kiváló szónok, „Magyarország apostola és tanítója” (sírfelirata). Lelkigyakorlataival, könyveivel a vallásos élet megújításának vezéregyénisége.

PUSKIN, Alexander Szergejevics (Moszkva, 1799 – Pétervár, 1837) orosz költő és író. Líráját szenvedélyesség és mélységes emberszeretet jellemzi. Anyegin című versregényét kiforrott jellemábrázolása és átfogó társadalmi korrajza emeli az orosz irodalom legkitűnőbb művei közé. Puskin vetette meg a modern orosz irodalmi nyelv alapjait.

– R –

RACINE, Jean (Ferté-Milon, 1639 – Párizs, 1699) francia drámaíró és költő. Klasszikus, gyakran játszott színpadi szerző.

RAHNER, Karl (1904–1984) jezsuita, a II. Vatikáni zsinat utáni katolikus megújulás egyik legnagyobb hatású teológusa. Hatalmas életművéből több kötet magyarul is megjelent.

RÁKÓCZI Ferenc, II. (Borsi, 1678 – Rodostó, 1735) fejedelem. Az 1705-1711-es magyar szabadságharc vezére. A szabadságharc bukásakor inkább a száműzetést választotta. A mélyen hívő katolikus fejedelem szabad vallásgyakorlatot biztosított Magyarországon a különböző vallásfelekezetekhez tartozók számára.

RAMAKRISHNA (Karnapukar, 1834 – Kalkutta, 1886) hinduista vallástanító. A hindu vallásosság felélesztője a modern Indiában.

RAMAN Chandrasekhara Venkata (1888–1970) indiai fizikus, egyetemi tanár. A róla elnevezett Raman-effektus felfedezéséért 1930-ban fizikai Nobel-díjat kapott.

RAMSZESZ („Ra szülötte”), a 19–20. egyiptomi dinasztia tizenegy királyának neve.

REICHENAU, Hermann von (Althausen, 1013 – uo., 1054) bencés szerzetes, himnusz-költő, több matematikai, csillagászati művet fordított arabból. A „Sánta” melléknevet kapta, mert alig tudott járni, és alig tudott beszélni is.

RITTER, Carl (Quedlinburg, 1779 – Berlin, 1859) német geográfus. Humbolttal együtt a modern földrajztudomány megalapítója.

ROSENZWEIG, Franz (1888–1929), a század egyik legnagyobb zsidó gondolkodója, számos vallásbölcseleti írás szerzője. Martin Buberrel közösen megkezdett, Biblia-fordítása Luther

óta a legnagyobb jelentőségű a német nyelvterületen. Fő műve: *Der Stern der Erlösung* (A megváltás csillaga).

– S –

SAINT EXUPÉRY, Antoine de (1900–1944) francia író és szenvedélyes repülő. A második világháborúban felderítő repülő volt, egy bevetésről nem tért többé vissza. Regényeiben a repülés csodálatos és megrázó élményeiről és a szeretet mindenekfölött-valóságáról vall. Legismertebb az *Éjszakai repülés* és a *Kis herceg* című regénye.

SAINT MARTIN, Lufis Claude (1743–1803) francia misztikus író. Gondolatai eddig főként Hamvas Béla közvetítésével jutottak a magyar olvasóhoz.

SCHILLER, Friedrich von (Marbach, 1759 – Weimar, 1805) német költő és drámaíró. Költészet a szépség, az igazság és az erkölcs egységének gondolata határozza meg. Balladái a műfaj mesterművei: tárgyak mindig valamely erkölcsi eszmény vagy eszme. Legnagyobb lírai versei súlyos gondolatokkal teljes, tömör veretű filozofikus költemények. Drámáinak központi témája az egyén és a nemzet szabadsága. Főbb drámái: *Ármány és szerelem*, *Don Carlos*, *Tell Vilmos*.

SCHNEIDER, Reinhold (1903–1958) német költő és tudós, több akadémia tagja. Keresztény meggyőződéssel küzdött a világ új erkölcsi rendjéért.

SCHÜTZ, Roger (1915–) az ökumenikus mozgalom és teológia legnagyobb élő alakja. A vezetése alatt álló, 1940 óta Taizében működő szerzetesközösség világhírű alapítója.

SCHWEITZER, Albert (Kaysersberg, 1875 – Lambarene, 1965) elzászi orvos, protestáns teológus, filozófus, orgonaművész. Az őskereszténység konzekvens-eszkatologikus felfogását tanította; mint filozófus az élet tiszteletét hirdette. Híres Bach-interpretátor volt: koncertjeinek bevételeiből alapította 1913-ban lambarenéi kórházát. 1952-ben Béke Nobel-díjat kapott. 1957 tavaszán minden tekintélyét latba vetve tiltakozott az atomkísérletek ellen: felhívta a világ közvéleményének figyelmét a kísérletek egészségkárosító következményeire.

SEUSE, Heinrich (Suso; Überlingen, 1295 – Ulm, 1366) domonkos rendi szemetes, misztikus. Eckhart mester tanítványa Kölnben. A legjelentősebb német misztikusok közé tartozik. 1831-ben boldoggá avatták.

SIVANANDA, Swami (India, 1887 – 1963) a 20. század egyik legnagyobb joga mestere, termékeny író, összekapcsolta a jógát a filozófiával.

SPINOZA, Benedictus de (Baruch Despinoz; Amsterdam, 1632 – Den Haag, 1677) németalföldi zsidó filozófus. Filozófiájának alapfogalma az egy, örök, végtelen szubsztancia, ami „önmagának oka”, és ami azonos Istennel és a természettel. Ebből következik, hogy Isten benne rejlik a természetben (panteizmus). Spinoza szerint a dolgok megismerésének legmagasabb rendű foka a természet, a szubsztancia egészében való megismerése.

STEIN, Edith (Breslau, 1891 – Auschwitz, 1942) karmelita szerzetesnő. Zsidó családból származott. Mint meggyőződéses ateista filozófiát tanult – Husserl tanítványa; majd tanársegéde volt. A harmincas évek elején katolizált, majd belépett a kölni Kármelbe. A nemzetiszocialisták 1942-ben az auschwitzi koncentrációs táborba hurcolták. Ott halt meg.

mint a hit példás harcosa, aki életében megmutatta „az evangélium megtestesülését”. II. János Pál pápa 1988-ban boldoggá avatta.

STIFTER, Adalbert (Oberplan, 1805 – Linz, 1868) osztrák elbeszélő. A táj hangulatának varázslatos ábrázolója. Műveinek visszatérő témája az erős szenvedélyek megzabolázása, etikai meggondolásból való fékezése.

STRINDBERG, August (Stockholm, 1849 – uo., 1912) svéd drámaíró, elbeszélő és költő. Eszményeinek változását, alakulását színművek, kulcsregények, novellák tömegében tárta a közönség elé. A Júlia kisasszony és a Hemsőiek a svéd naturalista-realista dráma remekei. A kilenckötetes Egy lélek fejlődése életének, eszméinek fontos summázatát adja. Nemcsak a svéd irodalom, hanem a századvég egyik legnagyobb hatású és egyben legvitatottabb alakja.

SUPERVIELLE, Jules (1884–1960) francia költő. Melodikus verseiben az embert Istenhez : és a kozmosz örökkévalóságához fűző kötelékek szólnak meg.

SWAMMERDAM, Jan (Amsterdam, 1637 – uo., 1680) németalföldi zoológus és orvos. Felfedezte a vörös vértesteket. Ő a mikroszkópos vizsgálat egyik úttörője.

– SZ –

SZÉCHENYI István gróf (Bécs, 1791 – Döbling, 1860) magyar államférfi, író, a „legnagyobb magyar” Kossuth Lajos megfogalmazása szerint. A reformkori változások, a nemzet erkölcsi és gazdasági újjászületésének megindítója. Hitel, Világ, Stádium című, a reformprogramot kifejtő művei mellett igen jelentős Naplója is. Életét és írásait bensőséges és cselekvő vallásosság hatja át.

SZOLOVJOV, Vlagyimir, Szergejevics (1853–1900) orosz költő és vallásfilozófus. Célja volt, hogy az orosz ortodoxiát egyesítse a katolicizmussal. Ő maga is katolizált.

SZÜNESZIOSZ, Kyrenei; görög újplatonikus filozófus a IV-V. században. Az alexandriai iskolához tartozott, költő és rétor volt. Kereszténnyé lett, és 411-ben püspökké választották; mindamellett Platón követője maradt holtáig.

– T –

TAGORE (Thakur) Rabindranath (Kalkutta, 1861 – Sanhiniketan, 1941) bengáli nyelvű indiai költő, író, muzsikusz, filozófus. Hindu mitológiai tárgyú zenedrámaiban az angol és az indiai zenét egyesítette. Drámáira az európai szimbolizmus hatott: Verseiben az indiai lelkiség új ritmusban és formában jut szóhoz. Prózai műveiben az égető indiai társadalmi problémákkal foglalkozott. 1913-ban irodalmi Nobel-díjat kapott.

TAINE, Hippolyte (Vouziers, 1828 – Párizs, 1893) francia filozófus, történész, irodalomtörténész. Kezdetben Spinoza követője, majd Hegel hatására kialakította a francia pozitivizmus egyik legteljesebb rendszerét. Két főművében a milieu-elmélet hatásait érvényesítette. A történelmet végső soron pszichológiai problémának tekintette. Taine elmélete nagy hatással volt kortársaira, Zolára, Maupassantra.

TAMÁS, Aquinói Szent (Roccasecca, 1225 körül – Fossanuova, 1274) domonkos rendi szerzetes, a katolikus egyház legnagyobb tanítómestere (doctor universalis, angelicus). A skolasztika fő alakja.

TAULER, Johannes (Strassburg, 1300 körül – uo., 1361) német prédikátor és misztikus. Domonkos rendi szerzetes. Eckhart mester tanítványa.

TEGNÉR, Esaias (Kyrkerud, 1782 – Vaxjö, 1846) svéd költő. Főművében, a Frithiof sagában az óskandináv múlt elevenedik meg romantikus, idealizált, keresztényesített formában.

TEILHARD DE CHARDIN (1881–1955) jezsuita paleontológus. A század egyik legnagyobb hatású katolikus teológusa és filozófusa. Számos írása, több könyve magyarul is megjelent.

TERÉZ anyja, Kalkuttai (Ágnes Gonxha Bojaxhiu; Skopje, 1910 – 1997) albán származású, Jugoszláviában nőtt fel. Tizennyolc éves korában belépett a Loreto-nővérek rendjébe. Dublinban végezte tanulmányait, majd Indiába, Kalkuttába ment és azóta is ott él. Ebben a városban először középiskolai földrajztanár, majd igazgató volt. 1946-ban elhatározta, hogy a nyomornegyedek lakóinak szenteli életét. Fölötteseinek engedélyével elhagyta a rendet, 1950-ben, alkalmilag összegyűlt önkéntesekből alakult meg a Szeretet Misszionáriusai elnevezésű rendje. Ma 2000 nővér, 400 szerzetes dolgozik 180 városban szerte a világon. 1979-ben Béke Nobel-díjat kapott.

TERÉZ, Avilai, Szent (Avila, 1515 – Alba de Torres, 1582) karmelita apáca, a rend megreformálója. Rendkívüli misztikus kegyelmekben részesült. Élményeiről beszámolt műveiben, hogy azoknak, akik a szemlélődésen keresztül keresik Istent, segítségükre legyen. Önéletrajza, Belső várkastély című műve egyaránt mutatja őt a misztika lélektanában jártos mesternek és ragyogó stílusú írónak.

TINÓDI Sebestyén (Lantos; 1510?–1556) jobbágy származású vándor énekes. A török elleni harcokban megrokkant, s ezután mint íródeák és udvari énekmondó járta az országot. Históriais énekeiben kora nevezetes várostromairól számol be.

TODI, Jacopo da (1236–1306) ferences szerzetes. A ferences költészet kimagasló képviselője. Legismertebb a Stabat Mater című himnusza.

TOMPA Mihály (Rimaszombat, 1817 – Hanva, 1868) református lelkész, költő. Országos hírnevét regéi és mondái alapozták meg; igazán maradandóak azonban az önkényuralom idején írt allegorikus költeményei. Itt közölt verse a magyar református egyház úrvacsorai éneke.

TOLSZTOJ, Lev Nyikolajevics gróf (Jasznaja Poljana, 1828 – Asztpovo, 1910) orosz regényíró, elbeszélő, drámaíró. Nagy regényei: Háború és béke; Karenina Anna, Feltámadás. Késői korszakában rádöbbsent addigi élete tévedéseire; kereste az igazán etikus, vallásos, megvilágosodott élet értelmét, megvalósításának lehetőségeit. Grófi életmódjával szakítva, új életet keresve halt meg az asztpovói pályaudvaron.

TRAKL, Georg (Salzburg, 1887 – Krakkó, 1914) osztrák protestáns költő. Témái a halál, a pusztulás, az elmúlás, a születés előtti nemlét, a „kék végtelen”. Költészete nagy hatást gyakorolt a két háború közötti költőgenerációra.

TULSZI DASZ (1532–1624) hindi költő. A Ráma hős isten tiszteletére született költészet kiváló művelője. Elbeszélő költeménye az új Rámájana.

– Ű –

ÚJ-TEOLÓGUS Simeon (949 – Konstantinápoly, 1022) bizánci keresztény misztikus.

– V –

VANIER, Jean (Toronto, 1928–), 1964 óta a Bárák-közösségek szervezője. A közösségek célja a csökkent értelmi képességű és a fogyatékos gyermekek és felnőttek családi körben történő gondozása, az evangéliumi szeretet alapján. A Bárka-közösségek három kontinensen elterjedtek.

VÁSÁRHELYI András pesti ferences szerzetes, Mohácsnál esett el (1526). Az első név szerint ismert magyar költő.

VIDJÁPATI Thakur (1440 körül) a vallási líra kiváló művelője.

VILLON, François (Montcorbier; Párizs, 1431 – 1463?) a legjelentősebb francia lírikus. Kalandos életében a bűn és megbánás között hanyódva, a halál árnyékában az illanó élet szépségeit énekli meg. Nagy testamentuma egész életének, keserves tapasztalatainak összefoglalása.

VIVEKANANDA (1862–1902) a modern hinduizmus apostola.

VOLTAIRE (François-Marie Arouet; Párizs, 1694 – uo., 1778) a francia felvilágosodás irodalmának vezére, történész és filozófus. Nagy tudású és ragyogó tollú, szkeptikus író, a francia forradalom eszmei előfutára.

VÖRÖSMARTY Mihály (Kápolnásnyék, 1800 – Pest, 1855) költő, drámaíró, a magyar költői nyelv megújítója. A reformkori nemzeti ébredés irodalmi vezére, a Szózat költője, a magyar romantika legnagyobb alakja.

– W –

WALTER von der Vogelweide (Dél-Tirol?, 1170? – Würzburg, 1230?), a középkor legjelentősebb német lírikusa. Kóbor lovagként bejárta Európát. Egyéni hangú lírájában egyszerre hangzik föl a népdal, a vágáns gúnydal és a trubadúrköltészet áradó éneke. Kora politikájának alakításában politikai verseivel (Spruchgedichte) maga is részt vállalt. Elégikus hangulatú keresztesdalai az öregedő költő melankóliáját tükrözik.

WEIL, Simone (1909–1943) francia filozófus író. Noha nem volt megkeresztelve és formálisan nem volt tagja az egyháznak, írásai révén mégis a század katolikus szellemiségének egyik legnagyobb alakja. A magyar olvasóközönség elsősorban Pilinszky János közvetítése révén ismerte meg. Ami személyes, és ami szent címen könyve a Vigília kiadásában jelent meg.

WERFEL, Franz (Prága, 1890 – Beverly Hills, 1945) osztrák költő és drámaíró. 1938-ban a fasizmus elől először Franciaországba, majd az USA-ba emigrált. Munkásságát költeményekkel kezdte. Elbeszélő művészetének csúcsa A Musza Dagh negyven napja című regénye; ebben a faji politika elleni tiltakozás mellett megjelenik későbbi korszakának miszticizmusa is. Megmenekülésének emlékére, Lourdes-i fogadalmát beváltva írta meg Bernadette című művét.

WIESEL, Elie (1928–) erdélyi születésű, a magyar nyelvet is bíró, francia író. Könyveiben és elbeszéléseiben a zsidó nép szenvedéstörténete, a kisebbségek elnyomtatása és a személyes passió jelenik meg.

– **Z** –

ZRÍNYI Miklós gróf (Csáktornya, 1620 – uo., 1664), a 17. század legjelentősebb magyar hadvezére, államférfia, politikai írója és költője. Mint politikus a nemzeti egység létrehozásán fáradozott a török végleges kiűzése érdekében. Legnevezetesebb politikai röpirata Az török áfium ellen való orvosság. Szigeti veszedelem című eposzában dédapja hősiességének állított emléket.

ZWINGLI, Ulrich (Wildhaus, 1484 – Kappel, 1531) svájci teológus, reformátor, politikus és humanista. Kezdetben Erasmus követője volt. Később tanaira Luther hatott. Így indította meg 1519-ben Zürich város és kanton reformációját, amelynek példáját több nagyobb svájci város és kanton követte.

Névmutató

– A –

Abraham a Santa Clara
Abu Szaid ibn Abi'l Cheir
Aldrin, Edwin
Angelus Silesius
Anszári Abdullah
Anzelm, Canterbury
Aratosz
Árjasúra
Arndt, Ernst Moritz
Arnim, Ludwig Achim von
Augustinus
Aurobindo, Sri

– B –

Baader, Franz Xaver von
Bacon, Francis lord Verulam
Bahá' Ulláh
Balassi Bálint
Basziliosz
Beethoven, Ludwig van
Benét, Stephen Vincent
Ben Gavriel, M. Y.
Bergyajev, Nyikolaj Alexandrovics
Bernanos, George
Bernát, Clairvaux-i, Szent
Berzsenyi Dániel
Björnson, Björnstjerne
Bonaventura, Szent
Bonhoeffer, Dietrich
Boyle, Robert
Böhme, Jacob
Brentano, Clemens
Brigitta, Svédországi Szent
Brod, Max
Bruckner, Anton
Buber, Martin

– C –

Carrara, Helder
Carrel, Alexis –216
Celanói Tamás
Caudel, Paul –217
Cullen, Countee– 131

– D –

Dante, Alighieri
Darwin, Charles
Dávid –122
Davy, Humphry
Dénes, Areopagita
Descartes, René
Donne, John
Dosztojevszkij, Fjodor Mihajlovics
Droste-Hülshoff, Annette
Dugonics András
Duke, Charles
Dürer, Albrecht
Dzselal ed-Din Rúmí

– E –

Eckhart mester
Ehrenberg, Christian Gottfried
Eichendorff, Joseph, Freiherr von
Einstein, Albert
Eliot, Thomas Stearns
Emmanuel, Pierre
Erasmus, Desiderius, Rotterdami
Esterházy Pál
Eugen, Savoya hercege
Eusebius

– F –

Faludi Ferenc
Faraday, Michael
Faulhaber, Michael
Federer, Heinrich
Fénelon, François de Salignac de la Mothe
Ferenc, Assisi Szent
Ferenc, Szalézi Szent
Fichte, Johann Gottlieb
Firdauszi
Fleming, Sir Alexander
Foucauld, Charles de
Fox, George
Franklin, Benjamin

– G –

Galilei, Galileo
Gandhi, Mohandas Karamchand
Gauss, Carl Friderich
Gergely, Nazianzi Szent
Gerhardt, Paul
Gertrúd, Nagy Szent
Ghazáli, Abú Hámid Muhammad at-Túszí

Goethe, Johann Wolfgang von
Gotthelf, Jeremias
Gökalp Ziyá
Görres, Johann Joseph von
Grimm, Jakob
Guardini, Romano
Guyon, Jeanne Marie Bouvier de la Mothe

– H –

Hakuin, Zen-mester
Hammarskjöld; Dag
Hariri
Hesse, Hermann
Hildegard, Bingeni Szent
Homérosz
Hölderlin, Johann Christoph Friedrich
Huygens, Christian

– I –

Ignác, Loyolai Szent
Irvin, James

– J –

Jammes, Francis
János, Aranyszájú Szent
János, XXIII.
János, Keresztes Szent
Janus Pannonius
Jean Paul
Jouve, Pierre Jean
Jung, Carl Gustav

– K –

Kálidásza
Kant, Immanuel 263
Katalin, Sziéniai Szent
Kazantzakis, Nikosz
Kecskeméti Vég Mihály
Keller, Gottfried
Kempis Tamás
Kepler, Johannes
Kierkegaard, Sören Aabye
Kipling, Rudyard
Klee, Paul
Kochanowsky, Jan
Kolbe, Maximilian
Kolumbus, Christoph

– L –

Leibniz, Gottfried Wilhelm

Leino, Eino
Leonardo da Vinci
Lermontov, Mihail Jurjevics
Liebig, Justus von
Linné, Carl von
Luther, Martin

– **M** –

Maeterlinck, Maurice
Marcel, Gabriel
Mauriac, François
Maxwell, James Clerk
Mayer, Rupert
Mechtild, Magdeburgi Szent
Mello, de Anthony
Merton, Thomas
Metód, Szent
Michelangelo, Buonarroti
Mikes Kelemen
Miklós, Flüeli Szent
Milosz, Czeslaw
Milton, John
Mohamed –138, 138, 139, 139, 139, 140
Morus Tamás, Szent

– **N** –

Nasziri ibn Khuszrau
Newman, John Henry
Newton, Sir Isaac
Nicetas a Remesiana
Nizámi, Abu Mohamed Iljasz ibn Jusszuf
Novalis

– **Ö** –

Örsted, Hans Christian

– **P** –

Paracelsus
Pascal, Blaise
Paszternák, Borisz
Patmore, Coventry
Pázmány Péter
Petróczi Kata Szidónia
Petúrsson, Hallgrímur
Pilinszky János
Planek, Max Karl Ernst Ludwig
Plótinosz
Poé, Edgar Allan
Prohászka Ottokár
Puskin, Alexander Szergejevics

– R –

Racine, Jean
Rahner, Karl
Rákóczi Ferenc, II.
Ramakrishna
Raman Chandraskhara Venkata
Ramszesz
Reichenau, Hermann von
Ritter, Carl
Rosenzweig, Franz

– S –

Saint-Exupéry, Antonie de
Saint-Martin, Louis Claude
Schiller, Friedrich von
Schütz, Roger
Schweitzer, Albert
Seuse, Heinrich
Sivananda, Swami
Spinoza, Benedictus de
Stein, Edith
Stifter, Adalbert
Strindberg, August
Supervielle, Jules
Swammerdam, Jan

– SZ –

Széchenyi István gróf
Szolovjov, Vlagyimir Szergejevics
Szünesziosz

– T –

Tagore, Rabindranath
Taine, Hippolyte
Tamás, Aquinói Szent
Tauler, Johannes
Tegnér, Esaiás
Teilhard de Chardin, Pierre
Teréz anya, Kalkuttai
Teréz, Avilai Szent
Tinódi Sebestyén
Todi, Jacopo da
Tolsztoj, Lev Nyikolajevics gróf
Tompá Mihály
Trakl, Georg
Tulszi Dasz

– Ú –

Új-Teológus Simeon

– **V** –

Vanier, Jean
Vásárhelyi András
Villon, François
Voltaire
Vörösmarty Mihály

– **W** –

Walter von der Vogelweide
Weil, Simone
Werfel, Franz
Wiésel, Elie

– **Z** –

Zrínyi Miklós gróf
Zwingli, Ulrich